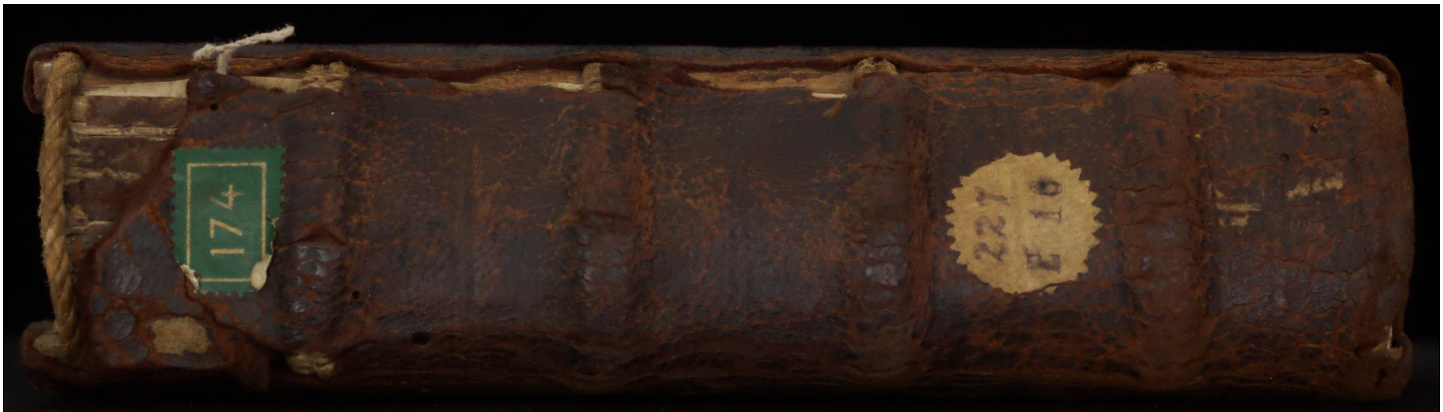


Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [1]



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [1]



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [1]



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [1]



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [1]

¶ De natiuitate chriſti eiusqꝫ circumciſione
¶ De ſtella et magis et innocentium nece
¶ De baptiſmo chriſti et manifeſtatione trinitatis
De ieiunio et temtationibus chriſti
De cena dñi ꝛ ṕma iſtitutõe ꝯſumãtꝫ oĩa ſacramẽta
De ablutione pedum
De unctione criſmatis et aliჯs ſacramentis
De paſſione. De reſurrectione. De aſcẽſione dñi
De ſpiritu ſancto
¶ Incipit ſermo Diui Cypriani Carthagineñ. Epi

227 E 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

2

¶Diui Cypriani Carthagineñ. Epiſcopi Sermo de natiuitate chriſti

Adeſt chriſti multũ deſiderata ⁊ diu expectata na-
tiuitas. adeſt ſolemnitas inclita ⁊ in p̄ſentia ſalua
toris grates ⁊ laudes viſitatori ſuo ꝑ orbē terrarꝝ
ſcā reddit eccl'a Gaudia nobis celitus nunciātur le
ticia impatur Nox iſta ſacri partus ꝯſcia nouis fulgoribꝰ il-
luſtratur Gloriātur in celeſtibꝰ ſuperi. pax in terra bone vo-
luntatis hoībus ꝯfirmatur Aſſunt angeli. loquũtur paſtori
bus. nō dedignātur loqui ꝑſonis humilibꝰ ⁊ cũ ipſi ſublimes
ſint infimos nō aſpnantur Nec luce inſolita. nec āgelorꝝ ter
rētur paſtores pn̄tia. ſane ⁊ pure fidei hoīes delectātur in eo
qđ audiũt ꝯſonas laudātiũ voces celeſtes. glorie ⁊ grē diuine
p̄conia modulātes. Nec ſatis fuit ſuperis archana reſerare
celeſtia. etiā hoībꝰ pax reddita nũciātur ⁊ bone volũtatis no
ui muneris largitate ꝯſecratur affectus. Oportuit bonum
dn̄m certificare ⁊ letificare in aduētu ſuo bonas expectantiũ
voluntates Et multiplicatis teſtibus certa p̄ſentie ſue dare
iudicia vt iam nō expectaretur quaſi venturus ſed q̇ venerat
videretur ⁊ eſſent angeli quē ſibi noua chriſti infantia ꝯſecra
rat: ſancti ortus ⁊ loci indices. vnus gabriel virgini obũbra-
tionem v̄tutis altiſſimi nunciat. multitudo celeſtis exercitꝰ
gratulabũda ſaluatorē mũdi p̄dicat aduenisse. ⁊ reconciliata
terreſtria ſuperis canit. ⁊ ꝯſiliũ antiquuz prodijt palam nec
iā ſecretũ eſt ſed innotuit publice in ꝯſpectu gentiũ reuelata
chriſti benignitas ⁊ oblata mũdo in nullo a nobis differens
excepto ꝙ peccati expers fuit ſaluatoris humanitas A ſuper
nis legatōibus incipit euangeliũ cuiꝰ primi dictatores ange
li extiterũt Nec iam in manibꝰ ꝓphetarꝝ ſil'itudines ⁊ enig-
mata inuoluũtur. ſꝫ angelorꝝ iubilo ⁊ hoīm ſtilo ⁊ euidēti re-
rum iuditio cōſtat ⁊ ꝯſonant ſimul ꝓmiſſa ⁊ data. vmbriſqꝫ
remotis lex ⁊ euāgelia ſunt vnita Multiplicātur teſtes mili
tia celeſtis ꝯclamat credit paſtorꝝ cuneus ⁊ exultat A ſapien
tibus ⁊ prudētibus nō querit teſtimoniũ qui paruulis ſe re-
uelat In huiꝰ doctrine initio ſtatim faſtus ⁊ ambitio ꝯdem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

nātur Nō colores rethoꝝ. nō inductōes ꝑſuaſorie adducun
tur: ratio ⁊ miracula haꝝ reꝝ ordinē ꝯplectūtur. In primis
ſigna ſe fidei miſcuerūt ⁊ maxīa in hoc efficacia dogmatū fu-
it. cū ſimul verbis ⁊ rebus actū eſt vt nullū infidelīū repug-
nancia inueniret diffugiū Nox illa omni luce clarior. ſermo-
nes angelici pacem hoībus nunciantes. deſignato loco beth-
leem ad querendum pueꝝ corhortantur: paſtores illi amplius
mente q̄ȝ oculis carnalibus illuminati ad conſpiciendū ema-
nuel feſtinant. ⁊ edocti intus inuiſibili magiſterio ſpiritusſcī
quem paruulū vident confitentur immenſum ⁊ pie ei deuo-
tionis affectum p̄ſentant Electa adeſt humilium perſonaꝝ
ſimplicitas. vt poneretur regula ⁊ indiſſolubilis daretur for
ma q̄ non niſi pauperibus ſpiritu. chriſti pateret humilitas
nec ſuperbos ad intuitum ſui poſſet admittere veritas Ve-
niunt in bethleem quem predixit gabriel. inuenitur emanuel
ciuitas parua: domus paupercula ſupellex exigua. Nulla
domus ambitio niſi reclinatorium in ſtabulo. mater in feno.
filius in preſepio. tale elegit fabricator mundi hoſpicium. hu
iuſmodi habuit delicias ſacre virginis puerperiū Panniculi
pro purpura: pro biſſo in ornatu regio lacune ꝯgeruntur. ge
nitrix eſt obſtetrix ⁊ deuotā dilecte ſobcli exhibet clientulam
attrectat amplectitur. iūgit oſcula. porrigit mammā. totum
negociū plenū gaudio. nullus dolor. nulla nature ꝯtumelia ī
puerperio Pediſſecas ſubſtācia familiaris nō patitur. māci
pioꝝ obſequia. ſumptus tenuis ⁊ inops menſa excludit Nullū
domus arcta diuerſoriū occultabat. nec ſecreti receſſus erāt
illius clauſule. incaſtraturā tectum ⁊ ſoli parietes ꝑ circuitū
veſtiebāt Nec locus ibi erat lauachris. que ſolent puerperis
p̄parari. quippe nec aliqua nature iniuria matrē dn̄i leſerat.
qm̄ ſine tormēto peperit q̄ in ꝯceptōe caruit voluptate. ⁊ tn̄
ꝯſuetudinē ſeq̄ns. vt legi ſatiſfaceret q̄ſi cū alijs mulieribus
eſſet ei in hoc oꝑe ratio ſil'is diebus deſignatis recubuit: ⁊ depo
ſiti oneris laſſitudinē ꝓfeſſa oblate quieti paruit. ⁊ indiebus
ſeparationis non ſe a thoro Joſeph qui eam nunq̄ȝ tetigit ſȝ
ab ingreſſu templi ⁊ ceteris q̄ lex prohibebat ꝯtinuit. Vltro
maturus ab arbore bauila fructus elapſus ē nec oportuit belli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

cari qđ ſponte ꝓdibat Nihil in hac repetijt vltro: nec prece-
dens delectatio aliquā expetijt penaꝝ vſurā Spirituſancto
obumbrante incendium originale extinctū eſt ideoq̃ innoxi
am aff ligi non decuit nec ſuſtinebat iuſticia vt illud vas elec
tionis cōibus laſſaretur iniurijs: qm̄ plurimū a ceteris diffe
rens natura cōmunicabat nō culpa Erat q̃ ei ꝓprium priui-
legiū qđ nulla mulieꝝ nec ante nec deinceps meruit obtine-
re. ꝙ erat ſimul mater ⁊ virgo ſingulis titulis inſignita Vñ
⁊ matri plenitudo grē debebatur ⁊ virgini abundātior glīa q̄
carnis ⁊ mentis integritate inſignis. ſpirituali ⁊ corporali in
tus ⁊ extra chriſti p̄ſentia fruebatur. Ornamēta q̄ deerant
etiā ſi adeſſent non haberent oculos inſpectatores qꝛ p̄ſen-
tia paruuli ſic eoꝝ q̇ aderant Ioſeph ⁊ ſi q̇s forte alius ibi e-
rat. oculos occuparat. ſic illuminauerat animos. ſic corda ille
ſerat vt in ſūmo bono oīm bonoꝝ vnita collectio videretur.
nec opus eſſet euagari ⁊ mēdicare ꝑ partes qđ ſimul in ſe vno
fidelibus oīpotens infantia p̄ſentabat Angelica ſane nō eſt
credendū ibi myſteria defuiſſe. nec receſſerat a venerabili pec
tore matris ſpūſſcūs ad ꝟbū gabrielis elapſus. Poſſidebat
domū ſuā ⁊ templū qđ ſibi ꝯſecrauerat ordinabat. Serua-
bat ſacrariū ſuū ⁊ ſanctimonie thalamū honorabat. letifica-
bāt ꝯſolatōes huiuſmodi aīam benedictā. ⁊ tāti habitatoris
reuerētia ꝯcupiſcentiaꝝ ludibria abigebat. legē mētis lex car
nis nō infeſtabat. rebellio nulla quietē ſpiritus aff ligebat.
Paruulus ſugens vbera pura alimonia vtebatur. ⁊ fons ſa
cri pectoris defecatū edulīū ori mundiſſimo infundebat Sed
⁊ cor matris q̄dam dulcedines q̄ humanū ſuperāt intellectū
imbuebāt. erat q̃ vtriq̃ mira iocunditas quū pia ſancte ma
tris ⁊ deuota humilitas ⁊ ſancti ſanctoꝝ immenſa benigni-
tas ꝯfederatis affectibus mergerētur Extrinſecus nuda e-
rant ⁊ egena q̄ videbātur. nihil in illa pauꝑtate videbatur di
uinū: nō his q̇bus reuelatū eſt deſuꝑ quoꝝ primi fuere ſupra
memorati paſtores. quoꝝ innocentia ⁊ ſimplicitas electa eſt
vt laus chriſti ꝑficeretur quin piſcatores ⁊ paſtores ſeq̄ntibꝰ
tꝑibus ꝯfunderent oratores ⁊ a pauꝑibus ⁊ humilibus p̄di-
catio pauꝑtatis habet initiū Execrari ſolēt egyptij hoc ho

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

minū genus ⁊ abominabiles eis ſunt oues ⁊ pecora Sed hu
iuſmodi officiū ab initio auctoritatē obtinuit. ⁊ Abel paſtor
munera de gregib⁹ ouiū obtulit. q̄ in eo qđ celitus inflāmari
viſa ſunt. ꝙ grata eſſent deo cūctis innotuit Paſtor Abra
ham Iſaac ⁊ Iacob viri deo familiares. paſtores patriarche
duodecim Paſtor ipſe moyſes q̇ in eremi dū ſequitur pecu
des in rubo conſpicit deum. ⁊ poteſtate ſignoꝝ collata popu
li recipit principatum Heliſeus de aratro ꝓpheta ꝯſtituitur
Dauid de poſt fetantes accipitur ⁊ in regni ſolio collocatur.
Agnum quē abominatur egyptius ſacrificari ſibi p̄cepit de
us: eiuſq; ſanguis iſrahelitaꝝ poſtibus illitus. exterminato
rem angelum repellit ⁊ abigit: nec timetur mortis periculum
vbi tante reuerentie conſpicitur ſignum Ad vmbram petri
languentes ꝯſurgunt. apoſtolis ſubijciuntur demonia. cedit
ideotis reproboꝝ eloquentia. p̄dicante paulo captiuas ꝯpli
cant manus gentes ⁊ regna Pauperes electi. ſuperbi neglec
ti. nec faſtus. nec altus circa chriſti diſcipulatum aliquem ob
tinent locum. chriſtus pauper diſcipulos diuites aſpernat
Pauper mater. pauper filius inops hoſpicium his q̇ infor
ma huius ſcole in eccleſia militant prebant efficax documen
tum Hunc in cunabulis adorauere paſtores ⁊ paruulum cō
fitentes deum ſimpliciter argumentoſi in ſpiritu ⁊ veritate
quē adorauerunt nouerunt. fuerat q̇dem miraculum ꝙ aper
tis celis lux fulgoris inſoliti nocte ſuper eos fulſerat. ꝙ audi
ti angeli ⁊ conſpecti. ꝙ ab ipſis fuerant edocti ⁊ inſtructi pa
ſtores Sed licet hec preceſſiſſent. tamen circa infantiam pue
ri diuinitatis intimate nulla humana ratio prebebat experi
mentum: nec cura illius preſepij anguſtias vagiente inter al
ligaturas infantulo: aliqđ maieſtatis erat iudiciū. ſed audi
tui fides obteperans nullum apud deum impoſſibile verbuz
credidit ⁊ per ſpiritum ſanctum ad ſacramentum hoc intelli
gendum ſubtiliſſimis eſt intelligentiarum acceſſibus intro
ducta Idemq; ſpiritus qui longe ante prophetas docuerat e
tiam nunc humilium mentibus ſe infundens dilatabat hu
mani intellectus anguſtias. ⁊ aperiebat interiores oculos vt
viderentur inuiſibilia ⁊ intelligerentur ea ad que huma

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

nus non attingit ſenſus: nec rationis penetrat intellectus Hinc eſt quod predixerat Eſayas Paruulus natus eſt nobis. filius datus eſt nobis. Hoc potuit videri. hic nullum fides meritum querit Quod autem ſequitur. vocabitur nomen eius emanuel. admirabilis conſiliarius. deus fortis. pater futuri ſeculi: princeps pacis. ſi clauſi ſint oculi mentis. exterioribus oculis neſcis quid mereris Qui necdum loquitur quomodo conſiliarius erit. Paruulus quomodo credetur omnipotens deus. Omnino infirmus inquo videbitur fortis Nihil omnino poſſidens ad apicem regni ⁊ principatus faſtigium quibus aſcenſionibus attingit. Sed ſi fidei miſterium proſequaris in his omnibus ſubtiliſſimas ⁊ puriſſimas rationes inuenies ⁊ ꝙ omnino neceſſe fuit immenſum fieri paruulum ⁊ filium dei hominis filium euidenter agnoſces Mirabitur etiam ⁊ dilatabitur cor tuum quando intelliges profundiſſimum ſacramentum in eo ꝙ contemptibilis factus eſt admirabilis. ⁊ qui litteras non didicit nec legibus inſtructus eſt ſufficiens ſit diuinarumq́ʒ rerum conſiliarius: quomodo diuinitas ⁊ humanitas in vnam perſonam conuenerunt. ⁊ vbi eſtimata eſt infirmitas. fortitudo inuenta eſt. et corpus humilitatis noſtre diuine claritati configuratum: non in hoc mundo ſed incelesti gloria perpetuum habeat principatum. Ad paruulos venit chriſtus ⁊ cum paruulis conuerſatur. pauperes inſtruit. ⁊ creat. ⁊ facit Ipſe in ſynagoga iudeorum in Eſaie volumine cum legiſſet in ſabbato ꝯplicato libro ꝓphetiā hāc in ſe ꝯpletam edocuit ꝙ a ſpū ſcō vnctus ſit ⁊ ad euāgelizandū paupib⁹ pater eū miſerit Idē in euāgelio gl'atur. ⁊ ꝯfitetur dn̄o celi ⁊ terre grās agens ꝙ reuelata ſunt diuina miſteria ꝑuulis. a quoꝝ intellectu ſublimitas huius mūdi repulſa eſt q̄ deo ſubijci nō ꝑt. dū ſcd̄m carnē ⁊ ſanguinē inuiſibile ip̄i⁹ ſuis regl'is iueſtigat Hic ē prim⁹ religiōisītroit⁹ ſicut in mūdū prim⁹ chri ingreſſus vt q̇cunq́ʒ pie vult viuere hūiliter de ſe ſentiat. neq́ʒ ſup̄ ſe īmirabilib⁹ ābulare p̄ſumat fundamentū ſcītatis ſꝑ fuit humilitas. nec in celo ſtare potuit ſupba ſublimitas Hāc primā grām ingrediēs mūdū noſter ꝑuulus attulit. ⁊ a cunabulis nos ſibi cōformes fieri volēs

teneri voluit in vita qđ exhibuit in ꝑſona: Quia ꝟbo filij dei
ſumus: hunanitatis participatōe frater noſter fieri voluit:
vt eſſemus ſecum beatitudinis coheredes ⁊ haberet tota cō
poſitio hoīs ꝑfectam plenāq; leticiā cū ſpirit⁹ diuinā repſen
taret imaginē: ⁊ caro nrā chriſti corꝑis ſilitudinē. Cōſum-
mate ſocietatis beneficiū obtineremus cū noīs chriſti ⁊ he-
reditatis ꝯſortes. ⁊ diuine nature cōicamus ꝑ ſpūm: ⁊ huma
ne ꝑ corpus Jurauit dn̄s ⁊ nō penitebit eū ⁊ ꝑmiſſionū ſua-
rū nō immemor ſicut ſe datuꝝ nobis iurauerat ſic ꝯpleuit. fi-
lius datus eſt nobis q̇ cū in forma dei eſſet. ſplendor glꝛe ⁊ fi-
gura ſubſtātie ei⁹ nō eſt ꝯfuſus ſe ad formā ſerui exinanire vt
qui de fraternitate ei⁹ glꝛantur ⁊ voluit aſcendere nō erubeſ-
cant deſcendere. ſed eidem ſcale cū Jacob inuitātur ⁊ cantan
tes canticū graduū abimis ad ſuperiora ꝯſcendent O dn̄e q̄
admirabile eſt nomē tuū vere tu es deus q̇ facis mirabilia
Non mō mundi huius ſtaturā admiror. non ſtabilitatē ter
re. cum eā ꝯplectatur volubile firmamentū: non ſingulos di
es. nō lune defectū ⁊ incrementū. non ſolē ſꝑ integꝝ ⁊ laborē
eius ꝑpetuum. nō temporꝝ viciſſitudines in q̇b⁹ q̄dam arent
q̄dam virent: ⁊ q̄ mortua mō videntur deinceps reuiuiſcunt
Miror deū in vtero ꝟginis. miror oīpotentē in cunabulis
Miror quō ꝟbo dei caro adheſerit quō incorporeus deus cor
poris noſtri tegumentū induerit Miror in hac diſpēſatione
tanti diſpendia tꝑis ⁊ tam leutos ꝓceſſus ad obedientiā ſal-
uatoris: in breui poterat patrari negociū ⁊ poterat tantus la
bor abbreuiari ad ſolū chriſti ꝟbum ſicut factus mundus et
diſpoſita cuncta ad eius imperiū Sed elemētario mūdo dig
nior eſt rationabilis homo: qđ ex eo q꞉ in eius ſeruitiū facta
ſunt oīa facile creditur In ceteris quocūq; mō alique ſatiſfa
ciūt rationes. hic ſolus me ꝯplectitur ſtupor Et cū Abacuch
cano. conſideraui opera tua ⁊ expaui Miror ieiunium: miror
tentationes. miror omnipotentem in ſepulchro iacentem:
miror occiſum ⁊ reſurgentem. Hec ſunt noua mira que pre-
dixerat: Eſayas. Nouum faciet dominus ſuper terram:
Mulier circundabit virum. Opus ſuum faciet ⁊ peregrinuꝫ
opus eius ab eo Jeſus chriſtus heri ⁊ hodie ante luciferū ge

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

nitus initiũ carnis ſumpſit ex virgine et quẽ celi celorũ nõ ca
piunt. qui implens oĩa cum ſit in in omnibus. ab his tamen
non capitur nec tenetur Nouũ eſt et inauditum ꝙ in mater
ni anguſtias vteri circũdedit intra ſe fragilis caro ꝟtutẽ altiſ
ſimi et ordinẽ rerũ curſumq̃ꝫ nature mutauit ſapiẽtia dei ⁊ v
biq̃ꝫ diuinitas dilatata plenitudinẽ ſui vaſi infundẽs exiguo
ſic ẽ circũdata mulicbri vtero cũ vniuerſa ambir et. implens
oĩa excedẽs cũcta. ĩtra ſe oĩa ꝯtinẽs. extra vniuarſa ꝯplectẽs
Quẽ nos puulũ: ꝓpheta nuncupat viꝝ: inſinuãs ei nunq̃ꝫ de
fuiſſe virtutẽ. ſed ſemper virilis etatis affuiſſe fortitudinem
quẽ infantulus infirmitas occultabat Opus ſuũ igitur fecit
quod creauerat ſaluanſq̃ꝫ quod perierat. ad vitã reuocãs qđ
mortuũ erat Sed peregriuũ opus fuit in deo ꝙ verbũ factũ
eſt caro. ꝙ factꝰ eſt viſibilis et cõpꝛchenſibilis paſſibilis mor
talis. et peregrinũ a maieſtate puer ſugens vbera. pãniculis
inuolutus et ſuſtinens conuitia. filius dei in patibulo, ꝯſtitu
tus Conſiliarius quoq̃ꝫ dictus eſt paruulus iſte qui et alibi
dictus magni conſilij angelus. eo qꝫ ſecreta dei que ab homi-
nibus erant abſcondita. publice reuelauit. et cũ nemo noſſet
patrẽ niſi filiꝰ ipe archana dei reſerãs indaginẽ trinitatis ex
plicuit loquẽs patri et a patre reſponſuꝫ accipiens et ſpiritũ
ſanctũ infundens diſcipulis generationis et ꝓceſſionis inti-
mans rõnes ſubtiliter aſtruẽs pſonaꝝ ꝓprietates ⁊ ĩdiſſolu
bilis eſſentie vnitatẽ. Alia quoq̃ꝫ inferiora ſed tñ neccãria cõ-
ſilia edocens. vt beneficia collata homo intelligat vt in eo ꝙ
ſtat grãs agat. et qđ poſſibile ẽ ex dei gratia cũ ceciderit reſur
gat De virginibus ait apoſtolus Preceptũ domini non ha
beo. conſiliũ autẽ do tanq̃ꝫ miſericordiam conſecutus Vult
⁊ laudat ex imperio dñi vt q̃ nupſerint ſic ꝑmaneant: q̃ vero
virgines ſunt dei cumulatõe caſtitatis integritatẽ exhibeãt
chriſto ⁊ in hunc modũ quecũq̃ꝫ auctoritate diuina immobi-
lia ꝯſtant ſic maneant. que ꝟo in alteruтꝝ poteſt libertas ar-
bitrij flectere locũ eligant priorem quia ⁊ ſi bona ſunt ⁊ a deo
inſtituta coniugia melior tamen eſt cõtinentia: ⁊ virginitas
excellẽtior quã non cogit neceſſitas aut mandatũ. ſed pfectio
nis ſuadet ꝯſiliũ. Quod ſi diuinis ꝯſilijs obuiauerint temta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

menta ⁊ liberas mētes ad carnales reuocauerint appetitus adeſt deus fortis nec ſpem ponat homo in homine. nec in brachio carnis ſue confidat. quia qui mūdum vicit victoriā ſuis promittit militibus. ⁊ qui victores ſunt ſui celo vim inferūt quoniā ſicut ſcriptū eſt regnū celoꝝ vim patitur et violenti rapiunt illud. In puuli huius nomine cum hoſte antiquo cōgredimur ⁊ fortis armatus ſuperueniente fortiore de atrio antiquitus poſſeſſo potenter expellitur ⁊ ꝓſumpte infeſtatiōis audacie ſilentiū imperatur. Defectui carnis noſtre que a primitiuis fecibꝰ originalis mali infecta languerat. ex chriſti carne redditur fortitudo ⁊ ſacramentorū communicatio ꝑ quā illius corporis ſinceritati vnimur nos in tantū corroborat: vt de mundo et de diabolo ⁊ de nobiſipſis victoria potiamur ⁊ ſacramentali guſtu viuificis miſterijs inherentes. vna caro ⁊ vnus ſpiritus ſimus dicente apoſtolo. qui adheret dn̄o vnus ſpiritus eſt. Sic hij ad quos ſermo fit dicuntur dij ⁊ filij excelſi nominis ⁊ hereditatis et eternitatis ꝑticipes. fortitudine ſocietatis chriſti ſubigentes tentamina. ⁊ cum homines ſint ex indigniori materia in captiuitatem redigunt ⁊ cōſpuunt ligantq; demonia. Et quidem in hoc tempore in ſtadio vite huius ſe exercet militia chriſtiana. ⁊ preeunte chriſti vexillo quem et paruulum vidimus ⁊ cognouimus deum ⁊ quos ſpiritus conſilij ⁊ fortitudinis munit: nec vinci nec decipi poſſumus quos eruditio diuina ſcientia et poteſtate fecit inſignes Videtur autem in preſenti diſciplina huiuſcemodi non eſſe gaudij ſed meroris eo ꝙ non ſine periculo certamina peraguntur: bonum vero. certamen certantibus pacatiſſimum fructum in futuro exercitatis in iuſticia dabit princeps pacis eterne conſignās ſibi in beatitudine quorū cōmunicauit nature. Ipſi gloria ⁊ imperiū amodo ⁊ vſq; in ſempiternum amen:

¶ De ratione circunciſionis.

Inter omnia teſtamenti veteris ſacramenta nihil circūciſione ſolemnius antiqua celebrauit religio. nec tantū in hebreos: ſed etiam in phenices et arabes hec traditio inole

nit. Reliquegentes tam mandatum q̄ꝫ factum irrident ⁊
deo minime aſſerunt conuenire vt ſaluatoris benignitas pla
gis infantium delectetur vt immeritos in ipſo vite initio ꝑ-
iculo mortis addicta: hoc de bono domino ſentire qui nemi-
nem vult perire abſurdū et irracionabile iudicant. Nec ta-
men eis omnia reliqua ſacrificia ſunt horrori. Sed in mul-
tis naturalem legem ſequentes expiationum retinent inſtru
menta ⁊ immolant victimas. et incendunt adipes ⁊ cum a-
doramentis ⁊ libaminibus fundunt coram deo vota et pre-
ces. legimus Job dei teſtimonio approbatum: iugibus ſacri
ficijs occupatum nec legimus circunciſum. Et poterant eſſe
eo temporum diuerſis in locis multi viri inſignes qui iuſti-
tie dei ſubiecti hoc ſigno carebant: licet filios eſau ⁊ iſmael pu
tandum ſit huius traditionis non fuiſſe expertes. verum cū
opus iſtud ⁊ antiquitas commendet. ⁊ iubentis auctoritas:
inquirenda eſt tanti miſterij ratio que abrahe ſpecialiter eſt
ſemini eius tanto pondere mandata eſt vt quiſquis in illa gē
te huius ſigni carere differentia ethnicus non iudeus repu-
taretur. ⁊ a titulo filiorum iſrahel abraderetur proſcriptus:
Hoc cum octauo die iuſſum ſit celebrari ⁊ nomen circunciſo
aptari: intimatum eſt his qui digni ſanctorum conſortio cen
ſebantur ꝙ eorum nomina ſcriberentur in celis. ⁊ eterne bea
titudinis quam poſt vite huius ſeptimanam octaua conſe-
quitur heredes fierent ⁊ conſortes quicunq̄ꝫ vite innocen-
tia ⁊ celibatus ſanctimonia ſeſe domino conſecraſſent: Te-
nera itaqꝫ infantia huiuſmodi erat imbuenda doctrina ⁊ an
te concupiſcibiles motus quos peccatum meruerat miſera-
bili pene ⁊ ineuitabili vindicte etiam in paruulis adhibenda
erat ſeueritas: ⁊ anteq̄ꝫ ebuliret ſartago libidinum prouiſum
eſt ventilabrum quo refrigerari poſſet ⁊ extingui de popula
tricis flamme vagus ardor ⁊ vniuerſa perluſtrans incendi-
dium. Ideoqꝫ dolor voluptati ⁊ ſanguini delectationis
ſanguis tormenti opponebatur. Vt in primis elementis
diſcernent paruuli ſemper proprie memores ſectionis con-
traria curare contrarijs ⁊ ad cohibendos refrenandosqꝫ
turpitudinum appetitus neceſſarium eſſe ſale corroſo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

rio carnis perfricare puritus. et ſemper recrudeſcentes deſic
care putredines Ad hoc corpus ſuū mortificabat apoſtolus
nō tn̄ circūcidēs illud ſemīariū mēbrum. ſed totū ſe crucifi-
gens. et oībus extra ordinarijs motibus opponēs tantū vſ
qꝫ adeo corpus ſuū redigens in ſeruitutē vt diceret: viuo āt
iam nō ego. viuit vero in me chriſtꝰ Cuius facti emulatores
erubeſcimus ī pudēdis: et detecto ſectoqꝫ confuſionis operculo
qꝫuis cōſciētia teſtis ſemꝑ nobis exponat ſcaturientes intꝰ
pctī inſidias. nec internū vitare poſſimꝰ iudiciū. viriliter tn̄
ſtandū eſt. ⁊ rōnis auctoritate increpādi ſunt titillatorij ſen
ſus. ⁊ ſumopere vigilandū eſt ne ſeqtur aſcēſus Intra nos pu
dor iſte aboleri oīno nō pt: qꝛ nec totū hoc mēbrū ſed anteri
or eiꝰ portio iuſſa eſt circūcidi Res ſane maxima eſt ſi nō e-
grediatur foras huiꝰ cōtagio corruptele et inſaniens beſtia
corrupti anhelitus cathenis ferreis in vltimis aīe receſſibus
alligetur intuſqꝫ fractis dētibus ſe ipam cōcupiſcentia capti
ua maſticet ⁊ corrodat Manet itaqꝫ erubeſcētia ꝓpter ſenſuꝫ
vt qui in agone contēdit ſciens circūciſionis miſteriū ab om
nibꝰ ſe abſtineat que poſſunt huic flāme miniſtrare fomētū
Nec tn̄ per emptoria eſt cōtendentibꝰ: ſed ꝓbatoria huiꝰ ſen
ſualitatis colluctatio tā veterna: ſed inſtitutū eſt certamē in
ter ſpiritū et carnē: vt victor homo peccati et pene poſt triū
phos ſolēnes coronetur in gloria ſine infeſtationibꝰ de. īceps
liber a peccato et pena Hanc verecūdiam poſt ꝑuaritionē va
nitati ſubiecta non volens anima ꝑtulit. et vim ſuſtinet īqui
etudine ꝑurgente et in volūtarijs motibꝰ fatigata infoelici-
tatis ſue deplorat miſeriā liberari de corꝑe mortis huiꝰ deſi
derans ⁊ pacifici trāquilliqꝫ ſtatus a deo poſtulat libertateꝫ
Quotidiano ſane conflictu ſpiritus et caro luctātur et cau-
ſatur ratio aduerſus domeſticū malū quod ita intra ſe exer-
ceat regnū quaſi uatura ſit vitiū. et ſecū traxerit creatio pri-
ma peccatum: Hoc vtiqꝫ prima non ſentit condicio. ſed ſecu-
tum eſt tranſgreſſorem ſupplicium et adheſit indiuidua pe-
na pecc͠to de quo erubeſcent quicunqꝫ mundo corde regem in
decore ſuo videre deſiderant Quis in tam aſſiduis illuſioni-
bus non confundatur quis non in tantis contumelijs eru-

beſcat. Fomes quippe huius mali intus in teuebroſis receſſ
bus latitans vt viderit animam alias occupatam et in imis
ad ſui circū̃ſpectionem ſollicitam irruptionibus vehementi-
bꝰ erumpit et blandicijs venena ſupponens pudicicie purita
tem inopinitatis inuadit aſſultibus Ideoqꝫ pudibundus ho
mo nuditatem ſuam operit. et foeditatem confuſus occultat
Hijs rediuiuꝰ vulneribus ſemper hac ſanie illitis neceſſaria
eſt Per omnem huius vite ſeptimanam iugis reſecatio pu-
tredinum ⁊ continua circumciſio cicatricum ⁊ in ceteris qui
dem membra omnia imperio rationis obediunt ⁊ arbitrij re
tinent libertatem Hic vero vbi babilonie fornax exarſerit
et quaſi pice ⁊ napta conſperſa libidinum ebulierint appeti-
tus inflammata caro libertatis priuatur honore. intantum
vt rebellia membra velit nolit in motus nefarios audacter
exurgant Precedebant olim integumenta rerum ſignifican
tia abolitionem peccati ad perfectionem inchoata tendebāt.
Nec hoc ſacramentum conſuetudini antique ſubtrahere vo
luit chriſtus: ⁊ licet non eſſet in hoc tempore neceſſarium ta-
men ne antiqua religio prorſus reproba videretur: in ſe vo-
luit circumciſionis aptari ſignaculum Sane originale pecca
tum quod a primis patribus in totam generis huius ſucceſſi
onem defluxit. omni tempore aliquibus remedijs oportuit.
expiari: licet vim plenam ſignificantia non habuerint. donec
ad rem ipſam ventum eſt que figurarum operiebatur vela-
mine Et licet ſacramentorum archana omnibus non pate
rent virtus tamen ⁊ effectus coruꝫ ignorari non poterat q̄a
ab adam vſqꝫ ad Noe ſacrificia deo conſtat fuiſſe accepta
que vſque ad illud tempus ſine legis diſtinctione diuinitus
inſperata inſtitutione primi hominis celebrarent. Illa vero
ſacrificia aut in animalium ſanguine aut aliarum oblationuꝫ
incenſionibus agebantur non ꝙ fumo aut mortibus pecudū
delectaretur deus. ſed vt intelligeretur immutabile iudiciuꝫ
et prolata ab initio ſententia in peccatum Immutabile decre
tum ab eterna lege exigeret cōcupiſcentia affligi. ⁊ morte pec
catorē puniri nec poterat plagis exteriorioribus remediū ali
quod ſubuenire quū ſtimulꝰ carnis ſine vlla exceptōe colafi-

ſaret infirmū. ⁊ vſqꝫ ad diſſolutōem mors importuna ꝓſeq-
retur captiuū Et mors quidem carnis ↄcupiſcentiaꝝ interſe-
cabat ludibria. nec poterat vltra peccare illud qđ erat putre
dini ac diſſolutioni ꝑdeſtinatū ⁊ datū. ſꝫ ſuperat poſt mortē
carnis aīe labor ⁊ afflictio ſpūs. nec poterat vlla rōne illa ab
ſolui dānatio niſi morti oīm vita oīm ſubueniret. ⁊ ꝓ gn̄ali
morbo grā dei ſingulare ꝓpinaret antidotū. Hoc antiquum
redemptōis nrē ↄſiliū ſanctis pr̄ibus reuelauit deus. voluit
qꝫ ut paulatim aſſueſcerēt hoīes paſſioni. ⁊ morti neceſſarie
voluntarie mortis opponerēt libamentū ⁊ penam in mede-
lam. ⁊ ſuppliciū in remedium ↄmutarent. Huius oblatiōis
doctrinam ſacrificia ↄtinebant antiqua ⁊ incenſiones ⁊ mor
tes hꝰ ↄſumatōis gratiā ꝓſignabant Propter hoc cum iam
fidei tempora propinquarent imperata eſt circumciſio. ⁊ ꝑs
illa corporis in qua eſt voluptatum ſeminariū ⁊ libidinis of
ficina iuſſa etiam in paruulis āputari. vt proprij primitias
ſanguinis ei qui totum ſanguinem ſuum oblaturus erat of-
ferrent. ⁊ communia ſingulorum ſacrificia ſingulare precede
rent holocauſtum Ubi vero chriſtus dn̄s venit de quo in ca
pite libri ſcriptum erat vt in morte ſua patris voluntatem
implerent. ceſſarunt ſacrificia nec iam truncationem prepu-
tij euangelium imperauit. ſed circunciſionem cordis ⁊ omnē
tam menbrorum qꝫ affectionum petulantiam gladio ſpiritꝰ
reſecari immutabili decreto mandauit. Et tante dignitatis
illa vna redemptoris nrī fuit oblatio vt vna ad tollenda mū
di peccata ſufficeret q̇ tanta auctoritate in ſcā introiuit ſang-
uine ꝓprio. vt deinceps nulla ſupplicantiū poſtulatio ſangui
ne indigeret alieno At diebꝰ igitur viſitatōis nrē regnū celoꝝ
vim patitur. nec iā in expoliatiōe carnis circūciſio agitur ſed
ſpiritus ſcī ꝟtute vetuſtatis antique ſanies expurgatur

¶ De ſtella ⁊ magis ⁊ innocentium nece

NAto in Bethleem ſaluatore audita eſt in effrata eius
in terris ꝑſentia: ⁊ vſqꝫ ad ſiluas cāpoſqꝫ gentiū noue
huius natiuitatis eſt fama porrecta in Judea a poſterioribꝰ ⁊
angelis primo ſunt hec gaudia celebrata nec multo poſt ara-
bum fines huius rei noticia penetrauit. ⁊ incolis ſabba pre-

clari ſtella luminis celeſtis numinis nouis ſplendoribꝰ indi
cauit Erant in illis regionibus viri ſiderum inſpectionibus
aſſueti ꝗ arte mathematica vim diſcurſuꝫ nouerāt plane/
taꝝ ꝗ ex elemētoꝝ natura rationē tp̄m metiētes aſtroꝝ mi
niſteria certis experimētis ꝓprijs didicerāt effectibꝰ aſſigna
ta hij ex vaticinijs Balaam olim audierāt ſtellā oriri in ia/
cob: ⁊ hoīem in iſrahel cuiꝰ fortitudo q̄ſi rinocerōtis ad quē
in trieribꝰ de italia venirēt ꝗ ſuperarēt aſſirios ⁊ vaſtarēt he
breos quo tp̄m nec in iacob idolū nec in iſrahel ſimulacrū eēt
Diu hoīes illi huiꝰ ꝓphetie ꝑuentū expectauerāt ⁊ vbi ve/
nit plenitudo tp̄is orto repēte nouo ſydere ad antiqua recur
rētes volumīa tā teſtimonio muniti q̄ꝫ ſigno dromedis In/
uecti in iudeā ſtella duce peruenīūt Nec potuere paleſtine in
colas latere tāti noīs ꝑſone ſed vbi auditā eſt ꝙ ſtellā indicē
nati in bethleem ꝑuuli ſeq̄rētur herodi noui regis inquiſitio
nūciatur Euocatis itaqꝫ magis rei huiꝰ ordinē cū oīm dili/
gētia ſiſcitatur Audit natū in bethleē eſſe paruulū quē ꝓfi/
tētes regē ⁊ deū ꝗ de ſabba venerant adorare ⁊ venerari feſ/
tināt intimatū eſt ei ꝙ ab antiquis tp̄ibus moabites prophe
ta Licet gētilis prediuerat ⁊ cōtulit cū lr̄is gentiū ſcōꝝ va
ticinia prophetaꝝ quoꝝ ſcripta per oē ſabbatum legebātur
de quibus nulla in populo iudeoꝝ ambiguitas erat quū rata
eſſet ꝗ illi vel aſſeruiſſent preterita: vel prediuiſſent futura. a
fortitudine eiꝰ qui quaſi vnicornis obuius penetraret in cu/
iꝰ obſequiū vltrices de italia trieres in iudee termīos aduen/
tarēt ⁊ vſqꝫ ad finē mundi dilatarēt imperiū anxiꝰ expauit
et timuit Cōturbabat q̄ꝫ aliud ꝙ in michea ſcriptū ē teſtimo
niū quoniā de bethleem que eſt effrata egrederetur ꝑuulꝰ ꝗ
dnātor eſſet in iſrahel cuiꝰ egreſſus eēt ab initio a diebꝰ eter/
nitatis Cūqꝫ ea que domeſtici codices cōtingebāt cū his ꝗ
ab alienigenis dicebātur intelligerēt conuenire diuinis ten/
tans reluctari cōſilijs ſimulat ꝑfidus religionis aſſenſuꝫ pro
mittens magis ſeſe ad orandū ꝑuulū cū oī deuotiōe ilico af/
futurū cum ꝑ reuertentes certitudinē de puero accepiſſent.
Turbatur cū rege maligno ieroſolima nō letatur expaueſcit
⁊ tabeſcit et negare erubeſcit quod ſcriptura teſtatur Nec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

minus horrendū ſcribarū ſacrilegiū q̄ȝ herodis impietas. qꝛ
proprio iudei abutentes priuilegio cū vſitationi diuine inue-
rētur ingrati cām ſibi cū herode fecere cōem cū hinc ⁊ inde i-
pietas et infidelitas aduerſus dn̄m ⁊ chriſtū eius fremerent
⁊ pariter in eius odio conſentirēt Ecce alienigene a flumib⁹
ethiopie ad paruulū chriſtū ſupplices veniūt. ⁊ filij diſꝑſoꝝ
deferūt munera: accedunt qui longe erant et prope recedunt
in loco humili et ſuꝑlectile viri rex regū dn̄s dominātiū iue-
nitur cognoſcitur ⁊ ab alijs adoratur Quia vero neminē in
conſpectu dei apparere vacuū antiqua lex edocet p̄uaricato-
ribus legis abeūtibus vacuis. primitie gentiū ſacramentalia
munera ꝓferūt de theſauris ⁊ dn̄o aurū ⁊ adoramēta preſen
tant ꝓfitentes ex ratione muneꝝ de eo quē adorabant quid
crederent quid ſentirent In auro regē. in thure ſacerdotē in
mirra incorruptibilē. quāuis paſſibilē ꝓfitentur Oblatio iſ
ta incarnati verbi et' exponit miſteria. ⁊ breui ſubtiliqꝫ iudi-
cio vtriuſqꝫ nature humane diuineqꝫ expromit vnitatem. qd̄
propriū eſt vnicuiqꝫ ſingulatim diſtinguens Nā deo pri cu-
ius regnū ⁊ imperiū ſuis mūdū replet ſplendoribus in odo-
rē ſuauitatis ſumm⁹ ſacerdos ⁊ pontifex chriſtus ſe obtulit
cuius caro paſſionis cremata carbonibus incenſionis ſue fla
grātiam trāſmiſit ad celos ⁊ vſqꝫ hodie odor ille ſuauiſſimus
in terreſtri celeſtiqꝫ eccleſia indeficiens perſeuerat Quod au
tem paſſibilitas quā obediens deo volūtarie ſuſcepit incor-
ruptione firmata ſit virtus mirre obuians corruptele ſuo ꝓ
bat effectu/ vt viſibiliū ratione muneꝝ immortalitatis ſoli-
de conſtat euidēs argumētū Adorato dn̄o magi hilares alio
tramite in ſuā patriā reuertuntur. quia neceſſe eſt vt qui cre-
dūt ad iuſticiam ore etiā confeſſi ſunt ad ſalutē. Deinde vias
eligant arctiores et ſe diſtrictioribus mādatis obligent. quo
niā per vias latas deſcenſuſqꝫ precipites itur ad inferos ꝑ ar
ctas vero et difficiles reditur ad ſuperos Propter verba la-
biorum dei religioſus quiſqꝫ vias duras ingreditur. ⁊ iugula
tor voluptatū ſtantem ex diuerſo hoſtem ſecur⁹ aggreditur.
Arcta via eſt caſtitas trames ſtrictus humilitas ieiunio af-
figi et carnem in ſeruitutem redigere Scopuloſe ſunt ſemi-

te ſed ad priam ſuperiorē nō niſi per meatus difficiles armati
milites reuertētur Nō eſt tut⁹ ad herodē regreſſus nec expe
dit cū his qui oderūt deū federa iūgere: nec de religione cum
malignātibus inire cōſilia quoꝝ familiaritas infantiam xp̄i
ſtudioſe ꝑſequitur ⁊ anteq̄ꝫ formetur xp̄s in nobis in ipſo pie
ꝯuerſatōis initio vt extiguatur ſpūs ⁊ ſuffocet vita iuſticie
penit⁹ elaborat Deluſuz ſe herodes ꝯqueritur cū magos ali
as cōperit diuertiſſe. qꝛ moleſtiſſimū eſt principi tenebraꝝ cū
excogitatis laqueis temtatos quoſcꝫ nouerit euaſiſſe. ⁊ acri/
ori inflāmatus rabie in neces inocentiū debacchatur Sic ſan
ctoꝝ ꝑſecutionib⁹ tyrānus crudelis illuditur q̇ dū putat ꝑde
re quos occidit melioris vite ſtatū eis ꝓcurat. ⁊ quod ille in
ꝑditionē molitur Hij vtūtur ꝓ bn̄ficio quibus lucra vite ꝑ
petue per hec momētanea dāna celeri ꝯpendio acquiruntur
Ecce ꝑuuli iſti quos hoſtis nature pietatus inimicis. beſtial'
ſeuitie: inaudite crudelitatis monſtꝝ herodes occidit. ſubito
fiūt martyres ⁊ dū vice chriſti ⁊ ꝓ xp̄o auulſi a matꝝ vberi-
bus detruncātur. teſtimoniū q̄d nōdum poterāt ſermone ꝑ
hibent paſſiōe. ⁊ ſufficit cauſa teſtimonio licet nōdum eloq̇o
diſtinguatur. Illico ſpūs infantulis vaſculi receptaculū de-
ſerens. iam nō tenelli corpis etati ſcꝫ nouicie tp̄e tenetur. ſed
ab illis infantilib⁹ coagulis aīa expedita, adepta rōis ⁊ intel-
lect⁹ plenitudine in occurſum chriſti feſtinat a quo milicie ſue
q̄rens ſtipendiū ad lucis ⁊ pacis eterne p̄mittitur gaudia et
epyphanie ſollēnia in celeſtib⁹ celebrat. nec in ſtelle alicui⁹ lu-
mine ſꝫ in ipſa claritate diuine p̄ſentie gl'atur Acta eſt natiui
tatis ſolēnitas ſurſum iubilantibus angelis deorſum ex ore
infantium ⁊ lactentiū laus eſt ꝑfecta. reſonātib⁹ vſcꝫ ad celos
victorie tubis ⁊ verſus eſt ꝑuuloꝝ vagitus in gaudiū: ⁊ luct⁹
in iubilū. ſeq̄nte nō ſtellā ſꝫ agnū exercitu innocentiū ⁊ baiu-
lāte glorioſiſſimi triumphi ſolemne vexillū. Nec potuit mū
dus inficere nuper agonē ingreſſum infantilē exercitū. ⁊ pe-
des q̇ nondū lutū calcauerāt vrgens citatuſcꝫ trāſitus non
eſt paſſus vllis ſordibus inq̇nari ſꝫ in ip̄o vite initio tota illa
īnocua phalanx ſine vllo integritat' detrimēto ad ſolidioris
vite trāſlata eſt gloriā ⁊ q̄ expectari poterat annoꝝ elapſura

tionis diſcretio repēte nullis iam etate illa tēpibus ſubiecta
oīs ɔſummatōis reppit finē. ⁊ caſuū accidentiū mutabilita-
tes euaſit. Euigilauerūt ſenſus quos ſopor infantie opprime
bāt diſploſiſqʒ palpebris intuiti lucē in momēto aſſecuti ſūt
q̄ pacificis ⁊ mūdo corde debetur btitudinē ⁊ aſcendētes per
oīm ꝟtutū gradus ſine doctrine humane exercitio cumulatā
inuenere mēſurā. ita vt in ordine ſcōꝝ ꝓthomartyres primū
habeāt locū. ⁊ ſecretoꝝ ɔſocij diuinoꝝ ꝓpinquitate familiari
ſſima clementiā dei ꝓ nris exorent laboribus quos vſqʒ ho-
die funeſtus herodes ꝑſequitur. quoꝝ ſanguīe ⁊ morte diabo
lus delectatur. Hij itaqʒ a cunabilis in celū trāſlati: facti ſunt
ſuperni capitolij ſenatores ⁊ iudices nō nullis veniā obtinē-
tes immeritis: aſſiſtuntqʒ miſeratōib⁹ ⁊ vltionibus diuinis:
ſʒ ſepius agni quē quocūqʒ ierit ꝑſequūtur māſuetudine: q̄ꝫ
ira vel furore vtūtur. Hij nuper cruore lacteo loti primitias
baptiſmi martirio ɔſecrarūt tradētes poſteris formā vbi ne
ceſſitatis articulis excluſerit morā. nō minus ad lauachꝝ aīe
ſanguinē efficacē q̄ꝫ ſcificatas ꝟbis ſollēnibus aquas maxīe
cū nec ſanguis hoc elemēto careat. ſʒ aquaꝝ motu ꝑ totū cor
poris alueū fluat. Spūs ꝟo ſcūs ⁊ aquis ⁊ ſanguini ſupfert
q̇ ſubiectos ſibi fouet ⁊ abluit. quo baptizante idē occiſio q̄ꝺ
merſio oꝑatur: qua extinctā pctī vitā ꝟtutēqʒ emortuā vtri
uſqʒ rei continet ſacramentū. Ipſe em̄ eſt qui vel hoc vel alio
modo quicunqʒ eſt ille modus baptizat. ⁊ ad idem refertur
quod pura fide agitur ꝑ xp̄m dn̄m noſtrum

¶ De baptiſmo xp̄i ⁊ manifeſtatōe trinitatis

Non ſatis ē q̄ angeli locuti ſunt paſtoribus q̄ apparuit
ſtella regib⁹/ q̄ natiuitati ⁊ ꝑſone ⁊ loco ɔſona ꝓphetaꝝ ora-
cula. ꝑfide gētis iudicio xp̄o ꝑhibentia teſtimoniū in vnā ɔue
nere ſnīam: ſublimius ⁊ ꝑfecti⁹ teſtimoniū ꝓfertur diuinit⁹.
⁊ ipſe pater inuiſibilis auditur. et aures humanas oīpoten-
tis dei p̄clara vox penetrat. ⁊ inaudita a ſeculo fidei ſpēs de-
claratur. Ueniebat chriſtus ad baptiſmū. nō egens lauachro
in quo pctm̄ nō erat. ſʒ vt ſacramēto ꝑhennis daretur aucto
ritas. ⁊ tanti ꝟtutē opis nulla ꝑſonaꝝ acceptio cōmendaret
q̄m remiſſio pctōꝝ ſiue ꝑ baptiſmū ſiue ꝑ alia ſacramēta do-

netur ꝓprie ſpūs ſancti eſt ⁊ ipſi ſoli huius efficientie priuile-
giū manet Verboꝝ ſolēnitas ⁊ ſacri inuocatio noīs ⁊ ſigna
inſtitutōibus apoſtolicis ſacerdotū miniſterijs attributa.
viſibile celebrāt ſacramentū. rem x̄o ipſam. ſpūſſcūs format
⁊ efficit. ⁊ ꝯſecratōibus viſibilib⁹ inuiſibiliter manū tocius
bonitatis auctor apponit. ⁊ plenitudinē grē vnctōis diuine
pinguedo ſcificatōibus officialib⁹ infundit. ⁊ rem ſacramēti
conſumat ⁊ ꝑficit Si in petri vel pauli noīe baptiſmi grā do-
naretur. poſſet alius alio videri ſublimior. ⁊ ſcdm miniſtro-
rū merita hec ſingularis grā eſtimari. vt melior eſſet baptiſ-
mus eius q̇ ſanctior videretur ⁊ indignior eſſet q̇ ab eo accipe-
retur quē nō amplior eſtimatio ꝯmedaret. hec ⁊ iā alia ſacra-
mēta trāſferetur iniuria vt nō in eis vnitas. ſʒ diuerſitas ha-
beretur. ſi cenſerētur a meliorib⁹ fieri meliora ⁊ minus habe-
rent vtilitatis ⁊ pōderis q̄ fierent ab indignis Sic eucariſtia
vna alia melior. ⁊ baptiſmus ꝓ miniſterio vel melior vel de-
terior crederetur: Abſit hoc a fide catholica. abſit a religione
chriſtiana tante corruptōis fermentū Vna nobis fides vn⁹
dn̄s. vnū baptiſma. qđ ſi ab indigno forte fuit ꝯſecratū. non
audet iuſtus iterare vel corrigere qđ ſemel eſt factū. q꞉ ꝑ quē-
cunqꝫ fiat idem eſt. nec hoc priuilegiū meritis eſt datū ſʒ grē
⁊ ꝓprie ſibi oīpotentia dei retinet hunc effectū Neqꝫ eñ pau-
lus ꝓ nobis crucifixus eſt aut nos gloriamur in paulo. ſed in
cruce dn̄i gloriamur. cuius virtus oīa ꝑagit ſacramenta. ſine
quo ſigno nihil eſt ſcūm. neqꝫ aliqua conſecratio meretur ef-
fectum. hinc oīm ſanctificationū exurgit ſublimitas ⁊ ꝓfun-
dum. ⁊ longe lateqꝫ plenitudo diffunditur grāꝝ Quāne vlla p̄-
ſumptio ſibi huius domi in poſterum gloriam vendicaret. in
hoc ſicut ⁊ in alijs dn̄i nrī eccleſie ſuē ꝓuidit benignitas vt ip-
ſe baptizaretur a ſeruo. nec ꝯſerui ꝯſeruoꝝ miniſteriū detrec-
tarent vel aliquis cuiquam in hoc ope preferretur. quoniam
ſiue Judas ſiue paulus baptizet. chriſtus pctm̄ lauat. abſol-
uit. ⁊ delet Sic rachel ⁊ lya balā ⁊ zelphā: maritꝫ accōmodāt
⁊ liberos accipiūt ex vterijs āncillaꝝ Scribe ⁊ phariſei ī cathe-
dra moyſi ſedentes. dū agūt que ad cathedram ꝑtinent ꝑ om-
nia plenitudine poteſtatis vtuntur. ⁊ officium nō vita tan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

tis effectibus honoratur Obediūt demones exorciſtis. xp̄m
inquiūt ſcim⁹. ⁊ paulū nouim⁹. ⁊ in noīe xp̄i quē paulus p̄di
cat adiurati egredimur. nos āt penitus ignoramus. Ecce in
noīe ſuo nihil queſtiarij ꝑagunt exorciſte. nec ſe eis deferre
ipſi demones ꝯfitētur ſꝫ nomē xp̄i etiā per lucroꝝ ſectatores
ſue glīe retinet ꝑtātem· ⁊ fiunt in talibus cauſis miniſtri mer
cenarij ſicut naues onerarie q̄ ꝑ pelagus inuehūt inſtitores.
quaꝝ rectores potius eoꝝ quos ducūt. pecunijs inhiant q̄ꝫ
ſaluti Et tn̄ mare ſeculi huius neceſſarios hꝫ huiuſmodi trāſ
uectores Alioquin ceſſabūt ꝯmertia. nec ex trāſmarinoꝝ co
pia alioꝝ in opia habebit ſubſidiū. nec occurrēt ſibi ſolatia re
gionū ſi vehicula tollātur de inuio ⁊ pelagus īmeabile relin-
quatur Bonis quippe ſepe maloꝝ miniſteria ſuffragantur.
Supponit itaqꝫ ceruicē ſcām manib⁹ hoīs humilitas redēp
toris. ⁊ licet plenā nō habeat ꝟtutem. ſuſcipit tn̄ xp̄us bap-
tiſma ioānis Preparabat viā dn̄o ioānes lauādo exteri⁹ cor
p̕ora vt p̄cederet Exterius lauachꝝ ſecutuꝝ baptiſma. ī quo
ꝯferretur aīaꝝ ablutio ⁊ pctōꝝ remiſſio Preceſſit q̇d erat ex
ꝑte vt ꝯſummatio ſeq̄retur Horret tn̄ ioānes ⁊ accliue ſibi eſ
ſe ſacꝝ xp̄i caput nō patitur· qꝛ maiorē a minore bene dici an-
tiquis regulis refragat᷑. ⁊ criminalis ei viſa eſt vſurpatio po
teſtatis De plenitudine chriſti oīs accepiſſe ⁊ ſeip̄m cū ceteris
p̄dicarat baptiſta. ideoqꝫ deo ⁊ hoīem manus imponere iudi
cabat temerariū. ⁊ lauare eū in quo nō erat peccatū eſtima-
bat ſuꝑfluū Sed ad ſoluendā calciamēti huius corrigiā con
feſſus indignū formidabat exhibere p̄latū ſi ipſe in magiſtro
ſine cauſa tentaret hoc agere q̇d ab ipſo ſuſcipere neceſſariuꝫ
dinoſcebat Ideoqꝫ tremebund⁹ humili ſatiſfactione poſtulā
ti miniſteriū negat aſſenſum. nō ꝙ obedientiā detrahat impe
ranti. ſed q̇d iudicio ſuo ſeruo ſubdi nō ꝯpetat maieſtati Tu
inquis venis ad me ⁊ a te debeo baptizari Cui dn̄s Sine mō
Sic em̄ decet nos oēm ꝯpellere iuſticiā Ioannis humilitas
nō arguitur. nec vituperabile viſum eſt xp̄o ſimplicitatis dif
fugiū ꝙ reuerētia nō importunitas ſuggerebat. In hoc igit᷑
oēm impleri iuſticiā aſſeuerat ſi doctrinā p̄cedat exemplum.
⁊ honore ſe inuicē p̄ueniant. q̄ maiorē ⁊ q̄ minorē obtinēt lo-

cum. ⁊ ꝗ maior eſt fiat minor ⁊ p̄ceſſor ſicut miniſtrator. Si in vnitate ſacramētoꝝ oēs ſimul ꝯueniant. ſi pacis eccleſiaſtice federa nō diſrūpant Baptizatur chriſtus nec vltra iordanis retrorſum ꝯuertitur. aruerunt vnctiōes iudaice. cerimonie putruerūt. ꝑpetuo lapſu baptiſmi grā emanat ad poſteros. nec vlla vetuſtate ſiccatur Adeſſe ſe tantis miſterijs ⁊ p̄ſentiā ſuā dinoſci dignata eſt ſempiterna diuinitas. celiſqꝫ apertis in ſpecie columbe ſpūſſcūs ibi ſe ipm oſtendēs: ⁊ intelligi voluit ⁊ videri ⁊ quietiſſimo illapſu aduenięs ſuꝑ chriſtū quieuit ⁊ manſit Acceperat quippe familiare ſuꝑ hoc ab eodē ſpū ioānes reſponſum. q2 ſuꝑ quē ſpūm ſcūm ſub hac ſpecie videret ipſe eſſet apud quē baptiſmi maneret auctoritas qui mūdi pccā tollēt: ꝗ ſolꝰ a nullo ſcificatꝰ ⁊ cūcta ſcificās nō tā intereēt ſcificatōibꝰ ⁊ ſacramētis oībꝰ qꝫ patraret Sꝫ ⁊ vox prīs audita eſt celitus Hic eſt filius meus dilectus in quo mihi bene ꝯplacui ipm audite. Huc vſqꝫ dñe ſcē pater nō audiuimus te loq̄ntem· ꝗ multipharie olim patribus locutus es in ꝓphetis. ⁊ ꝑ angelos ſcōs q̇bus ad diuerſa ſepe miſteria a te legatio eſt iniūcta Te ipm nōita añ hoc tꝑus locutum audiuimꝰ. vt ꝑſonaliter tibi aſſignetur locutio quā ꝓferres. hanc vocē a paternitate tua delatā nemo eſt ꝗ ambigat. nō eſt ꝗ ſibi hoc ꝟbū audeat arrogare. nō eſt in celeſtibus agminibꝰ ꝗ dñm ieſum ſuū audeat filiū noīare Certe ſibi ſoli nota eſt trinitas. ⁊ ſolus pater ſcit filiū. prēmqꝫ nouit filius. nec a quoqꝫ niſi eo reuelāte eſt cognitus. In hac diuini magiſterij ſchola pater eſt ꝗ docet ⁊ inſtruit. filius ꝗ archana dei nobis reuelat ⁊ aperit. ſpūſſcūs ꝗ nos replet ⁊ imbuit. A patre potentiā. a filio ſapiām. a ſpū ſcō accipimꝰ innocentiā. pater eligit. filius diligit. ſpūſſcūs ꝯiungit ⁊ vnit A prē nobis datur eternitas. a filio imaginis eius ꝯformitas. a ſpū ſcō integritas ⁊ libertas In patre ſumus. in filio viuimꝰ in ſpū ſcō mouemur ⁊ ꝓficimꝰ Cōuenerunt ſimul ſempiterna diuinitas ⁊ tꝑalis humanitas. ⁊ eo tenore vtriuſqꝫ nature facta eſt vnitas. vt impoſſibile ſit qđ iunctū eſt ab inuicē ſeꝑari. ſed ꝟbuꝫ ⁊ caro ſic ſunt vna eſſentia vt ꝑfectā ⁊ integrā ſincera ꝯiūctio faciat vnitatē Nec iniuria eſt ſꝫ grā dei ſi qđ minus videtur digni-

nioꝛi iūgatur cū inferioꝛ natura ꝯtumeliā ꝓbꝛūqꝫ peccati nō
ꝯtrahat:nec eſt minoꝛatio maieſtatis ꝑuectio paupꝫtatis nec
altitudinē in aliquo dei humilitas diſpenſatoꝛia dehoneſtat
hoc teſtimoniū auditū eſt:qꝛ filius dei eſt.quē ioannes tenet
in manib⁹ verus hō ver⁹ deus.vnic⁹ pr̄is.in ſua natura inui
ſibilis.in nr̄ā viſibilis·vt fide ⁊ experimēto fulciatur doctrina
dū ⁊ viſu ⁊ intellectu incarnati verbi noticiā aſſequatur.Di
lectus a pr̄e īmerito nos dilexit vltro viſitatōis ſue nobis bn̄
ficiū largitus eſt vltro ſanauit.vltro curauit:vltro libertate
donauit Etiā ingratos ꝓſequitur hic amoꝛ et reuocat;neqꝫ
tūc odit cū coꝛripit ⁊ flagellat.vſqꝫ ad mortē xp̄m duxit dilec
tio.⁊ reſurgēs a moꝛtuis caro hꝫ quibus tāte caritatis affec
tū oſtendit Duo grata vocabula fili⁹ ⁊ dilect⁹ ip̄o deo dictā-
te nr̄is ſenſibus imprimūtur.vt coīo nomī nos aſſociet col-
legio munerꝫ.⁊ tāte dulcedinis noīa nr̄m emoliāt animū ac-
cēdantqꝫ deuotōis affectū.ꝑ oīa ſibi pater in filio complacuit
nec vlla in eo ſerpētis ſunt repta veſtigia nec ſacerdotij ei⁹ pe
nituit deū.quoniā ſacrificiū quod in cruce obtulit ſic in bene
placito dei ꝯſtat acceptabile ⁊ ꝑpetua virtute ꝯſiſtit.vt non
min⁹ hodie in ꝯſpectu pr̄is oblatio illa ſit efficax q̄ꝫ ea die qua
de ſantco latere ſanguis ⁊ aqua exiuit.⁊ ſemꝑ reſeruate in coꝛ
ꝑe plage ſalutis humane exigant precium ⁊ obedientie do-
nantiuum requirant

Hic dilecto filio tuo tu dn̄e nos p̄cipis obedire.loquere
igitur dn̄e qꝛ audit ſeru⁹ tu⁹ Auditui meo dabis gaudiū ⁊ le-
ticiā doctrinā tuā amplectoꝛ ſuaue eſt mihi eloquiū tuū vni⁹
⁊ efficax ſermo tu⁹ ancipiti gladio penetrabilioꝛ vſqꝫ ad diui-
ſionē ſp̄us ⁊ aīe mee attingēs carnales et ſp̄uales intra me ſe
parat ⁊ ſe queſtrat affectus ⁊ a vilib⁹ p̄cioſa diſtinguēs q̄ſi fla
gello de funiculis ꝯtexto de meo interioꝛi tēplo qd̄ tu inhabi
tas oēm mūdi nationē expellit:nec patitur in atrijs tuis mer
cimonia colūbarꝫ.ſed a ſanctuario grē tue oēm venalitatē ex-
cludit.Audito te cū iraſceris.ſiue parcis ſiue flagellas iuſtū
⁊ bonū te p̄dico.in ira ſupplico.in clemētia grās ago.nec ſan
ctis ſermonibus contradico.Loquere magiſter bone libēter
te audio:⁊ cum aduerſaris mihi ⁊ in plagis ⁊ doloribus intel

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

ligo diſciplinã.nec latet me te docẽte ad ſiccandas corruptio
nũ meaꝝ putredines prodeſſe cauteriũ ⁊ mundare cicatrices
veteres ſal diſcipline tue euãgelio tuo medente infuſuꝫ.preci
pis vt infundã corrupto pulmoni yſopũ.⁊ ſpũs tui ſuauita
te epota totius malignitatis inflatio detumeſcat. A te deus
bone humilitatẽ diſcentes quaſi mãſueta aĩalia quieto greſ-
ſu te baiulamus ſeſſorẽ.nequaꝙ̃ ſub hoc onere laſſitudinẽ ſꝫ
quietẽ inuenturi.quia iugũ tuum non eſt graue ſed leue ⁊ lex
tua ⁊ teſtimonia iuſticie ⁊ precepta.timor ⁊ iuſticie ⁊ p̄cepta
timor ⁊ iudicia delectabilium in ſe rerum ꝯtinent ſacramẽta
Lex tua docet vitare peccatum ⁊ corripit tranſgreſſores. vt
⁊ lotis mũdiſꝗ pedibus in via immaculata incedant oĩa pre
monſtrat offendicula.⁊ inſinuat diuerticula: quibus pericu-
loſi trãſitus euitentur.nihil impoſſibile.nihil auſterũ. In q̇-
buſdam per legem tuam promiſſa premia nos inuitant.in
multis pene propoſite ⁊ ſupplicia vel damna territos aĩmoſ
a ſcelerum retrahunt appetitu Neꝗ lex tua ſcripta a lege na
turali in aliquo diſſonat ſed reprobatio mali ⁊ electio boni ſic
anime rationali infixa ſunt diuinitus. vt de hoc nemo recte
cauſetur.quia nulli ad harum rerum proſecutione deeſt ſcien
tia ſiue potentia.quia ⁊ quod agendum eſt ſcimus: ⁊ quod ſci
mus facere poſſumus Quod ſi impoſſibilia eſſent precepta
tua vel tantis difficultatibus onerata.vel voluntas tua ſic
abdita.vt non poſſet intelligi qui a nobis tua expeteret alti-
tudo.licet inuitus nemo peccet.poſſet tamen ex multis excu-
ſare dilictũ niſi nobis ⁊ moderatio mandati ⁊ veritatis cog-
nitio ⁊ agendorum diſtinctio autoritate cognoſcibile proui-
diſſent.⁊ ſimul ſe complecterentur poſſibilitas ⁊ facilitas et
ſcĩa ⁊ ptãs. Precipis mihi dñe deꝰ vt diligã te hic ⁊ poſſuꝫ ⁊
debeo ⁊ totũ me ⁊ interiꝰ ⁊ exteriꝰ tibi eſſe iubes obnoxiũ: et
de primo iubes vt ad meã eũ mẽſurã ꝯplectar Grãs ago tibi
clemẽtiſſiẽ deꝰ q2 qđ q̃ris a me tu priꝰ ipe donaſti ⁊ quõ tu me
dilexeris ſi linguis hoĩm ⁊ angeloꝝ loquar nec digne poſſum
eloqui nec vniuerſa ꝯplecti q̃ mihi grẽ tue ꝯtulit amplitudo
Juſtũ eſt dñe vt diligamꝰ te q2 ⁊ ipſe nos diligis ⁊ iniquũ oĩ
no eſt vt te in aliquo dilecti tui offendant Uerum hoc mãda

tū legē cōplectitur ⁊ prophetas. ⁊ in hoc verbo oīm ſcriptu-
rarū volumīa coartātur. Hoc natura: hóc rō: hoc dn̄e verbi
tui clamat auctoritas. hoc ex ore tuo audiuimꝰ. hic īuenit cō-
ſumationē oīs religio. primū eſt hoc mādatuz ⁊ vltimū: hoc
in libro vite cōſcriptū indeficientē ⁊ hoībus ⁊ angelis exhi-
bet lectionē. Legat hic vnū verbū ⁊ in hoc mādato medite-
tur chriſtiana religio ⁊ inueniet ex hac ſcriptura oīm doctri-
narū regulas emanaſſe: ⁊ hinc naſci ⁊ huc reuerti quicq̇d ec-
cleſiaſtica continet diſciplina: ⁊ in oībus irritū eſſe friuolum
quicq̇d dilectio nō confirmat. Nō ꝑtinet dn̄e ad te. nec de tu-
is eſt qui te non diligit. nec diligit te qui ſcienter offendit Di
lectioni tue detrahit qui termīos a te poſitos trāſit. ⁊ euāge
liȷ̄ tui decreta trāſgreditur ⁊ cōtemnit. Nō amat te qui pecu
niā diligit. tibi ⁊ māmōe nemo ſimul deſeruit: Nō ꝑtinēt ad
te ſpēm pietatis hn̄tes ⁊ negātes virtutem nec militant tibi
negociorū huiꝰ ſeculi traiectores nō audiūt te. ſed ſicut aſpis
aures ſuas obturant nec eoꝝ corda verbū tuū penetret quot
quot peccato ſeruiūt voluptatū carnaliū amatores. Lex tua
deus apoſtolorū et martyrū teſtimonio confirmata. paruu-
lis tuis pauperibus ſpiritu quibꝰ tibi regnū tuū dare cōpla-
cuit ſapientiam preſtitit et letificauerūt aīas eoꝝ iuſticie tue
in q̇bus ꝑ eandē legē edocti vixerūt. ⁊ hoc dilectionis precep
tū ita fideliū mētes illuminauit vt in pace ⁊ ſanctimonia vi-
uētes pacificis ⁊ mūdis cordibꝰ te viderēt: ⁊ ſimul amor ſan
ctus ⁊ timor caſtus ꝑſeuerantibus tibi ſtudiȷ̄s obedirent. vſ
q; adeo tibi aſcenſionibus huiuſmodi ꝓpinquātes vt fierent
iudicioꝝ tuoꝝ conſciȷ̄ ⁊ ꝑ ipōs tua ⁊ nūc et poſtmodū iudicia
exercētes Precepiſti dn̄e vt audiamꝰ dilectū filiū tuuz grās
tibi agimꝰ. q2 nos eiꝰ magiſterio cōmendaſti. Nos vero ex p̄
cepto tuo eiꝰ doctrine nos tradimꝰ īformādos: ⁊ inherētes ei
libenter cū duce ſpū ſcō omni tp̄e audiemꝰ

De ieiunio et temtationibus chriſti

Anno tricesimo carnis aſſumpte baptizato dn̄o in ior-
dane poſtq̄ꝫ reuelāte prē q̄ filiꝰ dei eēt innotuit. nō iā
ꝯueniebat eū putari filiū ioſeph. vel eſſe ſubdituz illi: Nec tn̄
repēte ad ſigna ⁊ miracula ⁊ doctrinā vſus eſt ꝑtāte ſz inte-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

rim auctoritatē ꝯtinuit. ⁊ anteq̄ʒ notū ſe faceret ⁊ mundo ex
poſuit ſe temtandū diabolo. nō vt diuinitatis integritas ꝓba-
retur. ſʒ vt tēptatoris ꝯfunderetur p̄ſumptio dū fame ⁊ laſſi
tudine poſt ieiuniū veritas hūanitatis pateret. q̄ diuinitati
aſſociata oīno peccati ſenſu ⁊ ꝯſenſu careret Hac etate tēpus
doctrine inſinuatū eſt rōnabile. nec an̄ has metas ꝓpera in-
uadi magiſteriū data eſt forma. qꝛ nō ꝯpetit ānis in pubib⁹
ſedere in cathedra. ⁊ in primogenitis boum lege aratro eſt in-
terdicta Iā ꝟo cū etatis rō ⁊ tp̄is ꝯueniret. ⁊ ad obediendʒ
ꝟbo xp̄i mandatū celitus adueniſſet. voluit tn̄ ſapientia dei
primo erudiēdos informare exēplo ⁊ ꝯtra tētamēta ꝓponere
documēta vt audiret ⁊ videret ⁊ ſentiret humana ronabili-
tas q̄ʒ in ſuꝑabilis ſit victrixq̄ʒ pc̄ti ſi libertas arbitrij libero
moderamīe dirigatur Igitur deſertū xp̄s ingreditur. ibi ſuo
.i. ſpū ſcō duce ⁊ comite ꝯuerſatur. Locus ſecret⁹ eligitur: qꝛ
ſolius dei iudicio ieiunia ſunt agēda ⁊ ſingulariter in pectorē
adiutorēq̄ʒ deū voluīt hec habere certamīa. neq̄ʒ in agonibus
aliq̄bus ꝑiculoſius militatur Nulli religionis exercitio frau
dulētius inanis gl'a adulatur. nulli ꝟtuti fauor ita blanditur
Ieiunioꝝ ſudorib⁹ laus īportuna ſe ingerit. ⁊ ſubtiliſſimis a-
culeis penetrās aīam dū extollit emollit ⁊ pungit cū vngit
Uirtutē in ypocriſim vertit. ⁊ ſimpliciter inchoata ꝑuertit
Quaſi tinea qđ integꝝ erat rodit ⁊ occupat. ⁊ ſc̄itatis funda
mēta euellit ⁊ diſſipat Subtiliſſimū malū ꝓprio laqueo ypo
critā iugulat ⁊ ꝓprijs armis ſc̄itatem impugnat Caſtigatio
carnis ſpūm inflat. ⁊ macies corꝑis extenuatū arrogantē im
pinguat Contēptus veneratōem venatur. fames ⁊ calami-
tas laudibus ſaturatur. Mens hoc veneno imbuta in miſe-
rijs deliciatur. ⁊ occupata hac ſcabie in vlceribus gl'atur Re
ligio fit ſuꝑſtitio. ⁊ ſuccēdit ei ambitio ſubornatā. Extincto
ſpū quatriduano cadaueri ſole ſuꝑſunt exuuie ꝟtutis ſpēs ex
animis ⁊ ſimulachꝝ ſc̄itatis Tanta eſt ypocritaꝝ dementia
vt fetoribus ꝓ odorib⁹ abutātur. ⁊ p̄cioſa vilia: ⁊ aſpera ſua-
uia arbitrētur. ⁊ fauoꝝ ſapor oīm dulcedinū ſuperet ꝯdimen
ta. oīſq̄ʒ delira ſenſualitas ꝯtrarijs delectetur. Propter hoc
ſolitudo carēs arbitris ⁊ heremus aſſentatorū ſatellicio va-

tua a ieiunāte xp̄o eligitur vt nō cū carne ⁊ sanguīe ſꝫ cū ſpūa
libus nequitijs dimicetur. ⁊ amotis ruinaꝝ occaſionibꝰ hō
cuꝫ diabolo colluctetur. ⁊ ſoli ſint in paleſtra xp̄s ⁊ antixp̄s
ſpūs ⁊ antiſpūs: Neqꝫ putet homo ſe euaſiſſe pericula. cū in
heremū venerit. qꝛ quāto ſubtiliꝰ tāto difficilius a tempta-
tore inuaditur qui cogitationū foribꝰ aſſidēs oīa virtutū ge
nimina in ip̄o ortu ſtrangulare molitur Imaginē xp̄i delere
cupiēs adulterinos colores naturali pulchritudini ſubducit
claritatē ſpūs interpolat ⁊ obnubit Uerꝫ liberiꝰ aīa expedi
ta obuiat impugnāti. vbi ꝯpedes īpedimentoꝝ defuerint. ⁊
aſpectus irritamenta nō nouerit: ſecuriorqꝫ eſt ꝯgreſſus vbi
ſingula nō vellicant dimicantem nec inebriant aīm lenocinia
voluptatū. Honeſtiꝰ cū ſpū qꝫ cū carne luctamur: qꝛ carnis
cōplexus fedas exalans nebulas eū qui ſibi adheſerit aliqua
ex p̄te ꝯtaminat: nec libidinū morſus q̄ſqꝫ euadit illeſus: Fla
tus ille peſtilēs etiā lōge poſitos inficit ⁊ hoc certamis genꝰ
fugā potiuſqꝫ aſſultū requirit: Et quia ſolēt orōne ⁊ ieiunio
demones edomari munitio heremi cū huiuſmodi armatura
exemplo magiſtri recipit chriſtianos. quos ⁊ ſi oēs diuerſo-
riū non excipiat loci animi tn̄ oīno neccāria eſt ſolitudo vbi e-
recta ſpecula mens ſibi inſopita p̄uideat. ⁊ deterſa rubigine
choruſcantibꝰ armis importunū hoſtē terreat ⁊ repellat Je
iunijs vitioꝝ ſentina ſiccatur. petulātia ma[illegible] ꝯcupiſcentie
languēt. Fugitiue abeūt voluptates Extinguitur ardentis
ethne incēdiū ⁊ flāmiuomi fornax vulcani extincta. intrinſe
cus mōtes ꝯtermīos nō adurit. Jeiuniū ſi diſcretione rega-
tur oēm carnis rebellionē edomat ⁊ tyrānidē gule ſpoliat et
exarmat. Jeiuniū extra ordinarios motꝰ in cippo claudit et
artat. ⁊ appetitus vagos diſtiguit ⁊ ligat Jeiuniū ſi hūilita-
te ornetur. ſeruos dei mūdi efficit ꝯtemptores. Jeiuniū car-
nes azinias mūdat ⁊ ſolidat. ⁊ putredines que ex adipe p̄de-
unt ꝯſumit ⁊ ſiccat: Jeiuniū ſcripturaꝝ delicijs paſcitur ꝯtē
platione reficitur. grā ſtabilitur. celeſti pane nutritur. Danie
li interp̄tatio ſomnioꝝ reuelatur ieiunio ⁊ tres pueri de babi
lonio illeſi egrediūtur incēdio: Moyſes in mōte. lx. diebꝰ cū
dn̄o p̄ſeuerās. ⁊ dei familiare colloqū ⁊ legis miniſteriū ieiu

nio promeretur Helias quoqꝫ eodē dierū numero abſtinens
in heremo ꝯuerſatur Utilitas ieiuniorum tꝑibus chriſtinis
clarius patuit ⁊ multis frequentata in plurimos ſe effudit
Quotquot viros virtutū vidimus ſine ieiunio legimꝰ aſcen
diſſe. nec aliquid magnū moliti ſunt niſi prius abſtinentia ꝑ-
ceſſiſſet. Quotiēs aliquid a deo obtinere conati ſunt ieiunijs
incubuere ⁊ lachrimis ⁊ ꝑnoctātes in orationibꝰ cilicijs car-
ni herentibꝰ ſupplices bñficia poſtularūt. Nec defuit ꝓuen
tus vbi ad pedes dei ſacrificiū ꝯtriti cordis offerens ſe ꝓſtra
uit humilitas: ſed prope fuit inuocātibus ſe deꝰ ⁊ ꝓtexit ma-
num. naufragis ⁊ ſubuenit afflictis Si moyſen ⁊ aaron ⁊ ſa
muelē hodie haberet eccleſia cū inuocarēt exaudirētur: ⁊ orā
tibus iob ⁊ noe ⁊ daniele populo ꝑceretur. Rarus hodie fi-
nies qui ꝑfodiat impudicos. rarus moyſes qui occidit ſacri-
legos. rarus ſamuel qui inobediētes lugeat. rarus iob qui ꝓ
filiorū negligentia ſacrificiū offerat. rarus aaron qui coram
pharaone ꝯminatōes diuinas edicat: rarus noe qui hijs qui-
bus ſubmerſio imminet. archam bitumine litam prouideat.
Flens cum apoſtolo dico inimicos crucis qui terrena ſapiūt
magiſtratus. quorum deus venter eſt qui in hijs que dicere
nefas ē ⁊ impudētes letātur ⁊ gloriantur Uenerunt pericu
loſa tempora que predixit apoſtolus: in quibus voluptatum
amatores magis ꝙ̄ dei ſpeciem pietatis habentes. virtutem
vero abnegantes. inueniuntur prepoſiti innumerabiles. qui
ieiunia ⁊ orationes nec digito mouent: in quorum manibus
iniquitates ſunt ⁊ muneribus eorum dextera oneratur. fru-
ſtra ab hijs querantur miracula. fruſtra auxilia implorētur
non ſunt idonei interceſſores domini contēptores. nec ꝯueni
ēter ad placādū eū accedūt nec ꝯciliant que offēdūt Efficax ē
orō ꝑcedēte ieiunio ⁊ ſacris ſtudijs añcedētibꝰ nō patiť poſtu
latio deuota repulſā Eligiť ſolitudo vt ſoli deo vacās aīa cū
ī ſe ꝑ ꝯtinētiā mactauerit voluptates purgatꝭ affectibꝰ ad ce-
leſtia euolet ⁊ vidēs deū oret ⁊ adoret ⁊ dulcedīs ſuꝑne ſuaui
tatē ꝑguſtet Forma igiť ieiunioꝝ ꝓpoſita fixo exēplo pꝰꝙ̄. xl
dieꝝ abſtinētiā dñs ꝯſummauit ſathā cū eſurientē videret ac
ceſſit Retroactū tꝑs obtinuerat ꝗes. ⁊ ſecū ſiletij ſera opꝰ il

lud eximium ſaluator exegerat. mō oblata famis occaſione tu
multuator de latebris ꝓdiens foras egreditur ⁊ ſubdola ꝓfe
ſſione quaſi ꝯpatiens ei ſubuenire periclitanti nature horta
tur Si filius dei es dic vt lapides iſti panes fiant. Nec vult
fateri nec p̄ſumit diabolus diffiteri chriſtū filiū dei: ſꝫ dubie
diſpenſeqꝫ ꝯſulens tendiculas blandis innectit ſermonibꝰ vt
ob audientē ſibi reddat obnoxiū. ⁊ ſe de ꝯpaſſionis ſpē red-
dat acceptū Caro ⁊ laſſitudo ⁊ cetera huiuſmōi hoīem teſta-
bātur ꝟtutis integritas ⁊ vita carēs omni pccō ꝑfectius ei
priuilegiū aſcribebāt ⁊ diuinitas potentiſſima ex ipſis effec-
tibus negari nō poterat Fuerāt ⁊ añ xp̄m viri inſignes ꝓphe
te ⁊ ſacerdotes. ſꝫ in pctīs ꝯcepti ⁊ nati. nec originali nec ꝑſo-
nali caruere delicto ⁊ inuēta eſt in oībus vel ignorātia vel in
ſufficiētia in q̇bus erronei peccauerūt ⁊ egnere miſericordia
dei ꝑ quā edocti ⁊ reſtituti grās egerūt deo ⁊ ad plenitudinē
iuſticie nullū ſibi deeſſe ꝯfeſſi ſunt. ⁊ ſperātes in deo nullā ſibi
ſoliditatē attribuere p̄ſumpſerūt. Non ita xp̄s in quo ꝟbo
carniſqꝫ ſic ꝯuenit natura. vt nulla alteri ex altero iniuria de
ueniret qꝛ in carne ſocia nullā diuinitas maculā repperit nec
ſecuta eſt nec p̄ceſſit Hec naturaꝝ ꝯiūctio diabolū excecabat
qꝛ impoſſibile ei videbatur. vel quo eſurire poſſet diuinitas
vel qđ tante tolerātie poſſet eſſe. tāteqꝫ prātis corꝑalis hūi-
litas Duplicē itaqꝫ inq̇ſitōem ſinuoſa calliditate orditur. vt
de xp̄o vtꝝ naturalis filius dei ſit. ip̄o rn̄dente certitudinē ha
beat. vt cū deū ꝯfeſſus ſe fuerit abſurdū videatur ꝙ deus eſu
riat. ⁊ in quācunqꝫ ꝑtē ſe rn̄ſio ꝟterit. neceſſitas ꝯcluſiōis oc
currat Si filiꝰ dei es tibi nō ꝯpetit eſurire Qꝫ ſi eſuris mani
feſtū eſt filiū dei nō eē. quē violētia neceſſitatis cōibꝰ indigē
tijs intercludit Succurre inq̇t nccītati ſi potes alioq̄n defici
es ⁊ p̄ſentes lapides in panes muta ſubſtātiā. ſic em̄ fiet vt e-
uadas ꝑiculū. ⁊ ſi hoc potueris. ꝓbes te deū. Nō erat digna
rn̄ſiōe queſtio malignātis. neqꝫ em̄ regnas diaboli dn̄s igno-
rabat. ſꝫ diuino cauillatori ſatiſfecit eloquio. ſubtiliſſimo do-
gmate edocēs corꝑis ⁊ aīe vite ꝓprijs alimonijs deberi ſubſi
dia ⁊ cibum anime id eſt verbum dei edulibus corporalibus
preponendum ⁊ citius attentiuſqꝫ menti prouidendū qꝫ ven

tri Nec opus erat vt hoc facto inſidiatori innoteſceret chri-
ſtus. qꝛ nullo ſigno eiꝰ poterat inuidia ꝯmutari. cuiꝰ incorri-
gibilē iniquitatē deſperatio ſigillauit. Supfluū igitur erat
ad ſuggeſtionē eis ibi nulla ꝓfutura miracula opari cū ſatis
eſſet diligenter ꝯſiderāti ꝙ eſurientē cibi nō ſupabat appeti-
tus ⁊ deſiderij motus defectio nō eſſet ſ; ꝟtus In nullo chri-
ſtum aliqua coegit aut dominata eſt ei neceſſitas q̇ ꝓprie mo-
deramine volūtatis diſpoſuit ⁊ ꝑſoluit qꝺ exegit humanitas
Sicut in ipſius volūtate fuit ꝯſecrare ieiuniū. ita ⁊ in ptāte
fuit tpe oportuno ſumere cibū qꝺ vtiqꝫ nec miniſterio nec cō-
ſilio diaboli fuerat ordinandū: qꝛ ⁊ abſtinētie ⁊ refectōis pe-
nes ipm erat ⁊ arbitriū ⁊ facultas: Itaqꝫ nihil certitudinis
ſeductor extorſit. ſ; dubuis incertuſqꝫ dimiſſus eſt. nec obti-
nuit vt ſe ꝓderet chriſtus miraculo vel intēperāter ad cibū
ꝓperans obediret ſeductoris ꝯſilio quaſi tūc primū quid fie-
ri oporteret data doctrina acceptaqꝫ ſentētia Repulſus igi-
tur auctoritate ſcripture ⁊ ꝓpoſiti firmitate defecit ſcrutinio
nec tamen alia aggredi via deſtitit. ⁊ falſatis argumentis pri-
oribus. alia ſubijciens q̇bus ab eo ꝯſentaneas ſibi reſponſio-
nes aliquas extorqueret adiecit Eo igitur ſupra tēpli pinna-
culū ꝯſtituto quē gula nō potuit. vana gl'a ſubuertere niti-
tur A multis ambigitur vtꝝ fuerit hic trāſlatio corporalis
⁊ ſi de loco ad locū ſe chriſtus transferri ꝑmiſerit. eo mō quo
abacuch de iudea in caldeam delatus eſt. ⁊ philippus de azo-
to in occurſum eunuchi. q̇ reuertēs de hieruſalem nō intelli-
gens yſaiam codicē reuoluebat Sed qꝺ corꝑaliter eū diabo-
lus tulerit. videtur incōueniens ꝙ humeris eiꝰ ſaluator inſe-
derit ⁊ ꝓ vehiculo vſus ſit quē ꝓcipitatorē ſciebat. vel ei ferē-
dum ſe ꝯmiſerit. cuius inſidias agnoſcebat Suo itaqꝫ ſpiri-
tu eum credendum eſt ductum ⁊ in deſerto ⁊ ſuper templum
vt vtrobiqꝫ eum diabolus aſſumeret ad tentandum Et loca-
liter quidem in deſerto prima fuit temtatio. ſ; ceteras eo mo-
do circunduxit temtatoris aſtucia. vel circunduci paſſa eſt pa-
tientia ſaluatoris quo modo ezechiel cum ſup fluuiū chobar
ſederet. ieroſolimam raptus in ſpiritu ciuitatem edificat et
metitur. ⁊ muros ⁊ templum inſtaurat. Hoc modo ſup cul-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

men tēpli christi erat in spū: sciens q̇d añ spūs affectaret ⁊ ho
sti se de vana gl'a pulsaturo oportunitatē parabat. Hac igi-
tur occasione loci hortatur ⁊ ꝯsulit vt in vrbe scā ⁊ freq̄ntia
ppl'orum quasi nouus funerabulus in excelso pēdulus se deor-
sum ad spectaculū vulgi iactet intrepidus. addens ex testimo
nio scripture angelorum affutura suffragia q̄ ruentē exciperēt
⁊ ꝯseruarēt illesum O execrabilis diaboli malicia: o stulta ne
quicia. o insensata ꝟsutia. o ꝑsumptio excecata Putabat ma
lignus quē gula nō vicerat. vana gl'a supari Experiētia quip
pe rerum didicerat ⁊ in multꝭ ꝓbauerat viciorum victores sepe nu
gis laudationū corruptos ⁊ cognatū ꝓpinquūq; esse ꝟtuti-
bus malū adulatōem. nec facile quenq; posse euadere quin li-
benter assentatorum canticis porrigat aures ⁊ laudatorum modu
latōib9 delectetur Et sicut rarus est aut nullus q̇ de se mala
dici equanimiter ferat. ita rarus est q̇ nō bene de se velit senti
ri. ⁊ se si recte viuit stantē in vite rectitudine nō diligat estima
ri Q̄ si opa ꝟtutum foras exierint. rarus est q̇ hoīm iudicia
ꝯspuat ⁊ laudes humanas ꝯtemnat Hoc gn̄ale malū in hu-
mano gn̄e sathan putabat ex ꝓcedētis occasione victorie sug
gerere saluatori. vt popularibus laudib9 vellet attolli. ⁊ fa-
cere sibi nomē iuxta nomē magnorum q̇ sunt in terra si gemina
to miraculo ieiuniorum ꝯstantia innotesceret ppl'o. ⁊ vectorib9
angelis sine offendiculo sustentat9: se filiū dei tam potenti ab
stinētiaq; angelorum obediētia ꝯprobaret. huiusmōi ꝯsilijs fi-
lios hoīm sathan corripere ꝯsueuerat. ⁊ robustis virilibusq;
animis etiā huiusmōi cogitat9 immittit. et si ab ingressu mē-
tis arceatur. renitente ꝯsensu aliquid tn̄ de spurcicia sua ibi e-
uomēs abominationū horrore nauseare ꝯpellit Sicut aliq̇d
poeticū inserā tremulentus ciclops illiciti ꝯiugij appetitor li
cet a pallade repellatur. in gremio tn̄ ei9 erictoniū fundit ⁊ in
corrupta minerua. supest tn̄ deforme mōstrum nec oīno affecta
ta scelera in memoria moriūtur Nō temtabis inq̇t dn̄m deū
tuū Hoc in deuteronomio scriptū est. Ecce lex legi obijcitur
⁊ sathan auctoritate scripture abutens. malus legis interp̄s
precipitiū quasi ex ratione mandati hortatur. sed intellectus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

fallax ⁊ falſus veritate ſincera confunditur. ⁊ generali edic-
to interdictū ōnditur. ne dū patet in q̇buſlibet anguſtijs qui
libet exitus deus vlla p̄ſumptione temtetur Alia explorato2
malign⁹ argumēta conatur adducere ad ſummā cumulumqꜫ
nequitie ſue ꝯtinentē ⁊ humilem oblata aggreditur poteſta-
te. ⁊ oſtenſa mūdi huius ſublimitate ⁊ gloria quaſi indignum
ſit tante auctoritatis doctorē ⁊ inſigniū opeꝝ patratorē. ig-
nobili ⁊ ꝯtemptibili ſcemate obumbrari. ⁊ dn̄atione vniuer
ſoꝝ viſuqꜫ aīm dignū honore ſollicitat. ⁊ datuꝝ ſe oīa pollice
tur ſi ei ꝓ tanto munere grās agat. ⁊ ꝓcedens adoret tāti. cul
minis largitorē Solent viris ꝟtutū huiuſmodi preſtigia ſe
offerre. ⁊ teſtimoniū religionis ꝯſciētia ꝓhibente cū ab alijs
digni honoribus indicētur facile acquieſcūt: ⁊ tam ꝓprio qꜫ
alieno faſcinati iudicio a rectitudine corruūt: euerſaqꜫ cathe-
dra mētis. humo fractis ceruicibus colliduntur Repenteqꜫ ⁊
ſubito qđ multū erat partū ſudorib⁹ ambitōe irruente oblit
teratū eſt. ⁊ turbinis hui⁹ impetu auulſum eſt q̇cquid antiq̄
religionis labor meruerat Maluꝫ hoc adam in paradyſo pul
ſauit ⁊ ſtrauit: cū ſubiectōem quā deo debebat faſtidiens ap-
petijt dn̄atum: ⁊ cū vellet eſſe ſicut deus ſine deo ſe vidit ⁊ no
uit: ⁊ ꝯſpectam carnis eucabhorruit feditatem: quā licet ope
riret: manēs tn̄ perpes ibi ꝯtumelia ſtetit ⁊ heſit Ad ſuaſio-
nem diaboli aīam vanitati ſubiectam deiecit ambitio: pote-
ratqꜫ exterminio eius poſteritas didiciſſe. qꜫ miſera mutatio
fuit de delicijs ad ſpinas ⁊ tribulos emigraſſe. Et raſtris li-
gonibuſqꜫ auariciam condemnatam: Hoc malo reſtitit: ⁊ re-
ſiſtere nos ſaluator edocuit. vt ſoli deo ſubiectus ſit homo qꜫ
tumcumqꜫ profecerit. ⁊ in ipſo immo ipſe ſit ſubſtantia no-
ſtra ⁊ pateat nobis ꝙ ſicut peremptoria eſt altitudo queſita
ita ⁊ periculoſiſſima eſt oblata. Non ꝙ poteſtas que ex deo
eſt ſit damnabilis: aut ordinatio diuina peccatorum ſit obſte
trix: ſed ꝙ excellentiam cuius ſpiritus ſanctus auctor eſt ita
debet complecti humilitas. Ut qui vocatus eſt ſuperius
neſciat ſe ſublimem ⁊ per omnia agnoſcat conditio condito-
rem: ⁊ gratia largitorem Gloriabātur aliquando diſcipuli ⁊
complacebant ſibi in miraculis gratulabundi ꝙ eis etiam de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

monia obediret̄.ſꝫ repreſſa eſt dn̄o increpāte ſimplicitatis eo
rū p̄ſumptio Videbā inq̄t ſathanā quaſi fulgur deſcenden-
tē de celo His ꝟbis eoꝝ animis intimās q꞉ añ hoc tꝑale initi
um ip̄e in p̄ncipio immo ip̄e principiū ens apud deū añ hoīs
ꝯditōem ſupbientis diaboli ruinā vidit.⁊ affectate dn̄atiōis
ambitōem deiectiōis eiꝰ fuiſſe cauſam.nec in hoc gaudendum
eſſe ſi q̇s prerogatiā celſitudinis donaretur.ſꝫ hāc eſſe certā
ſtabilemq̇ꝫ veri gaudij metā.ſi vocatio nrā iuſtificatōe mune
retur.⁊ tūc demū ratū ꝯſtare btificatōis ꝓuentū ſi huiꝰ or-
dinis ſcriptura in ꝯſpectu deſidebilis ſeruaretur Hoc igitur
attendētes ꝙ non in nobis quaſi ex nobis ſufficiētes ſumus
ſꝫ ex dn̄o ſufficiētia nrā eſt ⁊ ꝯtentos ſolo deo neceſſē eſt.ei eē
oēs acclines.cui totū debemus qꝺ viuimus.qꝺ mouemur
qꝺ ſumus Qui de plenitudine ſua nobis interim ꝓut cuiq̇ꝫ
opus eſt donatōes ꝑtitur.donec ad cumulū ꝑueniat copia cō
ſummata vſq̇ꝫ adeo ꝯferta coagitataq̇ꝫ menſura.vt nihil vel
accedat amplius vel recedat.ſꝫ in cognitōe dei certū finē ſta-
bilēq̇ꝫ metā oēs ⁊ aīe ⁊ corpis obtineāt appetitus. Fruſtra
itaq̇ꝫ regna huiꝰ mūdi tranſitoria ⁊ mutabilia immutabili ⁊
eterno regi oñdit vel ꝓmittit diabolus.cū ipſe dicat regnum
ſuū de hoc mūdo nō eſſe.nō ꝙ creatōem ſuā remouēs demo-
nū ſubieceerit ptāti.ſꝫ q꞉ in his q̇ amorē mūdi dei amori p̄po-
nūt.nō dignetur diuinitas ſibi facere māſionē.⁊ impoſſibile
ſit eos a deo regi q̇ ſe diabolo tradidere.q꞉ chriſti ⁊ belial nul-
la eſt ꝑticipatio.nec aliqua iuſticie cū iniquitate p̄t eſſe cōmu
nio Regnū hoc nō eſt nature.ſed malicie p̄ſecutio eſt nō defē
ſio.⁊ tota huiꝰ ptātis ꝟtus in mortē dāṅatōemq̇ꝫ eoꝝ q̇ ſub
hoc principe militāt elaborat Regnū hoc munitur vicijs. ā-
bitur flagicijs.turres eiꝰ ſunt criminia arma quarūcunq̇ꝫ tur
pitudinū molimina huiꝰ regis thelonearij ſunt paupeꝝ op-
preſſores.tribuni ſeductores.p̄fecti iudicioꝝ ꝑuerſores Cubi
cularij eiꝰ ſunt queſtuū aduncatores.mercimonij traiectores
exarij ſacerdotes.nūmularij doctores ꝯducticij defenſores
lingue ſubdole vel ꝯſilij locatores.venales auxiliarij.biling-
ues cauſidici.ꝯcinnatores mēdacij.fabricatores peccati Veſ
titi mollibus amicti diſcoloribꝰ in domo huiꝰ regis ſunt q̇ pa

lumẽdamentis talaribus pauimẽta vertẽtes capillis mulie-
brib⁹ ſe in feĩas trãſfigurãt. ⁊ dignitatẽ virilẽ nõ ſine natu-
re iniuria dehoneſtant .. In hoc regno ſunt quicunq̃ verita-
tem dei commutant in mendacium quicunq̃ quaſi in taber-
na viciorum precones venales aĩas impuriſſimis demonib⁹
corrũpendas exponunt Hic auaras man⁹ cupidi muneribus
cõplicant Hic genuflexu ꝯcupiſcentie ſue quiſq̃ ydolũ colit ⁊
ꝓprie libidĩs adorat. ſimulachrũ. Non hec te dñe ieſu gloria
mouet nõ huius mundi tu tenes imperiũ. nõ hoꝝ cupidĩe tu
cadis aut ꝓſterneris. non adoras maliciã. non peccato ſubice
ris. qui ſeruis tuis demonia ſubdis. ⁊ oẽm huius mũdi glori
ationẽ deſtruis ⁊ ꝯfundis Inſaniſſime ſathan qua frõte qua
lingua auſus es dicere ſaluatori vt ante te qui ſtat ĩflexibilis
et immobilis caderet vt te damnatũ ipẽ qui te damnauerat a
doraret: Quis auſus: q̃ impudens hec fuit preſumptio quid
deſperate ſperaſti. an filiũ dei putabas poſſe tecũ apoſtatã fie
ri. Si de mundo viſibili. id eſt celo ⁊ terra. ⁊ de hijs que in eo
agũtur te iactas habere dominium nec celi nec terre tu condi
tor. nec ſolẽ moues. nec curſuꝫ das ſideribus· nec per te volui
tur firmamentũ. nec vides aut intelligis deũ. nec vlluꝫ tibi
eſt cũ celeſti militia conſortiũ. vel aliquem habes ad ſuperio-
ris mundi claritatẽ acceſſum huius inferioris mundi tua eſt
ſcabies. tua languẽtis ſunt vlcera. Hec ſcalpis hec ĩpurus ab
ligis Si q̇d vitij ẽ ſi q̇d corruptele: tu cadaueribus aſſides| tu
contrectas putredines tu diſtẽperas feces. tu ꝟſas fetores
Tu ſpũs neq̃. tu in priſtino ſcl'i hui⁹ fermentator ĩmund⁹ tu
ſcitatis corruptor. ⁊ ſimpliciũ ꝑturbator. tu incendiator libi
dinũ ⁊ oĩm turpitudinũ adinuẽtor: ĩ his regnas quos inqui
nas ⁊ ĩ hijs q̊s polluis dñaris Fornicatores ⁊ adulteri te hñt
ſuggeſtorem te habebũt tortorẽ: te q̂ꝫ cũ illis vltricia incẽdia
ꝯcremabũt Stultis vaniſq̃ ꝓmiſſiõib⁹ null⁹ a corde chriſtia
no dari debet acceſſus. ſed primis titillationibus obuiare de-
bet abigens manus: nec foueri debet coluber donec in drachõ
nẽ formetur. Mendax eſt diabolus. ⁊ et hijs qui ſibi obtẽpe-
rant multa ſe daturũ ꝓmittit Malũ hoc in vniuerſa eccleſia
euagatur: et communis peſtilentia innumerabiles occupat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

vt ꝑ gloria hui⁹ mũdi qui liberi erãt ſe vendãt in ſeruos. ⁊ ꝑ
vicia ad ſeruitiã deputẽtur. ⁊ obligẽtur. ⁊ obligati pacto cy-
rographũ ſubiectõis ↄſcribãt diabolo. Per oc nefas volup
tates emũtur. ⁊ ꝑ oc ſcelus copioſe libidines exquirũtur. Ju
das ille ꝓditoꝛ vẽditur⁹ mgr̃m ꝓtaxatũ preciũ a pꝛĩcipibus
exegit ſacerdotũ. Quid mihi inquit vultis dare. vt ego cum
vobis tradã. Uſqꝫ ad moꝛtẽ dñi amoꝛ lucri ſe ĩgerit. nec vite
ſaluatoꝛis queſtus deſideriũ ꝑcit. Etiã in ſinu ſacerdotũ am
bitio doꝛmit. ibi ſub vmbꝛa recubat. ĩ ſecreto talami ſe frau-
dulẽter occultat: Symõ apoſtoloꝝ tꝑibus venalẽ putat ſpi
ritũ ſcm̃ petrũ donis aggreditur ⁊ tentat emere ptãtẽ. ꝑ quã
plura lucretur. Hec ſacrilegij foꝛma ꝑ oĩa officia graduſqꝫ diſ
currit. ⁊ nihil intemptatũ ambitio ꝑtermittit. Nec dubi-
tet quiſqꝫ diaboli hec eẽ negotia ⁊ nũdinatoꝛes eius quicunqꝫ
hec exercẽt ↄmertia. nec quicqꝫ huiuſmõi ab eo niſi ꝑmiſſa a-
poſtaſia donari. Inuerecũde temtatoꝛ: ambitioſos aggredi-
tur ⁊ cõditione ꝑniciosa ꝑmiſſa talia pollicetur: vltra q̃ exten
di nõ poſſit cupiditas. regnoꝝ ſcꝫ oĩm monarchiã ⁊ vniuerſi
tatis dñatũ. vt in oĩbus mũdanis vnus hõ quaſi de⁹ habe-
at ptãtẽ. ⁊ vni oĩa ſubiecta ſint ⁊ gñale vectigal excellẽtie pñ
cipali cuncta ꝑſoluãt. Quid vltra cupide q̃ris. Quid ampli⁹
auare deſideras. nũquid ⁊ ſic pt̃ impleri ãbitio tua aut ſatiari
pt̃ fames tua offa hui⁹ mũdi iniecta dẽtibus tuis. ⁊ faucibus
tuis vniuerſa reꝝ maſſa intruſa. Mundũ habes. deũ non ha-
bes mũdus trãſibit tu cũ eo qui nõ ſtat cades tranſibis ⁊ ru-
es. Perẽptoꝛia ſunt hec ↄſilia que tibi talia pollicetur. in qui
bus te neccẽ eſt aut vomitu aut ruptis interiere viſcerib⁹. Sꝫ
et ꝑciũ qđ petitur vt diabolũ adoꝛes ꝓſtratus. ⁊ eũ tibi deũ
ↄſtituas quẽ nõ dubitas ſeductoꝛẽ. ſi ↄſenſeris vt ↄcedas ca-
ſus tui te nõ potes excuſare q̃ improuidũ. cũ ipſe tibi caſuꝫ ⁊ ru
inã pꝛenominet ⁊ pꝛecipitiũ exigat qui tãti ſe facit nũdinato
rẽ culminis. ⁊ tãte tibi pꝛomittit faſtigia poteſtatis. Regnũ
chꝛiſti nõ eſt de hoc mũdo. regnũ celoꝝ tibi de⁹ ꝓmittit ipm̃
ſolũ adoꝛa. ipi ſoli memẽto vt ſeruias. q̃ repulſo tentatoꝛe te
q̃ꝫ gl'a ⁊ hõꝛe p⁹ victoꝛiã coꝛonabit. ſi in iuſticie rectitudĩe te
teſteris. nec falſis pꝛomiſſionibus obtẽperãs. ad veneratio-

nem diaboli dānatiōis eiꝰ factus particeps incurueris
¶ De cena dn̄i ⁊ prima institutione ꝯsummantis
omnia ſacramenta

R Uſcitati lazari ieroſolimis īcrepuerat rumor. ⁊ tā ſol-
lēne miraculū ad veneratōem xpi excitauerat populum
vt̄ rei ciuitatē ingredienti cū ramis palmaꝝ obuiā ꝓceſſerunt
ſedentēqꝫ ſup̱ aſinū reſonātibus laudibus gratulabūdi ītro
duxerunt in vrbē: regē iſrahel ꝯfitentes ⁊ acclamātes filium
dauid in noīe domī aduenisse. cuiꝰ eternū imperiū ꝓphetarū
vaticinia ātiquitꝰ ꝯclamarāt. Nec latebat dn̄m qui ſciebat ō
nia. ꝙ in vie illiꝰ ꝯfinio de torrēte paſſionis erat bibiturꝰ ⁊ ex
ea veneratōe que īpendebatur ei a plebe inflāmandā ampliꝰ
inuidiā ingrātuū ⁊ aīos exacerbatos vehemētiori īſania ꝑtur
bandos. ⁊ cōſpiratiōis maligne nō vltra poſſe occultari con
ſilia. nec differri ampliꝰ que de eiꝰ interitu cogitarāt Sꝫ vole
bat pius magiſter cū iā dānationis ſue dictaretur ſnīa ⁊ ꝓpe
eſſet vt figeretur in cruce ſue dare iudicia ꝑtātis ⁊ qui aīam la
zari reuocauerat ab inferis ex quatriduano mortuo reddide-
rat vitā dinoſceretur virtute diuina nō hūana tm̄ opꝰ patra
ſſe ⁊ īpoſſibile eſſe ſuā aīam ab inferno teneri qui alienā potes
tatiue extraxerat. nec ſe nccītate ſed obediētia vrgeri ad mor
tē: ⁊ vitā quā alijs reddebat ad ſe quoqꝫ vbi iuberet illico red
diturā Finē igitur legalibꝰ cerimonijs impoſiturus. parari
ſibi voluit paſcha. ⁊ ex conſuetudine legis ea que queri que ſo
lemnitas exigebat. agnum aſſum. panes azimos ⁊ lactucas
agreſtes. Non oportet eſſe fermentarios noui teſtamen-
ti miniſtros: puras ſincerasqꝫ mentes ſanctū q̄rit conuiuiū
in veru crucis boni odoris aſſatio omnē excoquat carnalium
ſenſuū cruditatem ⁊ induret ſolidetqꝫ mentis affectus: nec ī
eccleſie ſancte ſacrificio vlla ſit macula. ſed pura ſimplicitas ⁊
innocentia vite. in vna eccleſie catholice domo a fidelibus de
egypto egredientibus tranſito mari rubro lotis chriſti ſang
uine effectibus offeratur Cena itaqꝫ diſpoſita inter ſacra-
mentales epulas obuiarunt ſibi inſtituta antiqua et noua et
conſumpto agno quem antiqua traditio preponebat: incon-
ſumptibilem cibum magiſter apponit diſcipulis: nec iā ad eſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

boꝛata impenſis ⁊ arte conuiuia populi inuitantur: ſed im-
moꝛtalitatis alimonia datur a ꝯmunibus cibis differẽs. coꝛ
palis ſubſtãtie retinẽs ſpẽm. ſʒ diuine inuiſibile efficiẽtia pro
bãs adeſſe p̄ntiã Mãducauerãt ⁊ biberãt de eodẽ pane ſecun
dũ foꝛmã viſibilẽ. ſed ante verba illa cib⁹ ille cōis tm̄ nutrien
do coꝛpi ꝯmodus erat. ⁊ vite coꝛpalis ſubſidiũ miniſtrabat.
Sʒ ex quo a dño dictũ eſt· hoc facite in meã ꝯmemoꝛationeʒ
hec eſt caro mea. ⁊ hic ẽ ſanguis meus: quotieſcũqʒ hijs v̄bis
⁊ hac fide actũ eſt panis iſte ſubſtãtialis ⁊ calix bñdictōe ſol-
lemni ſacratus. ad toti⁹ hoīs vitã ſalutẽqʒ ꝑficit ſimul medi
camẽtuʒ ⁊ holocauſtũ ad ſaluãdas infirmitates ⁊ purgãdas
iniq̇tates exiſtens. Manifeſta eſt etiã ſpiritalis et coꝛpalis ci
bi diſtãtia aliud fuiſſe qđ prius eſt oppoſitũ ⁊ ꝯſumptũ. aliud
qđ a magiſtro datũ eſt ⁊ diſtributũ. Quã diu cibi illi qui ad
diẽ feſtũ erãt parati a ꝯueſcentib⁹ apoſtolis ſumebãtur vete
ris paſche agebatur mẽoꝛia. nec dũ Judas ad veterẽ vitã ꝑ-
tinẽs diabolo inuadente ⁊ occupãte aīm ei⁹ egredi cogebatur
ſed vbi ſacrũ cibũ mens ꝑfida tetigit. ⁊ ſceleratũ os panis ſa
crificatus ītrauit. patricidalis aīmus vim tãti ſacramẽti nō
ſuſtinens. quaſi palea de area exſufflatus ẽ ⁊ preceps cucurrit
ad ꝓditionẽ. ⁊ preciũ ad deſperatōem ⁊ laqueũ. Orta fuerat
aliquãdo ſicut in euãgelio ioãnis legitur de nouitate v̄bi hu-
ius queſtio ⁊ ad doctrinã miſterij hui⁹ obſtupuerant audito
res cũ diceret dñs niſi mãducaueritꝭ carnẽ filij hoīs ⁊ biberitꝭ
eius ſanguinẽ. nō habebitis vitã in vobis Quod q̇dã qꝛ nō
credebãt nec poterant intelligere abierunt retro quia hoꝛrẽ
dũ eis ⁊ nephariũ videbatur veſci carne humana. exiſtiman-
tes hoc eo modo dici vt carnẽ eius vel elixã vel aſſam ſectam
qʒ membꝛatim edere docerẽtur. cũ illi⁹ ꝑſone caro ſi in fruſtra
ꝑtiretur. nō omni hũano gñi poſſet ſufficere. qꝛ ſemel cõſum
pta videretur interiſſe religio· cui nequaqʒ vlterius victima
ſupereſſet Sed in cogitatōibus huiuſmoi caro ⁊ ſanguis nō
ꝓdeſt quicqʒ. quia ſicut ipſe magiſter expoſuit. verba hec ſpi-
rit⁹ ⁊ vita ſunt: nec carnalis ſenſus ad intellectũ tãte ꝓfun-
ditatis penetrat. niſi fides accedat Panis ẽ eſca: ſanguis vi
ta caro ſubſtãtia. coꝛp⁹ eccl'a Coꝛp⁹ ꝓpter mẽbroꝝ ī vnũ ꝯue

niētiam Panis ꝑpter nutrimēti cōgruētiā Sanguis ꝑpter
viuificatiōis efficientiā. Caro ꝑpter aſſumpte humanitatis
ꝓprietatē Hoc ſacramentū aliqñ corp⁹ ſuū. aliqñ carnē ⁊ ſan
guinē. aliqñ panē xp̄s appellat portionē vite eterne cui⁹ ſecū
dū hec viſibilia corporaliꝯ municauit nature Panis iſte cō/
munis in carnē ⁊ ſanguinē mutat⁹ ꝓcurat vitā ⁊ incremētū
corꝑib⁹: ideoq̄ʒ ex cōſueto rex effectu fidei nrē adiuta īfirmi/
tas ſenſibili argumēto edocta ē viſibilibus ſacramētis inec vi
te eterne effectū. ⁊ nō tā corꝑali q̄ʒ ſpūali trāſitōe xp̄o nos v/
niri: Ipe em̄ ⁊ panis ⁊ caro ⁊ ſanguis idē cib⁹ ⁊ ſubſtantia ⁊
vita fact⁹ eſt eccl'e ſue quā corp⁹ ſuū appellat dans ei ꝑticipa/
tionē Et nos quidē cū caro eſſem⁹ ⁊ ſanguis: corrupta ⁊ ifir
ma corꝑis aīeq̄ʒ natura reformari nō poteram⁹. neq̄ʒ ad ſimi
litudinē dei reuerti niſi morbo īueterato īponeretur malag/
ma ꝯueniēs ⁊ in curatōe deſperate infirmitatis ꝯtraria remo
uerētur ꝯtrarijs ⁊ ſil'ia ſil'ibus ꝯuenirent. Panis iſte quem
dñs diſcipulis porrigebat nō effigie ſʒ natura mutat⁹ oī potē
tia verbi fact⁹ ē caro ⁊ ſicut in ꝑſona xp̄i hūanitas videbatur
⁊ latebat diuinitas: ita ſacramēto viſibili īeffabiliter diuina
ſe īfudit eēntia. vt eēt religioni circa ſacramēta deuotio. ⁊ ad
veritatē cui⁹ corp⁹ ſacramēta ſunt ſincerior pateret acceſſus
vſq̄ʒ ad ꝑticipationē ſpūs. nō q̄ vſq̄ʒ ad ꝯſubſtācialitatē xp̄i
ſʒ vſq̄ʒ ad ſocietatē germaniſſimā ei⁹ hec vnitas ꝑueniſſʒ So
lus q̄ppe fili⁹ p̄ri ꝯſubſtātialis eſt: nec diuiſibilis eſt nec ꝑtibi
lis ſubſtātia trinitatis. nrā vero et ipſius ꝯiūctio nec miſcet
ꝑſonas nec vnit ſubſtātias. ſed affect⁹ cōſociat ⁊ ꝯfederat vo
lūtates Ita eccl'a corp⁹ xp̄i effecta obſeq̄tur capiti ſuo ⁊ ſupi⁹
lumē inferiora diffuſuʒ claritatis ſue plenitudine a fine vſq̄ʒ
ad finē attingens totū apud ſe manēs. totū ſe oībus ꝯmodat
⁊ caloris illi⁹ identitas ita corꝑi aſſidet vt a capite nō recedat
Panis hic itaq̄ʒ azimus cib⁹ verus ⁊ ſincer⁹ ꝑ ſpēm et ſacra/
mentū nos tactu ſcīficat fide illuminat. veritate xp̄o confor
mat. Et ſicut panis cōis quē quotidie edim⁹ vita eſt corꝑis
ita panis iſte ſupꝑſubſtātialis vita eſt anime ⁊ ſanitas mētis
Panē angeloꝝ ſub ſacramēto mādūcamus in terris. eundē
ſine ſacramento manifeſtius edim⁹ in celis. nō miniſterio cor

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

poꝛali ſepe repetitis actiōibꝰ ad eadē reuertētes. ſʒ ꝯſumma-
to ſacerdotio nrō. erit ⁊ ꝑmanebit ꝑpetua ⁊ ſtabilis implens
⁊ reficiens nos ſufficiētia qua ꝓferet palā abſqꝫ vllis integu-
mētis oībꝰ ꝯſpicabilis ſummi pſentia ſacerdotis Sacramē-
ta q̇dem q̄ʒtum in ſe eſt ſine ꝓpꝛia eſſe ꝟtute non pñt nec vllo
mō diuīa ſe abſentat maieſtas miſterijs. ſʒ q̄ʒuis ab indignis
ſe ſumi vel ꝯtingi ſacramēta ꝑmittant nō pñt tñ ſpūs eſſe. ꝑ-
ticipes quoꝝ infidelitas vel indignitas tante ſcītudini ꝯtra-
dicit Ideoqꝫ alijs ſunt hec munera odoꝛ vite in vitā. alijs o-
doꝛ moꝛtis in moꝛtē, qꝛ oīno iuſtū eſt vt tanto priuētur be-
neficio grē ꝯtēptoꝛes. nec indignis tante grē puritas ſibi fa-
ciat māſionem Noua eſt huiꝰ ſacramēti doctrina. ⁊ ſcole e-
uāgelice hoc primū magiſteriū ꝓtulerūt. ⁊ doctoꝛe xp̄o pri-
mū hec mūdo innotuit diſciplina vt biberēt ſanguinē xp̄iani
cuiꝰ eſum legis antique auctoꝛitas diſtrictiſſime interdicit.
lex quippe eſum ſanguinis ꝓhibet euangeliū p̄cipit vt biba-
tur. in q̇bus mādatis hoc maxime diſcernere debet xp̄iana re-
ligio ꝙ ſanguis aīaliū a ſanguine xp̄i ꝑ oīa differēs tꝑalis tm̄
habeat viuificatōis effectū. ⁊ vita coꝝ finē habeat. ⁊ ſine vl-
la reuocatōe terminū ꝯſtitutū Ideoqꝫ ad obtinendā eterni-
tatē non p̄t ꝑficere qđ ſemel obꝛutū nō ſurgit vlteriꝰ. nec ali-
qua ei ſupeſt ꝟtus qđ ſine vlla ſpe p̄ciſis radicibus moꝛs peni-
tus exſiccauit Vita ꝟo hoīs licet aliquā habeat affinitatem
cū ſanguīe. nō tñ ſolo ſanguine regitur. ſʒ aīa ſanguini dat ca-
loꝛꝫ ⁊ nutrimēti effectū ſicut ⁊ ceteris q̄ in coꝛpoꝛe ſunt ꝓpꝛia
diſtribuit officia ⁊ diuidit motꝰ ⁊ quaſi talenta partitur Nec
opoꝛtuit vt ſanguini hūano ſanguis pecudū miſceretur. qꝛ
vita rōnalis hoīs vite beſtiali ꝯſonare nō habet: ſʒ oīno a fi-
deliū animis quaſi ſanguis impurus detergēda eſt hec carna-
lis opinio. ne putetur vita hoīs eo mō trāſitoꝛia quo vita pe-
cudū inaneſcit. vel ꝙ ſanguis ꝯſubſtātialis ſit aīe ⁊ neceſſe ſit
vtꝛqꝫ ſuꝑueniēte ſuffocatōe diſſolui. Carneꝰ q̇dem aīalibus
ſiľes ſumus. ſʒ vita diſſiľes ideoqꝫ ꝙ cōe cū eis habemꝰ nobis
incoꝛpoꝛare licēter poſſumꝰ. qđ ꝟo dignitati nrē nō ꝯuenit
⁊ ab eternitate alienū videtur a nobis ſubtiliſſimo legis iu-
dicio ſeparamus Bibimus āt de ſanguine chꝛiſti ip̄o iuben-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

te vite eterne cum ip̄o ⁊ ꝑ ip̄m ꝑticipes aīalis vite pctā quaſi
ſanguinē impurū horrētes ⁊ fatentes nos ꝑ peccati guſtum
a btitudine priuatos ⁊ dānatos niſi nos xp̄i clemētia ad ſoci
etatē vite eterne ſuo ſanguine reduxiſſet Nobis itaqꝫ ꝓ qbꝰ
ſanguis chriſti oblatꝰ eſt in cruce ⁊ quos recōciliauit deo oīs
excedens victimas hoc ſacrificiū ſingulare ipſe chriſtus pin-
cerna hoc poculū porrexit. ⁊ docuit vt nō tm̄ externis hoc ſā
guine liniremur. ſꝫ ⁊ interius aſꝑſione oīpotenti aīa munire
mur. ⁊ penetrās oīa tanti medicamēti ꝟtus ꝗcquid eſſet intꝰ
tabidū effugaret. ⁊ renouaret ſanaretqꝫ ꝗcquid morbi carni
vel ſpiritui veteris vite adlinierat corruptela. Dixerat ſane
hoc huiꝰ traditōis magiſter ꝙ niſi mādūcaremꝰ ⁊ biberemꝰ
eiꝰ ſanguinē nō haberemꝰ vitā in nobis ſpūali nos inſtruens
documēto. ⁊ aperiēs ad rem adeo abditā intellectū. vt ſcire-
mus ꝙ māſio nrā in ipſa ſit mādūcatio ⁊ potius quaſi quedā
incorporatio. ſubiectis obſequijs. volūtatibꝰ iunctis. effecti
bus vnitis Eſus igitur carnis huiꝰ q̄dam auiditas eſt ⁊ qđ-
dam deſideriū manēdi in ip̄o ꝑ qđ ſic imprimimꝰ ⁊ eliquamꝰ
in nobis dulcedinē caritatis vt hereat palato nrō ⁊ viſceribꝰ
ſapor dilectōis infuſus. penetrās ⁊ inbuens oēs aīe corporiſ
qꝫ receſſus Potus ⁊ eſus ad eandē ꝑtinent rōem qbus ſicut
corporea nutritur ſubſtātia ⁊ viuit. ⁊ incolumis ꝑſeuerat ita
vita ſpūs hoc ꝓprio alimēto nutritur. ⁊ qđ eſt eſca carni hoc
aīe eſt fides qđ cibus corpori hoc ꝟbū ſpiritui. excellētiori ꝟ-
tute pagens eternaliter qđ agūt alimēta carnalia tꝑaliter et
finaliter Celebrantes ſacramēta ꝯmonemur quaſi vngulaꝫ
findens ⁊ ruminās pecus reuocare ad fauces ⁊ minuatim cō
molere dn̄ice inſtitutōis exēplū vt ſꝑ paſſio ſit in memoria.
nec terreant crucifixi heredes mortis ſupplicia. ſed paſcant ⁊
reficiant maturate reſurrectionis letabūda ſolemnia. Quā
preclarus eſt calix iſte q̄ꝫ religioſa eſt huius potus ebrietas ꝑ
quam excedimus deo. ⁊ que retro ſunt obliti ad anteriora ex
tendimur non habentes ſenſum huius mundi ſed diuitis pre
parati delitias contemnentes cruci heremus. ſanguinem fu-
gimus. ⁊ intra ipſa redēptoris nrī vulnera figimꝰ linguā q̄
interiꝰ exteriꝰ qꝫ rubricati a ſapiētibꝰ huiꝰ ſcl'i iudicamur amē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

tes. qui religionis huiꝰ abhorrentes mandatū vſqꝫ hodie re-
tro abeūt. ⁊ a ſecretis diuinis oīm intra ſe miſterioꝝ ꝯtinen-
tibus ſummā diffugiūt ⁊ recedūt Qui mādūcat ex hoc pane
vltra non eſurit: qui bibit vltra nō ſitit quoniā miſterij huiꝰ
ſufficit grā: ſic reficit intelligentia vt cuicūqꝫ tāte rei innotue
rit plenitudo oīs ꝯſummatōis fine īuento xp̄i baiulus ipſum
ferat in pectore ipm̄ gerat in mēte: ⁊ omni tp̄e habitatori ſuo
dicta ⁊ facta iubilatione ꝯſona laudes reſonēt: ⁊ gratiaꝝ acti
on es decātent Hec ebrietas accēdit nō extinguit pctm̄. ī hoc
vino nō eſt luxuria. nec mouetur ad ludū poſt hūc potū laſci
uia. cōſopiuit obliuio cūcta carnis ludibria. mira ſunt que ſen
tit. magna que videt. inaudita q̄ loquitur que agnus iſte paſ
chalis inhabitat. cuiꝰ aīam meri huiꝰ fortitudo hilaritate in-
explicabili letificat ⁊ delectat: Inter dn̄ice menſe ꝯuiuas aīa-
lis hō non admittitur: quicq̄d caro et ſanguis dictat ab hoc
cetu excluditur: nihil ſapit nihil prodeſt q̇cquid humani ſen-
ſus molitur ſubtilitas omne q̇cquid a ſuis rōnibus ſapiētes
huiꝰ ſeculi deuiū videtur ad demētiam referūt ⁊ a veritate re
putant alienū Sed veritas ab erroneis hoībus ꝯphendi nō
potuit: ⁊ cū in ſole vellet figere oculos vim lumīs nō ferens
cecata ē nō illumīata hūana p̄ſumptio et aſpectui eiꝰ lippitu-
do inheſit Vident hec ſacramēta paupes ſpiritu. ⁊ hoc vno
ꝯtenti ferculo. oēs mūdi huiꝰ delicias aſpernātur. poſſiden-
tes chriſtū aliquā huiꝰ mūdi poſſidere ſuppellectilē dedignā-
tur. Eſurientes ⁊ ſitientes iuſticiā cū ſaturati fuerīt vide q̄d
agant intellige quid loquātur qꝫ ſancti odoris ſit quicquid il
la eructuat plenitudo verbū bonū. mores ꝯpoſitos affectus
pudicos ſenſus pacificos: illa interior ſinceritas vbiqꝫ diffun
dit. ita vt poſt odoramēta iſta grē huius compticipes diſcur
rāt. ⁊ mutuis ſe ad inuicē effectibus cōplectātur. ⁊ quibus v
nus eſt panis vnū eſt corpus et omniū vnū cor et aīa vna v-
ni chriſto adherēs cetera omnia quaſi fermentata reſpuens
in vnius azimi ſinceritate letatur. Perpes eſt hoc ſacrificiū
⁊ ſemper ꝑmanēs holocauſtū. nulla panē hunc multitudo cō
ſumit. nulla antiquitate veteraſcit. Vna eſt domus eccleſie.
in qua igitur agnus editur nullus ei cōmunicat quē iſraheli-

tici noīs generoſitas nō ꝯmendat. Huius panis figura fuit
mãna qđ indeſerto pluit. ſi vbi ad verum panem interra pro
miſſionis ventum eſt cibus ille defecit Per ſingula ſabbata
ꝓpoſitionis iam frigidi ⁊ duri mutari ꝯueuerant ⁊ calidi pa
nes eiuſdē numeri in mēſa ꝓponi Iam nulla fit panis muta
tio. vnus eſt panis caloris ꝯtinui ſtatus integri. q̇ ſemelobla
tus in ſapore dulciſſimo. ⁊ candore puriſſimo ꝑſeuerat. Nec
ſolos ſacerdotes ad panes huiꝰ dignitatis leuitice prerogati
ua admittit: vniuerſa eccl'a ad has epulas inuitatur. equa oī
bus portio datur. integer erogatur diſtributus nō demēbra
tur. incorporatur nō iniuriatur. recipitur nō includitur. cum
infirmis habitans. non infirmatur. nec pauperū miniſterio
indignatur. fides pura. mens ſincera. hūc habitatorē delec-
tat. neq̃ immēſi ⁊ oīpotentis dei magnitudinē paupcule do-
mus noſtre anguſtia offendit vel artat Panis iſte angeloꝝ
omne delectamentū hñs. ꝟtute mirifica oībus q̇ digne ⁊ de-
uote ſumunt ſcđm ſuū deſideriū ſapit ⁊ amplius q̄ȝ manna il
lud heremi implet ⁊ ſatiat edentiū appetitus. ⁊ oīa carnaliū
ſapoꝝ irritamēta ⁊ oīm exuperat dulcedinū voluptates Ui
de quō his q̇ chriſti ꝯmemorant paſſionē. intra ſacra officia
quaſi ꝑ quoſdā canales de interioribꝰ fontibus egrediantur
torrētes. ⁊ ſuꝑ oēs delicias lachrimis nectareis aīa delecte-
tur quantā ſuauitatē aīe inquirēti vbi ſit deus ſuus ſuſpiria
ꝯtemplationis eliciant Non illos imbres ꝓcelloſe tempeſta
tes deponūt. ros matutinus eſt de celeſtibus ſtillans: ⁊ qua
ſi vnctio ſpūs mentē deliniens Gemitus illos pietas excitat
⁊ inter diem ⁊ noctem retro ⁊ añ ſe affectio intuens inter da
ta ⁊ ꝯdonata ſe diuidens. grãs agit tam vberis beneficij lar-
gitori: ⁊ ſe ſanatam ⁊ ſanctificatā agnoſcens fletibus ſe ablu
it. ⁊ lachrimis ſe baptizat Uerum his qui verbo tenus cor-
de ſicci ⁊ mente aridi ſacris interſunt: vel etiā participant do
nis: lambunt q̇dem petrā. ſed inde nec mel ſugunt nec oleum
q2 nec aliqua caritatis dulcedine: nec ſpūſſcī pinguedine vege
tantur: nec ſe iudicāt: nec ſacramēta diiudicāt. ſed ſicut cibis
cōibus irreuerēter ſacris vtuntur muneribus: ⁊ dñice men-
ſe in veſte lutulenta ſe ingerunt impudēter: q̇bus meliꝰ erat

Mola aſinaria collo alligata mergi in pelagus: ꝗ illota ꝯſcie-
tia de manu dn̄i bucellā accipere. q̇ vſqꝫ hodie hoc veraciſſimū
⁊ ſanctiſſimū corpus ſuū creat. ⁊ ſanctificat ⁊ benedicit. ⁊ pie
ſumētibus diuidit In huius p̄ſentia nō ſupuacue mēdicant
lachryme veniā. nec vnꝗ patitur ꝯtriti cordis holocauſtum
repulſam Quotiens te in ꝯſpectu dn̄i video ſuſpirantē. ſpi-
ritū ſcm̄ nō dubito aſpirantē. cū intueor flentem. ſentio ig-
noſcentē Tu ſi templū ſpūſſci violas ſi intra te ſacrariū dei
deturbas ⁊ fedas. ſi cū calice chriſti de calice demoniorū com
municas. ⁊ ꝯtumelia eſt nō religio. nō deuotio Idoloꝝ ſerui
tus ⁊ horrēda abbominatio. velle ſimul baal famulari ⁊ chri
ſto Abi retro cū ſaccellis tuis: q̇ lucris inhias. ⁊ mercedes ſec
taris. q̇ opulentus in ſyon quotidie crapularis: q̇ in lectis e-
burneis recubas: ⁊ in ſtratis ſecmētatis laſciuis. q̇ veſtiris
mollibus ⁊ in terra ſuauiter venientiū cōuerſaris. cuius ma
nus plene ſunt ſanguine. cuius lumbi diſcincti ſunt ⁊ ſine bal
tei diſcurris ligamine Non eſt pars tibi in ſermone iſto quia
qd̉ dei eſt aufers deo. ⁊ imaginem dei conſecras ydolo Pau
peres q̇dem ſpiritu ad hoc miſterium eligit. ⁊ diligit ſpiritus
ſanctus ⁊ eoꝝ qui pompatice ⁊ glorioſe ſacris ſe altaribus in
gerunt obſequia deteſtatur Ozias licet rex ob preſumptionē
lepra percuſſus a ſanctuarij ingreſſu repellitur ⁊ eius oblatis
quaſi ſordida refutatur Incenſi odor de immundoꝝ manibꝰ
reputatus eſt pro fetore ⁊ iram non gratiam preſumptio me
ruit: quia contra fas rem vſurpans illicitam: temerarie in ſā
cta conſcendit Sed ⁊ ꝓpter malingnantium inſolentiam al
tare ſuum deus repellit. ⁊ ſanctificationibus maledicit. odit
ſabbata abbominatur ſolemnia: odoramenta ferent. diſpli-
cent holocauſta. In his omnibus laborare ſe dicit deus. nec
eſſe voluntatem ſuam in miniſtris impuris: indignatione diſ
tricta teſtatur Sed ierarcha pius quem ſpiritus ſanctus cō
pungit: excitat: inhabitat. ⁊ ſanctificat: eleuatione manuum
crucis miſteriū repreſentans: confidenter orat pro ſua ⁊ po-
puli ignorantia recolens pudibundi ⁊ contriti animi confeſ-
ſione ꝙ aliqn̄ preualente aduerſum ſe peccato fuerit derelic-
tus: iuxta illud quod Dauid plorans ait Auertiſti faciem tu-

ám a me: ⁊ factus ſum conturbatus Et dñs p ẏſaiam ad tem
pus in modico derelinquã te. verecundatur fateri ⁊ tñ fate/
tur iuuentutis delicta. Sed accuſatrici cõſcientie neceſſe eſt
coram iudice reſpondere. nec poteſt ibi eſſe vllum diffugium
vbi ipſa teſtis eſt que accuſat/ ⁊ nihil ei poteſt eſſe occultuȝ q
iudicat ſȝ vbi cũ iudice agit q iudicatur. ⁊ ipſe in ptem accuſa/
tores tranſiens ⁊ in ſua proſcriptione ſententiam approbat
condemnantis: experitur clementiam ſaluatoris: ⁊ letabun/
dus canit. domine in voluntate tua preſtitiſti decori meo vir
tutem ⁊ iterum per yſaiam audit: in miſerationibus magnis
congregabo te: Sed ⁊ in eodem articulo temporis cum iam
anima feſtinet ad exitum: ⁊ egrediens ad labia expirantis e/
merſerit: penitentiam clementiſſimi dei benignitas non aſ/
pernatur/ nec ſerum eſt quod verum: nec irremiſſibile quod
voluntarium ⁊ quecunq; neceſſitas cogat ad penitudinẽ nec
quantitas criminis: nec breuitas temporis: nec hore extremi
tates: nec vite enormitas. ſi vera contritio: ſi pura fuerit vo/
luptatum mutatio: excludit a venia. ſed in amplitudĩe ſinus
ſui mater charitas prodigos ſuſcipit reuertentes. ⁊ velit no/
lit nouatus hereticus omni tempore dei gratia recepit peni/
tentes. Ipſe dominus noſter derelictorum perſonam gerẽs
in cruce ſe queritur derelictum: ⁊ ne deſperarẽt ⁊ in vltimus
cõſtituti. feſtinans in adiutorium ilico adeſt. ⁊ re in arcto po
ſita non differt beneficium. ſȝ repente indulgentie celeris do
cumentum. eiuſdem ſtatuit ⁊ exemplum latroni inquiens.
Hodie mecum eris in paradyſo Latrocinium damnationeȝ
meruerat ⁊ ſupplicium. ſed contritum penam mutauit in
martyrium: ⁊ ſanguinem in baptiſmum In momento impie
tas religionẽ: crudelitas induit pietatẽ: ⁊ ſtatim conſumma
tus cuius ſcõꝝ ⁊ domeſticus dei permiſſus eſt in regnũ recõ
ciliatõis humane priuilegiũ ſecũ ferens ad ſupos qd deo pri
tãte legatõis fingẽs honore in ſeipõ ſcripture huꝰ experimẽ
tũ ꝯtinẽs libero ⁊ ſecuro aditu penetrãs pſentauit. qd tu dñe
ãpliꝰ ſtephano ꝯtuliſti: qd ãpliꝰ ille obtinuit dilectꝰ tuꝰ q ſup
pectus tuũ in cena recubuit: quid amplius Pauli meruere lu
dores: quid labores ſanctoꝝ. qd tot annoꝝ tormẽta. qd mar/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

tyrum plage. vna huic collatū eſt p̄miū ad qđ illi ꝑ tot diſcri-
mina ꝑuenerunt Sic tu dn̄e armentarios ſtatim facis ꝓphe-
tas: opiliones reges. thelonearios apl'os. piſcatores docto-
res. neq; ab his quos ſanas lente languor abſcedit. ſed ilico
quē reſtituis ex integro ꝯualeſcit. q2 ꝯſummatū eſt qđ facis.
⁊ ꝑfectū qđ largiris Hanc dei grām recolens q̄ de ſacro cali-
ce bibit amplius ſitit. ⁊ ad deū viuū erigens deſideriū ita ſin-
gulari fame illo vno appetitu tenetur: vt deinceps fellea pec-
catoꝝ horreat pocula. ⁊ oīs ſapor delectamētoꝝ carnaliū ſit
ei quaſi rancidū. radenſq; palatum acute mordacitatis aceto
Ad hec inter ſacra miſteria ad graꝝ actiones ꝯuertitur. ⁊ in-
clinato capite mūdicia cordis adepta ſe intelligens ꝯſumma-
tum. reſtitutus peccator ſcificatam deo aīam quaſi depoſitū
cuſtoditū fideliter reddit. ⁊ deinceps cū paulo gl'atur ⁊ leta-
tur dicens. viuo iam non ego. viuit vͦo in me chriſtus Hec in
chriſti ꝯmemoratōem retractātur a fidelibus ⁊ defecatis ani-
mis carnis eius eduliū nō eſt horrori ſ3 honori. potuq; ſanc-
ti ⁊ ſcificantis ſanguinis ſpūs delectatur Hec quotiens agi-
mus nō dentes ad mordendū acuim9. ſ3 fide ſincera panē ſan-
ctū frangim9 ⁊ partimur dū qđ diuinū ⁊ qđ humanū eſt diſ-
tinguimus ⁊ ſeparam9. itemq; ſimul ſeparata iūgentes vnū
deū ⁊ hoīem fatemur Sed ⁊ noſipſi corpus eius effecti ſacra-
mēto ⁊ re ſacramēti capiti nrō ꝯnectimur ⁊ vnimur. ſinguli
alter alterius mēbra miniſteriū dilectionis ꝓ inuicē exhiben-
tes cōicamus charitate. participamur ſollicitudine eundem
cibum mādūcantes ⁊ eundem potum bibentes qui de petra
ſpiritali profluit ⁊ emanat. q̄ cibus ⁊ potus eſt dominus no-
ſter ieſus chriſtus

¶ De ablutione pedum

Iam ſacramēta corpis ſui. apl'is dn̄s diſtribuerat. iam
exierat iudas. cum repente de mēſa ſurgens lintheo ſe p̄cinxit
ad genua petri lauaturus pedes eius ipſe genibus flexis dn̄s
ſeruo ꝯſummate humilitatis obtulit famulatū Et ne qđ cō-
ſummatōi doctrine deeſſet inter fixa ⁊ immobilia p̄cepta ⁊ ea
q̄ moueri pn̄t ⁊ repti diſtinctōe poſuit vt ceteris immutabi-
liter ſemel ſtatutis vltīa lauachri ſpēs quotidianis expiatio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

nibus ꝯmodata ꝯmēdaretur fidelibus. Et ſicut lex ꝑ ſingu/
las offenſiones ꝓpria ſacrilicia requirebat vnū figeretur fi/
dei chriſtiane remediū ad quod curreret quotiens ſe cognoſ/
ceret offendiſſe. Quod quidā petro nōdū fuerat reuelatū q̄p
pe q̄ hui⁹ traditōis nōdū audierat diſciplinā. Docetur ergo q̄
ſit baptiſmi ꝛ aliorū ſacramentorū ſtabilitas. ꝛ quātū ad ex/
piationem proficiat humilis pietas ꝛ pia humilitas ꝛ quo/
modo omni tempe proſequēda ꝛ repetēda ſit ablutio pedum
ꝑ quā recte cognitā ꝛ intellectā adherētes aīe ſordes quotidi
ana ſatiſfactione lauātur. Nā baptiſmi repeti eccleſiaſtice ꝓ/
hibent regule. ꝛ ſemel ſcificatis nulla deinceps man⁹ iterū cō
ſecrans pſumit accedere. Nemo ſacros ordines ſemel datos
iterū renouat. nemo ſacro oleo lita iterū linit aut ꝯſecrat. ne/
mo īpoſitioni manuū vel miniſterijs derogat ſacerdotū. qꝛ
ꝯtumelia eſſet ſpiritusſcī ſi euacuari poſſet quod ille ſanctifi/
cat: vel aliena ſanctificatio emendaret quod ille ſemel ſtatuit
et confirmat. Ipſe ſumm⁹ ſacerdos ſui eſt ſacramenti inſtitu
tor ꝛ auctor. in ceteris hoīes ſpūm ſcm̄ habuere doctorē ꝛ ſi/
cut par eſt ſpiritui ſcō ꝛ chriſto diuinitas. ita in ſuis īſtitutis
equa eſt auctoritas ꝛ ptās. nec minus rarū eſt quod dictāte
ſpiritu ſancto apoſtoli tradiderunt. q̄ȝ quod īpe tradidit. ꝛ in
ſui ꝯmemoratōem fieri pcepit. Manet ſingul' ꝓpria dignitas
ꝛ vniformis in ſuo gn̄e ſtat actio oīm: nihil addi nihil ſubtra
hi. nihil pt corrigi vel mutari. Ornata ꝛ honorata erat eccle/
ſia quaſi paradiſus in amplitudinis ſue vmbilico fontē ꝯti/
nens grē ſingularis flumina creans in vitā eternā ſalientia:
viuā habens originē ꝛ decurſum phennē. Hinc egredientia q̄
ttuor euāgelij flumia ꝑ vniuerſuȝ mundū ſecū regeneratiōis
euehunt lauachrū. ꝛ de abdito ꝛ ſecretiſſimo ſpiritus ſcī mu/
nere hui⁹ grē liquor emanat: ſic lauans quoq̧ parentalis la/
bes infecerat. vt nec actualis nec originalis macula aliqua
ſui poſt ablutionem illam veſtigia derelinquat. Preteritis
lotis vita deinceps arbitrio eſt proprio deducenda. ita tamē
vt actualibus aliquando recrudeſcentibus iam non imputē
tur originalia. nec propter illa damnationi obnoxius ſit cui
ſemel illa ſunt in baptiſmo indulta: In originalibus em̄ cor/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

ruptio nature abijci ⁊ extermīari meruerat ſed qꝛ nō erat vo
lūtas in culpa. ꝓuidit deꝰ gn̄ali dn̄ationi remediū. ⁊ ſue ſentē
tiā iuſtitie tꝑauit. hereditariū onꝰ a ſobole remouēs ⁊ miſe
ricorditer ablutōe ⁊ vnctōe mediciali corruptōis primitie fer
mentū expurgās Sed in eos q̇ poſt indulgētie huiꝰ grām vo
lūtarij ꝑ pctā euagati ſunt q̇ ꝓprio abutūtur arbitrio. ⁊ vo
luntate nō neceitate dicūtur. indignatio ⁊ ira nō immerito re
dit. nec in morte xp̄i aliq̇s eis ſuꝑeſt queſtus. ſed iuſtiſſime e
os beneficia contēpta ꝯdemnāt Nūc ꝯtemptū ſuū nō ſtatim
vlciſcitur deꝰ. nec ꝑ ſingulas offenſas iudicātis ira diſcurrit
nec obtruſit fonti miſericordie ſue oſtia meatuſqꝫ multiplices
ſed obuiat fugiētibꝰ ⁊ cogit regredi diſꝑatos oſtēdens eis pe
nitentie viā qua nulla latior īuenitur. ⁊ reuerſis dat vt iterū
eis poſſint ſacramēta īiuriata ꝓdeſſe. quorū ſi penitētia non
ſubeſſet. nullo mō deinceps experiri poſſent effectū. Prop
ter hoc benigniſſime dn̄e pedes lauas diſcipulis qꝛ poſt bap
tiſmū ⁊ eucharistiā q̄ ſui reuerētia nō patitur iterari aliud la
uachrum ꝓcuraſti qꝺ nunq̄ꝫ debeat intermitti. tn̄ ipſe quod
doces facis. vt quanti queſtus hoc opus ſit ex tua bonitate
diſcamꝰ. ⁊ inclinata ad pedes nrōs altitudine tua ſtās aduer
ſus proximū ⁊ erigēs ſe ꝯtra deū. ꝯfundatur ſuꝑbia hominū
⁊ ad hūilitatē dei nouerit de ſe hūilia. ſapere lutū. Pauēt diſ
cipuli. nec audēt obloqui ⁊ quaſi extaſis eos teneat vel mens
alias rapta peregrinetur nec mgrō reſiſtere. neqꝫ quid hoc ſit
vel cur fiat inquirūt. Solus petrꝰ ſciēs quia ꝑhibuerat ei te
ſtimoniū ꝙ filiꝰ dei viui eſſet. ⁊ quia verba vite eterne haberꝫ
iudicās apud ſe indignū ⁊ incōueniens ſcm̄ ſcōrum flectere ge
nua ad pedes pctōrum. neutiq̄ꝫ inquit tu mihi pedes abluis
et huius humilitas ſuſtinere obſequium non eſt noſtrum qui
adorare debemus: in loco vbi ſtant pedes tui ⁊ ſatis eſt nobiſ
ꝙ ſicut catuli de menſe tue reliquijs manducamus. hoc ī mu
liere peccatrice aliquādo paſſus eſt: nec dedignatꝰ es in menſa
ſollemni multis conuueſcentibus infamis perſone ſuſcipere fa
mulatū: cuius deuotio vſa eſt ibi capillis pro lintheo. oculis
pro catino. lachrimis pro baptiſmo Tetigit lauit ⁊ vnxit vn

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

gũcto. Mactata intrĩſecus anima proprium in ſancta ſangui
nem intulit. ſingula ſuũ prebuere miſteriũ: cor contrituꝫ eru
pit in lachrimas. fides lauit: charitas vnxit Hec multa in cõ
ſpectu tuo ꝯgerẽs holocauſta de fonte cordis flet⁹ hauſit q̊s
protulit. de penitentie pixide vnguenta que obtulit. caputq̄ꝫ
pro ſuppedaneo ſtrauit. crinibus circumfuſis: pedes ſacros i
uoluit. ⁊ terſit Nihil ſibi de ſe retinens totam ſe tibi deuouit
et tu effectum potius q̄ꝫ factum attendens: vngebas vnguẽ
tem. ablucbas lauantem. tergebas intrinſecus penitentem
Superbo oculo ſymon leproſus hanc clementie tue diligen-
tiam non poterat intueri. ſed moleſte ferebat ꝙ tãgi ſe ab hu
iuſmodi perſona dominus ſuſtinebat. Qui ſi lepre ſue te at-
tenderet mundatorem non dedignaretur ſi de plenitudine
gratie tue alij accipiant. ſi lauas immundos. ſi iuſtificas impi
os. ſi reuocas exules et abiectos. Honor, tu⁹ de⁹ iudiciũ dili-
git. equũ eſt vt omnis terra adoret te. ⁊ in nomine tuo omne
genu flectatur. verum ꝙ tu ante figmentum tuum curuaris
ꝙ ſeruis pedes abluis non competit maieſtati. Habebat in ex
cuſatione ſua zelum dei Petrus ſed non ſecundum ſcientiaꝫ
vt tolerabile aliquo modo videretur quod humilitas ſugge
rebat ſi non obſtinatio reſiſtere preceptori niteretur. Non
lauabis inquit mihi pedes incternum Ego ſi oportuerit me
mori tecum. paratus ſum Hoc enim debeo hoc amplector
Pro te libenter ceruicem porrigo percuſſori. ſed deum meuꝫ
et dominum meum ad pedes meos proſtratum non patior.
non audeo ſuſtinere Simili modo ⁊ Joannes venienti domi
no ad baptiſmum tentauit reſiſtere ſed manſuetius increpa-
tus illico obediuit. ⁊ quia ſuper hoc etiam reſponſum accepe-
rat. Licet territus acquieuit: Sed differentiam cauſe huius
Petrus intelliges lauare magiſtrum ⁊ obſequi ei tollerabi-
le iudicabat: Lauari autem ab eo ⁊ tantam humilitatis eius
pati delectionem: ita videbatur indignum vt omnino cogi
non poſſet niſi interminatio periculoſiſſima coarctaret. Ait
ei dominus deus noſter Niſi lauero te non habebis partem
mecum. Paulatim miſterij huius declaratur neceſſitas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

quā ꝯditio ꝓpoſita ineuitabilē reddit. ⁊ ſecū xp̄o aliter ꝑtem
habere nō poſſumus niſi ipē pedes nr̄os abluat. quādoq̄ dem
ſit arctatur conſenſus. lauet ⁊ tergat ⁊ ſacramēti huiꝰ nobis
virtutē exponat: Supra diximꝰ ſemel lotos baptiſmate eo
dem lauachro vlteriꝰ nō egere: ſed hoc lauachrū quotidianis
eſt exceſſibꝰ inſtitutū. ⁊ iugis retractatio vſqꝫ ad nouiſſiā ve-
niens. omnia debet opera ⁊ cogitatus ſingulos ꝑſcrutari· et
affectus ꝑ vitia diſcurrētes vagā inſtabilemqꝫ aīam ꝑ īania e
uehentes corrigere ⁊ lauare nec quicqꝫ in vita p̄ermittere in
diſcuſſum. quod gemitibꝰ ⁊ ſuſpirijs nō fuerit expiatū Hoc
cū dn̄s ſuos vſqꝫ in finē diſcipulos dilexiſſet in fine ſtatuit et
dixit neminē poſſe hr̄ē ꝑfectā ablutionē niſi hac ſollicitudiue
muniatur Mandatū igitur ſimul ⁊ exēplū complexus eſt vt
hoc exemplo īſtructi nō dedignarentur in alterutrum agere
qđ actū eſt a mgr̄o. ⁊ mādato poſteris religionis auctoritas
firmaretur Unde ⁊ ſubiūgit. Si ego dn̄s ⁊ magiſter laui ve
ſtros pedes. ⁊ vos debetis alter alteriꝰ lauare pedes Non e-
rubeſcat ſeruꝰ ſi facere iubetur quod prior fecit dn̄s. nec diffi
cile nobis eſſe debet ſi ſicut ille nobis donauit ⁊ nos inuicē cō
donamꝰ. qꝛ alter alterius onera ꝯportātes ſic legē xp̄i imple-
mꝰ Quotiens igitur cohortamur puſillanimes ⁊ his q̇ pha-
raoni in luto ⁊ latē famulati ſunt perſuademꝰ. vt exeāt de e-
gypto. quotiēs cū infirmis infirmamur. ⁊ cū his qui ſcanda
lū ferunt vrimur quotiens cū afflictis gemimꝰ. totiens īhe-
rens lutū pctōꝝ qua poſſumꝰ ſollicitudine lauamꝰ. nō qꝛ noſ
tra ablutio ex nobis ſufficiat niſi ad lauandū oī tp̄e nos piuſ
magiſter accedat. In hoc ſe periculo fluctuātem laborās ani-
ma in cāticis canticoꝝ ꝯqueritur. Laui inquit pedes meos q̊
modo inquinabo illos. Quod ablutū eſt timet iterū īquina
re. ſed in via lutulenta vix aliquid ſolidū vbi pedē figat inue
nit: ⁊ in quibꝰ ſepe ꝓuoluta eſt: paludū inq̇namēta formidat
Clementiſſime magiſter quotiens ego doctrine tue tranſgre
ſſus ſum regulas. quotiens edicta tua domine ſancte ꝯtemp-
ſi. ⁊ cum diceres mihi reuertere non ſum reuerſus. cū minare
ris non timui. cum. bonis eſſes ⁊ leuis exaſperans fui. vtra
ſeptuagies ſepties in celum ⁊ coram te peccaui quis tot ſor-

des abluet: quis abradet ſtercora conglobata. Quicquid di-
cat petrus neceſſe eſt vt nos abluas: neqꝫ em̄ lauare nos poſ
ſumus. ſed in oībus que agimus indulgētie tue lauachro in-
digemus. Ad mēſe tue participationē iudas ꝓditor eſt admi
ſſus. ſed ab hoc lauachro ſalutari excluſus lauari in fine non
potuit. qꝛ apoſtolatus ſui honorē deteſtabili cupiditate feda
uit Quia xp̄o apud te fons vite eſt ꝛ miſerationū que a ſeculo
ſunt. ꝓfunditas infinita. quos abluiſti baptiſmo. quos lauaſ
ti ſanguine tuo. quos ſꝑ lauas quotidiana pctā donādo. trāſ
fer apaludibus ſeculi huius ꝛ luto vite p̄ſentis ad pregratiſſi
mū glorie tue regnū vbi nec ſcabies vlla. nec lippitudo vbi ne
mo fluxum ſanguinis patiens nemo immūdus vbi nullo am
plius opus eſt lauachro. ꝯfigurato corpori claritatis tue cor
pore nr̄o ſcdm̄ ꝓmiſſa tua. neceſſe eſt vt impleas ꝛ q̄ incepiſti
in nobis opus bonū ꝑficias ſolideſqꝫ ꝑ xp̄m dn̄m nrm̄

¶ De vnctione chriſmatis ꝛ alijs ſacramentis:

DIes iſta multiplicibus miſterijs honoratur Hac die pri
mum commendata eſt nobis fractio panis. ꝛ menſa ec-
cleſie panem angelorum hominibus propoſuit ad manducā-
dum Hodie chriſtus pedes lauit apoſtolis. ꝛ hoc ſolemni de-
notione omni tempore agendum inſtituit. Hodie in eccleſia
cum ceteris vnctionibus ad populum acquiſitionis ſanctifi
candum in participationem dignitatis ꝛ nominis ſacꝝ chriſ
ma conficitur. in quo mixtum oleo balſamum regie ꝛ ſacer-
dotalis glorie exprimit vnitatem quibus dignitatibus initi-
andis diuinitus eſt vnctio inſtituta Hodie reconciliantur ec
cleſie peccatores. ꝛ electi foras ad matris vbera reducuntur.
ꝛ excluſi a cetu ſanctorum ad communionem qua caruerunt
reuertuntur Hodie patent carceres. ꝛ damnati libertate do
nantur. Seueritate depoſita hodie iudices manſueſcunt ꝛ
vndiqꝫ coniugata pietatis negotia quaſi abortiuas traditio
nes antiquas ſepeliunt: ꝛ chriſtiane religionis parturiūt no
uitatem Mortuus quippe eſt moyſes ꝛ veteris littere putru
erunt enigmata: a facie noui olei deſiccate ſunt vnctiones an
tique: tota veteris inſtrumenti incompacta eſt ſtrues. taber
naculum demolitum. archa ab allophilis rapta: totus tem-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

pli decor ad aſſirios eſt tranſlatus Necq̧ eñ decebat vt chriſ-
tiana religio ornamentis viſibilibus occupata in manu fac-
tis declararetur: ſed ipſa tabernaculi conſumptio ⁊ tēpli ruina
⁊ ſancta in rapina expoſita excellentioris glorie intimarent
ſtabilitate ⁊ manentia in perpetuum ſacramenta cultores ſu-
os ad intuitum inuiſibilium informarēt: ⁊ abſtractum a cor-
poralibus deſiderium noſtrum celeſtis templi concupiſceret
⁊ ambiret decorem. cuius nec antiquatur nec ſeneſcit religio
in quo lucerna inextinguibilis ſine fine choruſcat. vbi ſang-
uis aīaliū nō infertur in ſancta nec ſunt hereditarie ſucceſſio-
nes pontificum. vel vni leuitice tribui miniſteria aſſignata.
ſed de omni tribu ⁊ gente ⁊ lingua quos dignos ⁊ idoneos di-
uina probat electio: ſcd̄m vite non gñis meritum ſtatuit ſa-
cerdotes. q̇bus calicem ſanguinis ſui īexhauſte plenitudinis
abundantia ſemper refertum: conſeruandum tradidit ⁊ ero-
gandum. cuius aſperſione ⁊ cōione intus ⁊ extra corda ⁊ cor-
pora mundarentur Hodie vt diximus vnguentum ad ſancti-
ficationem paratur. cuius fragrantia adoleſcentule ⁊ nouel-
le aīe accedentes ad fidem illecte delectantur. ⁊ exinanitiōis
eius ſuauitate delibute diligant. ⁊ ſequuntur aromatum lar-
gitorem: ⁊ vſq̧ ad regis accubitum ſpiramine illo trahūtur.
⁊ poſt odorem illum vbiq̧ deſiderio ſancto perurgente ſiti-
bunde diſcurrunt Nihil hoc oleum cōe habet cum liquorib⁹
que ex quorundā fructuū pinguedine exprimitur: nec vis ei⁹
eſt craſſitudine penetrautiua q̄ ſcd̄m quaſdā naturales rōes
emollit ⁊ temperat piſſamēta humorꝝ quas ſolet intrinſec⁹
aſtringere ſiccitas aliqua. vel corruptio ꝯglobare. Non hec
medendis corporibus eſt vnctio inſtituta: q͛ ſcificatis elemē-
tis iam non ꝓpria natura p̄bet effectū: ſꝫ virtus diuina potē-
tius ope͛atur. ſꝫ adeſt veritas ſigno ⁊ ſpūs ſacramēto vt ⁊ ip-
ſis rerꝝ efficientijs grē dignitas pateat. ⁊ interiori hoīm quā-
ta ex his detur auctoritas dei formi ꝯuerſatione ⁊ celeſtibus
moribus innoteſcat. hoc oleo antiquitus ſacerdotes ſacrabā-
tur ⁊ reges. ⁊ ipſi altariū lapides delibuti. ſpūale intelligi vo-
lebāt ſacris miſterijs ineſſe pinguedinē. ⁊ ſicut oleū fluētis ⁊

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

humidis q̇buſlibet ſupfertur. ita excellētia ſacerdotalis ⁊ re
gie dignitatis ſcd̓m formā dei ⁊ chriſti ſub ſe omnia ↄtinens
regimen ⁊ munimē tam actiue q̄ꝫ ↄtēplatiue vite obtinet: ⁊
ex hoc humore ↄſtat deſcēdere oēs grāꝝ diuiſiōes quas ſpū̃s
ſcū̃s prout vult ſigulis diſtribuit ⁊ largitur Ex hui⁹ vnctio
nis bn̄ficio ⁊ ſapiētia nobis ⁊ intellectus diuinit⁹ datur. ↄſi-
liū̃ ⁊ fortitudo celitus illabitur. ſciētia ⁊ pietas ⁊ timor inſpi
ratōibus ſupnis infunditur. Hoc oleo vncti cum ſpū̃alibus
neq̇cijs colluctamur nec fetoribus ſpurijs imbui poſſum⁹. q̇
balſami ſpū̃alis odore fragram⁹ Hoc oleū̃ a creditoꝝ vſurijs
ſub helizeo ꝓpheta mulierē paupculā liberauit Hoc helye tpe
ſareptenā pauit. nec lechitus trina effuſione defecit Hoc oleo
iacob lapidē quē ſuppoſuerat capiti vnxit: ⁊ familiari mād̄a
to eruditus inter ſacramenta aſcenſionum ⁊ deſcenſionum.
⁊ diſcurſus angelicos innixum ſcale ſublimi videns deum q̇d
virtutis hec haberet vnitio ītellexit Moyſes hoc oleo taber
naculum ⁊ ſacra vaſa perunxit. ⁊ ſuper caput aaron tanta
abundantia fudit. vt vſqꝫ in barbam eius deſcenderet: ⁊ ſu-
per oram veſtimenti manaret. Samuel quoqꝫ ad reges initi
andos ſine oleo non accedit: ⁊ vſqꝫ defectum ⁊ reprobatio-
nem carnalium cerimoniarum in populo illo huiuſmodi per
ſeuerauit traditio: ſed vaſis iudaicis deficientibus defecit
gracia ⁊ ſtetit oleum. Impletis vaſis propheticis ⁊ ſanctis
regibus ad patres appoſitis. in apoſtaſiam ⁊ diſcolatum
verſum inſtabile vulgus in ſe non retinuit locum quem poſ
ſet ſpiritus ſanctus in habitare: Et vaſa amurca plena non
ſuſcepere liquorem ſteteruntqꝫ in ſummo feces que longo ſi
tu induruere: Et vbi domicilium religionis fuerat ſterqui-
linium peccati computriuit. Nec tamen ceſſantibus his
que ritu antiquo inoleuerant cum iam in populo chriſtiano
circumciſio videretur damnabilis. Et ſacraficia ydolatrie
imputarentur vnctionis miſterium religio chriſtiana con-
tempſit: Sed ceteris generali ſanctorum conſenſu dam-
natis non ſolum in regibus et ſacerdotalibus vnctionis
honor permanſit: Si in omnem populum cacholicum ef-
fuſa eſt huius gratie plenitudo: Et ſicut hoc nomen chriſ-

tus a chriſmate dictus eſt eo ꝙ ſingularis excellentie oleo vn
xerit eū deus: ita ⁊ participes ei⁹ quotqt ſunt ꝯſortes ſint tā
vnctionis ꝗ͞ꝫ noīs. ⁊ dicantur a christo christiani: vt ſint ſui
christo duce rectores ⁊ duces: ⁊ offerant deo quotidianū ſa-
crificiū ordinati a deo ſanctiomonie ſacerdotes Nec immeri
to huic diei aſſignata eſt tanti opis cauſa. ⁊ ex hoc ſacramēta
hec obtinuere initiū: quo hodie in ſacramēto calicis christi ⁊
eccl'e vnitas. in lauachro pedū concors ſocietas: ⁊ donans in
uicē caritas. ⁊ ſubiecta humilitas: in vnctiōe christiani noīs
dignitas ⁊ excellentie ſpūalis ꝓprie data eſt ⁊ ꝯfirmata filijs
ad optionis perpes auctoritas ⁊ dignitas ꝑſeuerans. Dedit
itaqꝫ dn̄s noſter in menſa in qua vltimū cū apoſtolis partici
pant conuiuium ꝓprijs manibus panē ⁊ vinū in cruce vero
manibus militū corpus tradidit vulnerandū: vt in apoſto:
lis ſecretius impreſſa ſincera veritas ⁊ vera ſinceritas expo-
neret gentibus quō vinū ⁊ panis caro eſſet ⁊ ſanguis: ⁊ qb⁹
rationibus cauſe effectibus conuenirent. ⁊ diuerſa nomina
vel ſpecies ad vnam reducerentur eſſentiam: ⁊ ſignificantia
⁊ ſignificata eiſdem vocabulis cenſerentur Nis gratie ſuper
ne priuilegijs eſu ſanctificati panis ⁊ refecti: loti. ⁊ vncti: non
eam quam amiſerant ſed ampliorem ⁊ digniorem recuperāt
libertatem: ⁊ eiecti de paradyſo nudi ad lignum vite hodie re
uertuntur veſtiti: ⁊ reddita ſtola ⁊ annulo prolato immediū
⁊ reconciliantur matri eccleſie quos inobedientie malum fo
ras expulerat: ⁊ cherubin flammeum gladium ab introitu
tranquilli ſtatus ⁊ innocue conuerſationis amouit. Hodie
in terra maledicta relictis raſtris ⁊ graui vomerum ponde-
re ⁊ ſtimulis fatigatorum boum cruore perfuſis: deterſo ſu-
dore vultus exuſti caloribus ad paternam domum exules re
ducuntur: ⁊ egreſſus obuiam reuertenti filio letabundus pa
ter clementiam improperio non corrumpit: nec indulgenti-
am fedat conuicijs: ſed bonitatis ſue honorat magnificenti-
am. ⁊ hilaritate magnificat largitatem Reſonant in ſuſcep-
tiones huius ſolemnis muſica inſtrumenta: ⁊ communis iu
bilatio pari conſonantia patri miſericordiarum gratias agit
cuius imperio antiquam predam euomunt inferi. ligātis de-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

mones: ⁊ diruptis ferreis nexibus diu quaſſati liberi reuer-
tuntur Hec dies nocti illi ꝯtigua eſt qua abſolutõis nrẽ ne-
gotiũ dñs inchoauit: qua a principibꝰ ſacerdotũ ad romanũ
p̃ſidem ductꝰ iudex oĩm ſuſtinuit iudicari. paſſus eſt rex illu
di ⁊ vita occidi: deſcẽdenſq; ad inferos captiuã ab antiquo ca
ptiuitatẽ reduxit Hoc eccl'e ſue hodierna traditõe exẽplũ re-
linquẽs vt fieret in eccl'a abſolutio pctõꝝ: ⁊ hereditati redde
rẽtur eiecti ⁊ p̃cedẽtibꝰ bñficijs q̃ ſupra enuerauimꝰ liberta-
te donarẽtur penitẽtes q̇ ſcd̃m merita (niſi grã ſubueniret)
fuerãt ꝯdẽnati Et oĩno ꝯuenit vt eo tp̃e quo chriſtus capti-
uos eduxit ab inferis recõciliati pccõres ad eccl'am reducan-
tur. ⁊ quo ꝯfracta ſunt infernalis repagula carceris: iudicia-
ria ſeueritas mãſueſcat: ⁊ quo ab infernalibus tormẽtis ceſ-
ſatũ eſt humana ſupplicia crudelitatis horrorem depauant

De paſſione

Domine audiui auditũ tuũ ⁊ timui Terruit mecũ ap-
propinquaret traditor iudas ⁊ immineret paſſionis
hora. qd̃ dixiſti ad prẽm: pater ſi fieri p̃t trãſeat a me calix iſte
⁊ triſtẽ te vſq; ad mortẽ p̄nimia anxietate ſanguineo ſudore
ꝑfuſus corã apl'is es ꝓfeſſus Audiens hec ego expaui Quis
em̃ nõ timeat ſi timet ille quẽ oĩa timẽt. ſi paueat ille cui om̃e
genu curuatur. ſi ille. q̇ mors eſt mortis ⁊ morſus inferni mor
te ꝓpinquante ꝑtimeſcit: Nõne ad hoc veneras ⁊ ita futuꝝ
ipſe p̄dixeras Nõne hoc ⁊ ſigna ⁊ oracula ⁊ vaticinia ꝓphe-
taꝝ a mũdi initio ꝯclamarũt Si volũtarie obediſti pri: ⁊ nõ
te vt patereris coegit nccĩtas q̇d quereris Quid cauſaris
Nõne tu docueras ⁊ inſtruxeras fideles tuos vt nõ timerẽt
eos q̇ corpus occidũt. qr vſq; ad aĩam tyrannica violẽtia nõ
attingit Sed metus ille infirmatio humane cõem exprime-
bat affectũ. ⁊ gñalitatẽ oĩm in carne viuentiũ hoc dolore vr
geri ⁊ diſſolutiõem corporee ſpiritaliſq; nature hac moleſtia
nõ poſſe carere. ⁊ hanc penam vniuerſe ſucceſſioni adam ſine
exceptione impoſitam vt difficultas extremi tranſitus time
retur. Et hec quidem moleſtia in eos qui dei iudicio rati-
onem reddituri occurrunt. Non immerito cadit qui de eo
quod beneficio vite ⁊ ratiõis. ⁊ reliquorum largitate mune-

rum abuſi ſunt accuſante ꝯſcientia redarguti examē illud in
quo nullū eſt ſubterfugiū timēt: ⁊ ipa euulſio ſpūs carnis te
neritudinē dirumpit ⁊ ledit Hanc nemo anxietatē euaſit: ⁊
nemo egrediente aīa ſine amaritudine expirauit Sed tu dn̄e
q̇ iudex es oīm q̇ poteſtatiue ponis aīam tuā ⁊ poteſtatiue re
ſumis. nec pena te ex neceſſitate ꝑſequitur. nec formidabilis
patris tibi poteſt eſſe conſpectus. quid anxiaris. quid treme
bundus ad orōem diſcurris. dormitantibus apl'is ꝑuigil pro
ditorem expectas. nec tn̄ te abſcondis. ſed obuius in aduen-
tum eoꝝ ꝓcedes q̇ te ligare veniunt: ⁊ trahere ad pylati tri-
bunal quos iudas ſignifer īſtructa malignitate p̄cedit Audi
ui dn̄e auditū tuū ⁊ expaui. dum q̄ris a q̄rentibus te: quid q̄-
rant: cū noueris ꝙ te querant Et dixiſti eis te eſſe ieſum na-
zarenum Inuaſit ilico timor tuus eos quos tu timueras: et
ꝓſtrati ſolo iacuere exanimes: ⁊ armatā cohortem vox vni⁹
hoīs terruit. ⁊ latens in humanitate oīpotentia ſe diſcipulis
pauidū coram ꝑſequutorib⁹ terribilē exhibebat Sz vt fieret
volūtas pr̄is ⁊ ſacrificiū carnis a timore ⁊ triſticia inchoarꝫ
ſuberant victime deſolatory carbones quos obediētie lique-
factus adeps extinxit. ⁊ cū traheretur vinctus ad p̄ſidem nō
ſupplicauit apparitoribus: ſed petri cōpeſcuit zelum. nec gla
diorum paſſus eſt adhiberi ſuffragia. immo ⁊ herodis ⁊ py-
lati contempſit faſtigia. nec potuit altitudo poteſtatum ex-
torquere ad interrogata reſponſum Iam poſtpoſito timore
quaſi vtens potentiori auctoritate inter ſputamenta ⁊ cola-
phos ⁊ reliqua ludibria patiētia ⁊ māſuetudine veſanas ꝑſe
quutoꝝ mentes ꝯturbat: ⁊ in eo qđ inter iniurias ⁊ ꝯuicia ſe
malicia iudaica ſentit ꝯtemptam vehementius exacerbatur
⁊ de impietate ⁊ malicia ſuauitas pietaſq; chriſti triumphat:
fruſtra funeſtas iudex manus in p̄torio abluis: ⁊ ſanguīe dn̄i
te ꝓfitens innocentē Tu ipſe cauſam mortis cū diligenter in
quiſieris. te nō inueniſſe in eo fateris ipſa ꝯiunx tua nihil tibi
⁊ iuſto huic eſſe mādauerat: qđ vtiq; ꝑ os eius demonia immi
nere ſibi iudiciū ſentētia teſtabātur. nō excuſas ſz accuſas cau
ſam tibi facis cū iudeis ꝯēm. Illi ſe ꝓditione: tu parricidio te
ꝯdemnas: Illi lingua. tu ferro occidis tam te ꝙ illos in au-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

dite crudelitatis ſcelus inuoluit Veniet aīa tua in manus iu-
dicis quē ꝯdemnas: fractisqꝫ tribunalibꝰ tuis iudicaberis. ⁊
demergeris in ꝓfundū inferni crūtqꝫ tibi ⁊ iude ſcelerato in
tenebris ⁊ gehēnalibꝰ flammis pene irrimediales. incōſupti-
biles ignes: dolores ꝑpetui ⁊ tormēta eterna Et q̇dem filius
hoīs ſicut ſcriptū eſt de illo. vadit: q̇ dānatus eſt vt liberaret
dānatos. doluit vt ſanaret infirmos. timuit vt faceret ſecu-
ros Opprobria ꝑtulit vt improperia detrahentiū nō moue-
rent electos. deputatus inter impios quoꝝ alter aſſumptus
alter reprobatus eſt vt daretur exemplū ⁊ forma indiſſolu-
bilis manans in poſteros. q̄꞉ nec in vltimis dei clementia pe-
nitentes excludit: nec vlla hora ſera eſt cui ꝯpunctio diſtricta
occurrit nec eos qui vite ſue quocunqꝫ articulo temporis ve-
ri ſunt iudices iterum iudicari. quia cum iudicis ⁊ tortoris
vices non parcens peccator aſſumit: ſemetipſum perſequēs
dum confeſſionem confuſione honorat. holocauſti huius in-
cenſio in conſpectu dei veniam impetrat. Neqꝫ enim bis in
idipſum iudicat deus. ſed impenitentes ipſe iudicat ⁊ dānat.
penitentes vero q̄꞉ a ſeipſis ſuſcipit iudicatos abſoluit. neqꝫ
iudicio q̄d penitentie humane ſeueritas ꝓtulit: aliquid iuſti-
cia celeſtis apponit Judicati ſunt egyptij cū in redeuntibus
ſuꝑ ſe maris fluctibus inuoluerentur. iudicati ſodomite cum
ſubuerſis eoꝝ vrbibus flammis ſulphureis cremarentur ſed
ſi in eiuſdem ſubuerſionibus gemerent penitentes. tempora-
li pene eternalis non ſuccederet pena: ſed eſſet eis pro reme-
dio ſupplicium ⁊ pro abſolutione tormētum: nec contritos
corde eternum contereret ⁊ aggrauaret iudicium Sic in cru-
ce latro confitēs non tantum indulgētiam meruit. ſꝫ chriſti
familiaris effectus p̄miſſus eſt in paradyſum ⁊ factus ē par-
ticeps regni ꝑ confeſſionē factus collega martyrij Illi vero
blaſphemo quia de dn̄i deſperauit potētia: nulla potuit ſub-
uenire clemētia: nec potuit illi crucis prodeſſe cōſorciū. cuius
maliciā non expiabat penitētie lauacꝝ. Aſcēdiſti dn̄e pal-
mam q̄꞉ illud crucis tue lignū portēdebat triūphū de diabo-
lo vel de prīcipatibꝰ ⁊ ꝑtātibꝰ ⁊ nequicijs ſpūalibꝰ victoriā.
erātqꝫ ī maībꝰ tuis duo cornua ī q̄bꝰ erat fortitudo tua abſcō

vita: ⁊ imperiū tuū ſup humeꝝ tuū. tu ipſe patibuli tui baiu-
lus herebas ligno qḋ tuleras euectionis ⁊ paſſionis anxieta
tes ſuſtinens ⁊ labores ¶ Cōſideraui opa tua ⁊ expaui ¶ Clauis
ſacros pedes terebrātibꝰ foſſiſq̃ manibꝰ de vulneꝝ auxieta-
te non loqueris. de ſpinis ſacꝝ caput pungentibꝰ non quere-
ris. ſed ſatagis vt innoteſcat poſteris quare derelictus a deo
videaris expoſitus ꝯtumelijs ⁊ iudeoꝝ ludibrijs. ¶ Cauſam
mortis in te nō eſſe. pylatus ipſe ꝓdixerat. ⁊ cayphas mortē
tuā ꝑ inimico ppl'o ſatiſfacturā cum eſſet anni illiꝰ pontifex
ꝓphetauerat. tu de morte nō agis: de opprobrijs nō ꝯtendis
ſʒ hoc vis intelligi q̄ ſit cauſa mortis. quis queſtus. vt vtra-
q̃ recognita pctm̄ appareat ⁊ grā. ⁊ q̃ti poderis ſit vtꝝq̃
reꝝ ꝓbet effectꝰ: cū originali morti nullū niſi in xpi morte po
tuerat eē remediū: nec recōciliare deo potuit exules ⁊ dāna-
natos q̄libet oblatio niſi ſanguis huiꝰ ſingulare ſacrificiū ¶ Et
ſine hoc holocauſto' poteāt deꝰ tm̄ ꝯdonaſſe pctm̄ ſʒ facilitas
venie laxaret habenas pctīs effrenibꝰ. q̄ etiā xpi vix cohibēt
paſſiōes q̄ vix ſceleratos aīos a voluptatū feceauellūt ¶ Vul
neri ſane tā putrido ⁊ antiquoꝝ cicatricū fetori nō īueniebāt
medicamētū ꝯueniēs niſi' vnguento ſanguis huiꝰ plaga vetꝰ
liniretur ⁊ malagmate carnis ī cruce extēſe ſiccarēt venena
q̄ calcanio primi hoīs ⁊ oī poſteritati eiꝰ ſerpens ille ſeductor
antiquꝰ infuderat hec vna medela corroſit illas q̄ in immen
ſum excreuerāt cicatrices ⁊ vim ſuā ꝯcupiſcentiaꝝ ꝑdidit cor
ruptela ⁊ deleta dānatōis ꝯſcriptōe nouis lrīs aſſignata eſt
reſtituta libertas priuilegio dato carta indulgētia ſigillo pla
ge lateralis firmata: ¶ Cōſidero opa tua ⁊ ad miror te cruci in
ter dānatos affixū. iam nec triſtē nec pauidū: ſʒ ſuppliciorū
victorē eleuatis manibꝰ triūphantē de amalech ⁊ quaſi ſcifi
cantem de excelſo plebē. ⁊ eleuatū in ſublimi. ⁊ quaſi celo ꝑri
mū ſuperioribꝰ inferentē ꝯſummati agonis vexillū: ⁊ inferi
oribꝰ erexiſſe ſcalā in patris occurſum ¶ Ibi doloꝝ ⁊ ꝯuiciorū
īmemor ſubtiliter inueſtigas ⁊ ipſe exponis quare derelictꝰ
fueris indicās anxietates illiꝰ q̄rimonie ꝟba eē delictoꝝ tuoꝝ
quoꝝ perſonam ⁊ cauſam aſſumpſeras. in tantū vt ꝑ moy-
ſen ⁊ per apl'm ſuſtineres vocari pctm̄ ⁊ maledictū pro ſimi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

litudine pene non culpe quod pro eis voluiſti intelligi qui de
ſeri a deo ꝓpter pctã meruerãt. quoꝝ recõſiliationes agebas
cãm in qua allegator ſubtilis pro ſeruis ſeruilem nõ dedigna
ris accipe perſonã. ⁊ in tm̄ infirmis ꝯpateres vt nec crucifi-
gi nec mori dũ ille viuant ⁊ te prõcinante nõ pereãt. nec erube
ſcas nec formides Altitudinẽ tuã derelinquens ad tempus
glorie tue maieſtatem euacuãs. vt redeãt diſpſi ⁊ reſpirẽt de
relicti: Hec eſt cauſa quare derelictus ſis vt colligeret ⁊ reuo-
caret innitio tua eos qui fuerãt derelicti. ⁊ qui ſine deo fue-
rant dũ dñaretur eis pctm̄ reducti ad iuſticiã ꝯformes chri-
ti ⁊ chriſti efficerẽtur ⁊ dij vnde ſcriptũ eſt Ego dixi dij eſtis.
Cõſidero dñe te, in illo patibulo vbi videbaris ſine adiutorio
quõ iperatoria ptãte latronẽ ꝑmittis ad regnũ. ⁊ in cuiꝰ aſſu
mptione iam manifeſte ꝯſtat quantũ ad derelictos ꝑfeceris
quoꝝ primus iſte gloria ⁊ honore coronatus. ipe die paradiſi
ciuis ⁊ domeſticꝰ curie celeſtis efficitur Impoſſibile quippe
erat illã ſanctam animaꝫ tuã teneri ab inferis. de qua ipſe ad
patrẽ dicis. quia non derelinques aĩam meam in inferno nec
corrũpi carnẽ meã in ſepulchro. quia vbi in pſentia illiꝰ effrac
tis inferis eſt captiuata captiuitas: preſentata victrice aĩa in
ꝯſpectu pr̄is ad corpus ſuũ ſine dilatione reuerſa ẽ ⁊ appropĩ
quauerũt ſaluti qui longe erãt a ſalute. ⁊ inter mortuos liber
morti obnoxios ꝑpetua libertate donauit Conſidero te in
cruce de matre ſollicitũ cui volẽti loqui tecũ cũ euãgelizares
negaueras retroactis diebꝰ colloquiũ. et ptuleras matri au-
ditores verbi paupes ſpũ. dices eos tibi eſſe pro matre ⁊ fra-
tribꝰ qui volũtati pr̄is obtẽperãt Nunc materno moueris
affectu. ⁊ thalamũ hũanitatis tue cubiculario dilecto ꝯmen-
das. ⁊ ꝓuides ſedulo bñdicte inter mulieres aplicam cliente
lã ⁊ obſequiũ virginis virgini diſcipulo tradis. vt iã non io-
ſeph tãti miſterij honoretur ꝑpoſitura ſꝫ ioãnes qꝛ iam exige
bat rõ vt ꝯiugij remoueretur opinio. nec vltra pater chriſti
exiſtimaretur. q̇ eatenus vicẽ pr̄is ⁊ ꝯiugis tenuerat. Debat
ioſeph in hac xp̄i diſpoſitõe rõnabilẽ ꝯtradcõeꝫ. cũ alteri ꝯmẽ
daretur maria ſi ſe ꝯgnouiſſet carnalẽ maritũ. ſꝫ qꝛ in ſpũ ac-
tũ erat cõiũctões illiꝰ miſteriũ. paſſus ẽ ioſeph eq̄nimiter ſi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

bi eũ in hoc ſeruitio ꝑponi. que digniorē ſe iudicabat. ⁊ nõ ma
xime q̄ mgri electio ſic negociũ ordinabat. Ad hec ſacerdo-
talis auctoritas priuilegiũ in medio ꝓferēs. mediator inter
nos ⁊ prēm orās ꝓ his q̇ ad dolorē vulneꝝ tuoꝝ opprobria
addiderũt. ⁊ ꝓ inimicis ĩpetras veniã. ſupplicas ⁊ obſecras
vt hoc eiꝰ iniq̄tas dimittatur. ⁊ a morte tua habeãtur ĩnoxij
ipi q̇ ſanguinē tuũ ſuꝑ ſe ⁊ ſuꝑ filios ſuos manere ꝑcantur vſ
qꝫ adeo excecati vt ſcelus ſuũ nõ intelligãt. nec odium xp̄i ipa
mors crucifixi extiguat Sꝫ caritas tua interĩ ſuſpēdit iudici
um. ⁊ reis ingratiſqꝫ patiētia tua penitentie ꝓuidet locũ. tē-
puſqꝫ reſeruat. ⁊ differt punire dignos exitio hec orās vt ape
riãtur oculi eoꝝ: ⁊ cognoſcãt q̄ ſit virtus crucis: q̄ efficientia
ſanguinis. q̄ magnitudo delicti ⁊ doni grē ⁊ pcti Tanta erat
ſpiſſitudo velaminis ⁊ craſſitudo doctrine qua erãt myſeos
ſcriptura imbuti. ita erãt eoꝝ ſenſus hebetes ⁊ ingenia tene-
broſa. vt in verbis legis nihil diuinum ſaperent. nihil aliud
q̄ꝫ exterioris vmbraculi integumēta viderit. neqꝫ ad ſacramē
toꝝ ſecreta aliqua ĩtellectꝰ indagine penetrarēt Immo ſi q̇s
eos vellet in ſancta inducē ⁊ introducere in archana ꝓfunda
qꝫ miſteria ĩpiũ iudicabãt ⁊ ſtultũ mel ĩpetra ſugere. ⁊ de ſax-
o duriſſimo oleũ eliquare dimiſſuꝫ eſt ergo xp̄o orãte peccatũ
⁊ ex pte maxima cecitas illumĩata eſt ⁊ malignãtiũ ꝑfidia de
mũ credidit ⁊ intellexit. ⁊ de torculari crucis muſtũ expreſſit
accepit ⁊ bibit ⁊ in calice qđ ꝓpinarat moyſes vinũ meꝝ a fe-
cibus ſegregauit. Et ecce plus potuit donũ q̄ꝫ delictũ. ⁊ grã
q̄ꝫ pctm̃. quãdo debito dãnatiõis obnoxios gratis ſine vllo
merito grã beneficio pie totis abſoluit. ⁊ iudiciũ ĩperate xp̄o
mĩe dedit locũ ⁊ diſtructõis ſue tꝑamentũ iuſticia dño diſpo
nēte modeſte ſuſtinuit. Iã videt hebreꝰ. ⁊ quicũqꝫ de ſeruitu-
te egyptia ad repromiſſīe patrie libertatē q̄anelat q̄ ſanguis
xp̄i efficatiꝰ q̄ꝫ ſanguis agni illiꝰ q̄ꝫ in egypto iſrahel ĩmolauit
cõtrarias abigat ptãtes. cuiꝰ hodie tãta eſt auctoritas ⁊ po-
teſtas vt nõ ſolũ iſralitica limina muniãt. ſꝫ etiã ab his q̇ iſra
litice nõ viuũt. ſolũ ſacramēti ſignũ repellat demonia ⁊ vbi-
cũqꝫ ꝯſpecta fuerit terribil' ſit eis ſacri nõis xp̄iꝰ ⁊ ſanguis no
ta. deniqꝫ q̇cũqꝫ ſint ſacramētoꝝ miniſtri. q̄leſcũqꝫ ſint manꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

q̄ vel mergūt accedētes ad baptiſmū. l' vngūt qualecūqꝫ pec-
c⁹ de q̄ ſacra exeūt ꝟba opatōis auctoritas in figura crucis ō
nib⁹ ſacramētis largitur effectū ⁊ cūcta pagit nomē qđ oib⁹
noīb⁹ eminet: a ſacramentoꝝ vicarijs inuocatū Et licet īdig
ni ſint q̄ accipiūt. ſacramentorū cū reuerētia ⁊ ꝓpinqore ꝫ ad
deū parat acceſſū. ⁊ vbi redierēt. ad corꝯſtat ablutōis donū ⁊
redit effcūs munerū nec alias q̄ri aut repeti necē eſt ſalutiferꝝ
ſacramētū. Iā ſanguis tu⁹ dn̄e nō q̄rit vltionē ſanguis tu⁹ la
uat crimīa: pctā ꝯdonat Clamat ſanguis abel. clamant ſodo
morꝝ pctā. ⁊ patricidiū ⁊ libido digna ſunt vltiōe. tu olim vl
tionū de⁹. mō miſereris ⁊ ꝑcis his qui offenderūt: ſanas ꝯtri
tos corde ⁊ alligas vulneratos. filio ꝓdigo reuertenti nō im
ꝓperas luxū. mulieri adultere nō opponis ꝓſtibulū. peccatri
cis publice nō recuſas ſeruitiū. debenti pecuniaꝫ dimittis de-
poſitū. iudeis ꝑfidis ⁊ dediſti grām. ⁊ dimiſiſti ſcel⁹ ſcelerū ⁊
pctōꝝ pctm̄. de latere tuo fons egreditur in vitā eternā ꝓſili
ens. ⁊ de eadē ꝯſubſtantialiqꝫ originaliqꝫ origine diuiſis limi-
tib⁹ aqua ⁊ ſanguis emanant. ad ꝯplementū ꝑfcōnēqꝫ totius
iuſticie ſacramēta imꝑpetuū duratura ⁊ fontis illi⁹ vbertas
perhenni lapſu vniuerſam eccl'am irrigat ⁊ fecundat Ex hoc
fonte nō tm̄ ablutōis prime q̄ iniciātur accidētes ad xp̄m vn
das haurim⁹ ſꝫ ⁊ ꝯpūctionū ⁊ lachrīarū ꝑhēnes effluūt riui
⁊ miaꝝ ſuauitas. ⁊ totius pietatis affcūs emanat. Tu dn̄e
ſacerdos ſcē q̄ in tpe iracūdie fcūs es recōſiliatio. ſcī hui⁹ ſan
guīs ꝑmanētē plenitudinē reliq̄ſti. ⁊ bn̄ficiū hui⁹ ſcī liq̄ris i-
ꝑpetuū tradidiſti. ⁊ ꝯſtituiſti nobis ꝯſumptibil'r potū viui
ficū: ⁊ crucis ſignū ⁊ mortificatōis exēplū Tu ꝯſummatis oī
bus vadeād prēm. ⁊ trahe nos poſt te da nobis in vita pn̄ti
vt ſimus ſine angaria baiuli crucis tue ⁊ ꝯp̄hēdam⁹ cū oībus
ſcīs q̄d latitudo. q̄d lōgitudo: q̄d ſublimitas q̄d ꝓfundū hu-
ius ligni ſignificet: q̄ cōſpecto nō noceat nobis neqꝫ mordeat
coluber ſolitudīs: ſꝫ incolumes ꝑ oīa ſequamur te tecū ꝑuuli
ſim⁹: circūdamur. tecū baptizemur. tecū ieiunem⁹. tecū lotis
pedib⁹ panē angeloꝝ edam⁹. tecū crucifixi mūdo viuamus ⁊
tecū ſpritu ſcō repleti ⁊ corpe ⁊ ſpū in in eternū maneamus.
Qui viuis ⁊ vltra nō morieris in ſecula ſeculoꝝ Amen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

¶ De reſurrectione chriſti

Quęſitis aromatibꝰ ad vnguendū dn̄m ieſum in monu
mēto poſitū ſacre mulieres cōicato cōſilio conuenerūt. ⁊ rep-
tis ibi ſine corpe ſudarijs quē non inuenere putauere ſublatū
Nā ⁊ lapis reuolutus ⁊ vacuū monumētū ſimplicibꝰ aīmis
cōiecturas huiuſmōi opponebāt ꝙ corpꝰ ſtrictū lintheis ni-
ſi tranſlatū eēt moueri loco nō poſſet: nec lapis magni pon-
deris niſi vi humana vllatenus reuolui potuiſſet. vn̄ ⁊ mane
veniētes quō poſſet ab oſtio monumēti lapis girari āxie cau
ſabātur Sꝫ dn̄s q̇ inſpirauerat vt venirēt ꝑuenerat venien
tes. ⁊ egreſſus de ſepulchro vacuū locū reliq̄rat. apto oſtio in
gredi volētibꝰ libeꝝ dederat aditū. ⁊ q̄ſi mouebat ſe alias q̄ri
q̇ illis āguſtijs nō poterat occultari Flebāt igitur ſacre feīe q̄
eū cui obſeq̇ volebāt ſe ꝑdidiſſe putabāt ⁊ obriguerāt meſti-
tudine: eo ꝙ deuotio ſua deſiderato fruſtraretur effectu Ha-
buerāt ſiq̇dē eū ſicut ꝓphetā nō inferiores fide illis diſcipuli
q̇ dicebāt. ꝙ ieſus nazarenꝰ vir propheta fuerat potēs in ope
⁊ ſermōe: Et licet de reſurrectōe ſua ipē tā apl'os quā reliq̄s
diſcipulos in q̊ꝝ ſocietate iſte eē meruerāt. magiſter ꝑuidus ī
ſtruxiſſet. īcuſſerat tn̄ oībꝫ dubietatē ⁊ terrorē ſupplicium cru
cis ⁊ mortis atrocitas. nec tn̄ ab eoꝝ cordibus auelli poterat
dilectio qua ei adheſerāt. ⁊ recordatio ſignoꝝ q̄ viderāt. ⁊ ad
miratio doctrine quā audierāt. ⁊ ꝯuerſationis pie admirabi
lis ſcitudo qua fuerāt informati: Nec dū firmo greſſu ibant
ſꝫ lababat pes dubitantiū ſꝫ q̄rebant q̄ꝫ amabāt. nec maligne
deſperabāt. vn̄ fcm̄ ē vt q̄ſtū inentōis dilectōis ꝑſeuerantia
mereretur Ille itaqꝫ prime viderūt ⁊ cognouerūt q̄ ardentiꝰ
dilexerūt q̄ deuotiꝰ q̄ſierūt. ille ſermocionate cū xp̄o ⁊ certi
ficate ꝙ ipē eſſet. q̇ a mortuis reſurrexiſſet nūciāt petro ⁊ cete
ris ꝙ xp̄s reſurgēs ex mortuis iā nō moritur. Euāgelizarūt
viuentē q̇ mortuꝰ putabatur: nec iā ſepulture eꝰ odoramētis
corporalibꝰ de ſeruiunt. ſꝫ aromatibꝰ firme fidei: ⁊ certe ſpei
⁊ caritatis ſincere regnāti dn̄o famulātur. ⁊ virtutū fragrā-
tiū nō indicato ꝑſentāt ſꝫ iudici. Letātur apl'i quos mūdus
quaſi dehiſcens terruerāt. ⁊ q̄ſi diſſolutōe elementoꝝ quaſſa
retur oīa ꝑcipiti ruina ſterneret. minas horribiles intenta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

to. caritatis ſue nexibus diuiſas copulauit macerias ⁊ rede-
git partes in totū ⁊ multa in vnum: ⁊ facti ſunt vna domus
confederati parietes: ⁊ ſtabile fundamentum. honorificatus
eſt chriſtus reſurgens a mortuis: victor mortis: ſpolians in-
feros: ⁊ captiuos premittēs ad ſuperos. hucuſqꝫ ꝑ humilita-
tis gradus aſcendēs mō gl'a ⁊ honore coronatꝰ: nil mortale
nil paſſibile retinēs impaſſibilitatis ⁊ īmortalitatis donauit
nos gl'a: ⁊ reſurgētes in btitudine ꝯſtituit ſempiterna Re-
ſurrexerūt qdem añ xpm ſꝫ in noīe ⁊ fide eiꝰ ſub helia viuēte
in corpe: vnus: ⁊ heliſeo viuo ⁊ mortuo duo q̇ obierāt. ſꝫ ad
mortē quā guſtauerāt itez̄ redierunt. reſurrexit ⁊ lazarus ⁊
alij nonnulli ad imperiū chriſti ⁊ aliquo tp̄e beneficio vite vſi
itez̄ ad funera rediere Res q̇dem honorabilis ⁊ dñatio po-
teſtatiua ſint ad corpus exanime ſpūm reuocare: ſed reſurrec
tionis huius cuius ſunt in chriſto primitie incomparabilis
eſt dignitas. quā nec ſequitur corruptela: nec diſſoluit antiq̄
tas: nec aliqua immutabilitas labefactat Mirati ſumus in
trāſfiguratione q̄ facta eſt in monte p̄ſentibꝰ apoſtolis petro
⁊ iacobo ⁊ ioāne: qñ ſicut ſol reſplēduit facies ſaluatoris ⁊ ve
ſtimēta eiꝰ candorē oēm exuperātia apl'oꝝ hebetauere ꝯſpec
tum ſꝫ momētaneus ille decor imaginē nō ſpēm ſil'itudinem
nō ſubſtantiā ꝑtem nō plenitudinē trāſformatiōis mirifice
explicauit Sed neqꝫ eandē gl'am quā ante oñdit apl'is reſur
gens illico oñdit: ſꝫ q̄d videre ꝯſueuerūt hoc viderūt ⁊ dilata
eſt claritatis illius quā nobis pollicitꝰ, eſt plenitudo q̄ in ſe e-
rat ꝑfecta: ⁊ a nobis in nobis expectatur ꝑficienda lucidior ⁊
ſincerior q̄ꝫ eſtimari poſſit ab aliquo. vel quā illa etiam clari-
tas intimauerit cuius primitias in chriſto tranſformato ac-
cepimus: Agunt in celeſtibꝰ hec paſchalia gaudia ipſi angeli
ſpūs ⁊ reſurgētis dñi gl'am admirantur letantur ⁊ delectā-
tur in eo qꝛ forma ſerui reuerſa ſit in formā dei: et exinanitio
humilitatis ad depoſite altitudinis redierit maieſtatem Sꝫ
et in hoc multiplicata ſunt gaudia qꝛ ab his ꝓ q̇bꝰ ſe humilia
uerat tante excellētie bñficiū dignatꝰ eſſe. cōe et partire no-
bis ſue abūdantiā voluit claritatis vt poſt reſurrectōem cor
pꝰ nō aggrauet aīam. ſꝫ ſit caro ſine mole et pōdē agilis ⁊ mo

bilis nullis clauſa obſtaculis. viſu ⁊ auditu penetrans oīa ⁊
attingens quocunqꝫ voluerit ſine impedimēto diſcurrens
Inerit reſuſcitatis corꝑibus nulli vanitati ſubiecta libertas
⁊ q̄ cogi nō poſſit ad aliq̄d in nullo laborans: iam a ſpe educta
re ipſa ꝑfruens nulla expectatōe ſuſpenſa ⁊ in pace q̇etiſſima
ꝯfirmata oīſqꝫ expers formidinis in ſpūalib⁹ delitijs iugis il
la ꝑmanſio refloꝛebit Q̄ꝫ mirabilis eſt ſciētia tua de⁹: ꝯfir-
mata eſt ſuꝑ nos nec poſſum⁹ ad eā attingere. Hec ſapiētie tue
altitudo q̇ mūdū nō ex p̄cedente materia. ſꝫ ſolo ꝟbi tui ꝯdi-
diſti impio creaturis ꝟo corꝑalib⁹ ex mūdi eſſentia dediſti ini
tiū ſuis incolis ſingula elemēta adorās hoīem quē dc mūdo
feciſti cūctis in terra ⁊ aere ⁊ aquis viuētibus p̄ficiēs ita vt
ſuo ꝓpoſito ſingula in ſuo gn̄e miſtrarēt tu alijs vitā tꝑalem
alijs ꝓcuraſti ꝑpetuā admirabili oꝛdine q̇dam mutās ⁊ reno
uans ⁊ p̄finito tꝑe metā irrationabilib⁹ oībus p̄fixiſti ⁊ ter
minū quē trāſire nō poſſit diſſolutioni ꝯditio deſtinata. Ho-
mo q꞉ ex celeſti ⁊ terrena materia ꝯpactus eſt veſtitus extrī
ſecus pelle ⁊ carnibus tꝑs accepit: quo te iubēte redderet ter
re qđ de terra aſſumpſerat ⁊ ad immaterialē originē reuerte
retur ſpūs. cui⁹ natura diſſolutōis nō admittit iniuriā. Coꝛ
pus putredīe ⁊ caro vermib⁹ ꝯſumēda ſcđm nature ſue rati
onē eternitatis nō poterāt priuilegio ꝑfui. ⁊ qđ ſibi iure non
ꝯpetebat a ꝯditoꝛe neq̇bat exigere: neqꝫ vlla eoꝝ interroga-
tio ſuꝑ hoc merebatur rn̄ſum Sꝫ tu optime dn̄e vltro grām
volens dare ſpiritui decreuiſti clemētius. vt ex ſocietate ⁊ cli
entela q̄m reddiderat aīe caro aliq̇d ei ꝯmodi ꝓueniret ⁊ q̄ ei
vehiculū fuerat ⁊ ꝑticeps ſtudioꝝ in recōpenſatione miniſte
rij iteꝝ dilecto accole ꝯſociata pudica ⁊ pacifica rediret nul-
las ſecū reuehens ꝯtumelias q̇b⁹ deinceps q̇etis interne ꝯcu-
teret puritatē. Sꝫ ⁊ hoc dn̄e ad cumulū bn̄ficij addidiſti. vt
inter legē carnis ⁊ ſpūs nulla poſtmodū eſſet diuerſitas nec
poſt initiū fedus vlla iteꝝ inter eos recrudeſcat rebellio. ſꝫ ꝑ
manū tuā recōciliatio oꝛdinata ſtabilis imꝑpetuū ꝑſeueret:
Te igitur iubente terra fit caro. ⁊ expulſa de domo iteꝝ ꝯiu-
gatur viro nō iā ancilla ſꝫ libera. ⁊ habitāt vni⁹ moris in do-
mo murmuratōib⁹ ꝯſopitꝫ quas olim ꝯpugnātes inter ſe cō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

cupiſcẽtie ꝯcitabãt. Quis dñe deꝰ ꝯſiderare hec opa tua ſuffi
cit ⁊ q̇s lutũ coagulare p̄t in carnẽ quis formare pt in homīe
q̇s infundere aīam q̇s reddere vitã q̇s dare eternitatẽ q̇s ad
dere felicitatẽ Ad hũc ꝓuentũ hũana laborabat creatio Hec
ſemꝑ fideliũ expectatio fuit. Hoc optabat rex ille hũilis qui ſe
nouerat imꝑfcm̄. vt adderes ꝯditioni tue. quod deerat: ⁊ ꝑfi
ceres ⁊ ſolidares opus tuũ qđ corruptibilitas ⁊ mortalitas
aſſidue ꝯuitijs ſolebãt affligere. ⁊ varijs obprobrijs conſue-
uerat infeſtare Tu morti imparas ⁊ abſorpta eliditur inaneſ
cit corruptio vbi eger te medẽte ſanatur Guſtati mortẽ ꝓ fi
lijs hoīm. vt qui tecũ mortui erãt tecũ viueret ⁊ ꝑticeps tri-
bulationũ etiã ꝯſolatio ne gauderẽt Reſurrectio quidẽ coīs
reſt añ tribunal xp̄i necc̄ eſt in corꝑe iuſtos ſtare ⁊ impios dei
hoc dictãte iuſtitia vt pietas ⁊ impietas in oꝑatoribꝰ debitis
ſtipẽdijs donarẽtur ⁊ qui finẽ hrẽ ꝯtempſerũt in malis infi-
nita clauderẽtur vltione in penis ⁊ qui gloriati ſunt in cruce
cũ crucifixo regnãtes brẽ fierẽt ꝑhennitatis: ꝑticipes. Non
ſunt ꝑticipes huius gaudij q̊s damnat ãbitio nõ p̄t furtiuos
hñs loculos paſchalibꝰ ſolẽnijs intereſſe Nihil proditor ⁊ vẽ
ditor magiſtri fermẽtator prophanꝰ cõe hꝫ cũ azimis oīs im
mũdꝰ in aīa ad eſuꝫ huiꝰ agni prohibentẽ accedere. Nulla ad
hãc leticiã ꝑfidia recipitur oīs malignitas excluditur calcia-
tis pedibꝰ ad euãgelizandũ peractꝰ accīctꝰ renibꝰ ⁊ ſanctimo
nie deſtinatꝰ hñs bacculũ in manibꝰ ⁊ feſtinãs vt egypti de-
ſerat ydola ſequẽs moyſen nec formidãs vie diſcrimĩa quiſqꝫ
purus ⁊ ſincerus ſine fraude homo verus accedat ⁊ edat et ſe
curus q̄ reſurgat mortẽ optet vt attingat ad eterna gaudia
in q̇bꝰ ẽ vita nrã ſurſuꝫ manẽs ⁊ nos trahẽs ad bona celeſtia
Qui viuit ⁊ regnat ⁊c̃

¶ De aſcenſione chriſti.

CElebrata in cruce ſolẽni victoria cũ iã templũ corꝑis ſui
qđ ꝑſecutio iudeoꝝ effoderat dñs rex reparaſſet noluit ſtatī
ad p̄rẽm aſcẽdere ⁊ glorificati corꝑis p̄ñtiã inferre celeſtibus
ſed nccãria diſpenſatõe diſcipuloꝝ infirmitati ꝯſulens vtili-
ter diſtulit ⁊ quadraginta diebꝰ in terra ꝯuerſatus ⁊ viſus eſt
ſepe et locutus cũ apl'is mãducauit ⁊ bibit ⁊ vulnera q̄ ad du

b ſetatem eoꝝ tollendã in corꝑe reſeruarat ⁊ vidẽda ⁊ palpã
da expoſuit ĩpleta in ſe q̃ in ſcripturis erãt ꝑdcã euidẽtia reꝝ
edocuit Ad hoc neccãria ſunt huius tꝑis mora vt recollectis
quos in fugã timor ĩpegerat quos ſuppliciũ crucis terruerat
in mĺtis argumẽtis apparẽs mẽtes q̃ diffidẽtia titubauerãt
ſolidaret nec eẽ fantaſticũ ſ; veꝝ corp⁹ qđ ſurrexerat tã ↄme ſ
ſatiõib⁹ q̃ȝ ↄtrectationib⁹ ꝓbaret Ad hoc dilata ẽ aſcẽtionis
gl'a vt ſub hoc dieꝝ interſtitio ꝓcedẽs d octria affectõnibus
firmaretur ymmo vt diſcipulorum deſideria receſſionẽ eius
corporalem ambirent qꝛ ſpiritalis pñtie plenitudo q̃ȝ di u in
ↄſpcũ carnis pñs aderat aduẽtare nõ poterat ⁊ paulatim in
hoc ↄducti ſunt vt libẽter ↄſuetudĩe ↄuict⁹ aſſueti carerẽt cũ
inhabitator ſpũſſcũs eoꝝ aĩas poſſidẽs ĩuiſibili acceſſu ſince-
riores eis affect⁹ ĩfunderet ⁊ aperiret interiores oculos ad ĩtu
endũ intellectu puro prẽm luminũ. ⁊ ſubſtãtia reꝝ ſperãda-
rũ ꝓpoſita apparẽtia ſepelirẽt nec ĩcertitudinis ſcrupul⁹ ſuꝑ
eſſet cũ dñs ⁊ magiſter quẽ veꝝ hoĩem ꝓbauerãt eis vidẽti-
b⁹ celũ aſcẽderet ſ; iã ſecuri ſe crederẽt ſecuturos. nec eſſe im
poſſibile quin ⁊ ipi in carne ⁊ ſpũ ad ſuperos trãſferẽtur Di
buſq; itaq; ad tã delectabile ſpectaculũ aggregatis aſcẽdo in-
quit ad patrem meum et patrem veſtrum deum meum et de
um veſtrum Horum verborum autoritas cum iam eorum
virtutẽ ſpũſſcũs intimaſſet oẽm poterat excludere diffidẽti
a; ⁊ hilareſcãt aĩ eoꝝ paternitatis diuine illuſtrati honore ⁊
fraternitatis xp̄i ħorati ↄſortio cũ audirẽt ⁊ crederẽt ſe fili-
os dei ⁊ frẽs xp̄i in quo oĩs excellẽtie plenitudo ⁊ ſufficiẽtia ĩ
erat nec iã q̃ſi ideote ⁊ hebetes hũc verbo applaudebãt carna
liter ſ; ſubtilliſſime gñatõem ⁊ dignitatẽ creature a volũtate
⁊ nutu creatoris habuiſſe initiũ. ⁊ imaginẽ et ſil'itudinẽ dei ĩ
teriori hoĩe videbãt: et dinoſcebãt intellectu poti⁹ q̃ȝ viſu af
finitatẽ hẽant inter ſe pater et fili⁹. et qꝛ ſubſtãtio et natura-
li filio filij adoptiui ↄformes a prima origĩe multa habeãt ex
natura et multa ex grã Sane h⁹ gñoſitatis ↄſortiũ ſcd̃m q̃ȝ
ſil'cũ xp̄o filij dei ſum⁹ nobilitatẽ exñtie nrẽ exponit ⁊ ĩtimati
q̃ hõre ſi mãſerim⁹ nõ degenẽs ↄſtat oĩno nõ poſſe prẽ; diſſidẽ
a filijs ſ; dei formib⁹ tutũ eẽ ad ꝑnitatẽ acceſſũ nec poſſe pati

ad hereditatē poſſidendā diſpoſitos in petitōibꝰ diuīs repul
ſaꝫ: ſꝫ in quibuſcūqꝫ filiꝰ filial'r genitorē appellauerit eē. ⁊ bo
nitatē largitoris iuſte ſupplicātis ꝓſequi voluntatē. maxīe
cū ipē pater q̇ largitur iuſta ſuggerat peti. q̄ nō differt benig
ne largiri Et q̇dē paterna caritas bonis filijs et heredibꝰ ma
xime delectatur et hic gl'e xp̄i vnigeīti dilecti accumulat qḋ be
atitudīs ſue nō patitur eē ſolitariā magnitudinē: ſꝫ addit fra
tres, nō q̇ minuāt quaſi diuiſaꝫ in pluresexcellētiā. ſꝫ q̇ altitu
dinē diuiāꝝ eiꝰ exornēt ꝑticepes et ꝯſortes Qḋ cū ipm̄ q̇ pa-
ter ē ꝯſtet eē deū. et cū deū nr̄m ſicut et ſuū filius atteſtatur
in eo ꝙ filij ſumꝰ ipē nos poſſidet: in eo ꝙ noſter eſt deꝰ. quod
nr̄m ē ipm̄ cuiꝰ ꝓprij ſumꝰ ꝓprij poſſidemꝰ. Dico igitur dn̄o
meo deꝰ meꝰ es tu et dicit mihi dn̄s meꝰ Ego dn̄s deꝰ tuꝰ Nō
cuiꝰ deꝰ eſt quid āplꝰ querit. Si ſufficis tu deo: ſufficiat tibi
deꝰ Bonoꝝ tuoꝝ deꝰ non indiget. nec conferre potes ei quip
piam nec auferre Si eſurierit non dicet tibi: eiꝰ ē ⁊ orbis ple
nitudo eius et magnitudinem eius celi celorum non capiūt
non infirmatur: non eget indumento vel cibo: omnia ſcit
omnia poteſt omnia continet: In ipſo omnes viuimus
mouemur et ſumus Quid tu ei quaſi indigo conferes. te ſo-
lum bonitate non neceſſitate deſiderat Scriptum eſt et ipſo
iubente tabulis inſculptum lapideis vt diligas eum ex toto
corde tuo ⁊ ex tota anima tua et ex tota mente tua Dilige et
diligeris: prope eſt merces tua. in manibus porrigetur premi
um: eſto tu dei erit tuus deus tuus Impar ſane commertiuꝫ
precium inequale. ſed qui pro nobis triginta argenteis app̄-
ciatus intelligi voluit quāta fuerit in precio quod ꝑ eo datū
ē. et in eo qḋ ipſe dedit ꝑ mūdo ſil'itudo cū ipē exiguo argēto
emptꝰ ⁊ vēditꝰ. tāto p̄cio dānatos redimeret vt dubiū eē nō
p̄t q̇n p̄cij magnitudo ſuparet negotiū nec eq̄ri poſſꝫ dānū qḋ
oīno dānatio iuſta meruerat obediētie xp̄i q̇ g̃tꝫ vſqꝫ ad mor
tē ꝓgreſſa ē. ⁊ vltro ſoluit qḋ nō debebat. his itellectꝫ apl'i ſi-
cut filij ꝓphaꝝ oli veꝝ heliā aſcēſuꝝ ⁊ horā illā p̄ſtolabantur
gaudētes. nec iā anxiebātur ꝑturiētes. ſꝫ exorta leticia pati e
rāt ꝓſeq̇ recedētē minime dubitātes q̇n ⁊ ipi pꝰ modicū ꝯuerſa
tōis hꝰ pꝰ q̄ꝫ de torrēte paſſiōis i via hac bibiſſꝫ exaltatio capi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

te ⁊ erecto ſe ad celeſtia dñm ſecuturos Eleuatis igitur maī-
bꝰ hereditariā eis bñdcōem relinquēs nō manufcō vehicl'o
nec auxiliaribꝰ carpētis euectꝰ ē xps: ſꝫ nature diuīe ꝓpria v
ſus ꝟtute carnē celo ītulit ⁊ corpꝰ gl'ificatū pr̄is ꝯſpectibꝰ p̄
ſentāt Nō indiguit vectoribꝰ angelis: q̇ offendicula tollētes
e medio ferrēt eū in manibꝰ ſꝫ p̄cedētes ⁊ ſubſeq̄ntes applau
debāt victori. ⁊ ꝯcinētes in iubilatōe modulabāt canticū no
uū: ⁊ iplebāt celos ꝯſonātie illiꝰ armonia: thronis ⁊ dñatiōi-
bꝰ parātibꝰ filio iuxta prēm ꝯſeſſum cherubin ⁊ ſeraphin pe
des pacificos ābiētibꝰ ⁊ radiātibꝰ vndiqꝫ diuīs claritatibus
⁊ ſplēdoribꝰ ſup celeſtibus q̊s nec ardor ꝑſeuerās ꝯſumit. nec
turbinis alicuiꝰ afflatꝰ extinguit nec interpolatio caliginis vl
liꝰ abſcōdit Celebrat tāti triūphi magnificētiā letabūdus ce
leſtis exercitꝰ ⁊ q̇ deſcēdenti corā paſtoribꝰ bethleemitis de-
cātauerūt in ſublime p̄conia. mō expſſioribꝰ conatibꝰ ⁊ inten
ſioribꝰ iubilis reuertēti ad prēm ſollēniora obſeq̄a impende-
bāt ⁊ feſtinꝰ affectibꝰ venerabātur hoīem ſupra ſe ſublimatū
quē gl'a ⁊ honore coronauerat pater: ⁊ ad dexterā ſuā collo-
catū hoc dato ⁊ priuilegio ſingulaꝝ vt in nōie eiꝰ oē genu flec
teretur. ⁊ ſup oē nomē eiꝰ nomē excellētiꝰ coleret Quāta in e
iꝰ ſuſceptōe in celis iucūditas fuerit nēo ſufficit enarrare. rei
huiꝰ magnificētia deiū ſupat ītellcm̄ Si liguis hoīm vl' āge
loꝝ q̇s eloquitur vl' ad hoc cuiuſlibet elaboret acumē ingenij
vt diffinire velit q̄ pr̄is ī reditu filij hilaritas fuerit aut ſi for
te illud ſempiternū gaudiū aliq̊d tūc admiſerit incrementuꝫ
ſi ſtabilitatis eterne ſe aliq̊ mō mutari poſſit īmobilis magni-
tudo ſcrutator ille maieſtatis opprimet a gl'a. ⁊ verendū ē ne
dū vehemētiꝰ exprimit ꝟba q̄ꝫ oportet ſanguinē ꝓ lacte emū
gat Attñ inuiſibilē deū viſibilē filiū recepiſſe ad dexterā ſuā
maīfeſtū ē. ⁊ huilitatē carnis nrē throno iudiciario honora-
tā paterne ꝯplacuiſſe altitudini duo gñā gētiū ciuitati ſupne
de qua gl'oſa dcā ſunt deīceps aſſignare ⁊ eē ſupra māſionari
os homines ⁊ angelos ⁊ btītudinis illius gl'am his duobꝰ or
dinibꝰ imꝑpetuū freq̄ntari Hec merces obediētie xp̄i. hec cru
cis ⁊ mortis ſtipēdia hec paſſionis labor ꝓmeruit vt corpus
hūilitatis nrē fierit corpi claritatis xp̄i conformē ⁊ morta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

ſe hoc indueret immortalitatē: ⁊ corruptibile incorruptōem
⁊ fierent hoīes cū christo in celeſtibus iudices. q̇ cum eo iudi/
cia pertulerant malignorum. ⁊ extiterāt vſq̧ ad mortem tri/
bulationū conſortes Hac die primū inuecta eſt celis hec no/
uitas inaudita. ⁊ gauiſus eſt pater hereditate amplificata ſo
bole multiplicata Promiſſionibus quas locutus fuerat in
ꝓphetis redditis ⁊ ꝯpletis Solum ad hec q̄ ꝓ̄dicta ſunt reſ/
tat iudiciū ⁊ examinatiōi vltime adhuc reſeruāt antiqua ora
cula locū De iudicio quippe ⁊ anguſtia christo ſublato ſupeſt
poſt mīe tp̄a q̄ ad finē feſtināt vt iuſticiā comitetur iudiciū
⁊ habeāt ſinguli ꝙ merentur: ⁊ honoretur honore dignus. ⁊
ꝯtemptor ꝯfundatur inglorius Hoc ⁊ duo angeli xp̄o aſcen
dente teſtati ſunt. q2 q̇ iudicatus abibat iudex eſſet terribilis
rediturus. ⁊ videret collecta in vnū gn̄alitas hoīm: quas fo/
derat man⁹. qđ terebrauerat latus. faciē quā ꝯſpuerat: ⁊ ꝓ/
lata in mediū inflexibili ſententia accurrentib⁹ ſaluatori elec/
tis remaneant impij infinitis deputati tormētis Quāta illđ
edictū ſeq̄ntur lamenta illius vltime tube clangor q̄ȝ horribi
lis erit continu⁹ erit ⁊ ſupflu⁹ illaꝝ lachrimaꝝ decurſus. ſtri
dorē illudentiū flāme extinguibiles agitabūt. Immortales
miſeri viuēt inter incendia ⁊ īcōſumptibiles flāme nudū cor
p⁹ allambēt Ardebit purpurat⁹ diues. nec erit q̇ eſtuāti lig/
ue ſtillā aq̄ infundat In ꝓprio adipe frixe libidīes buliet ⁊ in
ter ſartagines flāmeas miſerabilia corpa cremabūtur: ⁊ ī oī
tormēto attroci⁹ deſperatio ꝯdēnatos affliget Nō miſerebi
tur vltra de⁹. neq̧ tūc audiet penitētes ſera erit illa ꝯfeſſio ⁊
cū clauſa fuerit ianua fruſtra carētes oleo acclamabūt excluſi
Nullū ibi refrigeriū nullū remediū: ſcꝫ xp̄s deſcēdit ad infe/
ros vlteri⁹ nō deſcēdit nō vltra videbūt deū ī tn̄bris ſigillati
irregreſſibilis erit illa ſn̄ia ⁊ īmutabile iudiciū ⁊ ſtabit dānati
onis hui⁹ īmobile ꝯſtitutū Exultabunt ſane ſcī in gl'a vide/
būt deū ⁊ gaudebūt letabūt ⁊ delcābūtur ⁊ fructur gl'a ⁊ ī
felicitate iocūdabūtur eterna Ibi non guſtabūt q̄ȝ ſuauis ſit
deus ſed implebūtur ⁊ ſaciabūtur dulcedīe mirifica nihil e/
is deerit. ⁊ nihil oberit omne deſideriū corꝝ christus p̄ns īple
bit Non ſeneſcēt nō tabeſcent nō putreſcent amplius ꝓpe/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

tua ſanitas felix eternitas: beatitudīs illis ſufficiētiā ꝯfirma
būt Nō erit ꝯcupiſcētia in mēbris. nō vltra vlla reſurget re-
bellio carnis ſꝫ totus hoīs ſtatus pudicus ⁊ pacificus ſana ex
integro natura ſine oī macula. ⁊ ruga deinceps permanebit
Erit deniqꝫ deꝰ oīa in oībꝰ ⁊ illiꝰ pn̄tia oīes aīe ⁊ corpis im-
plebit appetitꝰ ceſſabūtqꝫ de cetero ꝯſumatis oībꝰ miſtrato
rij angelicaꝝ ꝟtutū diſcurſus ⁊ impleta ordinataqꝫ oīno ciui
tate dei nec innouabitur nec mutabitur vltra fixe ⁊ ꝯſumate
btītudīs ſtatꝰ Et igiť añ cuiꝰ tribunal ſtabimꝰ q̇ nūc vultui
dei apparꝫ ꝓ nobis cui de nobis tāta cura fuit vt ꝓ nobis vel
let naſci ⁊ mori in pn̄ti q̄ſumꝰ vt ſit cura curādi nos ⁊ nobis
auctoritatē ⁊ ptātē iudicādi noſmetipos ⁊ corrigēdi ꝯcedat
vt ī illo terribili iudicio ſuo īter elcōs aſtiti ⁊ ꝯgregati liberi
a ſuitute ⁊ captiuitate pctī celeſtibꝰ ciuibꝰ ꝯiūgamur ⁊ frua-
mur bonis q̄ ip̄e diligētibꝰ ſe repromiſit q̄ nec oculꝰ vidit nec
auris audiuit

De ſancto ſpiritu

Adeſto ſcē ſpūs: ⁊ paraclīſum tuā expectātibꝰ illabere ce-
litꝰ ſcīfica templū corpis nrī ⁊ ꝯſecra ībabitaculū tuuꝫ
deſiderātes te aīas tua pn̄tia letifica dignāte habitatore do-
mū ꝯpone: adorna thalamū tuū ⁊ q̇etis tue reclinatoriū cir-
cunda varietatibꝰ ꝟtutū. ſterne pauimēta pigemētis. niteat
māſio tua carbūculis flāmeis ⁊ gēmaꝝ ſplēdoribꝰ ⁊ oīm cari
ſmatuꝫ ītrinſecꝰ ſpirēt adoramēta affatim liq̄r fragātia ſua
cubiculum tuum inbuat ⁊ abigens inde quicquid tabiduꝫ eſt
quicquid corruptele ſeminariū ſtabile: ⁊ perpetuū hoc faci-
as gaudium noſtrum ⁊ creationis tue renouationem in deco
re inmarceſſibili ſolides ineternum. Interfuimus ſacre ver-
bi infantie ⁊ puerperio ꝟginis obſecuti ſumus tn̄ celeſti mili
cia gloriam decantauimus ꝑuulo confeſſi ſumus oīpotētem
quē in cunabulis vidimus vagiētē circūciſiōis celebrauimꝰ
ſacramēta ⁊ trūcato ꝑputio voluptatū ſcimonie didicimus
mācipari Interfuimꝰ baptiſmati ſaluatoris ⁊ audita pr̄is vo
ce de celꝰ ad obediēdū xp̄o traditi ſumꝰ ⁊ īſtructi celitꝰ quō pa
trē ⁊ filiū dilectio iūgat ⁊ vniat Ita vt in ip̄is noībꝰ intimeť
diſtīctio pſonaꝝ ⁊ nature vnitas euidētiſſiē īnoteſcat Sꝫ et
ſpm̄ ſcm̄ i ſpecie columbe inter illa miſteria vidimꝰ intellexi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

mꝰ ex illa ſpē gemitꝰ pn̄ie ⁊ deſideria ꝯtēplatōis diuine ex ſim
plicitate cordis ⁊ īnocētia vite īmaculate īceſſanter ꝓdire. et
neminē niſi ſuſpirijs hmōi p̄cedētibꝰ ⁊ inſpiratōe diuia mouē
te poſſe ad celeſtia aſpirare vt ſuſpiratio ⁊ īſpiratio ⁊ aſpira
tio a ſcō ſpū ⁊ cauſā habeāt ⁊ effectū ⁊ materiā ⁊ ꝓuentum.
Secuti q̄ȝ ſumꝰ in heremū dn̄m ieiunātē ⁊ repulſa potenter
diaboli vidimꝰ tētamēta Interfuimꝰ cene ⁊ de calice dn̄i bibi
mꝰ pedes lauimꝰ. mortui ſumꝰ cū xp̄o ⁊ ecce viuimꝰ ꝓſeque/
mur aſcēdentem ⁊ preſtolamur ꝓmiſſuȝ nobis ſpūm ſcm̄ cu/
iꝰ vnctio nos de oībꝰ doceat q̄ inuiſibili magiſterio nos doce
at ⁊ celeſtibus inſtruat diſciplinis. qui carnales hebetet ſen/
ſus ⁊ ꝯterat appetitꝰ Hic ſpūs ſcūs ab ipſo mūdi initio aq̄s
legitur perfuſus. nō materialibꝰ aq̄s quaſi vehiculo egēs q̄s
potiꝰ ipe ferebat ⁊ ꝯplectētibꝰ firmamētū dabat ꝯgruū. ⁊ li/
mitē p̄finitū huiꝰ ſempiterna virtꝰ ⁊ diuinitas cū impropria
natura ab inq̄ſitoribꝰ mūdi ātiq̄s philoſophis ꝓpria īueſti/
gare nō poſſet ſubtiliſſimꝰ tn̄ intuitu ſunt ꝯiecturis ꝯpoſitio
nē mūdi ꝯpoſitis ⁊ diſtīctis elemētoꝝ affectibꝰ pn̄tē oībꝰ aī/
mā affuiſſe ſcd̄m genꝰ ⁊ ordinē ſinguloꝝ vitā p̄berȝ ⁊ motū ⁊
ītrāſgreſſibiles figeret metas ⁊ ſtabilitatē aſſignaret ⁊ viſum
hāc vitā hūc motū hāc reꝝ eſſentiā aīam mūdi ph̄i vocauerūt
putātes celeſtia corꝑa ſolē dico ⁊ lunā ⁊ ſtellas ipmq̄ȝ firma/
mētū huiꝰ aīe ꝟtute moueri ⁊ regi ⁊ aq̄s ⁊ terrā ⁊ aerē huiꝰ
ſemē ip̄gnari q̄ ſi ſpm̄ ⁊ dn̄m ⁊ creatorē ⁊ viuificatorē ⁊ nu/
tritorē traderēt oīm q̄ ſub ipo ſunt ꝯuenietē hērēt ad fidē ac
ceſſuȝ Sȝ abſcōdita ē a ſapiētibꝰ ⁊ prudētibꝰ tāte rei maieſ/
tas nec potuit hūani faſtꝰ īgenij ſecretis īterēē celeſtibꝰ ⁊ pe
netrare ad ſuꝑ eſſential' nature altitudinē ⁊ licet ītelligerent
qꝰ ꝟe eēt creatrix ⁊ gubernatrix reꝝ diuītas diſtīguē tn̄ nullo
mō potuerūt q̄ eēt deitatis trinitas l' q̄ vnitas l' q̄ ꝑſonaꝝ ꝓ
prietas Superferebat' q̄dē elemēto purificatorio ſpūs ſcīfica/
tor. iā tūc baptiſmi ꝟtutē enūciās Iā tūc illa p̄figurabantur
tꝑa q̄bꝰ archa noe aq̄s īuecta diluuij viri iuſti familiā ꝯſerua/
uit illeſa oblita gn̄atione adultera q̄ in filiabꝰ hoīm beſtiali pe
tulantia effrenes impudenter ſe illis commiſcuerant nec di/
uinos nec hūanos nec in flagitijs publicis verebantur aſpec/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

tus Archam illam q̄ typum gerebat eccl'e ſpūſſcūs ⁊ tūc re-
gebat ⁊ adhuc regit extra quā q̇ſquis ꝑfidus euagatur inuo-
lutus fluctibꝰ mergitur in ꝓfundū ⁊ impoſſibile eſt eū viue-
re cui nō ſupfertur ſpūs vite cuiꝰ viuificꝰ calor animat oīa ⁊
fouet ⁊ ꝓuehit ⁊ fecundat ¶ Hic ſpūſſcūs oīm viuentiū aīa
ita largitate ſua ſe oībꝰ abūdāter īfundit vt habeāt oīa rōna
bilia ⁊ irrōnabilia ſcd̄m genꝰ ſuū ex eo ꝙ ſunt. ⁊ ꝙ in ſuo ordi
ne ſue nature ꝯpetētia agūt nō ꝙ ipſa ſit ſubſtātialis aīa ſin-
gulis ⁊ in ſe ſingulariter manēs de plenitudine ſua diſtribu-
tor magnificus ꝓprias efficiēcias ſingulis diuidit ⁊ largitur
⁊ quaſi ſol oīa calefaciēs ſubiecta oīa nutrit ⁊ abſq̧ vlla ſui di
minutōe integritatē ſuā de in exhauſta abūdantia q̧ ſatis eſt
⁊ ſufficit oībꝰ ꝯmodat ⁊ impartit ¶ Hic ſpūs rubri maris a
quas ſiccauit ⁊ ſuſpēſis hinc inde vehemētibꝰ fluctibꝰ ab ol-
lis carniū ⁊ egypti pulmētarijs ppl'm ad ſpiritalē heremi e-
duxit incolumē: ⁊ alimonijs celeſtibus pauit: nā quaſi rorem
matutinū infundēs graminibꝰ ꝙ colligi iuſſum eſt ad mēſu-
rā Aderat plena mēſura ꝑ totā hebdomadā vacāte ſabbati
die cui ſexta p̄cedens dies ꝯſueti victus duplicās quantitatē
octaue p̄figurabat q̇etem in qua abſq̧ labore ⁊ ſollitudīe in-
delicijs epulabūtur electi ⁊ ſaturabūtur in terra ſua duplicia
poſſidētes. corꝑis ⁊ anīe felici ꝑhennitate ⁊ ꝑhenni felicitate
ditati. ¶ Hic eſt ſpūſſcūs quē magi in egypto tercij ſigni oſtē
ſione ꝯiūcti cū ſua defeciſſe preſtigia faterētur dei digitū ap-
pellarūt antiq̇s phis eiꝰ intimarūt p̄ſentiā defuiſſe. ⁊ licet de
prē ⁊ filio aliqua ſenſiſſent platonici ſpūs tū timidꝰ ⁊ huma
ni appetitor fauoris ſcificatōem intellectꝰ diuini mereri non
potuit ⁊ vbi ad ꝓfunditatē ſacramētoꝝ ventū eſt oīs eoꝝ ca
ligauit ſubtilitas nec potuit infidelitas ſcitudini ꝓpinquare
¶ Hic digitꝰ dei mūdane iudex ⁊ vindex ꝑfidei noui tp̄e teſta
mēti potēter expellit demoīa: nec laborat agēdo ſʒ ſolo nutu
ꝑficit oīa: q̄d dʒ facit: ꝙ iubet implet ſecreta iudicat pandit oc
culta reuelat ignota: hebetat acutos ⁊ ꝑſpicaces ꝯfutat
¶ Hoc digito in lapideis tabulis lex primū ꝯſcripta q̇nqua-
geſimo die poſt egreſſum iſrahel de egyto in mōte ſyna moy
ſi eſt commendata: ſed populus nequam ⁊ gens dure ceruı-

cis a quoꝝ animis terror ille receſſerat quē mons ardēs ⁊ flā
mea iugā ⁊ clangor buccine ⁊ lāpades choruſce ⁊ horrēda to-
nitrua nuꝑ incuſſerāt in apoſtaſiam conuerſi ⁊ de moyſi redi
tu deſperātes lege diuinit⁹ miſſa indigni iudicati ſunt q̄ꝫ in o
culis eoꝝ moyſes frāgens tabulas tā verba quā inſtrumen-
ta cōminuit ⁊ diluit Quin etiā ſceleris vltione parata reuer
ſus in montē ad dn̄m quadraginta dieb⁹ ieiunās ⁊ colloquēs
tandē obtinuit vt ip̄e alias de ſaxo ad inſtar priorū excideret
tabulas in quib⁹ eadē que in primis fuerat ſcripturaꝝ inſcul
peret ⁊ formaret Factūq̄ꝫ eſt mirabile diſpenſatione ſuperni
iudicij. vt lex q̄ꝫ ſanctus ſcripſerat ſpiritus deleretur ⁊ q̄ꝫ ma
nus hūana reſtituit in poſteꝝ teneretur Quod ea rōe credi
p̄t ſic actū vt ppl'us prior ſcđm carnē ambulās ⁊ viuēs diuīs
colloquijs ⁊ ſp̄ualibus mādatis oſtenderet indignus nec po
ſſe mentes ꝑfidas ſancta ꝑcipere nec intelligere ſacramenta q̄
exemplariū tegmīe velabātur Porro teſtamenti noui q̄ xp̄o
euāgelizāte patuit veritas verbo xp̄o ꝓlata indiſſolubilis ꝑ-
mālit ⁊ ſolida deinde ſtabilitatis ꝑpetue auctoritate fulcita ē
eo ꝙ oblatā grām hūiles ſuſceperūt ⁊ qđ fili⁹ iter pauꝑes ſpi
ritu īuenit ſibi domū in q̄ caput reclinaret. ⁊ merito reproba
tos viſibiles tabule īuiſibilis dei indicāt ꝯtēptores ⁊ āpliori
dignos hōre īcarnati verbi credulos auditores ⁊ deuotos ve
neratores Lex igitur a paſchal' agni īmolatōe die q̇nq̄geſimo
datur ⁊ pēthecoſtes nomē tāte rei ſolēnitas ex lege accepit ī
ip̄o dieꝝ nūero ſacramēti magni ꝯplicās rōez. Septenarius
q̇ppe nūer⁹ ſepties reuolutū q̇nq̄geſimū efficit addito mona
de q̇ p̄ntis ſcl'i meta ⁊ futuri īitiū ꝑpetuitatē ſub octaue no-
mīe ꝯtinēs ſic p̄ntia termīat vt nos ad ꝑpetua īt roducat Sa
crat⁹ hic ſeptenari⁹ nūer⁹ a ꝯditōe mūdi auctoritatē obtinu-
it. qm̄ ī ſex dieb⁹ prima die opa ꝑata ſūt ⁊ ſeptīa ꝯſecrata q̇eti
q̄ſi ſcā ⁊ ſcificās ſolēnitate vacatōes hōrata ⁊ ip̄ū ſcificatori
attitulata Vn̄ ⁊ ceſſāti ⁊ ſeruilib⁹ opib⁹ ppl'o iubet vt diem
ſabbati ſcificet ⁊ ſp̄m rectitudīs ⁊ ſcitudīs ⁊ fortitudinis aſ-
cribat. qđ dircē. qđ honeſte qđ viril'r incedit q2 totū ex ei⁹ cō
ſtat ducatu ꝙ deuij dirigūtur· ꝙ impij conuertunt ꝙ debiles
ꝯfirmātur Sp̄us rcūs ſp̄uſſcūs ſpiritus principal' regit cō-

ponit conſumat ⁊ perficit quas inhabitat mentes ⁊ corda q̄ poſſidet nec errare patitur: nec corrumpi nec vinci quos docuerit. quod poſſederit. quos gladio potentiſſime virtutis accinxerit. Septenarius iſte ex quaternario ⁊ ternario ↄſtans cum in ſe propter predictas cauſas honorabilis hebeatur. habet ex ſe partibus ſuis excellentiam maximam quia artificis ⁊ materie videtur exprimere et diſtinguere primarias ſubſtātias vt ternarius creatorem propter trinitatem enunciet et quaternarius creaturam propter quattuor elementa: que rerum omnium cauſe ſunt ⁊ ſemina ſub huius numeri breuitatem concludat. Spiritusſanctus a patre procedens a patre ⁊ filio quaternario ſuperfertur ⁊ condita benignus opus ſuū amplectitur ⁊ diligit quod plaſmauit ⁊ creaturam ſanctus ſuam ipſe ſanctificat ⁊ conſociat ſibi ⁊ caritatis chriſti nexu ſtatuit ⁊ conquadrat. His aliiſq; ſecretoribus rationibus q̄s illuſtrium virorum ſubtilliora ingenia indagarunt ſeptenarius numerus in ſcripturis ſanctis ſepe ſacramentales cauſas complectitur ⁊ ſimplex ⁊ multiplicatus neceſſarios ad intelligentiam diuinorum operum perturit intellectus. In ebdomadibus apud hebreos dies ſeptimus ſabbatum idem requies appellatur. Qui numerus non tam in ſeptimanis ſed etiam obſeruatur in annis ⁊ annorum hebdomada ſeptimus annus conſumata requietionis eſt ⁊ ipſi terre ſabbatum imperatur nec fas eſt cuiq; eo anno ſerere vel metere quippiam. ſʒ que ſponte ſiue in terra ſiue in vineis vel in arboribus naſcūtur alimonie pauperum deputantur. Annorum quoq; ſeptimane apud hebreos quinquageſimum annum faciunt quem iubileum appellāt: in quo decreto legis vt ſupradictuʒ eſt fit terre remiſſio ⁊ ſeruoꝝ libertas ⁊ reſtitutio poſſeſſionū quas catenus diſtractio alienauerat. ⁊ cetera huiuſmodi gratis ad hereditatis ordinem reuertuntur. De numero ſeptenario cū multa dicta ſint plura ſuperſunt que in lege ⁊ euangelio precipue commendantur. Quinquageſimus itaq; annus perfecit iubileum quinquageſimus dies paſcha penthecoſten facit. in quo vere ſpirituſancto infuſo apoſtolis ad hereditatem celeſtem a qua venundati ſub peccato exulabāt quos diabolo de

mino mendicitas ⁊ egeſtas ſubiecerat reuertuntur Septem
ſacerdotalibus clangentibus tubis hierico corruit ſeptem pe
titionibus orandum patrem filius docuit Remiſſio peccato
rum duplicatio ſepties ſeptenario petro mandatur Leproſꝰ
ſeptimi diei inſpectione a ſacerdote iudicatur ſummi ſacer
dotis in ſeptē diebus conſecratio conſummatur. Dominus
ieſus chriſtus de ſeptem panibus quinqꝫ milia hominum re-
fecit. ⁊ iuſtus quiſqꝫ deo laudes per diem ſepties dicit Ipſe do
minus ieſus ab adam ſecundum generationes quas lucas cō
memorat· ſeptuageſimuſſeptimus inuenitur. vt vltionem in
lamech ſeptuagieſſepties promulgatam veniens terminaret
Septem diebus in paſcha editur azima. ſeptem diebus men
ſe ſeptimo tabernaculorum ſolemnitas celebratur In ſeptez
annis templum a ſalomone conſtruitur ſeptem brachijs et
totidē luminibus candelabrum adornatur Celebramus tam
nos q̄ꝫ iudei qnquageſimum diem: ſed illi in typo: nos autem
in veritate non tam ſignificamus q̄ꝫ agimus Penthecoſten
igitur celebrantes commemorauimus que olim ſub moyſe i
veteri teſtamento ſunt acta. ⁊ que ſub chriſto facta ſunt poſt
cuius aſcenſionem in celos ſpiritusſanctus viſibiliter ſuper a
poſtolos in linguis igneis apparuit ad inſtar prioris ſeculi v
niuerſitatem fidelium vnius labij eſſe voluit vt quorum erat
cor vnum ⁊ anima vna eſſet ⁊ lingua· nec poſſet impedire in-
tellectum credentium aliqua diuerſitas verborum ſꝫ euange-
lica doctrina propria lingua prolata ad omnium auditum eā
dem efficientiam obtineret vt grecis ⁊ barbaris omnibuſqꝫ
gentibus verbum enangelij ſic eſſec intelligibile. ac ſi in eoruz
auribus lingue in qua nati erat ydeomata reſonarent Ade-
rant medi ⁊ elamite mezopotameni ⁊ arabes Hij omnes duz
hebrea lipgua apoſtoli predicarent locutio iudaica enunciati
onis ſue articulos curſu conſueto euoluens nullo exponeba-
tur interprete ſed verbo eorum per ſpiritum ſanctuz inerat
virtus ⁊ gratia. ⁊ habitantes pontum ⁊ aſiam ſuam eſſe dice
rent linguam quam audiebant quaſi primatiue lingue liber-
tas ad antiquitatis reuerſa originem confuſionis contume-
liam euaſiſſet Nec tātū apoſtolis collata ē hec gratia ſꝫ mul-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

tudini credentium idem ſpiritus ſuperfuſus eſt intus arden-
tius extra loquentibus ⁊ complectebantur ſe dilectio ⁊ ver-
bum de calore ſpiritus ſermo feruebat ignitus Jam omniuꝫ
timore excluſo obedire ſed deo magis q̃ꝫ hominibus publice
profitebantur ⁊ videbatur eis gloria ſi pro chriſto iniuria pa
terentur Ad hunc modum olim moyſi iuſſuꝫ eſt vt in viros
ſeptuaginta quod ipſe preſbiteros indicaret. de ſpū ſuo ꝑtire
tur. vt in negotijs parte gererent ſollicitudinis quibus cum
impoſuiſſet moyſes manus requieuit in eis ſpiritusſanctus
qui non moyſi oblatus eſt quaſi ipſe ſine ſpiritu remaneret
vel idem ſpiritus ſecaretur in partes ſed ſecundum menſurā
donationis diuine que erat in moyſe grā ſingularis facta eſt
multiplex et communis et data eſt multis in eo poteſtas q̄d
prius ſolius moyſi diſponebat autoritas Sic helie ſpiritum
duplicem recepit helizeus non q̄ in duas ſubſtātias idem ſpi
ritus ſit diuiſus ⁊ duos propheta ſanctus habuit ſpiritus ſꝫ
q̄ populo chriſtiano cuius typum helizeus gerebat accepto
ſpiritusſancto data ſit poteſtas in opere ⁊ ſermone ⁊ aſcendē
tem heliam idem chriſtiani pio deſiderio proſecutus fide cla-
ruerit et ītellectu ⁊ vita ⁊ ſignis ⁊ miracul' fulſerit ⁊ exēplis
¶ Hic ſacrorum ordinum diſtributor reges creat ⁊ principeſ
ſacrat pontifices eligit ſacerdotes Hic ſapientia ſalomonem
intellectu danielem ioſeph conſilio ſamſon fortitudine moy-
ſi ſcientia dauid pietate. iob timore proſequitur ⁊ ſanctorum
animas omnimodis fecundat virtutibus in tantum affect⁹
pacificas prouehens. vt iam in celis noſtra ſit conuerſatio di
ffuſa in nobis caritate per ſpiritum ſanctum qui datus eſt
nobis
Hic in pudicis mentibus ſibi ſtatuit manſionem.
¶ Hic humiles ⁊ celebes habet domeſticos. abhominatur e-
rarios. falſarios deteſtatur
¶ Hic gieſi mercenarium lepra condemnat ⁊ ieroboam ven-
dentem ſacerdotia cum apoſtatis locat Hic ſymonem gratie
dei nundinatorem a ſanctorum conſortio exheredat cuius
deteſtabiles auſus vltrix ruina confundit ⁊ quaſſat: Hic ba-
laam ad maledicendum conducto ſilentium imponit. ⁊ ꝑ aſi-

nam redargutum colliſo ad parietem pede vacuũ pecunia cõ
tumelia oneratum claudicantem ad propria remiſit confuſũ
Hic omnibus eccleſie ſacramentis intereſt que ipſe efficit et
conſumat Hic peccata diluit. hic iuſtificat impios ⁊ ad vitaꝫ
reuocat mortuos Hic diſcordes pacificat ⁊ vinculo dilectio-
nis aſtringit ⁊ ligat Hic nos celos inuehit ⁊ a mundi huius
vanitatibus auulſos ſuperni regni conſtituit heredes cuius
ſumma eſt felicitas quod corpus iſtud ſpiritali effectu cum ã
gelis conuerſabitur. Nec vltra erit carnis ⁊ ſanguinis aliq̃s
appetitus: ſed erit omnium plena ſufficientia cognoſcibilis
deus ⁊ inhabitator ſpiritusſanctus

¶ Finis

¶ Expliciunt Cypriani Carthaginenſis epiſcopi
ſermones ¶ De natiuitate chriſti eiuſqꝫ circum
ciſione ¶ De ſtella et magis et innocentium nece
¶ De baptiſmo chriſti et manifeſtatione trinitatis
¶ De ieiunio et tentationibus chriſti ¶ De cena do
mini et prima inſtitutione cõſummantis omnia ſa
cramenta ¶ De ablutione pedum ¶ De vnctio-
ne chriſmatis et alijs ſacramentis ¶ De paſſione
¶ De reſurrectione. ¶ De aſcenſione domini ¶ De
ſpiritu ſcõ. Impreſſum Dauentrie per me. Richar-
dum paſraet Anno dñi. M.CCCCC. In profeſ-
to Andree apoſtoli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

227 E 16 / 4

Fundamentum Logice.

In hoc libello continetur ars terminoꝝ in libros logicorum Ariſtotelis. precipue autem in currentem logicam introductoria. Quicunqꝫ ergo nunc voles logice artis ſtudioſe adoleſcens in vtraqꝫ operam nauare fac huuc libellum compares qui paruo ere comparatus magno te labore leuabit.

Qui cupis exacte iam fundamenta locare:
Diſcere vel logice prima elementa rei
Hereat in gremio puer hic vel parue libellus
Semper: et in manibus verte. reuerte tuis
Terminus in logica primum minimumqꝫ docetur
Scilicet extremum ſit quia proloquij̄
Hunc igitur redemis paruo velut ere libellum
Tempore non multo ſic quoqꝫ ſcire datur

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK 'S GRAVENHAGE

a 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Ad Seruatium Edicollium bonaꝝ artiū ſtudioſiſſi
mū Johannis Ceſariȷ̄ Juliacenſis Epiſtola.

QUotiēs in mētem venit priſtine nrē ꝯſuetudinis ac familiarita
tis Seruati cariſſime. ꝓcipue ꝟo illius ꝙ tum de lraꝝ atqꝫ arti-
um inſtitutōe ſermones vltro citroqꝫ ſepius ꝯferre ſolebamus ⁊ q̄ꝫ mo
leſtū nūc ſit atqꝫ tedioſuꝫ nō mō quaſdā artes dediſcere (ſi tn̄ artes dici
merent̄) veꝝ multo difficilius atqꝫ moleſti⁹ eas aliȷ̄s adhuc tradē atqꝫ
docere. nō poſſum nō vehemēti vecordia affici ad docendū diutius. pre
ſertim ꝙ in his nullū tandē modū vel coniȷ̄cere liceat. Cepi ego aliq̄n
pro inſtitutione artis grāmatice elegātiſſimū Nicolai Perotti opuſ-
culū ſcholaſticis meis exhibere. in quo etiā nōnulli citiſſime inſtituti
ſunt ac ꝓfecerunt ſed paꝝ (fateor) id nobis tentaſſe profuit Quin ꝟo ⁊
nihil quoqꝫ aut parū prodeſſe video ip̄is pueris tametſi mille nunc hu
iuſce rei opuſcula extent et quidē preclariſſima. ex quoꝝ tn̄ vnoquolibꝫ
plus ip̄i ꝓficerēt in vno anno q̄ꝫ nūc in tribus aut certe decem ex Alex
andri galli ineptis atqꝫ ſupfluis verſib⁹ At hec q̄dem de inſtitutione
grāmatice De logica aūt (vt interim de aliȷ̄s diſciplinis taceā) quemad
modū nūc ip̄a quoqꝫ doceat̄. quis eſt etiā paulo limati⁹ edoctus q̄ non
huiuſmodi rem derideat. niſi quis tamen obſtinata fronte malit eā defē
dere q̄ꝫ aliter in ea ip̄a denuo inſtitui. ne ob id iam nihil ātea didiciſſe vi
deatur. Sunt tn̄ ⁊ inter noſtrates quoqꝫ qui nihilomin⁹ apte etiā aliā
inſtituendi viam in hac ip̄a aggrediunt̄. Inter eos autē qui idip̄m iam
dudū facē tentauerūt. ꝓcipuus eſt Jacobus Faber Stapulēſis vir eq̄-
dem doctiſſimus. qui quātum in ip̄a logica Ariſtotelis nō mō dignis
quibuſdā annotationib⁹ illuſtrāda verūetiā et caſtigāda et a corruptōe
vindicāda elaborauerit. ip̄a eius oꝑa plane indicāt atqꝫ oſtendunt. Ex-
tant p̄terea pulcherrime introductiones eiuſdē in dialecticā cū elegan-
tiſſimis ꝯmentariȷ̄s Judoci Clichtouei. cuius nos nūc quendā libellū
titulo et inſcriptione de cognitione terminoꝝ. introductoriū in logicā
noſtro more breuibus quibuſdā ꝯmentariȷ̄s elucidare curaui⁹. que ⁊ ti
bi iam nunc mi Seruati recognoſcenda deſtino. At vtinam tam bene
q̄ꝫ libenter aliquid ſcribere pro recta inſtitutione doctrinaꝝ poſſemus.
Tu itaqꝫ ſi ea vel mediocriter ꝓbas. ad maiora fortaſſis nos incitab̄r
talia vel ſimilia conſcribere. Uale ex Dauētria Idibus Nouēbribus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

In terminorum cognitionē introductio familiari annotatione expoſita feliciter incipit

Iudocus Clichtoueus Neoportuēſis adoleſcentibꝰ bonarum artium ſtudioſis.

TRadit Ariſtoteles in phiſicis omnem rem naturalem quāti
tate determinatam eſſe. vt neq̃ꝫ in immēſum excreſcere poſſit
neq̃ꝫ quātulumcumq̃ꝫ decreſcere. ſed maximo ac mīmo certis
quidem limitibus definitam ſub ſiſtere. Sic et cuiq̃ꝫ ſcientie ſui ſunt
fines vltra quos citraq̃ꝫ non progreditur. vtpote maximū quod conſi
derat ⁊ minimum Quod ipſa grāmatica ſatis oſtendit. cuiꝰ maximū
eſt oratio latina Nam maius quicq̄ꝫ oratione non diſſerit. eius ꝟo mi
nimū eſt lrā cum minus lrīs illa non tradat quicq̄ꝫ At queādmodū na
tura exigue molis rē ꝑmo ꝓducit quā paulatim maiorē reddit q̄uſq̃ꝫ
ꝑfectum aſſecuta fuerit incrementum Ita ſane omnis diſciplina natu
re emula a mīmis in ea ſuū ſumit exordium et deinde ad maiora ſen-
ſim procedit. vt grāmatica a lrīs prima iacit fundamēta. demū ad orō
nis ꝯtextum ꝓducit Logice aūt mīma ſunt termini et dictiones. citra q̄
dialecticus reſolutionem nō molitur Non em̄ in lrās diducit aut ſylla
bas neq̃ꝫ de eis pertractat Quo circa opeprecium ac vtile mihi viſuꝫ ē
non nulla de terminis breuiuſcula introductione perſtringere. que
preguſtata ad apertiorem logice intelligentiam viam parent ac adi-
tum Hoc itaq̃ꝫ opuſculū Iuuenes bonarum artiū amatiſſimi vrē vti-
litatis habita rōne dumtaxat emiſſum benigni ſuſcipite et ex ipſo vl' ru
dem terminorum deſcriptionem cognoſcite atq̃ꝫ valete

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

¶ Formula diuiſionis eorum: que in hoc libello continentur

Terminus
  Rei
  Propoſitionis
Terminus propoſitōis
  Vocalis
  Scriptus
  Mentalis
Terminus vocalis
  Vniuocus
  Equiuocus
Terminus vniuocus
  Categorematicus
  Mixtus
Termin⁹ categorematic⁹
  Complexus
  Incomplexus
Terminus incomplexus
  Abſolutus
  Connotatiuus
Terminus abſolutus
  Communis
  Singularis.

Terminus communis
  Prime intentionis
  Secunde intentionis.
Terminus ſcđe intentōis
  Logicus
  Non logicus
Terminus logicus
  Diuiſio
  Diuiſum
  Membra diuidentia
  Definitio
  Definitum
  Argumentatio
  Antecedens
  Conſequens
  Maior
  Minor
  Antecedere
  Negare
  Diſtinguere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

¶ In terminorum cognitionem introductio Iudoci Clichtouei Neoportuēſis: cum familiari declaratione Io. Ce. Iuliacenſis adiecta feliciter Incipit

Terminus eſt qđ aliquid claudit et terminat
Terminꝰ rei: eſt cuiuſlibet rei finis et vltimū
Terminus ꝓpoſitionis: eſt propoſitõis extremum.

¶ Introductio hec (vt ⁊ alie plerumqꝫ facete ſolent) tria continet Primo diuiſiões ipſius termini. cuiꝰ ꝑncipaliter hic iam ꝯſideratio agitur. Deinde diffinitiones eorum: que in diuiſionis formula ponunt Tercio. regulas quaſdam perpulchras ⁊ vtiles. ¶ Primo itaqꝫ diuiditur terminus in terminum rei ⁊ in terminum propoſitionis. Uerum quia hic libellus ad logicam introductorius eſt. ſub cuius conſideratione ⁊ propoſitio cadit: ſolum de termino propoſitionis fit proſecutio. relicto interim termino rei Nam eius conſideratio potius ad geometriam pertinet Igitur ſtatim poſt primam diuiſionem que fuit ipſius termini generaliter accepti: ſub ſequitur diuiſio termini propoſitionis qui triplex eſt vt ex ipſa diuiſionis formula clare intueri licet Deinde mox quoqꝫ ſub ſequitur continue diuiſio termini vocalis. cuius quidem diuiſio hic potius ſubiungitur: ꝙ eo in logica tradenda frequentius vtamur. ſub quo tamen cetera mēbra terminum propoſitionis condiuidētia continentur. Atqꝫ ita deinceps ſuo ordine vſqꝫ ad vltimum paragraphum. Interim autem ſciendum. ꝙ quamuis diuiſione facta alterum tantum membrorum ſubdiuidatur. reliqua tamen membra condiuidentia in pleriſqꝫ diuiſionibus intelligenda ſunt conſimiliter poſſe diuidi. ¶ Ut terminus ſcriptus ⁊ terminus mentalis eodem quoqꝫ modo diuidi debent quo vocalis diuiditur Et terminus complexus ſicut terminus incomplexus. ⁊ rurſum terminus connotatiuus ſicut terminus abſolutus. et ita in alijs. Poſt vltimum autem paragraphum proprie non eſt diuiſio alicuius vtpote termini logici Sed numeratio dumtaxat quorumdam terminorum logicoꝝ. eorum videlicet qui ad aliquantulam diuiſionis. diffinitionis. ⁊ argumentationis (que tria in logica precipue traduntur) cognitione ſunt neceſſarij. His ita diſpoſitis ⁊ declaratis conſequenter ea omnia que prius diuiſa ſunt. ſeruato eodem prorſus ordine propria, queqꝫ diffinitione declarātur. Et primo quidem terminus cōmuniter acceptus diffinitur. ꝙ eſt ens aliqđ clau-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

dens ꝛ terminans:vt exempli gratia.ſit datum lignum quodlibet.eius
longitudo clauditur puncto Nam punctum eſt longitudinis extre-
mum:eius vero latitudo linea:ꝛ profunditas ſuperficie Ultra quas
quidem tres dimēſiones.nulla alia in rebus dimēſio reperitur Sꝫ hec
exactius ex geometria cognoſcuntur. Rurſum ſit data propoſitio ho-
mo eſt animal.huius propoſitionis .homo atqꝫ animal termini ſunt.
ꝙ eam claudant ac terminent Sciendum ſane hic quoqꝫ eſt.ꝙ in diffi-
finitione termini communiter accepti ens tranſcendenter accipitur tā
pro eo quod in anima eſt q̄ꝫ pro eo quod eſt extra animam. Quod enim
non eſt ens:nuſquam eſt.ꝛ quod nuſquam eſt ne ens q̇dē eſt Deinde in
diffinitione termini rei:cuiuſlibet non vniuerſaliter ſed particulari-
ter accipi debet per regulam. Signa vniuerſaliter in deffinitionibus.
poſita particulariter accipiuntur. Et hic iam res nō communiter ſeu
tranſcendenter accipitur pro ente:ſed proprie pro eo quod non eſt ſig-
num. Quid autem ſit Signum.ꝛ quemadmodum a re differat:poſte-
a latius dicemus Finis item ꝛ vltimum non accipiuntur hic pro eo ſo
lum in quod aliquid deſinit ꝛ terminatur:ſed indifferēter pro eo a quo
aliquid incipit vel in quod aliquid deſinit.

**Propoſitio eſt oratio indicatiua verum vel falſum
ſignificans**

Extremum eſt ſubiectū vel p̄dicatū ꝓpoſitionis

**Subiectum eſt extremum propoſitionis copulam
verbalem precedens**

Predicatum vero.ſequens.

**Copula verbalis eſt verbum ſubſtantiuum propo-
ſitionis extrema connectens**

¶ Quia vero ſupernis diffinitus eſt terminus propoſionis eſſe propo
ſitionis extremum:ideo ne ex ignotis data eſſe termini diffinitio videa-
tur:quid ſit propoſitio ꝛ quid extremum continue ſubiungitur.de pro-
poſitione exemplum:vt homo eſt animal Nam eſt oratio indicatiua ve
rum vel falſum ſignificans.ſignificat enim verum.ꝛ perinde ac res ſe
habet Similiter homo eſt lapis.eſt quidem propoſitio ſed falſa Nam
ſignificat falſum ꝛ aliter quam res ſe habet Unde ex predictis talis col
ligi poteſt propoſitionis diuiſio propoſitionum hec quidem vera eſt:
hec autem falſa At huius diuiſionis membra poſteriꝰ exactius declara
buntur Deinde diffinitur extremum propoſitionis:ꝙ eſt ſubiectum p
poſitionis vel predicatum Ut in hac propoſitione.homo eſt aīal ho-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

mo extremum eſt illius propoſitionis. quia ſubiectum eius copulam verbalem precedens Animal etiam eſt extremum. quia eiuſdem propoſitionis predicatum Sequitur enim copulam verbalem Copula autem verbalis eſt (vt poſtea quoqꝫ diffinitur) verbum ſubſtantiuum propoſitiõis extrema connectens ac copulans. Que quidem copula ſi interdum cum ipſo predicato in' verbo aliquo includitur: illud ſtatim reſoluendum eſt in ſuum participium. ⁊ verbum ſubſtantiuum. vt currit. id eſt currens Amo id eſt ſum amans Per regulam Ad propoſitionem implicitam ne reſpondeas: priuſq̄ʒ explicueris illam Sic propoſitio homo currit. reſoluitur homo eſt currens. Eſt preterea hic notandum. ꝙ nihil refert neqꝫ etiam contra ſubiecti ⁊ predicati prius datas diffinitiones eſſe debet: ſi non nunq̄ʒ inueniantur apud bonos auctores ſubiectum ⁊ predicatum in propoſitionibus tranſpoſita. dummodo ſolum ſit tranſpoſitio vocum: non etiam intelligentie vt eſto ſemper intelligatur homo ſubiectus terminus ⁊ animal predicatus. he omnes vna eademqꝫ propoſitio erunt, homo eſt animal. animal eſt homo. item homo animal eſt. animal homo eſt. item eſt homo animal. eſt animal hō Verũ ſi intelligentia mutetur mutabit̃ ꝗqꝫ ⁊ oratio. ⁊ proinde tales orationes non vna eademqꝫ propoſitio erunt ſed diuerſe. Nam alia item ⁊ alia intelligentia eſt huius orationis. homo eſt animal. ⁊ huius animal eſt homo. ſi homo in vna ſubiectus terminus eſt atqꝫ intelligitur. in altera vero predicatus Atqꝫ hoc etiam eſt quod vult Ariſtotiles in primo Perihermenias. Nomina inquit ⁊ verba tranſpoſita idem ſignificant

Terminus vocalis eſt terminus q̄ ore ꝓfertur
Scriptus: qui ſcribitur
Mentalis: qui mente concipitur.

¶ Recte q̄dem a dialecticis termini appellant̃ p̄dicatũ ⁊ ſubiectũ hoc ē ſimplices voces ⁊ dcões ea ſcʒ rõe. qua id ſupius iam ſepius declaratũ ē Quamq̄ʒ ⁊ Ariſtotiles ⁊ Boeti⁹ aliã hui⁹ rei rõem aſſignãt Ariſtoteles q̄ppe ita terminũ diffinit Terminũ ãt voco: in quē reſoluit̃ ꝓpõ. vt p̄dicatũ ⁊ de q̄ p̄dicat̃. i. ſubiectũ. Nã ſubiectũ dr̃. qd̓ predicati ſuſcipit dcõem: p̄dicatũ vo: qd̓ dr̃ de ſubiecto Boeti⁹ ãt ſic diffinit termĩos Termini dñr ꝙ in eos poſtrema ſit reſolutio Verũ hec nihil a ſe diſcrepãt Siq̄dē eadē via ē ⁊ ꝯpoſitõis ⁊ reſolutõis Vñ qd̓ ſupi⁹ in textu dcm̄ ē termĩn⁹ ē extremũ ꝓpõis. ꝯpoſitõez reſpicit. qd̓ vo ab alijs aliter dr̃. ad reſolutõem ptinet Atqꝫ ita paꝝ diſtare videt̃ ſi ſic l' ſic dica⁹ Sʒ hic nũc culpãdi veniunt quidã grãmatiſte qui cũ grãmaticã tradunt: ipſas dic-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

tiones ſiue alioquin vocabula ſiue voces appelles terminos vbiqꝫ vocant dicūt atqꝫ clamāt eſt elegās terminus. Item libellus quidam apud illos circumfertur qui inſcribitur de elegantia terminorum Sed quam ridicule ⁊ abſurde dicant: ipſi viderint Nos iam exempla applicemus. vt quis terminus in logica vocalis dicatur. ⁊ ꝗs ſcriptus. et quis mentalis. plane intelligatur Hoc autem melius fortaſſe fiet. ſi prius triplicem quoqꝫ propoſitionem eſſe ſecūdū eandē diſtinctionem annotauerimꝰ. vtpote aliam eſſe propoſitionem vocalem aliam ſcriptam aliam mentalem. Vocalis quidem propoſitio eſt. que ab ore profertur Scripta. que ſcribitur vel in membrana vel in papyro vel in alia aliqua materia. Mentalis vero: que in mente continetur atqꝫ concipitur ¶ Ita iam huius propoſitionis homo eſt animal. homo et animal ſunt termini vocales ſi ipſa propoſitio ore depromitur ſi vero ſcripta tantum eſt: et ipſi termini homo ſcilicet et animal ſcripti termiui appellantur. ¶ Quod ſi hec eadem propoſitio in mente ſolum concipitur: eius quoqꝫ termini mentales termini recte appellantur Et vocalibus terminis ſiue etiam propoſitionibus vocalibus vtūtur qui logicam aliȷs tradunt Qui vero ſecum diſputando eam inuenerunt. vſi ſunt terminis ac propoſitionibus mentalibus Qui demū eam litteris mandauerunt. vt ſcilicet non ſibi ſolum ſed poſteris etiam conſulerent ac prouiderent vſi iam ſunt et terminis ⁊ propoſitionibus ſcriptis.

Terminus vniuocꝰ eſt: qui vnica ratione ſignificationeqꝫ ſua ſignificata ſignificat.
Equiuocus qui diuerſis.
Equiuocus: homonymus idem.

Homo ſi ad vnū quemlibet viuum hominem refertur. terminus ē vniuocus. ¶ Nam omnes homines hoc eſt illa ſua ſignificatata vnica ratione ſignificationeqꝫ ſignificat Neqꝫ vero iſta dictio ſignificata hic deſignat ſignificationum pluralitatem. ſed rerum ſignificatarum multitudinem Immo in logica quelibet inferiora ad ſuperius ꝯpata ſunt atqꝫ dicuntur ipſius ſuperioris ſignificata Idē āt terminus homo ſi ad hominem alium quidem viuum. alium pictum refertur. terminus eſt equiuocus Nam non vnica ratione illos ſignificat ſed diuerſis ſignificationibus et conceptibus Neqꝫ inconueniens putetur eūdem terminū nūc qnidem vniuocū. nunc vero equocū dici Siqdē illud fit nō vno reſpectu ſꝫ diuerſ. i. reſpcū diuerſoꝝ Deinde ſubiūgit iterp̄tatio eq̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

uoci: cum dicitur equiuocus .homonymus.nam idem ſunt ſed hoc gre
cum eſt illud vero latinum. At de vniuocis ⁊ equiuocis ſatis ſuperqꝫ
dictum ſit: ꝙ eorum determinatio exactius ex Ariſtotelis decem pꝛedi-
camentis haberi poſſit atqꝫ etiam exigatur.

Terminus categorematicus ē. q̇ aliquid ſ̄cat et ſyn
categorema non includit
Siguificare eſt ṗter ſe ipm̄ itellectui quicqꝫ repn̄tare
Terminus categorematicus. terminus ſignificati-
uus ⁊ categorema idem
Terminus mixtus eſt: q̇ categorematicum ſimul et
ſyncategorema includit
Syncategorema eſt qđ ꝑ ſe nihil ſ̄cat. alijs tñ dicti-
onibus in oratione adiungitur:

¶ Qui nouiſſime logicā tradere ceperūt. vtpote poſt Ariſtotelē ⁊ The
ophraſtum grecos ⁊ Varronē ⁊ Boetium latinos: ad tantas obliqui
tates ⁊ obſcuritates delapſi ſunt omiſſa interim recta ⁊ pulchꝛa intelli-
gentia eorum ſcilicet que in logica ab illis antiquitus tradita ſunt: vt
ſi nunc alius etiam Oedipꝰ adeſſet: vix tamen eos ex huiuſmodi tene-
bꝛis eripere poſſet Verum hic prolapſus non niſi ex quibuſdam ſynca
tegorematibus (vt omninm doctorum virorum certa opinio eſt) ortus
eſt atqꝫ efflu xit . Quia ergo noſtris (proh) ſeculis logica traditur non
niſi per hec ſyncategoremata: conſulte nobiſcum hic actum eſt vt de ip
ſis quoqꝫ categorematicis ⁊ ex ſyncategoremate mixtis terminis diſſe-
reretur: non quidem ꝙ vtilitatem aliquam in ſe habeant. ſed quod quic
quid ipſi (qui hec introducant et tractant) de his ſenciūt nos etiam non
ignorare oīno credāt At ſatis tamē fuerit hec ipſa vel in tranſitu vidiſ
ſe. Itaqꝫ quid ſit terminus categorematicus: aperte in textu docetur at
qꝫ declaratur. Et nota ꝙ non fit diuiſio huiuſmodi termini in termi-
num ſyncategorematicum: ꝙ purꝫ ſyncategorema terminus. id eſt ex-
tremum propoſitionis eſſe non poſſit. Recte ergo diuiſio facta eſt in
terminum categorematicum ⁊ in terminum mixtum. Mixtus autem
terminus dicitur: ꝙ includat in ſe categorema cum ſyncategoremate. vt
eſt terminus nihil. quod valet nullum ens. item aliquid. id eſt aliqua
res ⁊ quedam aduerbia talia ſunt vt ſemper. vbiqꝫ. hic. illic. ⁊ cetera.
Exemplum de termino categorematico vt homo. Nam eſt terminus
alicuiꝰ rei ſ̄catiuꝰ nō includēs ſyncategorema Exēplū de ſyncategore-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

mate. vt oīs nullus. ⁊ pleraqꝫ aduerbia. vt aduerbia negādi. affirmādi. ⁊ vocādi. ⁊ ꝯiunctões oēs ⁊ ꝑpoſitões ⁊ interiectões Quia ṽo in defini tione termini categorematici ponebaꝛ hoc verbū ſcat. eiꝰ mox definiti onem qđ. eſt ſcare ſubiūgit dicēs Significare eſt p̄ter ſeipm̄ intellectui quicq̄ꝫ repſentare Et quicq̄ꝫ hic indifferēter accipiꝛ ſcđm nūeꝝ ꝓ eo qđ eſt aliq̄d vel aliqua ꝑ regulā. Indefinitōibus vocabula indr̄nter ſcđm nūeꝝ intelliguntꝛ. ⁊ item alia regula Verba in definitōibꝰ nō actū ſꝫ ap titudinē importāt Addiꝛ p̄terea in ip̄a definitōe p̄ter ſe ip̄m ꝓpter vo ces nō ſcatiuas vt bu ba baff. q̄ nihil aliud p̄ter ſe ip̄as ſnt. atqꝫ ideo nō dicūꝛ ſcare. niſi tamē ſeip̄m aliq̄s terminus ex impoſitōe ſcaret vt hec deō vox q̄ ſe ip̄am ſolū repſentat ⁊ tn̄ ſt. q꜡ ex impoſitōe illud importat Subiūgiꝛ deiñ interp̄tatio tam termini categorematici q̄ꝫ ipſius ſynca tegorematis Nam idem ſūt terminus categorematicus ⁊ categorema Idem quoqꝫ ſunt ſyncategorema ⁊ ꝯſcatiuū

¶ Terminus materialis eſt qui ꝓ ſola voce cū eam ex ip̄oſitione non ſcet accipitur

Terminꝰ materialis terminꝰ materialiꝛ acceptꝰ idē

Terminus ꝑſonalis eſt. qui ꝓ re ipſa: quā ex impo ſitione deſignat: ſumitur

Terminꝰ ꝑſonalꝛ. terminꝰ ꝑſonaliꝛ acceptus idem.

¶ Oīs terminꝰ ſiue dcō accipiꝛ aut materaliter. i. ꝓ ſola voce ī qua ſcꝫ ꝓnunciaꝛ. aut ꝑſonaliter. i. ſcatiē ꝓ re ip̄a Exēplū de termīo materiali vt in hac ꝓpōe. hō eſt nomē tercie declinatōis terminꝰ hō materialiter accipiꝛ vtpote ſolū ꝓ voce Nā vox ip̄a hō ſm quā ꝓferꝛ eſt tercie declīa tiōis. nō etiā ip̄a res ꝑ vocē ſcata Exēplū de termino ꝑſonali. vt in hac ꝓpōe hō ambulat. hō ꝓ re ip̄a quā ex impoſitōe ſt. accipiꝛ nō āt ꝓ vo ce. q꜡ vox minime ambulare poſſit. Sꝫ ⁊ hec alibi exactius declarabūꝛ Qđ āt interponiꝛ in diffinitōe termini materalis qđ eſt. cū eam ex im poſitōe nō ſcet: tm̄ valet ac ſi diceret Sunt q̄dam tn̄ termini q̄ ⁊ ip̄am etiā vocem ſcant ⁊ ꝓ voce accipiūtur cū ꝓnunciantꝛ. nō tn̄ materialiter tūc ſꝫ ꝑſonaliter accipi debēt q꜡ eā ex volūtate ⁊ placito ꝓmi inſtituētis ſcare ſint impoſiti. vt ſubiecta haꝝ ꝓponū. oīs vox ore ꝓferꝛ. oīs ſonus auribꝰ ꝑcipiꝛ Verūtamē nihil ꝓhibet huiuſcemōi q̄ꝫ terminos mate rialiter accipi poſſe vt in hac ꝓpōe vox eſt gn̄is fēi. vox non ꝓ re ip̄a q̄ ⁊ vox ē ⁊ nihil aliđ niſi vox accipiꝛ. ſꝫ ꝓ ſola ⁊ mera ⁊ nuda voce ſcđm ſcꝫ ꝓnunciatōeꝫ Atqꝫ ideo ſi hec ꝑticula cū eā ex ip̄oſitōe nō ſcet nō fuiſſet adiecta nihilo tn̄ minus definitio fuiſſet bona atqꝫ integra ꝑ illā ꝑticu la ꝓ ſola voce. ſꝫ credo ego eā adiectā ꝓpter ſophiſtaꝝ cauillos Eſt eti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

am hic illud q̄ȝ notandū: ꝙ in definitiōe termini ꝑſonalis iſta dcō res gn̄aliter accipit̄ ꝓ ente ꝑut etiā extēdat ſe ad ſigna vt in hac ꝓpōe. ſpēs ꝑdicat̄ de pluribꝰ dr̄n̄tibꝰ nūero. ibi ſpecies ſ̄catiue. i. ꝑſonaliter accipitur non quidem ꝓ rebus ſed pro ſignis de quibus poſtea etiam exactius diſputabimus.

¶ Terminus incōplexus eſt ſimplex terminus et ex pluribus dictionibus minime conſtitutus

Cōplexus vero. q̄ ex multis ꝯſtituit̄ dictionibus.

¶ Hic iā illud ſolū aduertendū ē: ꝙ dcōes ꝯpoſite figure tāetſi ex pluribꝰ dcōibꝰ ꝯſtaē videant̄. nō tn̄ dici dn̄t termini ꝯplexi ſȝ termini incōplexi. Et ꝓpterea in definitōe termī ꝯplexi illđ ſub intelligi dȝ. ex multis ſcȝ dcōibꝰ non facientibus vnū vocabulū aut integrā dcōem Exēplū de termino incōplexo. vt hō. item leo itē currit. ꝛc̄. hoꝝ em̄ quodlibet dcō eſt ſimplex. Exēplū de termino ꝯplexo vt hō albus. ꝛ vna queslibet orō ſeu ex adiectiuo ꝛ ſubſtātio ſeu ex ntō ꝛ v̄bo. ſeu ex relatio ꝛ an̄cedente ſiue vtcūqȝ alias ex dcōe regēte ꝛ dcōe recta ꝯſtituta

Terminus abſolutus eſt. q̄ ſolum illud pro quo in propoſitōe ſupponit. ſignificat

Cōnotatiuꝰ āt: q̄ vltra id ipm̄ aliđ importat Et hic p̄terea ꝯcretū đr et denoiatiuū Subſtantiu̇ āt ei voce et ſignificato reſpondens. abſtractum eius dicitur et denominans

¶ Quanqȝ hic locus paulo obſcurior eſſe videtur: q̄ȝ hec introductio exigat: eo ꝙ nihil adhuc de ſuppoſitōe dictū ſit. p̄t tn̄ interpres ipſe ꝛ q̄ hūc libellū declarādū ſuſcipit: facillīe enodare etiā ꝑ ſola exēpla. q̇đ ſibi velint he definitiōes: in quaꝝ ꝑma đr Terminus abſolutꝰ eſt: q̄ ſolum id ꝓ quo in ꝓpōe ſupponit ſ̄cat. Sit ergo ꝓpō hō eſt albus. Hō terminꝰ eſt abſolutus. qꝛ ſolū illud ſ̄cat ꝓ quo in ipſa ꝓpōe ſupponit. Supponit āt ꝓ oībus homibꝰ diſiūctiue. hoc eſt vel pro iſto vel illo vel alio vllo Sit item alia ꝓpō. albū currit albū terminus eſt ꝯnotatiuus, quia vltra id ipſum pro quo in propōe ſupponit aliud importat. ſupponit em̄ ꝓ re alba hoc eſt pro re aliqua ſubiecta ꝛ inſuꝑ importat albedinē Nam ſenſus eſt albū currit. i. alba res currit. vel res hn̄s in ſe albedinem vel res albedine affecta currit. Terminus āt ꝓ illo in ꝓpōe ſupponit. de quo verificat̄ mediāte copula ſue ꝓpōis. i. q̄n mediāte ea dē copula verificat̄ de ꝑnoīe eā rem ꝓ qua ſupponit demrāte. vt in hac ꝓpoſitōe hō eſt aīal· iſte terminus homo ſupponit pro petro vel alio ali-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

quo huiõi hoīe ꝑticulari: q̄ꝛ eo ip̄o demrāto veꝝ eſt dicere hoc ē hō. Simil̄r ⁊ iſte termin⁹ aīal ſupponit ꝓ eodē petro. q̄ꝛ eo ip̄o demrāto veꝝ etiā ē dicē hͦ ē al̄. Itaqꝫ t̄mi⁹ ꝯnotatiu⁹ ſuppoīt ꝓ ſubiecto in q̄ ē accn̄s et vltra id adhuc ꝑ t ip̄m accn̄s qoud in illó eſt ſubiecto. et explicatur ꝑ nomē abſtractū. Vñ hic notandū ꝙ noīa abſtracta ⁊ noīa ꝯcreta vocabula ſunt nudiuſtercius nata hoc ē a nō multo tp̄e vſurpari cepta. loco quoꝝ q̇ ſynceri⁹ in logica loquūt̄ dicerēt poti⁹ denoiantia et denoīatia et hec in grāmatica appellāt̄ adiectia atqꝫ ſubſtātia. Quid āt ſit denoiatiuū ⁊ q̇d denoians alio in loco hͦ ē vbi de decem p̄dicamētis tractat̄ ex actioꝛ ſolet eſſe inq̇ſitio. Nos igit̄ hic ſupſideamus. Dicitur poſtremo ī textu Sbm ātei ⁊ voce ⁊ ſcato reſpōdēs. q̇d talē itelligētiaꝫ hꝫ Sbm nomē tūc adiectio voce rn̄det. qn̄ cū eo ꝯuenit in p̄ncipio et differt ī fine vt fortis ⁊ fortitudo. Significato tūc q̄ꝫ rn̄dꝫ. qn̄ idē ꝑ adiectm̄ imptat̄ q̇d ſbm ſcat. Sic ergo ꝟtus ⁊ ꝟtuoſus nō ſunt ꝓp̄e ꝯcretum ⁊ abſtracta ſiue denoians ⁊ denoīatm̄ ꝙ alteꝝ nō ꝯueīt cū altero ī ſcato. Nō em̄ virtuoſus latine dr̄. ſꝫ illi⁹ loco nūc dicim⁹ ſtudioſus. Eſtqꝫ ſtudioſus qui ꝟtutibus opam impēdit ꝟtutibuſqꝫ p̄ditus ē. Neqꝫ tn̄ ꝟtus ⁊ ſtudioſus ꝯcretū ⁊ abſtractū. ſiue denoians ⁊ denoīatiuum dici debent. ꝙ alteꝝ nō ꝯueīt cū altero in p̄ncipio ⁊ differt ab eodē in fine. licet ſcato q̇dāmō reſpōdeāt. Vñ ⁊ illud breuiter notādū hic ē: ꝙ triplicia ſunt noīa ꝯcreta ⁊ abſtracta ſiue denoiantia et denoīatiua ſcꝫ voce tm̄ ſcatione tm̄ voce pariter ⁊ ſignificatione ⁊ hec proprie talia dicuntur. Sed de his alibi latius.

Termin⁹ cōis eſt: q̄ apt⁹ nat⁹ ē p̄dicari de pluribus
Predicari eſt de ꝫ affirmatiē de aliquo enūciari.
Termin⁹ cōis vniuerſale. predicabile idem
Terminus ſīgl'ris eſt: q̄ de plurib⁹ p̄dicari non p̄t
Termin⁹ ſīgl'ris. termin⁹ diſcret⁹. Indiuiduū idem.

¶ Qua ratione in logica termini dicti ſint. ſuperius ſepe declaratū ē. Sunt autem duplices. aliꝫ quidem communes. aliꝫ vero ſingulares ſiue diſcreti. Quid vero ſit terminus tam communis q̄ꝫ ſingularis. ex textu facile haberi poteſt. Veꝝ tn̄ ſciendū eſt ꝙ hic diffinitur t̄mi⁹ ꝯis nomine et re id eſt qui habet rationem ſignificandi communem. et p̄ter id plures res ſignificatas vt homo animal lapis propterea neqꝫ ſol neqꝫ luna hic termini communes appellari poſſunt. ꝙ non habeāt plures res ſignificatas de quibus p̄dicari poſſint quamq̄ꝫ hn̄t rōem ſigni-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

ficandi coēm Huiuſmoī ergo termī mediȷ̃ qdāmō ſunt inter t̃minū ꝓ
ꝓrie coēm hoc ē re ⁊ rōe coēm ⁊ terminū ſrem. cū vocē qdē habeāt coēm
rem vnicā ⁊ ſrem Exēplū de termīo cōi vt hō Nā de pluribus p̄dicari
poteſt vt: Socrates ē hō. Plato ē hō. ⁊ ita de aliȷ̃s Neqꝫ ſolo h̄ p̄dicari
late ɔ̄iterue accipit̃ ꝑ vt idē ſit. ꝙ eē p̄dicatū i q̄cūqꝫ ꝑpōe ſiue ſa ſiue
fl'a. ſiue affirmatia. ſiue negatia. ſꝫ ꝓpe ⁊ ſimplicit̃ ꝑ vt idē ſit ꝙ eē p̄di
catū in ꝑpōne ſa ⁊ affirmatia vt hic hō eſt aīal Quod ſi quis hic obiȷ̃-
ciat terminū ſrē de pluribꝰ q̄ꝫ p̄dicari poſſe. ergo ineptiſſimā eſſe diui-
ſiōem ſupꝛius fcām. ꝙ termī aliȷ̃ cōes ſint aliȷ̃ ſres. rurſūqꝫ diffinitōeꝫ
termī ſris eē fl'am, qua dicit̃. Terminꝰ ſris ē q̇ de pluribꝰ p̄dicari non
p̄t Reſpondebimus ipſam diuiſionem neqꝫ ineptam eſſe. neqꝫ quoqꝫ
diffinitōem eē fl'am ſed illud ſubītelligi ī definitōe t̃mi ſris Terminꝰ
ſris ē. q̇ de pluribꝰ p̄dicari nō p̄t. De pluribꝰ. ſubaudi ſupponētibꝰ q̇
dē ꝑ diuerſ Vn̄ h̄ terminꝰ ſris nō p̄dicat̃ de pluribꝰ hō ē ſocrates. itē
aīal eſt ſocrates. itē ſ ba ē ſocrates. q̄ꝛ hō aīal. ſ ba. hic ꝑ eodē accipiūtur
atqꝫ ſupponūt. Rurſum obiȷ̃ciet forſan nob aliq̇s. ꝙ adhuc poterit de
pluribꝰ ⁊ iȷ̃s q̇dē diuerſ p̄dicari terminꝰ ſris. vt demrāto vno aliquo
hoīe dicē poſſumꝰ h̄ ē petrꝰ ⁊ alio itē hoīe h̄ ē petrꝰ itē ⁊ alio ſil'r dicere
poſſumus. hoc eſt petrus ergo diffinitio data erit falſa Dicimꝰ ꝙ hoc
quotiēs fit. fit nō vniuoce. i. nō ſm eādē rōem. ſꝫ equiuoce. i. diuerſ cō-
ceptibꝰ. Et ꝑ hoc terminꝰ ſris ꝑtim cōuenit cū illis nomibꝰ ſol. luna.
mūdus de quibꝰ paulo ſuperiꝰ diſputatū ē ⁊ ꝑtim diſcōueit ꝙ res qui
dē ſcatas int̃dū pl'es hēat: de q̄ꝛ ꝑnoīe demōſtrāte eas totiens p̄dicari
poſſit rōem aūt ſndi coēm nō habeat. Quod vtrūqꝫ tn̄ vt ſupra oſten
ſum eſt. requirit̃ ad hoc vt aliquis terminꝰ ꝓprie ⁊ ſimpl'r dicat̃ cōis:
Breuiter aūt quod in grāmatica dr̄ nomē appellatīm id in logica voca
tur terminꝰ cōis. Et qd̄ in grāmatica nomē ē ꝓpꝛiū id ī logica eſt termi
nus ſingularis.

Terminus prime intentionis eſt: qui ſignificat res que non ſunt ſigna.

Terminꝰ pme intentionis. terminꝰ pme impoſitionis. t̃minus pme intẽtional'r ſumptus idem.

Terminꝰ ſcd̄e intẽtiōis eſt: qui ſolū ſigna ſcat.

Signa ſigna doctrinalia.

Terminus ſecunde intentionis terminus ſecunde impoſitionis. terminus ſecunde intentionaliter ac-

ceptus idem

Signum eſt: qđ preter ſe ipſuȝ alicuius ē ꝑcatiuum
Quod qđem ſi res ſit: q̄ neqȝ eſt vox. neqȝ ſcriptura.
neqȝ cōceptus: ſignū reale đr. Si vero tale ſignū. ter-
minus eſt aut ex terminis cōpoſitū et ad doctrinā ac
cōmodatum: ſignum eſt doctrinale

Vox. ſcriptura. conceptus

¶ Beatus Auguſtin⁹ in ꝑmo de doctrina criſtiana libro talē ponit di-
ſciplinaꝝ diſtinctōem Ois (inquit) doctrina aut eſt reꝝ aut ſignoꝝ. et
paulo poſt: res ꝑ ſigna diſcunt ⁊ item poſt pauca Nē (inquit) ſignū ali
qua res eſt Quod em̄ nulla res eſt. oīno nihil eſt. Non āt oīno res etiā
ſignū eſt Atqȝ ita patet nō nihil đrē eſſe inter res ⁊ ſigna: de qua quidem
ſuperi⁹ qȝ breuiter tetigim⁹ Miror itaqȝ (liceat queſo paululū hic nūc
euagari) miror inquā quorūdam ſtolidā ꝓteruitatē. qui logicā nō de ſi
gnis ſȝ de reb⁹ ſpeculatōem hrē credūt Et ſi hoc de logica credūt: quare
id etiā de grāmatica ⁊ rhetorica nō ſentiant magis admiror Siqđē he
tres diſcipline in ſmonē tote vergūt Quod ſi hoc qȝ ⁊ de grāmatica et
rhetorica ſentiūt ac credūt: dicāt ergo nūc rogo: qnā diſciplinā ſignorū
velint Q; ſi nullā dederint. ergo Auguſtini diſcipliāꝝ diſtinctio erit ꝑ
fecto īeptiſſiā Q; ſi idcirco logicā de reb⁹ ſpeculari ꝓncipaliter ꝯtendūt
q: ab eo ꝙ res eſt vel nō eſt (vt Ariſtoteles ait) oratio ṽa đr vl' falſa Mi
ra res eſt vel poti⁹ ridicula Nō em̄ hij vident. vel plane in totū cecuti-
unt nullū ferme exemplū ab Ariſtotele in logica adduci. quod nō ſit vl
ex lrīs non ꝑcatiuis conflatū. ad denotandū latā illi⁹ diſcipline cōitateȝ
ꝑ indr̄ntem applicatōem ad alias diſciplinas: vel non ſit ex alterius cu-
iuſpiā diſcipline vocabulis ꝯſtructū. Quid ergo reſtat: niſi vt dicant
logicā de oībus ꝓncipaliter rebus ꝯſiderare vel oīno de nulla: ⁊ ꝑ hoc eē
doctrinā ſignoꝝ. qđ neceſſe eſt ꝯcedant. niſi q: etiā ſignū res aliqua eſt.
ideo neqȝ ſignoꝝ diſciplinā eſſe Sȝ nos iā ſuperius q̄ eſſet đrā inter res
⁊ ſigna: ſatis (vt arbitror) explanauimus Hucuſqȝ vagatum eſt: nunc
ergo ad inſtitutum reuertamur Quia igitur res quidem ſemper ꝑcatur
ſignum autem non ſemper ſed aliqñ: et vt dictum eſt: omne ſignum res
quoqȝ mō eſt fit vt alius ſit terminus ꝓme intentionis: que res primo
⁊ principaliter ꝑcet. Alius vero ſit terminus ſcđe intentionis qui ꝑcet
ipſa ſigna. quos quidem terminos ſcđe intentōis Boetius appellat no
mina deſignatiua. ꝙ alioꝝ noīm ſint ſignificatiua Sciendū vero hic eſt
ꝙ nemo vnqȝ ex antiquis ⁊ ſolidis h⁹ artis auctoribus de terminis aut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

prime aut ſecunde intentionis meminerit. ſed a neotericis ⁊ recẽtiorib⁹
bus phis huiſmodi loquendi modus nuperrime introductus eſt atqȝ
vſurpatus. Et proinde quia hi nunc ſunt. qui ludos ad docẽdum logi
cam aperiũt. et inter docendũ frequẽter tales termini intercurrũt ope-
re preciũ putauit hui⁹ libelli autor de his breuiter hic diſſerere Dn[illegible]m
et ego quoqȝ eadem de cauſa nõ inutile cõieci. ſi de ipis quãtum nobis
ſatis viſum fuerit. plano ſermone (vt vbiqȝ facẽ iuſtituim⁹) ꝑſequerer
ac ꝯtinuarem. Sumatur ergo exẽplũ de termino prime intentiõis. vt
hõ. Nã ſcat res: que non ſunt ſigna vtpote oẽs hoẽs. q neqȝ ſunt vo-
ces neqȝ ſcripture. neqȝ cõceptus Exemplũ de termino ſcde intẽtionis
vt nomẽ ꝟbuz ſubiectũ predicatũ ꝓpõ ſillogiſm⁹ ⁊c̃ Et vt ſequẽs diffi
nitiõem interꝑtatio. oñt termi⁹ ſcde intentiõis ſolũ debet ſre ſigna doc
trinalia Vñ ſciendum eſt. q duplicia ſunt ſigna realia ſcȝ ⁊ doctrinalia
Et ſignum quidem reale eſt. res: que neqȝ vox ẽ. neqȝ ſcriptura. neqȝ cõ-
ceptus. preter ſe ipam tamẽ eſt alicui⁹ ſignificatiua vt iris ſignũ eſt plu
uie et circul⁹ ad tabernã ſuſpẽſus ſignũ eſt vini venal'. i. vini qd̓ illic vẽ
ditur Sil'r imago crucifixi ſtatua iouis ſiue herculis. Signũ aũt doc
trinale ẽ. quod eſt terminus aut ex terminis cõpoſitũ et ad doctrinã ac-
cõmodatũ: ⁊ qd̓ ꝑter ſe ipm alicui⁹ ẽ ſcatm̃ vt hõ lapis lignũ Signũ eĩ
vl'r id eẽ diffinit quod ꝑter ſe ipm alicui⁹ ẽ ſcatiuũ Auguſtinus ãt ita
diffinit. Signũ eſt res ꝑter ſpẽm. quã ingerit ſenſib⁹ aliud aliq̇d ex ſe
faciẽs in cogitatõem veire. vt iris ſignũ reale fcit in cogitatiõem noſtrã
pluuiã venire. Sic cũ dico hõ ambulat. termin⁹ hõ ſignũ eſt doctrina
le faciẽs in noticiã alic⁹ venire rẽ illã que eſt hõ. vel ꝑ terminũ hõ ſca-
tur Sic etiã cũ dico nomẽ eſt pars orõnis. ſiue nomẽ eſt vox ſcatiua ſe
cũdum placitũ. termin⁹ nomẽ aliq̇d aliud in cogitatiõem venire facit
puta alias voces q̃ ꝑ nomẽ deſignant. vt hõ lapis lignũ aĩal veſtis ſba
corp⁹ ⁊ ifinita alia. q̃ oĩa ꝯitate noĩs ꝯtinẽt Atqȝ itaqȝ de alijs Poſtre
mo ſubijciũt in fine text⁹ tria vocabula. ꝑ q̃ triplicia ſigna doctrinalia
innunt Nam ſignũ doctrinale aliud ẽ vox aliud ſcriptura. aliud ꝟo cõ
ceptus. Sȝ hec iã ꝑ ſe ꝯnoſci pñt ⁊ q̇dãmõ ꝑ analogiã vni⁹ ad alterȝ

**Terminus logicus eſt terminus ſecunde intentio-
nis: qui logice eſt determinationis.**

**Terminus non logicus: qui ad alterius diſcipline
rationalis conſiderationem ſpectat**

**Doctrina ſiue diſciplina rõnalis eſt: que ꝑcipuã ſer-
monis curã peculiareqȝ ei⁹ determiatiõem agit.**

Grammatica. Logica. Rhetorica
Congruum. verum. ornatum
Diſciplina rōnalis. diſciplina ſermocinalis idem

¶ Sicut dictū eſt ſuperius ex ſentētia beati Auguſtini oēm diſciplinā
eē aut rerū aut ſignoꝝ. i. vocū atq; dictionū ⁊ ſermonū: ita nūc dicere poſ
ſumus. aliā eſſe diſciplinā realē aliā ſermocinalē. verūtamē quecunq;
diſciplina de ſignis. i. ſermonib⁹ ꝑcipuā curā agit: res oīno nō ſepat ac
ſpernit: ſ; reb⁹ interim vtitur exempli cauſa ꝓpter ſermōes. Sic ⁊ diſ-
ciplina realis quāuis ꝓncipaliter de rebus ꝯſideret: voces tñ ⁊ ſermōes
neceſſario etiā ꝯſiderare h;. ſ; ꝓpter res ipſas Cui⁹ rei ratio eſſe credit᷑ ꝙ
nūq;(vt Boeti⁹ ait) res a rerū ſcatōib⁹. i. ſmōib⁹ ſepāt᷑ ſ; ſit in ſeꝑabilit᷑
ſꝑ ꝯiuncte Quoniā āt oīs diſciplina ſuis ⁊ ꝓprijs vtit᷑ vocabulis: qb⁹
ſe prodere ⁊ manifeſtare atq; ſua ſenſa exꝓmere poſſit oportet reuera ſi-
cut varie ſunt diſcipline: varia eſſe ipaꝝ vocabula: qbus ſaltē addiſcant᷑
ac ꝯparētur. Ergo quoniā logica (vt ſuꝑi⁹ mōſtratū eſt) diſciplina ē
ſignoꝝ. i. ſermonū: neceſſe eſt ei⁹ vocabula eſſe talia. i. q̄ ſigna ⁊ ſermōes
ſcent ⁊ nō res Huiuſmōi āt termini ſunt ſcđe intētionis At ꝟo q: tri
plices ſunt ſignoꝝ. i. ſermonū diſcipline ſc; Grāmatica. Logica. ⁊ Rhe
torica: triplices q̄; erūt tales termini ſc; termini ſcđe intentōis logici ⁊
nō logici. i. aut grāmatici aut rhetorici. h̄ eſt q̄ vel ad grāmaticā vel ad
rhetoricā ꝑtinēt Exēplū de terminis logicis. vt verū falſum. affirmatm̄
negatm̄. ſubiectū p̄dicatū. ⁊c̄. Exēplū de terminis grāmaticis. vt adiec
tiuū. ſubſtantm̄. ſuppoſitū. appoſitū. relatiuū. anc̄edens. nomē. ꝟbū. ꝓ-
poſitio. aduerbiū. ꝯiūctio. interiectio. ⁊c̄ Exēplū de terminis rhetoricis
vt orō q̄ rhetorice inſtrumentū exiſtit. cui⁹ ꝑtes ſunt exordiū. narratio.
diuiſio. ꝯfirmatio. ꝯfutatio. ⁊ ꝯcluſio Atq; hij t᷑mi ſunt ſcđe itentiōis
q: nō res ſnt ſ; ſigna forte iā hic aliq̄s obijciet nobis: ꝙ ſc; nobis metip
ſi ꝯtradicimus Nā ſuꝑi⁹ dixim⁹ nō recte in grāmatica vocabula et
dcōes terminos appellari. hic ꝟo nō mō in grammatica ſua vocabula:
terminos dicim⁹. ſ; ⁊ in rhetorica id etiā facere ꝯſpicuū eſt Reſponſio
Suꝑi⁹ magis ꝓprie nos locutos fuiſſe de vocabulis ⁊ dcōibus more
. i. eoꝝ q̄ latie loqui ꝯſueuerūt hic ꝟo nō adeo ꝓprie ſ; cōiter ⁊ pene bar
bare loquētes imitari Marie etiā hic in p̄ntia autoris nrī veſtigia tene
re aſſequi ꝯuenit: q̄ hūc libellū nō tam ꝓ vtilitate pulchraꝝ artiū. q̄; ꝓ
neceſſitate currentiū ⁊ vulgariū diſciplinaꝝ ꝯſcripſit. quales ſunt he di
ſcipline q̄ nūc paſſim tradūt᷑. quaꝝ etiā mgri ⁊ p̄ceptores ꝓmiſcue ⁊ ſine
diſcrimie t᷑mios vocāt c⁹ cūq; diſciplie vocabula Qđ tāetſi in nll'is diſci
plinis vſq; quaq; apte fieri ꝯſtat: in logica tñ haud inepte termini ap-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

pellari poſſunt ꝓpter rōem ſuperi⁹ aſſignatā:q̄cquid ꝓpōis extremū .i. aut ſubiectū aut p̄dicatū eſſe pt. Et hec diſciplia rōnalis dr:ꝙ rez rōes reddere pt. aut ꝙ citra ſmonē p̄cipue ꝟſatur. logos em̄ grece(vt Hieronim⁹ q̄z teſtat̄)mō ſermonē. mō ꝟbū mō rōem ſt Cuiuſmōi ſunt etiā grāmatica ⁊ rhetorica Eaꝝ q̂ppe ꝯſideratio p̄cipua circa ſmonē q̄z ꝯſiſtit ſz nō eodē mō quo ⁊ logica Sermo ei ali⁹ ꝯgru⁹ exigit̄:de quo grāmatica p̄cipuā curā agit Ali⁹ ver⁹:⁊ de illo logica ſpeculatōem hꝫ Ali⁹ deniq̄z ornat⁹:⁊ hic rhetorice eſt determinatōis. vn̄ ⁊ de eo Cicero in q̄rto noue rhetorice abunde p̄cipit. diſſerit atq̄z diſputat Hec āt oīa in textu ꝑ quedā ſolū vocabula ſunt ānotata. q̄ ſunt grāmatica Logica. rhetorica. item ꝯgruū. veꝝ ornatū. Sub q̄b⁹ eoꝝ oppoſita. ꝯp̄hendūt̄ ſcꝫ incōgruū. falſū inornatū. Et recte q̄dem Nā in diſciplinis vnū oppoſitoꝝ ꝑ alteꝝ intelligitur. ⁊ rurſum oppoſitoꝝ eadē eſt diſciplina

Diniſio eſt termini cōmunioris in plures terminos minus communes deductio

Deductio. partitio. ſectio. diſtributio. idem

Terminus cōmunior eſt: qui altero plura Et

Minus communis. qui pauciora

Diuiſum eſt terminus cōmunior: q̄ diuiditur

Membra diuidentia ſunt termini minus communes qui et diuidunt

¶ Qm̄ quidē oīs vis logice(vt Boeti⁹ tradit)aut diuidit aut diffinit aut colligit. i. argumētando ꝯcludit. ꝑutile ſane fuit huic libello:q̄ in logica introductori⁹ iā ſepe nūero dict⁹ eſt:de his q̄z rebus aliq̄d diſſerē. h̄ eſt oñdere q̄d eſſet diuiſio. q̄d diffinitio. poſtremo q̄d argumētatio. que tria nūc hic ꝑ ordinē determinā̄da atq̄z declarāda breuit̄ ītroductorioq̄z mō ſuſcipiūt̄ Qui tn̄ de hȳs reb⁹. i. de diuiſiōe. ⁊ diffinitōe ⁊ de argumētatōe exacti⁹ ac etiā copioſi⁹ diſſerere atq̄z inueſtigare vellet: huic liceret imp̄mis Diui Seuerini Boetȳ digniſſiā ꝯmētaria ꝑluſtrare ac diligēter ꝑſpicere:ꝙ ⁊ de diuiſiōe ⁊ de diffinitōe ꝓprios atq̄z pulcherrios tractat⁹ ꝯſcripſerit. mox hinc ad Ariſtotelē:q̄ fons hui⁹ diſcipline eſt: modeſto ac bn̄ ꝯpoſito paſſu ꝓcedere C⁹ q̄dē Ariſtotelis pulchra logica hacten⁹ iniuria credo tp̄m penit⁹ neglecta. iōq̄z min⁹ etiā intellecta. nūc demū nrā etate ꝑ Jacobū fabꝝ Stapulēſez hoīez ſane doctiſſimū ac oīm pene bonaꝝ artiū ꝑitiſſimū recognita atq̄z optimis ꝯmētarȳs illuſtrata in tantā lucē ꝓdȳt: vt iā ferme priſcam ⁊ q̄ſi natiuā pulchritudinē recepiſſe videat̄ Sz de hȳs ſatis Nūc ad ipam diuiſiōem accedam⁹. Diui-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

ſio eſt termini ꝯmunioris. ⁊c̄ Sciendū āt hic ē ꝙ duplex eſt diuiſio. re-
alis ſcꝫ ⁊ logicalis Et realis q̇dem diuiſio eſt alicuiꝰ totiꝰ in plures ptes
ꝑtitio. vt ligni ſectio aut alterius cuiſpiā rei: diuiſio eſt realis Et ꝑ ana
logiā diuiſionis realis facile intelligit̄ diuiſio logicalis. de qua q̇dem hic
nūc p̄ncipaliter agit̄ Nā ſicut in diuiſiōe reali eſt totū ⁊ maius qḋ diui
dit̄: ⁊ ptes minores in quas ip̄m totū diuidit̄. ita in diuiſiōe logicali eſt
diuiſū qḋ ⁊ ꝯmunius eſt. ⁊ cōior terminꝰ dr̄. ⁊ mēbra diuidētia q̄ mi-
nus cōia ſunt ⁊ termini minꝰ cōes appellāt̄. vt cū dico aīalū aliud hō a
liud brutū. aīal terminꝰ cōior eſt. qꝛ diuiſum. hō ⁊ brutū mēbra diuidē
tia. qꝛ termī minꝰ cōes. Qꝫ āt aīal ſit terminꝰ cōior: patet qꝛ plura ſcat
q̄ꝫ hō. plura itidē q̄ꝫ brutū Quicq̇d em̄ ſt hō: id etiā aīal ſt ⁊ adhuc am
plius Et quicq̇d ſt brutū. idip̄m ⁊ āplius ſt aīal. Ut āt quis terminꝰ
altero cōior ſit: facilius cognoſcat̄: talis dat̄ regula Ois terminꝰ cōior
de termino minꝰ cōi vl'r ſumpto p̄dicat̄ ſꝫ nō ꝯtra. vt oīs hō eſt anīal. at
nō oē etiā aīal eſt hō Sic oē brutū ē aīal. ſꝫ nō ꝯuertit̄: vt oē etiā aīal ſit
brutū. Sciendū hic q̄ꝫ eſt. ꝙ licet mēbra diuidētia ſigillatī ⁊ diuiſim
ſumpta ſint ip̄o diuiſo minꝰ cōia: ſil' tn̄ ꝑ diſiunctōem ſūpta ſunt eque
cōia ip̄i diuiſo. ⁊ cū ip̄o diuiſo ꝯuertunt̄. vt quicq̇d eſt hō vl' brutū ē aīal
⁊ quicq̇d rurſum aīal eſt. hō eſt vel brutū Queadmodū ptes ſil' ſump-
te equant̄ ſuo toti: ſingule tn̄ ſeorſuꝫ ſumpte ſunt ipſo toto minores vt
quattuor ⁊ duo ſil' ſumpte ſunt ſex. vnūqḋqꝫ tn̄ ſeorſum ⁊ ꝑ ſe ſumptū
minꝰ ē q̄ꝫ ſex. Nā neqꝫ quattuor ſex ſunt neqꝫ duo. q̄ꝫqꝫ ſimul iūcta ſex
conſtituunt. Hactenus de diuiſione.

Diffinitio eſt oratio: quid ſit diffinitum conuertibiliter explicans

Diffinitū eſt dictio: q̄ a diffinitōe ꝯuerſim explicat̄

Conuerſim. conuertibiliter idem.

Et conuertibiliter dicuntur: q̄ vniuerſaliter de ſeinuicem et mutuo verificātur.

¶ Diuiſio idcirco diffinitōem recto ordine p̄cedit: ꝙ diuiſiones q̄dam
in diſciplinis ſe hn̄t vt ſcale ꝑ quas nūc ſurſum aſcēdit̄. nūc deſcēditur
deorſum ad explorandū videlicet q̇d ꝓpriū vnicuiqꝫ diſcipline ſit. q̇d im
ꝓpriū atqꝫ iꝑtinēs Rurſū q̇d reyciēdū. q̇d āplectendū. Diffinitōes āt
ſe habēt vt lumina q̄dā. q̇bus poſtq̄ꝫ exploratū eſt: q̄ ſint cuiuſqꝫ diſci-
pline ꝓpria ⁊ in tali diſciplina ſūmopere ꝯſideranda: ꝓpria diffinitione
ſingula illuſtrent̄ atqꝫ pateſcāt Hac itaqꝫ rōe ſtati pꝰ diuiſiōis determi
natōem ſuſcepta eſt declaratio ipſius diffinitōis. q̄ eſt orō q̇d ſit diffini-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

tum:ↄuertibiliter explicãs. vt hec orõ aĩal rõnale eſt diffinitio hoĩs. qꝫ
q̇d ſit hõ:ſtatim ⁊ apte ⁊ ↄuertibiliter declarat. Cõuertibiliter ãt addit
in diffinitõe. ad deſignandũ ꝙ diffinitio ⁊ diffinitũ vl'r deſeinuicẽ p̄di-
cari poſſint. Nam vt verꝫ eſt dicere omĩs homo eſt anĩal rõnale. ita q̄ꝫ
verꝫ'eſt dicere oẽ aĩal rõnale eſt hõ. Et quotiẽs q̇dem aliquid diffinitur.
termin⁹ q̇ copulaꝫ p̄cedit appellat diffinitũ: Nam eſt dictio: que a ſua
diffinitõe ↄuertibiliter explicat. oratio ãt q̄ poſt copulã ſequit, vocatur
diffinitio: qꝛ eſt orõ quid ſit diffinitũ ↄuertibiliter explicans Et oĩs dif
finitio ꝓprie dicta debet ↄſtare ex genere ⁊ drĩs. ꝙ ſi drẽ nõ ſint nobis
vſqueq̄qꝫ note: loco earꝫ ſumende ſunt ipĩ⁹ diffiniti ꝓprie paſſiões. ſiue
accidẽtia ꝓpria. vt vult Ariſtoteles in p̄mo de aĩa Accidẽtia ei (inquit)
magnã ptẽ ↄferũt ad cognoſcendũ qd̓ quid eſt. Qꝫ ſi interdũ aſſignet
diffinitio ſine geuere expreſſo: id plerumqꝫ fit breuitatis cauſa ſed ta-
men ſubintelligi debet. vt apud porphirium. Genus eſt quod predicat
. ⁊c̄. ibi ſubauditur genus diffiniti quod eſt p̄dicabile. Quod cum exp̄-
mitur diffinitio talis ↄpleta eſt ⁊ voce ⁊ intellectu Cum vero breuitatis
cauſa ſubticetur: intellectu quidem completa eſt non etiam voce Quod
⁊ in diuiſionibus ſepe accidit vtpote quãdo genus diuiditur in ſuas dif
ferentias aut quãdo ſubiectũ in accidentia diuiditur Tunc em̄ cum mẽ
bris diuidẽtib⁹ ip̄m gen⁹. ſiue ſubiectum. i. diuiſuꝫ repeti dꝫ vt ſit inte-
gra diuiſio. vt aĩaliũ aliud ẽ aĩal rõnale. aliud aĩal irrationale Itẽ aĩaliũ
aliud eſt aĩal ſanum aliud animal egrum Qꝫ ſi diuiſum cum mẽbris
diuidentibus non exprimitur ſed ſolum ſubauditur: ipſa talis diuiſio
non eſt plena ſcd̓m vocem licet intelligentia ſit plena atqꝫ ꝑfecta. vt vo-
cum alia ſignificatiua alia non ſignificatiua. hec diuiſio ſecundum vo-
cem non eſt completa. quia diuiſum cum membris diuideutibus nõ ex
primitur perficitur autem ſi ita fiat. vocũ alia eſt vox ſ̄catiua. alia vox
nõ ſ̄catiua De diuiſiõe q̇dẽ ⁊ diffinitõe hec breuiter dicta ſufficiãt Nã
exactior earꝫ executio alibi exigi debet

Argumentatio eſt vnius ꝓpoſitionis ex alia per cõ
ſequentie notam illatio
Argumentatio. Conſequentia idem
Nota conſequentie eſt coniunctio vnam ꝓpõem ex
altera ſequi denotans
Nota conſequentie: nota illationis idem
Antecedens eſt p̄ma argumẽtatõis ps: et que al-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

teram propoſitionem infert
Antecedens.et aſſumptum.idem
Conſequens eſt argumentatõis ſecunda ps.et que
ex altera propoſitione infertur
Conſequens concluſio idem
Maior eſt pma ps añcedentis:et cõiunctionem co-
pulatiuam precedens.
Minor ẽ añcedentis ſcda ps et cõiunctõem copulati
uam aut ei equalentem ſequens

¶ Recto ordine poſt diuiſionem ⁊ diffinitõem hic nũc tercio loco de ar
gumẽtatõe qd ſit inueſtigat᷑ Nã hec potiſſiã logice vis eſt atqȝ ps ⁊ vt
pncipaliſſimũ qddã eoꝝ q̃ in logica ↄſiderãt᷑ Nã quecũqȝ in logica ↄſi
derant᷑:ei⁹ ſoli⁹ grã tractant᷑:atqȝ ad ipm tanqȝ ad ſcopũ oĩa alia dirigũt᷑
atqȝ referũtur. Ei⁹ ãt facultas(vt Boetio placet)triplici diuerſitate tra
ctat᷑ Nã aut veris ⁊ neceſſarijs argumẽtatõib⁹ diſputatio decurrit:⁊ di
ſciplina ſiue demrãtio nũcupatur aut veris qdẽ ſȝ pbabilib⁹:⁊ dialecti
ca dr:aut aptiſſiẽ falſis:⁊ ſophiſtica ſiue cauillatoria phibet᷑.verum hec
oĩa quẽadmodũ ſeſe habeãt atqȝ ſint:ex logica Ariſtotelis exacte ⁊pleniſ
ſiẽ diſcut᷑:ſi qs tantũmõ modeſte eã ãplectat᷑:⁊ nõ oĩa vni⁹ cuiuſqȝ gloſ-
ſatoris ↄmẽtaria nimis anxie ⁊ curioſe euoluẽ velit.ſȝ digna ſolũ ⁊ que
nitida ſũt ⁊ pulchra ⁊ ppria:⁊ q̃ nõ excurrũt ad futiles ⁊ pegrinas qſti-
ones.ſȝ tm̃ quantũ recta autoris intelligẽtia exigat:elaborãt Ceteꝝ ar-
gumẽtatio qua de nũc agit᷑ p analogiã ppõis hoc mõ q̃ ⁊ q̃lis ſit ⁊,ex qb⁹
ptib⁹ ↄſtet:facile diuoſci pt Itaqȝ ſicut in ppõe cathegorica tria ſũt ſubie
ctũ ſcȝ pdicatũ ⁊ copula.ita in argumẽtatõe ſunt añs ↄñs ⁊ nota illati-
onis Añs qdẽ in argumẽtatõe eſt vt ſbm in ppõe.ↄñs in argumẽta-
tõe ſe hȝ vt ppõis pdicatũ Nota vo illatõis in argumẽtatõe recte ſe hȝ
⁊ oĩno vt in ppõe vbalis copula Nã ſicut hec pdicatũ ↄiũgit cũ ſbo:vt
ſit ppõ:ita nota illatõis ↄñs cũ añcedẽte ↄiũgit vt ſit argumẽtatio C⁹
tale ſit exẽpũ.hõ ẽ aĩal.ergo hõ eſt ſba.hui⁹ argumẽtatõis ppõ hõ ẽ aĩal
eſt añs q̃ ẽ pma argumẽtatõis ps ⁊ q̃ alterã ppõem infert.hec ãt ppõ
hõ eſt ſba.eſt eiuſdẽ argumẽtatõis ↄñs.⁊ ſcda argumẽtatõis ps:⁊ q̃ ex
altera ppõe infert᷑ Coniũctio vo q̃ has duas argumẽtatõis ptes ↄnec-
tit atqȝ vnã ex alia ſeu ad aliã ſequi facit:nota illatõis dr:eſtqȝ ↄiũctio rõ
nalis ergo. Silr ãt ⁊ cetere ↄiũctões rõnales vt ideo igitur.itaqȝ ⁊ ſil'es
note illatõis dici pñt Sciendũ vo hic ẽ.q in diffinitõe argumẽtatõis
vt ⁊ in ceteris:termi ⁊ vocabula indrñter ſm nũeꝝ accipi debẽt.vt ſit ſcȝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

ſus. Argumẽtatio ẽ vni⁹ ꝓpõis aut pluriũ. ex alia, aut ex pluribꝰ aliꝗs
illatio Vñ ſicut q̃ttuoꝛ modis ꝯtingit variari ꝓpõez penes extremoꝝ
ꝯplexionẽ ꝛ incõplexionẽ. vt ſit ꝑmo tã ſubiectũ q̃ȝ p̄dicatũ incõplexũ
vt hõ eſt aíal Scd̃o ſubiectũ quidẽ cõplexũ p̄dicatũ aũt icõplexũ. vt hõ
albꝰ eſt aíal. Tercio ſubiectũ icõplexũ p̄dicatũ ṽo ꝯplexũ. vt hõ ẽ aíal ra
tionale. Quarto tã ſubiectũ q̃ȝ p̄dicatũ ꝯplexũ vt hõ albꝰ ẽ aíal rõnale.
Ita argumẽtatio q̃ttuoꝛ q̃ȝ modis variari pt penes añcedẽtis ꝛ ꝯñtis
ſimplicitatẽ et ꝯpoẽm ꝑmo vt ſit tã añs q̃ȝ ꝯñs ſiplex et vtrĩq̃ȝ vnica ꝓ
poſitio. vt hõ ẽ aíal. ergo hõ eſt ſb̃ña. Scd̃o vt ſit añs q̃dẽ ꝯpoſitũ ꝛ ex
pluribꝰ ꝓpõibꝰ ꝯſtitutũ. cõſequẽs ãt ſimplex. vt oẽ aíal ẽ ſb̃a. ꝛ omnis
hõ ẽ aíal. ergo oĩs hõ ẽ ſb̃a. Tercio vt ſit añs ſimplex. ꝯſequẽs ṽo ꝯpo
ſitũ. vt hõ ẽ aíal. g̃ hõ eſt ſenſibilis ꝛ hõ eſt ſb̃a Quarto vt ſit tã añs q̃ȝ
ꝯñs ꝯpoſitũ. vt oẽ aíal ẽ ſb̃a ꝛ oĩs hõ ẽ aíal. ergo oĩs hõ ẽ ſenſibilis ꝛ oĩs
hõ eſt ſb̃ã Hi q̃ttuoꝛ argumentandi modi deſignanꝰ ꝑ vocabula artis
que ſunt. Ex vno vnũ. ex pluribꝰ vnũ. Ex vno plura Et pluribꝰ plura
Sciẽdũ itẽ ẽ. ꝙ nõ ſꝑ oportet ꝯñs eẽ alteꝝ ab añte ſõm rẽ. ſed int̃dum
ſufficit alteꝝ eẽ ſm rõem vt in hac argumẽtatõe. hõ ẽ aíal ergo hõ ẽ aíal
Cõſequẽs ꝫ re ipa idẽ eſt cũ añte. rõe tamẽ ab eo diuerſuȝ. Nã hec ꝓpo
ſitio hõ eſt aíal q̃tenꝰ eã ipam infert. añs d̃r. q̃tenꝰ ṽo ex ipa met añte in
ferꝰ vocaꝰ ꝯñs. Et nota ꝙ añs (vt dictũ ẽ) aliq̃n eſt ſimplex ꝛ vnica ꝓ
poſitio. ſȝ tũc in tali argumẽtatõe neq̃ȝ maioꝛ neq̃ȝ minoꝛ eſt. Sed q̃n
añs ꝯpoſitũ eſt et ex pluribꝰ ꝓpõibus mediãte cõiunctione copulatiua
aut ei equiualente conſtitutũ. tũc ꝑma añcedentis pars maioꝛ vocatur
ſcd̃a ṽo que ſcȝ cõiunctiõem ſeq̃tur minoꝛ appellaꝰ. vt in hac argumen
tatiõe. oẽ animal eſt ſb̃ã oĩs aũt hõ eſt aíal. ergo oĩs hõ eſt ſb̃a Aliquan
do etiã altera partiũ añtis ꝛ vt plurimum maioꝛ. ſpeciali nomĩe ſeque
la d̃r denotans ſequelam vnius ex alio ſiue ad aliud ꝛ exꝑmiꝰ huiuſmo
di ſequela ꝑ verbum optatiui modi mediãte coniunctione ſi. vt in hac
argumentatione Si oẽ aíal eẽt irrationale. ſequeretur ꝙ oĩs hõ eſſet ir
rationalis. hoc aũt eſt f l̃m. ergo et illud ex quo ſequitur· Huiꝰ argumẽ
tationis maioꝛ ſi oẽ aíal eẽt irrationale ſequeretur omnem hoĩem eſſe ir
rationalẽ. vocatur ſequela Diffinitiones aũt tã añcedentis q̃ȝ ꝯñtis itẽ
maioꝛis pariter ꝛ minoꝛis intelligẽde ſunt vbiq̃ȝ de ꝑte ꝑncipali que ꝛ
ex principali copula facile dinoſcitur.

Concedere propoſitionẽ: eſt ipſam verã eſſe admittẽ

Propoſitio v̉a eſt: que vt res eſt ita ſignificat

Negare ꝓpõem: eſt aſſerere ipſam eſſe falſam

Propoſitio f l̃a eſt: q̃ aliter q̃ȝ ſe res habet ſignificat.

Diſtinguere ꝓpōem: eſt ipſam multiplicem in plu-
res ſenſus dirimere
Dirimere diuidere idem
Propō multiplex: eſt ꝓpō diuerſos hn̄s ſenſus.
Antecedens. conſequens: maioꝛ: minoꝛ
Cōcedere cōſequentiā eſt datam argumentationem
bonam eſſe admittere
Bona conſequētia eſt: cuius ſi an̄s ſit veꝝ. et ꝯn̄s ſi-
mul eſſe veꝝ eſt neceſſe
Negare ꝯſeq̄ntiā: ē aſſerē datā ꝯſeq̄ntiā eſſe malam
Mala ꝯſequētia eſt: cuius etſi an̄s ſit veꝝ nō opoꝛꝫ
eius conſequēs eſſe veꝝ
Diſtinguē ꝯſeq̄ntiā: eſt ob aliquā diuerſitatē ei acci
dentē: ipſam mō bonā. et mō malā eſſe oſtendere:

¶ Omis argumētatio ex ꝓpōibus ꝯſtat: ꝓpōes item ex terminis At qꝛ
(vt ſupius dcm̄ eſt) argumētatio gn̄aliter accepta quo mō hic accipit̄ ⁊
ꝯn̄a idē ſunt: ꝯn̄a āt alia bona ē. alia mala. vidēdū hic ꝑmū ē: q̄ ſit hu9
rei cā ꝙ ſcꝫ alia ſit ꝯn̄a bona alia ṽo mala. an ne hoc ſit ꝓpter ꝓpōes ip-
ſas ex q̄b9 ꝯſtituit̄: an ob aliā aliquā cām Ex Ariſtotel' elenchis duplex
hui9 rei cauſa inuenit̄ Quia aut in foꝛma peccat argumētatio aut in ma
teria Interdū etiā vtrūqꝫ in culpa ē ſil' Qn̄ ergo in foꝛma argumētatio
ſiue ꝯn̄a peccat: hoc ē qn̄ nō obſeruat̄ debita argumētādi foꝛma: ipa ſim
pliciter negāda ē At de mō q̄dē rn̄dendi poſtea lati9 tractabit̄. Que ſit
āt debita argumētandi foꝛma: vbiqꝫ ex logica Ariſtotel' cognoſci p̄t. pre
ſertim tn̄ ex his libꝛis: q̄ ꝑoꝛa analytica inſcribūt̄ Cōſequētia ṽo in ma
teria peccat. qn̄ ex ꝓpōib9 falſis ꝯnectit̄. Propōes āt falſe ſunt: qn̄ alit̄
q̄ꝫ res ſeſe hꝫ ſnt. vt hec ē falſa, hō eſt lapis Nā aliter q̄ꝫ res ē: ſt Rurſū
ꝓpōes ṽe ſunt: q̄ vt res ē. ita ſnt vt hec ṽa ē. hō ē aīal Nā ita in re ē Sꝫ
notādū: ꝙ nō ſolū ꝓpōes ṽe ſt̄: q̄ vt res ē ita ſnt: veꝝ etꝫ qn̄ n̄ ita ē i re: ſic
ip̄e ſnt nō eē. vt hec q̄ꝫ ṽa ē. hō n̄ ē lapis Sꝫ hec ꝑticula negatia ꝯp̄hē
dit̄ in lrā ſub ꝑticula affirmatia ꝑ regulā q̄ d̄r Negatio ſub affirmatōe
ꝯp̄hendit̄: ⁊ ꝑ affirmatōem intelligit̄ negatio Vlterius hic etiā notan
dū ē: ꝙ ſub ṽbo p̄n̄tꝫ tp̄is. ſ. ē: intelligūt̄ ⁊ copule alioꝝ tp̄m. ſ. fuit. erit. ⁊
p̄t eſſe. ⁊ rcē. ꝙ autoꝛes ſub vno ſimiliū alia ꝯſil'ia ꝯp̄hendē ſoleāt. ⁊ pau
ca exp̄mētes mltā tn̄ ſubītelligi velit. ab ijs ſane q̄ rcām intelligētiā q̄-

runt facile cognoſcenda Itaqꝫ propoſitio de preterito vera ē que vt res
fuit:ita fuiſſe ſignificat.vt .Adam genuit abel At propoſitio de futu-
turo vera eſt:que vt res erit:ita fore ſ͛cat vt ſol orietur cras.ꝛ ita de alijs
per analogiā Atqꝫ hec quidē intelligunt͛ de ꝓpoibus in quibus copu-
la importat tempus Nā in his propoībus quaꝝ copula abſoluit͛ a tpe
et nullā ꝓrſus differentiam temporis deſignat.ꝓpō vera eſſe dr͛.que vt
res nata eſt eē.ſ͛cat.vt hec propō nihilominꝰ vera eſt .Tonitruū eſt ſo-
nus:nullo etiā exiſtente tonitruo Itē ꝛ hec vera ē Triangulus ē figura
hñs tris angulos equales duobꝰ rectis:etiā q̄uis nullus eēt triāgulus
ob eā ſcꝫ cām ꝙ ad huiſmodi ꝓpōnū veritatē nō requirit͛ neceſſario rei
ſignificate exiſtentia.ſed ſufficit naturalis rei aptitudo Et eque vere ſī
tales propoſitiones:ſiue res ipſa exiſtat ſiue minime apta tamē nata ex
iſtere. Suntqꝫ tales omnes diſciplinaꝝ propōnes. Interdū etiaꝫ ꝓpō
aliqua nec vera ſimpliciter eſt:nec ſimpliciter falſa:Et hec ꝓpō multi-
plex dicit͛ eo ꝙ multos et dieruſos ſenſus habeat.quod quidē vt pluri-
mū contingit ꝓpter terminoꝝ equocatiōem id eſt multiplicē eoꝝ ſ͛cati
onē Atqꝫ hec tal' ſcꝫ ꝓpō toties ab ipſo rñdēte diſtinguēda eſt:quoties
inter ipſuꝫ et opponētem diſputatio agit͛. Diſtinguere āt ꝓpoſitiōem
rñdēs dr͛:qñ eā ipam multiplicē oſtēdens in plures ſenſus dirimit .i.
diuidit ꝛ diſtribuit:vt hec ꝓpō Ois canis ē aial hoc mō diſtiguit͛. Si
eiꝰ ſbm̄ canis accipit͛ ſolū ꝑ oī cane aut domeſtico aut ecq̄reo:ipa ē v͛a ꝛ
ɔcedēda Si v͛o tā ꝑ cane domeſtico ꝛ ecq̄reo q̄ꝫ ꝑ cane celeſti.i.ꝑ q̄dā ſy
dē celeſti.f͛laē ꝛ negāda Cōcedit͛ āt ꝓpō a rñte:qñ v͛a eē admittit͛ Ne
gat͛ v͛o:qñ aſſerit͛ eē falſa:Quattuor at vocabula in textu adiecta et vir
gulis diſtincta ſcꝫ añs.ɔñs.maior.minor.denotant ꝙ hec tria verba cō
cedere.negare diſtinguere.ad quodlibet eoꝝ pro reiexigentia applicare
poſſumꝰ.hoc mō Cōcedo añs.cōcedo ɔñs.cōcedo maiorē.cōcedo mi-
norē.atqꝫ ita de alijs duobꝰ verbis ſuo mō Porro ɔſequētia ɔceditur
cū ipa admittit͛ eē bona vt hō eſt aīal.ergo hō eſt ſ bā. Nō em̄ pt hec v͛a
eē hō eſt aīal:et hec ſil' f͛l'a hō ē ſba Negat͛ aūt ɔſequētia:qñ ipa aſſerit͛
eē mala vt hō eſt ſedēs.ergo equꝰ ē ābulās.q͛ non oportet ſi hō ſedeat:
equū protinꝰ ambulare:ꝛ ſi accidat nōnunq̄ꝫ ſimul et hoīem ſedere et e-
quum ambulare:ſed non tñ ſeſe ɔſequuntur quaſi alterū alterius ſit cā
quod tamen ratio bone ɔſequētie exigit Unde bonitas ɔñtie non ex eo
pēdet ꝙ añs veꝝ eſt ſil' et ɔñs veꝝ:ſꝫ ex necāria ipiꝰ añcedētis ad ipſum
ɔſequēs habitudine. Poteſt quippe bone ɔñtie añs eē veꝝ parit͛ ꝛ ɔñs
verum:vt homo eſt aīal:ergo hō eſt ſbā: Poteſt et añs eſſe falſum ɔñte
exiſtēte vero.vt homo eſt equꝰ,ergo hō eſt aīal Deniqꝫ pt añs eē falſuꝫ
et ɔñs itidē falſum vt hō eſt equus ergo hō eſt irrationalis Sꝫ nunq̄ꝫ
pt añs eē veꝝ ɔñte exiſtēte falſo q̄d ꝛ ipſaetiā diffinitio bone ɔñtie pro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

ponit Ita qȝ inualiditas ꝯñe nõ euenit ex falſitate aut añtis aut ꝯñtis
ſȝ ex eo ꝙ añtis ad ꝯñs nulla ē habitudo neccãria Poteſt ſiqdem male
ꝯñe tam añs qȝ ꝯñs eſſe verꝝ. vt hõ eſt. ergo. equus eſt Poteſt ruſum ⁊
añs eſſe verꝝ ꝯñte ãt exñte falſo. vt hõ eſt aial. ergo hõ eſt brutũ. Prete-
rea pt añs eſſe falſum ⁊ ꝯñs verꝝ vt null⁹ hõ eſt. ergo equ⁹ eſt Deniqȝ pt
tam añs qȝ ꝯñs eſſe falſum. vt null⁹ hõ eſt ergo null⁹ equ⁹ eſt Notãdũ
ãt ꝙ he due definitões ſcȝ bone ⁊ male ꝯñe tantã hñt ỽitatis neccitatẽ: vt
nõ mõ veriſſĩe ſint: ſȝ ⁊ pma etiã logice pncipia haberi debeãt Quocirca
eaꝝ pbatio nullo pacto qrenda ē. cũ nullas habeãt ppões añ ſe manifeſ
tiores p quas pbari poſſint Proinde obiectões q ꝯtra eas fiũt ſophiſti
ce ſũt ⁊ penit⁹ inualide Sȝ de his nihil impñtiaꝝ Nũc etiã queadmo
dũ ꝯña diſtĩgui debeat: breuiter dicam⁹ Diſtinguit̃ ãt ꝯña cũ ppter ali
quã varietatẽ in ea exñtem ipa oñdit̃ aliqñ bona eſſe ⁊ aliqñ mala vt exẽ
pli grã Sit hec ꝯña. Oẽ aial eſt ſenſibile. igit̃ oĩs canis ē ſenſibil̃. hec
ꝯña hoc mõ diſtinguenda eſt Si in ꝯñte canis accipit̃ ſolũ p cane aut
domeſtico aut marino: ipa bona ē ⁊ ꝯcedẽda: eiuſqȝ ꝯñs verꝝ ſicut ⁊ añs
Si ỽo in ꝯñte canis accipit̃ etiã p cane celeſti. i. p qdã ſydere: ipa mala
ē ⁊ negãda. cũ eius añs ſit verꝝ ꝯñte exñte falſo Sequũt̃ regule

¶ Prima Regula

In diſciplinis equinocatio ſummopere fugienda ē

¶ Quia vt in puerbio ē: Erroris mr̃ fuit eqnocatio ſp: prima regl'a p
poĩt atqȝ monet eqͦuocatõem ⁊ multiplicẽ termĩoꝝ acceptõeȝ a diſcipli
nis eẽ reyciendã Nã qȝuis dcõ ſiue vocabulũ multiplex ſit. qrenda tñ ē
vnica ⁊ pcipua ei⁹ ſcatio quã ipi autores eo in loco pncipaliter intẽdũt
alie ãt oẽs interĩ remouẽde Ut em̃ diuerſitas mltaꝝ viaꝝ in vnũ ꝯcur-
rentiũ viatorẽ ãbiguũ reddit q ſcȝ ſit ſibi potiſſimũ eundũ: qd eleğãtiſſi
me hoc diſticho in faſtis ſuis ãnotauit Ouidius
Ut ſtat ⁊ incertus qͣ ſit ſibi neſcit eundũ Cũ videt ex oĩ pte viatoriter
Ita qȝ diuerſitas ⁊ multiplicitas ſcationũ vni⁹ eiuſdeqȝ dcõis. intel-
lectũ hoĩs in dubitationẽ adducit de qua ſcatione pcipue ſermo agat̃

¶ Secunda Regula:

**In predicationibus doctrinalibus termini et voca-
bula ſignificatiue et non materaliter accipiuntur**

¶ Hec regula pponit in pdicatõib⁹ doctrinalib⁹ vocabula ⁊ termĩos
nõ material'r ſȝ pſonaliter. i. ſcatiue accipiẽdos eẽ: vt nom̃ eſt ps orõis
cũ caſu corp⁹. ⁊c̃. itẽ punctũ eſt magnitudĩs extremũ cui⁹ ps nõ eſt. iteȝ
ỽtus eſt habit⁹ in mediocritate ꝯſiſtẽs Silr̃ oẽ ens naturale ē mobile
. i. aut gñabile aut corruptibile. ⁊c̃. itẽ ſyllogiſm⁹ eſt orõ in quibuſdã po
ſitꝫ. ⁊c̃. In his em̃ oĩb⁹ pdicatõib⁹ vocabula pſonalit̃ ſupponũt Uni-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

uerſal'r āt p̄dicatōes doctrinales ſunt ꝓpōes:ī q̄b⁹ aut deſinitio de de-
finito aut ſupi⁹ de inferiori:aut ꝓpa paſſio de ſubiecto aut alioq̄n aliq̄d
accn̄s ꝓpriū p̄dicat̃. In q̄b⁹ ergo p̄dicatōib⁹ termi accipiūt̃ material'r
Rn̄ſio Quoties termin⁹ ſc̄de intentōis p̄dicat̃ de t'mio p̄me intētiōis
vt Joēs eſt nomē.amo eſt verbum.item homo eſt ſpēs.aīal eſt genus.

Tercia regula

Termini ſ̃res a diſciplinaꝝ ꝯſideratōe ſunt reiecti.

Termi ſ̃res idcirco a diſciplinis reÿciunt̃.q͛ res ſ̃res ꝑiter ⁊ rōem ſ̃rē
denotāt:Et ꝑinde ſicut res ſ̃res nō ſunt ꝑpetue immo vix etiā ad mo
mentū ꝑdurātes:ita et rōes tales id eſt ſ̃res reꝝ qualitates ⁊ notiones
breui tꝑe trāſeūt et cū ip̄is reb⁹ eē deſinūt.Diſcipline āt coꝝ ſunt q̄ ꝑpe
tua ſunt:⁊ incorruptibilia.i.ꝑpetue ⁊ incorruptibilis veritatis:q̄les ſtꝫ
diſciplinaꝝ ꝓpēs ex termis coib⁹ ꝯſtitute.Voces q̇ppe termini etſi res
ſ̃cāt ſ̃res(nā nulla res vl'is eſt)et ꝑ hoc corruptibiles:rōnes tñ̄ impor
tāt vl'es.i.q̄litates ⁊ notiones coēs:q̄ quidē eē nō deſinēt:dū reꝝ natu-
ra ſtabit:immo ſ̃o ſicut forte nec vnq̄ꝫ iceperūt eē:ita nunq̄ꝫ eē deſinēt
Et exi ñ ꝓpōes ex talib⁹ termis ꝯſtitute ꝑpetue dicūt̃.i.q̄ꝝ veritas ſicut
nec aliquando incepit::ita neqꝫ vnq̄ꝫ deſinet.etiā ſi nulle forte ꝓpōnes
forment̃ Sed hec et talia nūc hic tractare:altius aliquid eſt:q̄ꝫ p̄ns in
troductio poſtulat.Qui tñ̄ capē poſſunt:capiant.Ex p̄dictis igit̃ faci-
le colligi p̄t termīos ſ̃res a diſciplinis eē reÿciendos.q͛ nec diſciplinaꝝ
p̄ncipia neqꝫ eaꝝ ꝯcluſiōes q̄ ex ip̄is p̄ncipÿs demr̄ant̃.ex talib⁹ termis
ꝯſtituant̃:Siquidē diſcipline infra ſpecialiſſima nō deſcēdūt vſqꝫ ad
indiuidua Non tñ̄ negaueri eos q̄quo mō ī diſciplinis ꝯſiderari ſꝫ nō
p̄ncipal'r veꝝ id ex incidēti ⁊ ꝑ accn̄s ſolū cōtingē.vtpote cū vl'e igno
tū fuerit.Tunc em̄ ex ſ̃rib⁹ vl'e colligit̃ ꝑ inductiōem ſcꝫ.q̄ acceſſio q̄dā
eſt ex ſ̃ribus ad ip̄m vl'e Verū tñ̄ ad demr̄atiōes(que diſciplinas ꝑiūt)
nihil ꝯducunt.niſi illo mō vt dictū eſt

Quarta Regula

Termi logici in ſc̄de intētōis ſ̃cantia ſunt accipiēdi

Hec regl'a docꝫ logicos t'mīos in ſc̄de intētōis ſ̃ntia .i.ſc̄de itētional'r
eē accipiēdos Et licet aliā etiā ſ̃catōem hēant.in q̄ ſunt termī p̄me in-
tētōis.ſc̄dꝫ illā tñ̄ acceptionē nō ꝯſiderāt̃ i logica Cui⁹ rō ē.q͛ logica p̄n
cipal'r de ſignis rep̄ntatis det'miat.i.vt Boe.ait de noib⁹ deſignatiuis

Quinta regula

In diſciplinis oīa expetēda ſt̄ ſc̄dꝫ materiā ſubiectā.

Optima ſane regula q̄ monet ita nos pulchras diſcipliās tractaē debē
vt nihil īterim (dū tradūt̃) extraneū ⁊ ꝑegrinū iducat̃ ſꝫ ſc̄dm auctoris
mētē ⁊ ꝓpoſitū pure ⁊ apte oīa declaraē Quod q̄dē ſi ita a ml'tis obſer-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

uaretur: nõ fierẽt tam extorte: ⁊ imptinẽtes auctoꝝ expoſitiões. quales
proh dolor nũc fieri ↄſpiciũt. cũ logica metaphyſice. ⁊ phyſica logice. ⁊
metaphyſica nõ metaphyſice explicant Vñ demũ maxia ĩ diſciplinis ⁊
ſciẽtijs ↄfuſio orta ẽ ⁊ barbaries. Igit iuxta regulã in logica oia logice
ſunt conſiderãda atqꝫ intelligẽda. ⁊ ĩ phyſica phyſice. ⁊ in metaphyſica
metaphyſice ⁊ diuine.

¶ Sexta Regula.

**Dictio in gtõ. notã partitiõi s p̄cedens eſt diuiſum:
que vero ſequunt mẽbra ſunt diuidentia
Nota partitõis. dictio eſt partitiua in diuiſione poſi
ta. vt aliquis. alius. hic et ille**

¶ Hec regula ex ſuperioribus plane patere p̄t. Sit tñ exẽplũ vt aialiũ
aliud hõ alid brutũ. itẽ ꝓpõnũ hec qdẽ va ẽ: illa vo falſa In his duab⁹
diuiſioĩbus gtũs pl'is vtrobiqꝫ eſt diuiſuz: ⁊ nti ſingulares vtrobiqꝫ ſi-
militer ſunt mẽbra diuidẽtia. Et reuera nihil refert ſiue diuiſũ in gtõ
pl'i ſine in ntõ etiã ſri exp̄mat Vez tñ cõiter in gtõ pl'i diuiſum expri
mitur Sed in his ſp boni ⁊ ꝓbati auctores ſunt imitãdi

¶ Septima Regula

**Quod ad q̄ſitiuũ quid. de aliquo ↄueniẽter rñdetur
eſt definitio. qd autem interrogat: eius eſt definitũ**

¶ Exẽplũ h⁹ regule ſit Querat quiſpiã. qd eſt ſubiectũ rñdeatqꝫ alter
ꝓpõnis extremũ copulã vbalẽ p̄cedens. hic illud qd in reſpõſione poni-
tur. eſt definitio. illud ãt qd in queſtione cũ ſigno queſitiuo ponebat: eſt
definitũ. Et capit hic queſitiuũ qd vt eſt queſitiuũ definitõis ⁊ non vt
eſt queſitinũ p̄dicabilis ſupioris ſcꝫ de inferiori. quo modo cũ queritur
quid eſt hõ. ↄuenienter rñdetur: eſt aial Atqꝫ hoc ſecũdo modo a Por-
phyrio in ſuis predicabilibns vbiqꝫ accipitur.

Octaua Regula

**Cũ definitũ de aliquo ꝑ queſitiuũ quare interrogat
ꝓtinus reſpondẽda eſt eius definitio**

¶ Hec regula tali' exẽplo declarari p̄t Querat quare hui⁹ ꝓpõis hõ eſt
aial: termin⁹ hõ eſt eius ſubiectũ. apte rñdetur. qꝛ eſt extremũ copulam
vbalẽ p̄cedens Ibi em̄ definitũ puta ſubiectũ querit de aliquo vtpote de
termino q̄ eſt hõ ꝑ interrogatiuũ quare Rcẽ g̃ rñdet definitio Eſt em̄ defi
nitio p̄ma ⁊ p̄cipua cã: quare definitũ alicui aut ↄueniat: aut nõ ↄueiat ⁊
idcirco apte ſp rñdet Vñ queãdmodum ad definitũ affirmatiue inter-

rogatū rn̄detur deffinitio affirmatiue. ita ad definitum negatiue interro
gatum reſpondenda eſt definitio negatiue

Noua Regula

**Omnis definitio ꝑ applicatōem eius ad varia exē.
pla: ꝑticulatim declarāda eſt atq̧ intelligēda**

¶ Hac regula monemur: vt ꝓ cuiuſlibet definitōis intelligentia varia
adducant̄ applicent̄q̧ exēpla: q̇bus ſingule definitōis ꝑticule fiant tan
dē euadantq̧ manifeſte Cōtingit ſiq̇dem nōnullas definitiōes varias
ꝑticulas ↄtinere: q̄d q̇dē tūc maxie fieri ↄſtat cū ꝑ ↄiūctionē deſiūctiuā
dāt̄ ipe definitōes. vt exēpli grā. cū ipſa ꝓpō definit̄. ꝙ eſt orō verū falſū
ve ſ̄cans: dāda ꝑmū eſt ꝓ exēplo orō: q̄ ſolū verū ſ̄cet: deīn alia: q̄. tm̄ ſ̄cet
falſum Sz hec ex ſupioribꝰ repetita facilius intelligi poſſunt

Decima Regula

**Propoſitio note illatōis ꝑpoſita: eſt ipiꝰ argumēta
tionis añs. poſtpoſita vero eius eſt ↄñs**

¶ Per hāc regulā edocemur. q̇bus noibꝰ argumētatōis ꝑtes appellari
debeāt: ꝑtes inq̄z ꝓpinque ⁊ q̄ immediate ipam argumentatōem ↄpo-
nūt Sitq̧ ꝓ declaratōe regule exēplū. hō eſt aīal. ergo hō eſt ſubſtātia
In hac argumētatōe ꝑs illa q̄ ē. hō eſt aīal. vocat̄ añs. ꝑs ſ̄o illa q̄ ꝓpo
nit homo eſt ſubſtātia ↄñs vocat̄. q̄d videlicet notā illatōis ↄſequat̄ Et
intelligit̄ ꝑcipue hec regula: qn̄ nota illatōis eſt ↄiūctio rōnalis. vt ſunt
ergo. ideo igit̄ ⁊c̄ Nā ſi nota illatōis fuerit ↄiunctio ↄditional̄ ſi: nō eſt
necē ita ſp euenire Verū ꝑs illa argumētatōis q̄ immediatiꝰ cū ipa ↄiū
git̄: añs dr̄. alia ↄñs Coniūgit̄ āt immediatiꝰ ꝑs illa: cū q̄ ↄiūctio ſi ap
tius ↄſtruit̄ Atq̧ ideo nihil intereſt: ſiue ſic dicas. ſi hō eſt aīal. hō ē ſub
ſtātia ſiue ita. hō eſt ſubſtātia ſi hō eſt aīal Nā vtrobiq̧ hec ꝓpō hō eſt
aīal: intelligit̄ eē añs. ꝓpterea ꝙ immediatiꝰ ↄiunctio ſi ei adhereat.

Undecima Regula

**Ad argumentatōm et queſtiōem ne reſpondeas: pri
uſq̧ repetiueris illā. Nā preceps et imꝑmeditata re-
ſponſio carere vicio non ſolet**

**Queſtio ē cū nota interrogatōis ſumpta dubita-
bilis propoſitio**

Note introgatōis ſūt: cur quare q̇d an ne vtrū ⁊ ſil̄es

¶ Ratio huiꝰ regl̄e eſt: qr̄ cū argumētatio aut q̄ſtio ꝓpoſita reſumit̄ a
rn̄dente: meliꝰ interim ab eo intelligit̄ Et ſi inter reſumendū rn̄dens fo-

te errauerit:ſatiſq̄ʒ nō bn̄ intellexerit: dirigi ab opponente pt̄ atq̄ʒ ſolet pleruq̄ʒ. ſi ſaltē modeſtus eſt ⁊ nō niſi informatōis grā rn̄tem circūuenit Inſup interea ɔcedit̄ reſpondēti tp̄s p̄meditādi. excogitādiq̄ʒ argumē tatōis ſolutionem aut rectā queſtiōis ꝑpoſite reſponſiōem. Quocirca diſcant quottidie iuuenes argumētationis queſtioniſq̄ʒ reſumende con ſuetudinē aſſumere Alioquin nō ſine erroris ꝑiculo rn̄dere tentabunt Sciendū at. ꝙ hic definit̄ queſtio doctrinalis. i. que ad doctrinā aliquā ꝑtinet. ad quā quidē duo requirunt̄ Primo ꝙ ſit ꝑpō dubitabilis hoc eſt nata dubitari Quare ꝑpoſitio aut manifeſte vͦa aut etiā manifeſte falſa nō apte ad queſtionē ꝑponit̄ Vn̄ ſtulta ē queſtio. ſi querat̄ Eſt ne totū maius ſua ꝑte. ⁊ vtꝝ hō eſt lapis Secundo requirit̄. ꝙ huiōi ꝑpō ſumat̄ cū ſigno interrogatiuo: qualia ſunt q̄ in lrā ponunt̄ Verꝝ hec lu ce clariora ſunt q̄ʒ qd̄ hic iam longius immoremur.

Duodecima Regula

Propoſita ab opponēte argumentatione: et eadem ab ipſo reſpondente ſemel repetita: ad ſingulas e⸗ ius ꝑtes iterꝝ ſigillatim reſumēdas qua ꝑponuntur ſerie ꝑticulatim eſt reſpondendum

Modi autem reſpondendi ſunt tres. concedere. ne⸗ gare: diſtinguere

¶ Hec regula oñt: quis ordo maxime ſeruād⁹ ſit ab ip̄o rn̄te in ſolutōe alicuius argumentatōis ꝑpoſite Debet eni̇̄ p̄mo tota argumētatio re⸗ ſumi: qnēadmodū p̄cedens regula admonuit. In qua qͣdem repetitiōe ſummoꝑe enitendū eſt. vt in eadē forma repetat̄ qua ab opponēte fuit ꝑpoſita Deinde ⁊ ſecundo loco quelibet ꝑs ſigillatim eſt repetenda. ⁊ ad eam ꝑticulatim rn̄dendum. ita vt p̄mo qͣdem maior ꝑ ſe repetat̄: ad eam q̄ʒ apta adhibeat̄ reſponſio. deinde ſͦo minor Poſtea quoq̄ʒ reſumendū eſt ipſum ɔn̄s. ⁊ ad ipſum ſil̄iter rn̄dendū Poſtremo ſͦo ad ɔn̄am etiā ip̄am apta eſt abhibenda rn̄ſio Modi āt rn̄dendi qͣbus in ſolutōe dāda vtitur rn̄s ſunt tres. vt ſatis in lrā ꝑtʒ Nā aut ɔcedē debet ꝑpōem que in argumentatōe ꝑponebat̄ aut negare aut diſtinguere.

Decimatercia Regula

Ois propoſitio ab opponēte ꝑpoſita cum peculiari ſue denoiationis. vt añtis. ɔñtis. maioris. aut mi⸗ noris expreſſione: a rn̄te eſt concedenda: neganda, aut diſtinguenda.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Opponēs eſt q̇ alteri argumētū ꝓponit: negatū ꝓ
bat: et datā ſolutōem ſequēti obiectōe impugnat
Reſpōdens eſt: q̇ argumentationē ab altero ꝓpoſi
tam diluit et diſſoluit.

¶ Sit ꝓpoſita ab opponēte argumētatio. Oē aīal eſt ſenſibile. ⁊ oīs
canis ē aīal. oīs igiẗ canis ē ſenſibiľ. Hāc argumētatōem. totā q̇dē ipe
rn̄s ṗmo reſumē dꝫ deīn̄ ſcd̄o atqꝫ iterꝝ eā ipam ſigillatim ⁊ ꝑ ꝑtes repe
tere: ⁊ ad quālibet interī ꝑtē rn̄dere mō quo ſupd̄cm̄ ē necnō inſup ꝓcu
liari ⁊ ꝓpria vniuſc⁹ qꝫ ꝑtis exꝓſſiōe hoc ē ſua denoiatōe aut ꝯcedē eam
aut negare. aut diſtinguere. At hec q̇ pacto fieri ſoleāt ac debeant. ex fre
quēti quadā exercitatōe citi⁹ deꝓhendunẗ. qꝫ ꝗ hic nūc puerilit̉ oīa an
notarenẗ. Interī tn̄ ꝑtereundū nō eſt q̄ ⁊ q̄t ſint ipi⁹ opponētis officia.
Sūt āt tria vt ex ei⁹ deſinitōe facile eſt colligere. Primū itaqꝫ ei⁹ officiū
ē argumētū ꝯtra rn̄tꝫ ꝓpoſitū inuenire atqꝫ obijcē. Scd̄m ꝓpōem ſue
obiectōis a rn̄te negatā ꝓbare. Terciū ſolutōem ſcē obiectōis a rn̄te da
tā alia obiectōe impugnare. qd̄ vulgo replicare dicūt. Officiū āt rn̄tis
vnū ē dūtaxat. idqꝫ ē obiectōem totiēs ab opponente ꝓpoſitā ſoluē. qd̄
q̇dē fit cū aut negat aut diſtinguit ⁊ argumētatōem malā eſſe oſtēdit

¶ Decima quarta Regula

In diſputatōe ꝓpō vera ē ꝯcedenda: falſa neganda
et multiplex diſtinguēda. Itidē ꝯn̄a bona eſt ꝯcedē-
da. mala negād. et multiplex diſtinguenda
Diſputatio eſt mutue exercitationis gratia de ali-
quo propoſito duorum diſceptatio

¶ Huius regule intelligētia ſatis ſupqꝫ ex ſupradcīs hri pt. preterqꝫ
qd̄ in ea poniẗ diſputatio. ⁊ ꝓīn̄ mox etiā paulo īfra q̇d ſit diſputatio
qꝫ breuiſſiē ſubiūgiẗ. Sciendū āt ꝙ deſinitio diſputatōis data ē ꝑ tria
gn̄a cāꝝ. ṗmo q̇dē ꝑ cām materialē vtpote circa quā verſaẗ. cū dr̄ de ali
quo ꝓpoſito. Nā ꝓpoſitū hic nihil aliud ē qꝫ ꝓpō. quā rn̄s verā defen
dit: ⁊ opponēs impugnat: quā vulgo poſitionē vocāt. Scd̄o ꝑ cām ef
ficientē: cū dr̄ duoꝝ ſcꝫ opponētis ⁊ rn̄tis. Neqꝫ ṽo hic nomē duoꝝ de
notat nūeꝝ diſputātiū (poſſent em̄ pl̄es duob⁹ inter ſe diſputare) ſꝫ ex
ercentiū ipi⁹ diſputatōis officia. q̄ (vt dcm̄ eſt) duo ſunt tm̄ ſcꝫ officiū
opponētis ⁊ officiū rn̄tis. Qd̄ ſi q̇s apud ſe diſputet: is reipa q̇dē vn⁹
eſt tm̄. rōe āt duo. cū viciſſim duoꝝ interim fungaẗ officio ſcꝫ nūc oppo
nētis nūc rn̄tis. Tercio ṽo data ē deſinitio diſputatōis ꝑ cām finalem
cū dr̄. mutue exercitatōis grā. Nā ad hūc finē adoleſcētū diſputatio oꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

dinari debet: vt ex mutua ſcz exercetatione euadant ꝓmptiores Atq ita
nūc etiā q̇d ſit diſputatio ptz Thomas āt ille Aquinas ⁊ Petrus hyſ
panus viri eiuſdē ordinis ac religīnois. vter ꝟo altero prior fuerit neſ
cio. ita aliter ipām diſputatōem definiunt Diſputatio eſt actus ſyllogiſ
ticus vni⁹ ad alteꝝ ad aliq̄d ꝓpoſitū oñdendū Sz magis placet defini
tio auctoris nri: ⁊ ſi tam hec q̄ illa ſophiſtis magis ſit accōmodata. Et
reuera diſputare iſto mō magis puerile aliq̄d eſt ⁊ pueroꝝ ſeſe inuicē ex
ercitantiū q̄ viroꝝ Vñ ⁊ illud Auguſtini hic nūc haud ab re adijciēdū
puto: quo q̇d in diſputādo obſeruandū ſit ⁊ quouſq diſputandū: rectiſ
ſime nos ipē p̄monet Diſputatōis (inq̇t) diſciplina ad oīa gña queſtio
nū penetrāda ⁊ diſſoluēda plurimū valet Tantū tibi cauēda eſt libido
rixandi. ⁊ puerilis q̄dam oſtentatio decipiēdi aduerſariū

¶ Decimaquinta Regula

Cū argumētandi rñdendiq ꝓmptitudo potiſſimū vſu ac exercitatōe (queādmodū oīs ars et doctrina) pariat: vt a p̄mis dialectice rudimētis ipi adoleſcentes diſputatōi aſſueſcāt: curandū eſt.

Exercitatio ē freq̄ns et aſſidu⁹ vni⁹ eiuſdēq rei vſus

¶ Nec ē vltima hui⁹ libelli regula rōem reddēs cur adoleſcētes logicā
audituri freq̄nter in diſputādo ſe exercere debeāt: idq vt faciāt precipue
monet Nā ex crebra freq̄ntiq diſputādi exercitatione acquirit in eis q̄
dam ꝓmptitudo ſoluēdi pariter ⁊ rñdendi ad q̄duis ꝓpoſitū: que qui
dē ꝓmptitudo ſoluēdi ſcz ⁊ rñdendi nō niſi aſſidua exercitatione ꝯpara
ri pt Immo ꝟo nec vlla ars ꝑfecte hri pt niſi frequēti vſu Quapropter
veteres ipſum vſum rcē doctrine patrē dixere ⁊ in cōmentarijs q̄z ſuis
Caius Ceſar Vſus (inq̇t) reꝝ magiſter eſt Vñ ⁊ recte quidā etiam ait.
Vſus cunctarum rerum pater atq magiſter
Quāta āt vis ipſius vſus ſit ſil' ⁊ ꝯſuetudinis nō facile dixerim Nem
pe hic res etiam ipſas a naturali ſuo inſtinctu. quodammodo deſciſcere
facit necnon ⁊ que factu alioq̄n difficilia ſunt: ad facilitatē q̄ndā diſpo
nit. Quod Tibullus haud inſuauis poeta tali diſticho elegantiſſime
deſignauit. ita inquiēs Longa dies homini docuit parere leones
Longa dies molli ſaxa ꝑdit aqua.
Quod ergo cum ita ſit: admonendi ſunt ſepius ipſi adoleſcentes vt nō
modo diſputationis verumetiam omnium aliorum que ſcire ac diſce
re volunt: exercitationem imprimis habeant: modo ad perfectam ſcien
tiarum cognitionem aſpirare ⁊ peruenire velint. ita vt exempli cauſa di
cam. Exercitatio ſcribendi nihil aliud eſt q̄ frequens ⁊ aſſiduus ſcrip

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

tio: ⁊ cytheras pulſandi exercitatio. q̄ꝫ crebra ſepiuſqꝫ iterata cytheras-
rum pulſatio Poſtremo autem exercitatio latine loquendi quid aliud
eſt: q̄ꝫ frequens ⁊ continua ſecundum regulas ⁊ precepta artis gram-
matice locutio: Atqꝫ ita de alijs quoqꝫ permu,ltis rebus ac ſtudijs.

Explicit libellus de Cognitione terminorum
cum ſuis annotationibus. Deo laus et gr̃aꝝ actio.
Impreſſus Dauentrie per me Richardum paſraet
Anno dn̄i. M.CCCCC.iiij. Altera die Catherine

Primus oppo̅ ē ī materia remota de q̄ vnum oppositorum
2o est oppo̅ ē ī materia [illegible] de q̄ vnum [illegible]
oppositorum [illegible] de alio vt albedo ē nigredo
[illegible] albus ē niger calidus ē frigidus [illegible]
[illegible] molle ē durum [illegible] ē asperum [illegible]
3o est oppo̅ ē ī materia [illegible] de q̄ vnum [illegible] op
positorum [illegible] de alio respectu eiusdem vt pater
ē filius respectu eiusdem ē duplum ē subduplum
respectu eiusdem ē [illegible] triplum ē subtriplum
respectu eiusdem 4o est oppo̅ ē ī materia [illegible]
de q̄ vnum [illegible] oppositorum [illegible] de altero
vt videns ē cecus audiens ē surdus loquens ē mutus
[illegible] ē [illegible] [illegible] ē [illegible] [illegible]
5o est oppo̅ ē ī materia [illegible] de q̄ vnum oppositorum
[illegible] de alio vt albus ē non albus niger
ē non niger calidus ē non calidus [illegible]
x magna [illegible] ē [illegible] duas oppositiones

album non est album: quia prior propositio est in materia naturali
sicut sua affirmativa: scilicet album est album est in materia
naturali ergo sua affirmativa et sua negativa sunt in eadem materia
scilicet vera et falsa sunt in eadem materia. Sed iste due propositiones
album est non album et album non est non album sunt in eadem materia
remota et prior est affirmativa scilicet album est non album
illa est falsa. Sed sua negativa album non est non album illa est
vera et sunt in eadem materia remota. Ergo omnis propositio est
in materia remota in qua unum disparatum predicatur de altero
ut homo est asinus equus est lapis est lignum aurum est argentum
marmor est ferrum rapa est pirum et huiusmodi propositiones sunt in
materia remota et in illis unum disparatum predicatur de altero

Notandum quod syllogismus demonstrativus propositionis affirmative
sunt in materia naturali: 2o notandum est quod propositiones demonstrative syllo-
gismo negativo fit scilicet quod altera premissarum est in
materia naturali et altera premissa et conclusio sunt in materia
remota 3o notandum est quod omnis syllogismus dialecticus componitur ex
premissis et conclusione in materia contingenti. Exemplum quidam studebit
[illegible] studiosus credendum ille est studiosus. Petrus [illegible]
[illegible] studiosus credendum ergo Petrus est studiosus. Iste est syllogismus dialecticus
componitur dicitur ex premissis et conclusione in materia contingenti

Notandum est circa hanc propositionem nullus homo erit primo quod hoc
propositio 2o uno modo potest dici vera et 2o alio non potest dici
falsa et hoc potest sic nam si homo non homo stat solum pro hominibus
presentibus [illegible] qui in tempore presenti sunt homines et sic illi [illegible]
non [illegible] et homo non [illegible] aliud [illegible] homo pro
illo homine qui in presenti tempore est homo et sic hoc propositio est vera
ergo quod homo [illegible] in presenti non potest [illegible] primo quia
[illegible] non regressus ad preteritum alio [illegible]
homo non homo [illegible] sophiste non solum hominibus [illegible]
[illegible] sed etiam futuris et 2o hoc modo hoc propositio est falsa [illegible]
[illegible] hec propositio nullus homo erit primo est falsa ergo quod [illegible]
[illegible] est nullus qui est erit homo [illegible]
[illegible] erit primo quia ille potest [illegible] et non primo erit
[illegible] et hoc propositio est falsa et eodem modo [illegible] est falsa
quia [illegible] nullus qui erit primo est vel erit homo illa propositio est falsa

Angeli Politiani Silua cui titulus Ruſticus in poeta Heſiodi Vergiliiqꝫ georgicon enarratione pronunciata

quia puer qui [illegible] illi erat puer et [illegible] dico fuerunt [illegible]

Notandu̅ [illegible] vel poteſt [illegible] falſa ita [illegible] eſt falſa ita [illegible] falſa

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK 'S GRAVENHAGE

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Primo quero Adrollio ff

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Angeli Politiani Silua cui titulus Ruſticus in Poeta Heſiodi Vergilijqꝫ georgicon enarratione pronunciata

Uris opes ſaturi Jgn auo qꝫ agitanda colono
Munera ⁊ omniferę ſacrũ telluris honorem
Ludere ſextena geſtit mea fiſtula canna
Fiſtula Mantoę quã nuper margine ripe
Jpſe renidenti. dum dat mihi Tyturus ore
Hac puer aſcręum repete inquit barundine carmen
Pan ades ⁊ curui mecum ſub fornice ſaxi
Verſibus indulge. medio dum phoebus in axe eſt
Dum gemit erepta viduatus compare Turtur
Dum ſua torquati recinunt dictata palumbes.
Hic reſonat blando tibi pinus amata ſuſurro
Hic vaga coniferis inſibi lat aura cupreſſis
Hic ſcatebris ſalit ⁊ bullantibus incita venis
Pura coloratos interſtrepit vnda lapillos
Hic tua vicinis ludit laſciua ſub vmbris
Jam dudum noſtri captatrix carminis Echo
Felix ille animi diuiſqꝫ ſimill imus ipſis
Quem non mendaci reſplendens gloria fuco
Sollicitat non faſtoſi mala gaudia luxus
Sed tacitos ſinit ire dies. ⁊ paupere cultu
Exigit innocuę tranquilla ſilentia vitę
Urbe procul. voti exiguus ſortemqꝫ benignus
Jpſe ſuam fouet ac modico contentus aceruo
Non ſpes corde auidas non curam paſcit inanem
Securus quo ſceptra cadant cui dira minentur
Aſtra ⁊ ſanguinei iubar exitiale cometę

Non illum fragilis fauor indocilisqꝫ potenti
Plebs ſeruare fidem euectum popularibus auris
Caſuro imponit ſolio nec ducit hiantem
Huc illuc vanos oſtentans purpura faſces
Non mentē pauet ipſe ſuā. nec conſcius omnis
Exhorret ſtrepitus. nec edaci pectora culpa
Carpitur occulte non oportunus iniqui
Judicio vulgi. aut celſa conſpectus in arce
Degeneri patet inuidiae. non ipſe viciſſim
Obliquo liuore macet. foetuſqꝫ veneno
Aeſtuat atqꝫ aliena oculis bona limat acutis
Rure agit in vacuo ſpacijſqꝫ indulget apertis
Aetheris aut operi inſudans. aut ille ſupinos
Euadens curſu in mōtes. hinc ſcilicet omnes
Gratę epulę nudis acheloum in pocula palmis
Aduocat. excuſſaeqꝫ cibos dant brachia ſyluę
Et feſſa in duro renouatur membra cubili
Maior quippe venit comitata labore voluptas
Nec ſatias dominam. aut faſtidia lenta ſequuntur
Ergo neqꝫ imbrifero pallens autumnus hiatu
Nec malus hunc afflat rabioſo ſirius aſtro
Saeua ve Rhiphaeae labefactant frigora brumę
Quippe hyemen excipere. ⁊ ventos. caeliqꝫ ruinam
Suctum. adqꝫ octipedem nec opaco vertice cancrum
Et Joue ſub gelido nocturnos carpere ſomnos
Et pede concretas nudo calcare pruinas
Et perferre ſitim. ⁊ ieiunia ſoluere glande
Et laſſare feras curſu ⁊ ſuperare natatu
Torrentem ⁊ volucri foſſam tramittere ſaltu.
Et quercum annoſam ferro obturbare bipenni

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Tum prędam extorquere lupo. faſtiqꝫ maligno
Subiecisse humeros. ⁊ iniqui pondera raſtri
Predura tractare manu ⁊ domitore lacerto
Subiuga cornigeri colla ob luctantia tauri
Ducere ⁊ iratis concurrere cominus vrſis
Hinc agilis ſubit ora vigor robuſtaqꝫ magno
Pectore vis habitat forteſqꝫ animoſa tuentur
Membra tori ⁊ crudo tendunt ſe robore nerui
Hinc facies procera hinc fronti martius horror
Quod ſi bella vocent. quis ad aſpera promptior arma.
Aut quis equum ſternacem arctis fregiſſe lupatis
A ctior. aut fortē mucrone haurire cruorem.
Aut torquere ſudem. aut neruo exturbare ſagittam
Aut pręcipilatis aciem perrumpere contis
Quis certet duro agricolę. ſeu ducere vallum.
Seu ſit opus celſo. pręcingier aggere caſtra.
Seu fronte aduerſa tormentum figere ahenum
Quod tonitru horrifico magnas ſternentia turres
Ardua fulmineo iaculetur ſaxa rotatu
Seu vigil inſomnem peragat cuſtodia noctem
Seu tacitum rapiatur iter. ſeu parcere parto
Conueniat. ſi fors lenta obſidione premantur
Scilicet his babylon dextris. Nabateaqꝫ regna
Creuerunt hic mopſopio delectus ab aruo
Miles. achęmeniū marathonis in ęquore Perſen
Contudit. his adiuta viris. ſe romula tellus
Impoſuit mundo. ⁊ rerum tractauit habenas
Nunc age quę ſtudia agricolis induſtria ſolers
Extudit. adqꝫ operum quanta experientia dicam
Protinus extremo cum iam boreas autumno

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Incubuit terris primo cum frigore tactę
Labuntur frondes: maternaqꝫ brachia linquunt.
Nec cariem cęſe formidant robora ſilue
Ecce ſagax tacitam venientis ruſticus anni
Curam corde coquit: qua bubus ab arbore plauſtrum
Dedolet vnde iuga. ⁊ curuum fabricetur aratrum
Nec mora quin veteris truncata cacumina phagi
Chaonięqꝫ cadant quercus. nudataqꝫ ramos
Ulmus. ⁊ audaci laurus ſonet icta ſecuri
Quarum queqꝫ nouam fumo explorata calenti
Uertitur in faciem diuerſaqꝫ munia tractant
Continuo auditus gruis inter nubila clangor
Agricolam citat ⁊ criſta ſpectabilis alta
Auroram gallus vocat applaudentibus alis
Excitat ille operum ſocios ſimul horrida cautus
Terga rudi centone fouet. capitiqꝫ galerum
Induitur. cruduſqꝫ operit veſtigia pero
Hinc ſaturos iungens loris ad aratra iuuencos
Increpitat ſtimulo ⁊ cantu minuente laborem
Pręlongis ferrata terit dentalia ſulcis
Ac late elicibus collectos exprimit imbres
Ieiunamqꝫ fimo tellurem. ⁊ rudere paſcit
Tum plenum farris lęua ſeruante caniſtrum
Semina diſpenſat parca cerealia dextra
Quę ne iacta auidę populentur grana volucres
Et praedam ſublime ferant. it pone minutus
Sarcula parua tenens puer. ⁊ frugem obruit aruo
Ad cum ſe eois iam veſpertinus ab vndis
Extulit arcturus. cum verſicoloribus ardet
Terra comis. rutiloſqꝫ interuiret herba colores

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Daulias ⁊ getici tandem ſecura mariti
Ales adeſt. plauſuqꝫ larem. cantuqꝫ ſalutat
Rurſum inuadit opus. ſtiueqꝫ innixus: adunco
Pone nigreſcentes proſcindit dente nouales
Quas rapidi ſoles vrant gelideqꝫ pruine
Mox vbi iam ſapiens coepit frondeſcere morus
Ante quidem ſapiens. nūc ambicioſa. nec vllum
Que pariat pomum. ſed ſerica penſa miniſtret
Ille aliam adqꝫ aliam culturam dulcis agelli
Pertentans: truncos plantariaqꝫ infodit aruo
Nec pictas lugubre fabas. nec pabula parcit
Veruacto mandare putri. glebaſqꝫ bicorni
Perſequitur ferro ⁊ ſecat inſuperabile gramen
Et montem cędit ſcrobibus fortiqꝫ bidente
Terga ſoli frangit. baccheaqꝫ ſemina rectum
Explicat inquincuncem. ⁊ diſſerit ordine longo
Adqꝫ iteꝝ. adqꝫ iteꝝ terra capita ima frequentat
Et ramos tondet falce. adqꝫ impune fluentem
Compeſcit vitem fingens ⁊ robore fulcit
Deciduam. caraeqꝫ haerentem in pectore matris
Acclinat ſubolem ſulco. iuxtaqꝫ propagat
Aut ipſo durus genitricis ab vbere flentis
Abſciſſam rapit. adqꝫ alio traducit alendam
Quid dicam. externis. cum ſe vernacula ſuccis
Robora nobilitant. peregrinaqꝫ ſegmina duri
Accipiunt trunci. aut diſcreto germina libro
Nanqꝫ oculis oculos. non blandi tempora veris
Iungere. ſed medijs gaudet feruoribus ęſtas
Aeſtas congeſtos cereris tritura maniplos
Aeſtas abſconſum ſiliqua excuſſura legumen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Aeſtas. qua grandes expectant horrea meſſes
Dum coaceruatas euentilet area fruges
Tum ſola puluerei pingueſcunt arida campi
Soluunturqꝫ putres glebę. ac peritura lupini
Germina parturiunt. tum cliuo rauca ſonantes
Eliciuntur aquę pręcepſqꝫ recumbit agro fons
Poſt vbi iam medio veſtigia librat in axe
Enſifer Orion. croceoqꝫ inſignis amictu
Aſpicit arcturum pulſa pallantias vmbra
Sentibus horrentis aperit iam vinea ſepes
Aureolamqꝫ metit lentis de vitibus vuam
Vinitor. ⁊ foetos rubicundo nectare fructus
Quos coniunx. quos virgo comes par vertice matri
Aut ciſta exportant. aut raſilibus calathiſcis
Nec ſentitur onus ſtudio. leuat ipſa laborem
Sedulitas. quin frugiferos curuantia ramos
Poma ſinu. baccaſqꝫ feruntqꝫ nucemqꝫ
Nec nihil addit hyems. nigros tum laurea foetus
Exuitur tum myrta legunt. glandemqꝫ caducam
Glaucaqꝫ palladię diſtringunt brachia ſiluę
Nocte autem ad lichnos. aut iunco texit acuto
Fiſcellam. aut crates virgis aut vimine quallos
Ruſticus. infinditqꝫ faces. ⁊ robora valli
Dolia quaſſa nouat. ferramentiſqꝫ repellit
Scabriciem. tritaqꝫ docet ſplendeſcere cote
Nam quid delicias memorem. quamqꝫ alta labori
Ocia ſuccedunt. iam primū obſeſſa pruinis
Cum iuga floriferi regelauerit aura fauoni
Suaue ſerenato rident vaga ſidera coelo
Suaue ciet tardos per ſudum luna iuuencos

Ipſa quoqꝫ aethereij melius nitet orbita fratris
Terqꝫ quaterqꝫ manu madidantes nectare crines
Exprimit ⁊ glebas foecundis roribus implet
Uecta meduſaeo titonia praepete coniunx
Alma nouum tellus vultu nitidiſſima germen
Fundit ⁊ omnigenis ornat ſua tempora gemmis
Idalio pudibunda ſinus roſa ſanguine tingit
Nigraqꝫ non vno viola eſt contenta colore
Albet enim rubet ⁊ pallorem ducit amantum
Ut ſunt orta cadunt niue candidiora liguſtra:
Nec longum durant calathos mutata parentis
Lilia. ſed longum ſtant purpurei amaranthi
Hic ſalaminiaci ſcribunt ſua nomina flores
Hic gratū Cereri plenumqꝫ ſopore papauer
Oſcitat hic inhiat ſibimet narciſſus: ad illic
Corycios alit aura crocos notumqꝫ theatris
Aera per tenerum flatu diſpergit odorem
Nec iam flameolae conuiuent lumina caltę.
Nec melilotos abeſt: tyrium ſeges illa ruborem
Induit hic viuo ceſpes ſe iactat in auro
Ne niueos hę cyaneos ſuperare lapillos
Contendunt herbę vernantqꝫ micantia latę
Gramina per tumulos perqꝫ vmbriferas conualles
Perqꝫ amnis taciti ripas adqꝫ omnia rident
Omniaqꝫ luxuriant ⁊ amica luce coruſcant
Parturiunt ſtipulę frugem: ⁊ genitalibus auris
Peruia turgeſcunt lactentibus hordea culmis
Palmes agit rupto lachrymantis cortice gemmas
Seqꝫ rudes primū monſtrant in vitibus vuę
Dulce virent tenerę modo nata cacumina ſyluę

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Succreſcuntqꝫ pię pullorum examina matri
Ipſa ſibi ignotas miratur adultera frondes
Arbor ⁊ aſcitis natiuas inſerit vmbras
Auricomę iubare exorto de nubibus adſunt
Horę quę coeli portas: adqꝫ atria ſeruant
Quas ioue plena themis nitido pulcherrima partu
Edidit Ireneqꝫ Diceqꝫ ⁊ mixta parenti
Euuomie carpuntqꝫ recentis pollice foetus
Quas inter ſtygio remeans Proſerpina regno.
Comptior. ad matrem properat. comes alma ſorori
Ut venus ⁊ venerem parui comitantur amores
Floraqꝫ laſciuo parat oſcula grata marito
In medijs reſoluta comas. nudata papillas
Ludit ⁊ alterno terram pede gratia pulſat
Uda choros agitat Nais decurrit Oreas
Monte ſuo linquunt faciles iuga celſa nepeę
Nec latitat ſub fronde Dryas non iubila fauni
Fundere. non iunctis ſatyri clare ſibila cannis
Nec querulę ceſſant tenerum tinnire volucres
Fluctibus alcione denſa philomela ſub vmbra
Canus olor ripis tecto vaga plorat hirundo
Lene ſuſurrat apis. plenoqꝫ ſaporibus alueo
Candida multiforę ſolidat fundamina caerę
Colludunt per prata greges adqꝫ omne beato
Flagrat amore nemus iuuenem laſciua maritum
Fert equa. fert ergo ſalientem bucula taurum
Setigereqꝫ ſubant matres decertat amator
Fronte aries. auidos olidum pecus accipit ircos
Spectant inuiſi baculis gaudentqꝫ magiſtri
Inde vbi pregnantes partu lucina recenti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Soluit exequet numero foetura parentes
Ipſe rudem nec adhuc veſtigia certa prementem
Fert ſobolem gremio. ſed ouem gracilemue capellam
Emerſas humero ſubit. atq3 in ſtramine molli
Componit ſenſim paſtor. ſtabuloq3 recumbit
Mox vt conualuere rubros hęc rupibus altis
Illa recens campo gramen decerpit aprico
Aut dulcis gelido delibant amne liquores
Et ſua concluſis ne deſint pocula natis
Atq3 fluat plenis diues mulſura papillis
Subrumi expectant ędiq3 agniq3 petulci
Corrnigeraſq3 vocant tremulo clamore parentis
Bruta gregem plenum denſis alit vberibus ſus
Exporrecta ſolo. et grinnitu allector amico
Fellantis turpiq3 luto ſe inmunda volutat
Radices eadem colloſa auidiſſima roſtro
Eruit, et bulbum aut madida ſepulte ſaginat
Flet vitulum męſta abſentem mugitibus altis
Mater et immenſam raucis miſeranda querelis
Siluam implet. boat omne nemus valleſq3 lacuſq3
Illa nigros late lucos. ſaltuſq3 peragrat
Crebra gemens. crebra ad montem ſtabulumq3 reuiſit
Tabeſcens deſiderio. non vlla dolorem
Pabula nec ſalicum frondes. nec gramina rore
Sparſa leuant. non quę viridi vaga flumina ripa
Perſpicuam tenui deducunt murmure lympham
Prata tener perſultat equus/libatq3 volucri
Aequora ſumma fuga. aut alti ſubit aſpera mõtis
In iugum ſaxoſumq3 amnem pede plaudit inermi
Cui pulchro micat atre caput. luduntq3 decorę

Fronte comę vibrant aures abq; orbe nigranti
Pręgrandes extant oculi tum ſpiritus amplis
Naribus ⁊ feruens ſtat ceruix ardua qualem
Prefert marmaricis metuenda leonibus ales
Ales quę vigili lucem vocat ore morantem
Creſcunt ſpiſſa toris lateq; animoſa pateſcunt
Pectora. conſurguntq; humeri. ⁊ iam ſeſſile tergũ eſt
Spinaq; depreſſos gemino ſubit ordine lumbos
Et caſtigatum cohibent craſſa ilia ventrem
Fundunt ſe laetae clunes ſubcriſpaq; denſis
Cauda riget ſetis. ⁊ luxuriantia crebrae
Velant colla iubae ac dextra ceruice vagantur
Tum tereti ſubſtricta genu molliſſima flectit
Crura ferox. celſum ingrediẽs. fremituq; ſuꝑbit
Grande ſonat tornata cauo breuis vngula cornu
Ingenti referens corybantia cymbala pulſu
O dulces paſtoris opes. o quanta beatum
Quã tenet hunc tranquilla quies: vt pectore toto
Leticiã totaq; fouet bona gaudia mente:
Nempe odij fraudumq; expers exemptus inani
Ambitione. vacans metuq;. ſpe liber. ⁊ inſons
Natiuo cultu. ⁊ gaza prędiues agreſti
Ipſe ſibi viuit nullo ſub teſte. ſuoq;
Pendet ab arbitrio. ſuus ipſe eſt cenſor. ⁊ alto
Calcat opes animo. ac regum deridet honores
Si non tenareis illi ſtant fulta columnis
Robora coelatumq; alte laquearia ſubter
Ridet ebur. poſtemue ſilex aſaroticus ornat
Nec mauruſiacos pulchre teſtudinis orbis
Delphica ſuſtentat. nec docto trita Myroni

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Pocula multiplici florent radiantia gemma
Aut bis in herculea milleſia vellera concha
Verſantur tenuiqꝫ ſatur lanugine bombix
Luteolos follis. pręcioſaqꝫ fila relinquit
Textile nec tenero ſubtegmīe fulgurat aurum
Spirantis referens vultus que pergamos olim
Artifici deſcripſit acu. quę ſtamina Memphis
Que tyros ⁊ babylon radio pinxere ſonanti
At iacet in molli proiectus ceſpite membra
Qua cauus exeſum pumex teſtudinat antrum
Qua ue ſuſurranti crinem dat aquatica vento
Arbor. ⁊ aut calamos. aut fixa haſtilia iungit
Cortice: ſtatqꝫ leui caſa frondea niſa tigillo
Quā metuant intrare pauor. curęqꝫ ſequaces
Sub qua iucundos tranquillo pectore ſenſus
Nutrit inabruptoqꝫ fouet ſua corpora ſomno
Siluarum: ⁊ pecoris dn̄s. ſtant ſedula circum
Turba canes. audaxqꝫ lacon. acerqꝫ moloſſus
Dant ignē extritum ſilices. dant flumina nectar
Hauſta manu. dat ager cererem. nō caſeus. aut lac
Lucorumve dapes abſunt. ſtat rupibus ilex
Mella ferens trunco. plenoqꝫ cacumine glandem
Illi ſunt animo rupes frondoſaqꝫ teſqua
Et ſpecus ⁊ gelidi fontes ⁊ roſidaqꝫ tempe
Valleſqꝫ zephyriqꝫ. ⁊ carmina denſa volucrum
Et nymphe ⁊ fauni ⁊ capri pedes ſatyriſci
Panqꝫ rubens. ⁊ fronte cupreſſifera ſyluanus
Sileniqꝫ ſenes. ſubdiualleſqꝫ ithyphalli
Et montana pales. ⁊ quo paſtore pheraei
Gaudebant campi ⁊ crinem reſoluta mimallon

Et qui cornigera bicolores fronte corymbos.
Pampineamqꝫ manu tenera quatit Euius haſtam
Semper amor ſemper cantus. ⁊ fiſtula cordi eſt
Semper odorati. veneriſqꝫ ſtipendia flores
Uitarumqꝫ altrix vrbi male nota voluptas
Talibus in ſtudijs paſtor molle exigit ęuum
Poſt vbi rauciſonę pinna vibrante cicadę
Increpuere. ardenſqꝫ metentibus ingruit aeſtus
Pauliſper tum ceſſat opus. ſaxiqꝫ ſub vmbra
Proſtrati indulgent genio. non mollia pleno.
Deſunt vina cado: non lacti mixta polenta
Aut pinguis tergum vitulę placiduſqꝫ ſonorę
Lapſus aquę. crinemqꝫ aurę frontemqꝫ laceſſunt
Inde opus integrant: donec ſub nocte coruſcent
Flammigero paruę ſtellantes clune volucres
Ecce autem dulces labris pater. ingerit vuas
Autumnus crebręqꝫ eliſus verberę plantę
It per pręla latex pueriqꝫ examine denſo
Exultant laſciua cohors circumqꝫ ſupraqꝫ
Ille manu panda pronus bibit. alter ab ipſo
Sugit muſta lacu crepitantibus hauſta labellis
Hic ſua ſuſpenſum reſupinus in ora racemum
Exprimit. hic ſocij patulos irrorat hiatus
Irriguumqꝫ mero ſordet mentumqꝫ. ſinuſqꝫ
Ebriaqꝫ incertis titubant veſtigia plantis
Poſtq̄ acris ſucceſſit hyems. ⁊ pendula tectis
Diriguit glacies. larga ſtrue tollitur alte
Colluceṫqꝫ focus. coeunt vicinia ſimplex
Una omnes: iuueneſqꝫ probi. materqꝫ ſeuera
Coniuge cum duro. ⁊ pueris ⁊ virgine grandi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Conuigilantq; hilares. ⁊ prime tempora noctis
Decerpunt. molli curas abigente lyeo.
Mutuaq; inter ſe ludunt. tum tibia folle
Laſciuum ſonat inſlato. tum carmina cantant
Carmina certatim cantant. tum tenta recuſſo
Tympona ſupplodunt baculo. ⁊ caua cibala pulſant
Et leti ſaltant. ⁊ tundunt eribus era
Et graue conſpirat cornu tuba flexilis vnco
Conclamantq; altum vnanimes tolluntq; cachinos
Porro autem quanta eſt differte copia ville
Quamq; penu diues. neq; enim vel frugibus ornis
Horrea ſufficiunt. vel adoro dolia muſto
Teſtaq; palladijs iam non vacat vlla trapetis
Terga ſuis pendent fumoſo ſordida tigno
Pertica penſilibus oneratur longa racemis
Non vue arentes. non pruna ⁊ carica deſunt
Sorbaq; cum ceraſis. duroq; putamine clauſa
Perſica nux. regumq; altas imitata coronas
Meſpila. cumq; piris miſerorum munus amantum
Iam laxum in rugas malum decocta que ahenis
Defruta. ⁊ omphacinus liquor ⁊ lachrymoſa ſinapis
Et meditata nouos ſicyonia bacca ſapores
Tum ſapa mel que recens. edulcatique ſupini
Et prune increpitans balanus contextaq; que cānis
Fiſcina lacte madens. ⁊ durati ſale fungi
Annonam facilem vicinus ſuggerit hortus
Murmur apricantes niuea dant turre columbi
Expandunt alas. ⁊ amicam blanda rogantes
Oſcula circumeunt. inſertantq; oribus ora.
Iam vicibus nido incubitant genitrixq;. paterq;

Iamq; oua excudūt. natiſq; implumibus eſcam
Cōmanſam alternant. roſtellaq; hiantia complent
Adde gregem cortis. criſtarumq; volucrum
Induperatores. laterum qui ſidera pulſu
Explaudunt vigiliq; citant titana canore
Et regnum ſibi marte parant quippe obuia roſtris
Roſtra ferunt. crebriſq; acuunt aſſultibus iras
Ignoſcunt animis. ⁊ calcem calce repulſant
Infeſto aduerſumq; aff ligunt pectore pectus
Victor ouans cantu palmam teſtatur. ⁊ hoſti
Inſultans victo. pauidum pede calcat iniquo
Ille ſilet. latebraſq; petit. dominumq; ſuperbum
Ferre gemit. comes it merito plebs cetera regi
Formoſo regi. cui vertice purpurat alto
Faſtigatus apex dulciq; errore coruſcę
Splendeſcunt ceruice iubae. perq; aurea colla
Perq; humeros it pulcher honos. palea āpla decēte
Albicat ex rutilo. adq; toroſa in pectora pendet
Barbarum in morem. ſtat ad vnca cuſpide roſtrum
Exiguum ſpacij roſtrum flagrantq; tremendum
Raui oculi. mueaſq; caput late explicat auris
Crura pilis hirſuta rigent iūctura q; nodo
Vix diſtante ſedet durus veſtigia mucro
Armat. in immenſum pinnaeq; hirtiq; lacerti
Protenti excurrunt dupliciq; horrentia vallo
Falcatę ad cęlum tolluntur acumina caudę
Ipſe ſalax totam foecundo ſemine gentem
Implet ⁊ oblongo nunc terram ſcalpurit vngui
Rimaturq; cibos. nunc edita nubila viſu
Explorat cauto. non illum ſquamea tuto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Aggreditur ſerpens. non raptor ab ęthere miluus
Vocibus interea crebrum ſingultat acutis
Parturiens coniunx. quę ſcilicet oua. ſubinde
Tollit anus. ſignatqꝫ dies. vigilemqꝫ lucernā
Conſulit. ⁊ lunę creſcentis tempora ſeruans
Vt primum gallina glocit numero impare ſubdit
Verſatiſqꝫ diu. ſolers auſcultat: an intus
Pipiat niuolucer pullus tenerumqꝫ putamen
Pertuderit molli roſtro. adqꝫ erumpere tentat
Parte alia bifero plumoſam corpore meſſem
Nutrit ⁊ incraſſa ſatur vriuare lacuna
Anſer auet. ſtagnumqꝫ ſuper pede remigat vdo
Depictę ceruicis anas prolemqꝫ notatum
Inuitans nunc extat aquis. nunc mergitur altę
Erigit explicitę gemmata volumina caudę.
Ambicioſus amans. ab ficu. ⁊ polline gliſcit
Pellaci cantu deceptus ab aucupe turdus
Incidit murilo turtur. ſeſeqꝫ ſaginans
Rauca gemit. dulceſqꝫ miſer ſuſpirat amores
Flet viduus perdix queritur peregrina cothurnix
Incluſi caueis. hic cęca cuniculus antra
Excauat. hic ſepto pregnans lepus errat maniplo
Capreoliqꝫ hinniliqꝫ. ⁊ aduncis dentibus apri
Hac ſtertunt glires. hac foemina foetat echinus
Dędala ſomniferos peragunt examina bombos.
Plenaqꝫ captiuos ſeruant viuaria piſces
Scilicet his opibus placide ſua corpora curant
Dulciaqꝫ inter ſe laeti tellure magiſtra
Officia exercent vt quę neqꝫ ferre recuſet
Imperium. neqꝫ non grandi mercede rependat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Si qua laborifero debentur farra colono.
Ille autem ⁊ volucri petit ardua ſidera mente
Scrutaturqꝫ ſagax. que ſit ſententia diuum
Quid quęqꝫ emergens. latitanſue orienſue. cadenſue
Stella paret. quid quadruplici celer afferat annus
Cardine quę ſulcis. quę ſint ſtata tempora meſſi
Quicqꝫ pecus vehat olenium. qua grandine collis
Trux nepa dilapidet quo turbine ſurgat orion
Quos glomerent ibris. aut preſſus Arione delphin
Aut pleas arcturuſqꝫ ſenex Hyadeſqꝫ puellę
Unde bibant herbę. diuini pocula lactis
Cur rubigo ſatis. vredoqꝫ vitibus obſit
Quid nebulas abigat tempeſtateſqꝫ repellat
Quod vento ingenium· que nubes cauſa ſerenet
Quid ſilens. moneat quidqꝫ inter menſtrua phoebe
Vel cum plena meat. vel cum decreſcere rurſum
Incipit. ille etiam numeros legeſqꝫ dierum
Prouidus obſeruat: ſcit enim quid ſeptima portet.
In qua naſcentem excepit bona delia fratrem
Scit quoqꝫ poſt decimā quid prima. quid altera luces
Iniungant operum. quo circa aut vellera lanę
Demetit. aut grauido maturas mergite ariſtas
Aut telam locat vxoris. nam pendula in ortu
Poſteriore ſuos etiam net arenea caſſes
Que ſequitur bona virgultis inimica ſerendis
Frugibus ergo cauet. quid obeſt: quidqꝫ expedit vrget
Nouit. n. quota cōnubijs. quota partribus obſtet
Aſpiret ve dies. quota pinguē emaſculet aedum
Sextaqꝫ circundet pecori. quota iungat amātis
Et clandeſtinos iubeat miſcere ſuſurros

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Qua ponat canis hirritum. maleſuadaqꝫ pectus.
Cura nimis laceret. qua triſtis oberret Erinnys
Nocte magis. ſecat ille ſuo ſibi tempore lignum
Dolia deguſtat. ſubigit iuga ferre iuuencum
De flabris quoqꝫ de pluuia. dulciqꝫ ſereno
Aut lunę occaſus. aut idem conſulit ortus
Tractat opus ſi pura: micet ſin atra recedat
Aut quinto directa die. aut medio orbe retuſa
Nec gracili cornu aut triplici ſit culta corona
Tecta ſubit metuens hyemis ſi rubra coruſcet
Tum vero expectat ventos. nec fallit eundem
Quo boream cornu. quo cynthia prouocet auſtrum
Conſulit ⁊ phoebi flammas. an grandinis augur
Palleat. an radijs monſtret diſcordibus imbrem
An pre ſe exoriens nubis agat. an niger orbem
Circulus extremū claudens. qua rumpitur acres
Carceris acolij moneat conſurgere flatus
Adnotat. ⁊ cęli faciem. num ſtella ſereno
Aethere lapſa cadat. rapidi pręnuncia cauri.
Conſcia num ſubita ſemet caligine obumbrent
Aſtra: trahantqꝫ hyemem gemino thamnātias arcu
Quid ferat aut curto cum vix ſecat aera giro
Et poene vnicolor taurina fronte minatur
Nunc pręſepe oculis. nunc bacchi ſpectat aſellos.
Quiqꝫ noton cernit. quiqꝫ eſt obuerſus ad arcton
Fulgores tonitrus: inſperſaqꝫ vellera coelo.
Brumalemqꝫ diem ⁊ totum ſemel aſpicit annum.
Nec non ⁊ nautis ruiturum in carbaſa nymbum
Augurat. vndiſonum ſi fors mare ſurrigit aegon
Canaqꝫ conſpergit ſale ſaxa ⁊ littora frangit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Tunc ⁊ triſtifico roboant montana fragore
Et repetunt ſiccum mergi. adq; ex aequore clamāt
Ipſa volans ſublime auras. aethramq; laceſſit
Ardea colludunt fulicę plaudunt q; gregatę
Ad laſciua lacus alis pręſtringit hirundo
Et ſummas prope radit aquas. ranęq; coaxant
Fuſca gradu cornix lento metitur harenas
Aut fluuium capite ⁊ madida ceruice receptat
Crocituq; graui pluuiam increpat vſq; morantem
Clangunt naupliade volucres. ⁊ peruia pinnis
Nubila conſcribunt incertus in aequore delphin
Deflat aquas latrant corui. vocemq; reſorbent
Progerit oua cauis patiens formica laborum
Blanda canis terram pedibus ſcabit. ore lapillos
Tardigradus pendit cancer ſeſeq; ſaburrat.
Atq; heret ripe densum occinit improbulus Mus
Straminaq; exculcat quin centipedes ſcolopendrę
Parietibus reptant. aures pigra motat aſella
Dependet bullę lychno. ſitienſq; cruoris
Muſca redit. ſummoſq; probo ſcide modicat artus
Nec longe a tectis apis ingenioſa recedit
Prunaq; concretuſq; ima cinis hęret in olla
Carboq; pollucet. neq; non pręnunciat euros
Pluma natans folium ve errans pappiq; volantes
Flammameq; cum flectit. cum ſeſe elidit. ⁊ ipſis
Vix ſedet in ſtuppis. ſcintillamq; excutit vdam
Vos quoq; paſtores ventos horretis. ⁊ imbres
Cum temere excurſans pecus ampla in paſcua fertur
Cumq; alacres ludunt agni calciſq; proteruos
Subſultim incutiunt inter ſe ⁊ cornibus hęrent

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Aut cum ſe e paſtu vi. vix. egreq́ʒ reuellunt
Cumq́ʒ boues liquidi ſuſpectant lumina coeli
Olfactantq́ʒ auras. ⁊ ſuccos naribus vdos.
Crebra trahunt. dextrumq́ʒ latus conſternere gaudēt
Aut lingunt aduerſa pilos aut veſpere ſero
Mugitu ingenti redeunt caulaſq́ʒ fatigant
Cum ſibi non factos ſus diſſipat ore maniplos
Cumq́ʒ antro lupus exululat cumq́ʒ improbus idem
Nec metuens hominum p ropius conſiſtit. ⁊ offert
Se mendicanti ſimilem. ac loca culta pererrat
Ergo in conſilium maria aduocat. ęthera terras
Naturamq́ʒ omnem. viuitq́ʒ auctoribus aſtris
Cura deum agricola. adq́ʒ animo pręſcita recenſet
Et rerum euentus ſenſu pręſagit acuto
Hanc o coelicolę magni concedite vitam
Sic mihi delicias ſic blandimenta laborum
Sic faciles date ſemper opes hanc improba ſunto
Uota tenus nunquā certe. nunq́ʒ illa precabor
Splendeat vt rutilo frons inuidioſa galero
Ter geminaq́ʒ grauis ſurgat mihi mitra corona
Talia feſuleo lentus meditabor in antro
Rure ſub vrbano medicum. qua mons ſacer vrbem
Meoniam. longiq́ʒ volumina deſpicit ar ui
Qua bonus hoſpitium felix placidamq́ʒ quietem
Indulget laurens· laurens haud vltima phoebi
Gloria. iactatis laurens fida ancora muſis
Qui ſi certa magis permiſerit ocia nobis
Afflabor maiore deo. nec iam ardua tantum
Silua meas voces montanaq́ʒ ſaxa loquentur
Sed tu (ſi qua fides) tu noſtrum forſitan olim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

O mea blanda altrix non aſpernabere carmen
Quamuis magnorum genetrix florentia vatum.
Doctaqꝫ me triplici recinet facundia lingua.

¶ Finis

¶ Angelus Politianus Laurentio Medici Petri Franciſci F. S. D.

Rogis tu quidem me Laurenti carmen edere inconditum: inemēdatum. ⁊ quod in publico ſemel pronunciatum: nimis fuiſſe impudens viſum ſit Satis profecto fuerat vixiſſe vnum diem quod tam foret imperfectum animal ac poſſe etiā Inter inſecta illa. quę vocētur Ephemera connumerari Namqꝫ ego id ad preſentem dumtaxat celebritatē quaſi adonidos hortum concinnaueram prorogare tu noſtre Mantus (ita. n. inſcribimus) non tam vitam cupis quā dedecus: ferreus ſim ſi tibi quid denegem tam nobili adoleſcenti tam probo tam mei amanti: tanto deniqꝫ eam rem ſtudio efflagitanti: Quare habe tibi quicquid hoc libelli. ac tu quoqꝫ deſiderio nr̄o aliquando ſubueni: ⁊ quę tibi muſe amatoria carmīa ṽnaculę ſuggerūt ne patere quęſo a nobis expectare diutius Vale florentię. iiij. nonas Nouembris: M. cccc. lxxxij.

¶ Angeli Politiani Silua in bucolicon Vergilij enarratione ꝓnunciata Cui titulus Mãto.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

EſSt dea quę vacuo ſublimis in aere pendens
It nimbo ſuccinctę latus. ſed candida pallan
Sed radiata comã. ac ſtridẽtib⁹ inſonat alis
Hęc ſpes in modicas. pręmit hęc infeſta ſuperbis.
Imminet huic celſas hominum contundere mentes
Succeſſuſqꝫ datum. ⁊ nimios turbare paratus
Quam veteres Nemeſim genitam de nocte ſilenti:
Oceano dixere patri Stant ſidera fronti
Frena manu pateramqꝫ gerit ſemperqꝫ ferendum
Ridet. ⁊ inſanis obſtat contraria coeptis
Improba vota domans. ac ſummis ima reuoluens
Miſcet. ⁊ alterna noſtros vice temperat actus
Atqꝫ huc atqꝫ illuc ventorum turbine fertur
Uiderat hec domitis tumidam te gręcia perſis
Signa quoqꝫ eorum victricia ferre ſub orbem
Uiderat. ⁊ cantu Aonio: Eloquijſqꝫ ſuperbam
Ira altum: magnumqꝫ loqui: Celoqꝫ ſupinum
Inſertare caput: nec dijs te ferre minorem
Mox faſtus exoſa grauis. Ceruice coegit
Ferre iugum. ⁊ latijs ſuperatam ſubdidit armis
Nec fandi permanſit honos: Tu namqꝫ potenti
Protinus ore tonans. ardentis fulmine linguę
Cuncta quatis Cicero pylię non mella ſenectę
Nec iam dulichias audet conferre procellas
Sponte tibi virides tranſcribens gręcia palmas
Se tamen aonię ſolatur fronde coronę
Deerat adhuc latio vatum decus: horrida quanqꝫ
Bella. turbaſqꝫ rudi cantauerat Ennius arte
Editus ecce maro: quo non felicior alter:
Seu ſiluas: ſeu rura canit. ſiue arma virumqꝫ:

Namq; Syracoſus cum vix aſſurgat auenis.
Heſiodum premit. ⁊ magno contendit Homero.
Ergo age quis centum mihi nunc in carmina linguas.
Immenſumq; loqui. vocemq; effundere ahenam
Quis mihi dat ſiculas latio clangore ſorores
Poſt geticam ſuperare chelyn. dum te optime vatum
Imbellis pietas audaci promere cantu
Audet. Athlanteaſq; humeris fulcire columnas
Unde ego tantarum repetam primordia laudum
Aut qua fine ſequar. facit ingens copia rerum
Incertum. ſic frondifera lignator in Ida
Stat dubius vaſtę quę primum robora ſiluę
Vulneret: hinc patulam procero ſtipite phagum
Hic videt annoſam ſua pandere brachia quercum
Illic ſuccinctas caput exartare cupreſſos
Metiturq; oculis phrygię nemora alta parentis
Te naſcente maro Parnaſie culmine ſummo
Affuit aonias inter feſtina ſorores
Calliope. blandiſq; exceptum ſubſtulit vlnis
Permulſitq; manu quatiens. terq; oſcula iunxit.
Omnia ter cecinit: ter lauro tempora cinxit.
Mox alię dant queq; tuis munuſcula cunis
Certatim. dant plectra: lyram. pellemq;. pedumq;
Dant ⁊ multiforā modulanda ad carmina Loton
Et decreſcenti compactas ordine auenas
Dant pandionias volucres. ter murmure placāt
Liuentis oculos. ter frontem baccare tangunt.
Venit ⁊ Helyſio venturi pręſcia manto.
Manto. quę iuuenē fluuio conceperat Ocnum
Ocnum. qui matris dederat tibi Mantua nomen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Venit ⁊ horrentes quatiens victaqꝫ:comaſqꝫ
Sanguineamqꝫ rotans aciem:ſic ora reſoluit
Plena deo:⁊ veras excuſſit pectore voces
Dicebam memini:memini tibi mantua quondam
Surge bonis auibus fundata:⁊ fulmine leuo.
Surge.paremqꝫ aſtris contende educere molem:
Pyramidum ſupra ſumptus.pro quanta manet te
Gloria.quam longum ſenibus celebrare ſeculis
Naſcetur video ſupera tibi miſſus ab arce
Sydereus vates.alti cui numinis hauſtum
Mens coelo cognata ferat:quę grande ſonantem
Non linus Inachides tantū.atqꝫ Aegrius Orpheus
Aut mea qui tyrio conſtruxit menia plectro
Sed vos o muſę.ſed tu mireris Apollo
Et nunc ecce puer tranquillę ad limina lucis
Ille diu promiſſus adeſt.vitamqꝫ ſalutans
Has teneris iam nunc mulcet vagitibus auras
Euge beate puer ſanguis meus:horreat ortus
Gręcia tota tuos:laurumqꝫ habitura ſecundam
Aſcra Arethuſa ſuis metuant ⁊ Smyrna coronis.
Incipe adhuc gracili connectere carmina filo.
Incipe magne puer:nec vota intexere diris
Impia:nec culici gemitum pręſtare merenti.
Nec te lampſaciū pudeat luſiſſe Ithypallum
Blandaqꝫ laſciuis epigrāmata pingere chartis
Ac ſmonidas refer:⁊ Brontem.Volcaniaqꝫ antra:
Igniuomoſqꝫ apices montis:raucoqꝫ trementem
Murmure thrinacriam:quotiēs per nubila flammas
Eructat:tentatqꝫ latus verſare Typhoeus
Dic Scyllam ſubitis miſeram quę ſe induit alis.

C iii

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Scyllam quę nimio flagrans minois amore
Ach potuit rigido genitorem inuadere ferro
Crudelis. potuit cano ſpoliare capillo:
Crudelis: ſed quis duro contendit amori.
Crudelis ſed culpa tua eſt: tua culpa cupido
Atqꝫ hęc prima noui fuerint elementa poetę:
Hęc. fuerint timide preludia prima iuuentę
Jam vatem: iam roma vocas: iam ſęua receſſit
Paupertas: pręſtatqꝫ piis grata ocia muſis.
Thuſcus eques. noſco hunc atauis quem regib⁹ ortus
Diſtinctū iuuenem. cerno ⁊ te maxime princeps
Purpureos inter proceres. ſanctumqꝫ ſenatum:
Pendentem ſtare ad numeros. atqꝫ ora tenentem
Tu tamen o miſere nimium vicina Cremonę
Quid fles amiſſum: quid fles mea mantua campum
Paſcentem niueos herboſi flumīe cycnos
Nonne vides ingrata tuis quę pręmia damnis
Accumulent ſuperi. ⁊ ſolatia quanta rependant
Ipſa en Roma tuo ſeſe quoqꝫ iactat alumno
Jamqꝫ phalanthei reſonant pineta Galeſi
Tityre te vacuo meditantem murmur in antro
Jamqꝫ tuā dociles recinunt Amarillida ſiluę
Nigra dum raucum tremulis euibrat ab alis
Carmen: ⁊ epoto canit ebria rore Cicada
Montibus abſolis formoſum iactat Alexin
Vocalis corydon. ⁊ Alexin reddit imago
Ecce autem imparibus dum ſibila flectit auenis
Impubis paſtor. faciles dum ludit amores
Aureolo petit hunc malo: laſciuaqꝫ currit
Ad ſalices nymphę furtiuo prodita riſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Sed maiora vocant: nunc. o nunc omnis adeſto
Impius. ⁊ caſti linguiſq; animiſq; fauento
Stelligero deus ille: deus ſe fundit ab axe
Aeterni mens certa patris: quiq; omnia nutu
Torbuet idumeę ſe virginis inſerit aluo
Aurea ſparſurus rediuiuo ſecula mundo
Tu tamen ante alios felix mea vera propago
Cui licitum in ſiluis. inter coryleta iacenti
Rimari quid fata parent: quid pulchra minentur
Sydera: quiq; mihi diuini pectoris heres
Enthea cumeis incingas tempora victis
Verum age iam gelidoſq; tegant vmbracula fontis
Et folijs cumuletur humus: denſiq; maniplis
Inſpirent flores: vacuoq; inciſa ſepulchro
Candida formoſum teſtetur littera daphnin
Daphnin. ad aſtra vocet tenero caua fiſtula cantu
Ebrius interea noſtri nutritor iacchi
Silenus molli dormit reſupinus in antro
Ebrius: ⁊ nimio venas tumefactus alumno
Securum pueri audaces: atq; improba Nais
Inuadunt furtim: deq; ipſis vincla coronis
Quę ſenis emutilo modo vertice defluxerunt
Inijciunt alacres: promiſſaq; carmina poſcunt
Carmina cum ſiluis totos mulcentia montis
Iamq; tuis Minci glauca ſub harundine ripis
Vincitur alterno Corydonis carmine thyrſis
Iam repetit querulam Damonis tibia muſam
Damonis muſam ſcopuli: pinuſq; loquuntur
Sed quid io tam dulce tibi eſt Galatea ſub vndis
Quam formoſa vocet ne quicquam ad littora cyclops

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Infoelix cyclops. ſed enim infelicior illo
Gallus amat: queriturq; ſuam procul eſſe lycorin
Gallus: quem rigidę fleuere in montibus orni
Cuius amorem omnes nequeunt mutare labores
Gallus. quem fruſtra verbis ſolatus Apollo eſt
Hec ſat erit ſimas inter ceciniſſe capellas.
Paſtorem: tu victricem fer Mantua palmam
Ecce lacertoſi querunt noua turba coloni
Quo ſegetes veniant campo. quo ſidere tellus
Vertatur: quod ſit facilis: quo tempus aratri
Egredere o ſiluis iuuenis: curruq; leuatus
Triptolemi latios foecunda meſſibus agros
Nec coelebs iam palmes agat: ſed reptet ad vlmum
Ebrius ac dulci rubeat noua nupta marito:
Et pater autumnus medio conſurgat ab aruo
Pomiferum viridi caput alte vmbratus amictu:
Atq; acheloe tuum teneat graue dextera cornu
Stetq; cathenatas ſuadens nudare paleſtras
Palladis ampla arbos bicoloribus horrida baccis:
Frondibus ⁊ verſis longum diſcriminet annum.
Iam lętos inter ſaltus: frondoſaq; teſqua
Hinc vitulus primo: cui frons protuberet ęuo
Mugitu tenero matrem vocet: inde per herbas
Candida laſciuo diſcurrat bucula ſaltu
At quibus aſſurgunt pleno iam cornua giro
Inter ſe aduerſo decertent pectore amantes
Dum rudis exultim florentis in ęquore campi
Audit equus: volucreſq; fuga pręuertere ventos.
Aut tranare amnis: aut curſu euincere montem
Geſtit: olimpiace rapturus dona coronę.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Lanigerumqꝫ pecus primo propellat eoo
De ſtabulis paſtor. dum pratis roſcida lucent
Gramina: dum teretes perflexa cacumina gutte
Colludunt. ipſe herentes vix rupibus altis.
Aſpera Cinyphie carpant dumeta capelle
Tum glomerata cauo fundant ſe examina ſaxo
Alla ntemqꝫ roſam. ꝛ tenerorum germina florum
Taurigene populentur aues: plenoqꝫ recurrant
Poplite: iam lentum teneat fundamina gluten
Jam portas: arcemqꝫ ꝛ propugnacula condant
Ceraqꝫ nectareas ducat ſexangula cellas.
Aut natos: aut mella legant: fucoſqꝫ repellant
Turpe pecus. iamqꝫ accincte ciuilibus armis
Expediantqꝫ manus roſtris. ꝛ ſpicula vibrent
Nocturnoqꝫ ſonent muſſantia caſtra ſuſurro
At tu que tellus eſtuqꝫ. geluqꝫ laboras:
Cui ſacer hibernos helycon intercipit ortus
Ne ceſſa acceptam noſtre ſubmittere laurum
Nec iã ſupmi certẽt de ſanguĩe vatis (gos Athene
Smyrna. Rhodos Colophon Salamis Chios Ar-
Quippe bianoreã manet hec victoria gentẽ.
Namqꝫ meus timido qui rura. ꝛ paſcua verſu
Hactenus excoluit. ſtimulis tandem acribus actus.
Dediſcetqꝫ metum: validaſqꝫ in pectora vires
Contrahet. attonitoqꝫ canet fera pectine bella.
Qualis adhuc breuibus que vix bene fidere pinnis.
Coepit auis: matrem primo: nidoſqꝫ loquaces
Circumit ꝛ crebrum patula ſuper arbore ſidit
Colligit inde animos ſenſim. ꝛ vicina volatu
Stagna legit: terraſqꝫ capit. captaſqꝫ relinquit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Laſciuitqꝫ fuga : tandem ⁊ ſublimia tranat
Nubila : ⁊ iratis audens ſecredere ventis
In ſpacia excurrit . iuſtiſqꝫ eremigat alis
Ac primum Siculis magnum producet ab oris
Laomedontiaden : vndiſqꝫ ⁊ turbine ſęuo
Aufert in lybien . quem dido ignara futuri
(Sic placitum ſuperis) animoqꝫ domoqꝫ receptet
Reginęqꝫ hoſpes diri commenta Sinonis
Mendaces graios : vane periuria gentis
Et populata malis neptunia pergama flammis
Se quoqꝫ iactatum referet terraqꝫ mariqꝫ
Illa auidis bibet ignem oculis . noctemqꝫ diemqꝫ
Nutriet infelix veſanum pectore amorem
Venatu tandem in medio Saturnia nimbum
Pronuba diffundet . ſoloqꝫ hymeneus in antro
Affuerit : nullaſqꝫ faces moeſtum afferet omen
Fulgoreſqꝫ dabit nymphis vlulantibus aether
Ipſe iouis monitu Aeneas rurſum ire per vndas
Cogetur vento : rurſum itala querere regna
Surgentem auſoniae ſolo impoſiturus Iulum
At phoeniſſa regum ſaeuo furiata dolore
Inſcendet moritura . truceſqꝫ in vota vocabit
Eumenidas . mox ⁊ phrygium pro triſtia dona
Ah niueum per pectus aget miſerabilis enſem
Diſcolor interea Taurino combibet ore
Iris aquas . iterumqꝫ antris effundet apertis
Hippotades hyemem . ⁊ rapidis ruet ęquora ventis
Xancleas iterum feſſi eycientur ad oras
Troes . ⁊ hoſpitio fidi accipientur Aceſtae
Hic patris ad tumulū ſolemnis ordine pompas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Dux feret: ac meritos celebrabit littore ludos
Tum pelagus relegens amiſſo pręſide puppis
Vix tandem euboica lachrymans potietur harena
Atqꝫ vbi fata deum viuacis ab ore Sibyllę.
Hauſerit infernas etiam deſcendet ad vmbras
O pietas: maneſqꝫ petet per auerna paternos
Romanoſqꝫ ſuos lethei ad fluminis vndam
Conferet, ⁊ magnos gaudens cognoſcet Julos
Paciferumqꝫ ducem: fuluo cui pulchra metallo
Sęcla fluent. cui preſſa graui pede bella iacebunt.
His letus porta ad ſocios euadet eburna
Dux anchiſiades. tuſcumqꝫ enabit ad amnem
Nec dum parta quies. reſtat bella aſpera. reſtant
Et craſſus multo ſtagnabit funere thybris:
At tibi Caſtaliis remouentur pectora lymphis
Care nepos. nunc nunc ingenti eſt ore ſonandum
Grande opus a tergo: quis enim alto euincere cantu
Clamoreſqꝫ virum: atqꝫ hinnitus ſperet equorum
Tu tamen euinces licitum tibi maxime vatum
Arma. acies: furias. martem ipſum ęquare canẽdo
Jam volans ſuperas alecto impune per auras.
Tartareum canit: ⁊ reſides ſtridentibus hydris.
Inſtimulat: dux ipſa manu Saturnia ſęua
Clauſtra quatit belli. poſteſqꝫ irata refringit
Jam latię coiere manus: domat aſpera duris
Ora lupis ſonipes. facileſqꝫ in puluere giros
Flectit equos. ipſe alpino de vertice ſiluę
Precipitant. auide phrygios haurire cruores.
Jam raſtri pondus rigidum diffingit in enſem
Cedis amor. verſis abeunt in pila ligones

Attritusqꝫ caua mutatur caſſide vomis
Jamqꝫ aurem horriſono rumpunt fera claſſica bombo
Armorumqꝫ minax preſtringit lumina fulgor
Dumqꝫ alacres ſecum in matrem Cytherius hero
Arcadas: ⁊ miſſum auſpicio Pallanta ſiniſtro
Audacem puerum: melioraqꝫ fata ſequutos
Tyrrhenos rapit: ⁊ tantis accingitur auſis
Ecce furens rutilus: ſeuoqꝫ inſtinctus amore
Ne quicquã in phrygiam iaculatus lampada claſem
Miratur ſubitas pelago conſurgere nymphas
Nec minus irrumpit caſtris: altamqꝫ cruentus
Dat ſtragem: fluuioqꝫ euadit letus amico.
Ultor adeſt: ſociosqꝫ exponens littore tuto.
Auſpicium belli: maternis fulgurat armis
Dardanides: totaſqꝫ in pugnam exſuſcitat iras
O qui ſudor equis. qui ſe alto in puluere reges
Turbabunt. quanto exurget rubra ſanguine tellus
Nec tuus haſta deus. nec te tua dextera forti
Merenti leto eripiet: viſqꝫ effera mentis
Sed conſors nato accedes tumuliqꝫ. necisqꝫ:
At tuo quo nimio ſpoliorum: ⁊ laudis amore
Inconſulta tuis. quin ſeuas bellica virgo
Inſidias prius: ⁊ venientem reſpicis haſtam
Tuqꝫ miſer pone o rapti mala gaudia baltei
Et ceſi exuuias pueri: inuidiamqꝫ deorum
Turne caue. dabis heu poenas. dabis improbe ⁊ iſtam
Euandro debes animam: atqꝫ vltricibus vmbris
Sic tandem iliacas properans penſare ruinas
Ad teucros feſſis reuolat victoria pinnis
Grande tamen vobis leti ſolamen honeſti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Magnanimiq; heroes nati foelicibus aſtris
Afferet Aonius iuuenis .cui dia canenti
Facta virum totis pariter preconia linguis.
Soluet fama loquax: cui dulci ſemper ab ore
Roſcida mella fluent: cuiuſq; acheloia Siren
Geſtiet innocuo diuina poemata cantu
Flectere. cui blandis inſidet Suada labellis
Cui decus omne ſuum cedet ſtupefacta vetuſtas:
Ipſa illi quem vix ducibus largiris honorem
Sponte feres: totoq; aſſurges Roma theatro
Hec vbi veridico fudit dę pectore Manto
Compoſuit vultū: teneroq; arriſit alumno
Oſculaq; ore legens ſacrum inſpirauit amorem.
Afflauitq; animum: tenueſq; receſſit in auras
Plauſerunt hilares ad tanta oracula muſę.
Plauſerunt nymphę. quiq; alto e vertice montis
Affuerat: capripes concuſſit cornua faunus.
Et triplices carmen ſcripſere adamante ſorores.
Vos age nunc alacres certatim ethruſca iuuentus.
Aonijs operata ſacris accurrite mecum
Dędala perpetui viſum monumenta poete
Qualia nec caſtę peplis intexta mineruę
Solemni veteres luſtro explicuiſtis Athenę
Picta rubro quotiens animantur prelia cocco
Nec vetus immenſum fuerint: que ſparſa per orbem
Gloria: ſeptena celebrat ſpectacula fama
Nam neq; belligeris Babylon pulſata quadrigis
Moenia: nec liquido pomaria pendula coelo.
Conferat: aut dextris conſtructa altaria Delos
Cornibus: aut vaſti molem Rhodos aut ea phoebi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Non cares Mauſole tui celamina buſti
Ph:diacum non Elis ebur:non ipſa ſuperbas
Pyramidas iactet laſciui lingua Canobi.
Namqꝫ hęc aut valido Neptuni quaſſa tridentis
Aut telo Sumane tuo traxere ruinam
Aut trucibus nimbis:aut irę obnoxia Cauri
Aut tacitis lenti perierunt dentibus ęui
At manet ęternum:⁊ ſeros excurrit in annos
Vatis opus.dumqꝫ in tacito vaga ſydera mundo
Fulgebunt.dum ſol nigris orietur ab indis
Prę:ia luciferis aderit.dum curribus eos.
Dum ver triſtis hyems:autumnū profe et ęſtas
Dum fluet ſpirans.refluetqꝫ reciproca Thethys
Dum iuxta alternas capient elementa figuras
Semper erit magni decus immortale Maronis
Semper inexhauſtis ibunt hec flumina venis
Semper ab his docti ducentur fontibus hauſtus
Semper odoratos fundent hec gramina flores:
Unde pię libetis apes.vnde inclyta nectat
Serta comis triplici Juuenalis gratia dextra
Et quis io iuuenes tanti miracula luſtrans.
Eloquij:non ſe immenſos terręqꝫ:mariſqꝫ
Proſpectare putet tractus.hic vbere largo
Luxuriant ſegetes.hic mollia gramina tondet
Armentum.hic lentis amicitur vitibus vlmus
Illinc muſcoſo tollunt ſe robora trunco
Hinc maria ampla patent.bibalis hoc ſqualet harenis
Littus.ab his gelidi decurrūt montibus amnes
Huc vaſtę incumbunt rupes:hinc ſcrupea pandunt
Antra ſinus.illinc valles cubuere reductę:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Et diſcors pulchrum facies ita temperat orbem
Sic varios ſeſe in vultus facundia diues
Induit. ⁊ vaſto nunc torrens impete fertur
Fluminis in morem. ſicco nunc aret in alueo:
Nunc ſeſe laxat. nunc expatiata coercet
Nunc inculta decet. nunc blandis plena renidet
Floribus interdum pulchre ſimul omnia miſcet
O vatum precioſa quies. o gaudia ſolis
Nota pijs: dulcis furor: incorrupta voluptas
Ambroſieq; deum menſe. quis talia cernens
Regibus inuideat. mollem ſibi prorſus habeto
Veſtem. aurum. gēmas. tm̄ hinc procul eſto malignū
Vulgus. ad hec nulli perru mpant ſacra profani

Finis

Impreſſum Dauentrie Per me Richardum paffraet Anno M.CCCCC.vi. quinto die menſis Maij.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Henricus Adrollus

Si vis esse certus de bona vita age penitenciam dum sanus es
si autem infirmitate penitenciam egeris vitam tuam sanare non
possumus. Orandum est ut sit mens sana in corpore sano

Sacerdos [illegible]

Sacerdos noster

[illegible] fideles sacerdos noster

[illegible]

[illegible]

Lex effecta est de hoste I sunt nos

Henricus Adrollus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Ita est conuenit enim cum verbo eius in persona et numero: Cum substantiuo adiectiuum in genere numero et casu: Relatiuum cum antecedente in numero genere et persona

Quid exigentia?

Hec ponitur potissimum circa casus quando nomen vox aliqua cum genitiuo datiuo accusatiuo et ablatiuo construitur absque tamen generis numeri persone et casus concordia

Sed quibusmodi ne exigunt orationis partes?

Omnino solum enim verbum tale est ut ante se casum exigat. Nomen vero: pronomen verbum participium preposicio aduerbium interiectio post se casum regunt exigunt[que]. Coniunctio autem proprie nihil exigit.

Sed quid iam dicebas delectum

Delectum in singulis pono orationis partibus apte et pro sermonis proprietate coniungendis

Quid de reliquis ordo

Tracit ut ne quid aliqua loco suo desit sed omnia incontextis eo sint ordine quo certa et dilucida existat sententia. Haud parum enim refert quo loco dictio quaeque posita sit

Sintne ut instans fieri solet generalia quedam insinuari?

Oportune dum mones occurrunt esse quinque generales regule

P

Nulla dictio sola constructionem vnquam efficiat

Secunda

Nulla dictio ita in oratione est libera quin aliqua constructionis teneatur lege

Tertia

Dictio quelibet aut reget aut alterius subiecta est imperio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

Contulit Henricus Agrippinensis aldus
Hunc librum nostro sponte monasterio
Induit ut sacram benedicti ordinis parmam
Pro quo quisque legis dic requiem libro
Anno milleno quingenteno quoque seno
Atque uno dm/

coniunctiue dictiones aut transitiue aut intransitiue Quinta
Verbo sine verbo finito in oratione ~~consistere~~ requirit.
quare cum non adest subaudiendum est consistere
Verbum finitum sine nominatiuo stare non potest. subintelligendum est similiter quociens abest
Septima
Adiectiuum sine substantiuo stare non potest
Octaua
Relatiuum sine antecedente et verbo proprio diuerso ab antecedentis verbo in oratione stare non potest
Nona
Duo verba in eodem sensu quorum neutrum sit modi infinitiui sine particula coniungente non possunt consistere que tamen particula sermonis consuetudine saepe non requiritur Decima
Prepositio sine casu esse non potest

Gab

Ego cuius persone prime quarel

Quia significat rem de se loquentem Ut ego lego

Secunde quia significat rem ad quam fit sermo Ut tu scribis

Tercie quia significat rem de qua fit sermo Ut ille cantat

Quatuor sunt declinaciones in pronomine

Prima est que mittit genitivum in i vel in is et dativum in i et sunt tria ego tu sui Secunda est que mittit genitivum in ius communiter et divisum et dativum in i Ut ille illius illi tibi huius Et sunt quinque ille ipse iste hic is Tercia que mittit genitivum in i vel ius et dativum in o vel ius

Domine qui ego
Domine labia

Et sunt quinque scilicet meus tuus suus noster vester

Quarta est que mittit genitivum in atis et dativum in ati Ut nostras nostratis nostrati Et sunt duo gentilia scilicet nostras et vestras

Dea rera deficiunt vocativo sed nominativum casum regit
... carent quinto ... nominativum ... in ius
... vocativum habent

Sed quintum casum dant totus solus et unus

ndo cuiq. nec manumittendo
nientia. quicq fac.
o. i dña pprietatis. usu fruc
subtu. certa annua pra
ctis ei q locauit. 7 iure udi
ganda.
morte finit. nec pprietate
rit. legando eum uendica

mbiguitate antiqui iuris
nus. si quis uxori mat sue. siue
reliquerit. sub eo tpr. i q
lius puenit. stare usum
quo testator statuit. siue p
ositu e. ad eã puenit. siue
is psperit. s; ad certa eu
s fructus legatus e. ab hac
Tc 7 ij. ad possibilitate usu fru
entus possibile. cum mor
s extingui. iuris dubita
it incta códitio. donec i
quisq remansit. t in simili
it incerto sit. sic resupuit
b dictu e. t códitio exstitit.
in aut adhuc in furore
e quasi in usu fructuarii
re usu fructu ap eum.
usq; ad oim e uite tps usu
ã inte uenire furente. t
humanissimu e. ad uitã
sti. queadmodu 7 ij. si
ari. aut cópleta códitioe

so. omne huiusmi dubitatione re
habitatione q reliquit. q. adh
declinare sententiã nobis uisu e.
rio 7 locationis licentiã. quid n
ipe maneat legatarius. siue ali
mercede accipiat. 7 multo mag
tiones usu fructu reliquit. cui 7 m
litati satis factu esse uideat. noie
addito. In tantu 7 ij. uale habita
lum. ut n antecellat usu fructu.
habitationes sperent legatarius. n
dentissimis spbationib; legarius po
dit. 7 dnm ei domus esse relictu.
tati testatoris p oïa obediendu e
cisione locu hre censem' in oïb; n
habitatio cóstitui pot.
D. a. iiii. pp Antiquitas dubitaba
fundu. t ani lare cuidã testamto reli
tenus usus fructus ap hrdem maneat
ini cóstat legatui. 7 cu qdã inutile legu
istimabant. quia usus fructus numq
dit pprietate. s; semp ap hrdem manet
h existimabant. qr 7 secds hres 7 deincep
res unius esse uident. 7 n pot huiusmi u
sedm ueterem distinctione solitis modu
Alii aut huiusmi legatu n esse respuen
mauunt. tales altercationes decident
um. huiusmi legatu firmu ee. 7 tale
fructu una cu inde finiri. 7 illo mor
alns legitimus mis eum admittite.
quare iste usus fructus ē tale uendica
giu. ut agnali in emptioe usus fruct

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [2]

huiusmi dubitatione tres sententi
ant· vnaque dicebat· ex parti
natioe serui · totu usu fructu di
a aut in tantu usum fructu di
quantu seruus alienatur· Tertia
ebat parte q serui posse alienai·
aut totai ap eum remanere· q aut
olidu habebat· Nouissima sen
mu auctor ... scientie saluii
sse inuenim· Nobis aut h decidn
tatt saluii iuliani admitti senten
qui in eade fuat opinione quib;
usu e· n interemptione usus fruct
esse· s; magis retentione· quaten
serui alienet· tn nec pars usus fruc
at· s; maneat· sedm sui natura· in
; incorruptus· 7 queadmodu ab
rus ita coseruet· ex huiusmi casu nul
at in·

l· pp· orruptione usus fructus mul
uetib; placuit· t morte usu fruc
· t capitis diminutioe· t n utendo·
uib; oa modis n ignotis· s; de usu fruc
ndubitatu fuit· de psonali aut actioe
usu fructu nascetur· siue in stipulati
us fructus deducet· siue ex testamto
unie dubitabat· morte q usu fructu
capitis diminutioe eam tolli omib;
tib; n utendo aut · si p annu t bien
esitan· cum de usum fructu n accipiat
t usus fructuarius· si psonalis actio
· attcantib; · S; nos h decidentes·

re t absente exclude· S; ne
minutione huiusmi de
tuimus subiectis q
qui usu fructu habebat·
culto· u nec usus fructus a
possessum eu pemancipa
s; sedm q distinctu e·
cu usu fructuarius t res p
cu anima· t rei suba exp
onis uigor reclamauit·
tali diminutione· que t
mana possit adune· 7
ereptus· ad sua pprietate re

D· a· iohi· pp· x ubri
tio relata e· p qua dubi
p seruu acquisitus· t p f
minutioe filii magna·
mancipatione· t serui q
morte· t manumissio
mane· 7 io sancimus
neq; si seruus· t filius fa
cidit· interrumpi pat t
p eos acquisitus e· s; ma
pat capitis diminutio
sus fuit· t morte abac
fructu pire· s; ap filiu
tre n relinquatur· V
quisitu· ap eu remane
tate oportet· cu plerum
testatore 7 cotemplatio
patris· usu fructu ei relin
orp· aut· a· calphurn

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [1]

Mathias Farburg

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 16 [1]